

М. С. Николаишвили

Грузинский язык
Курс ускоренного изучения

Тбилиси

Мецниереба

1999

І ЧАСТЬ

Письмо и чтение

ГРУЗИНСКИЙ АЛФАВИТ ქართული ანბანი

ა	ბ	გ	დ	ე, ეჲ	ვ	ზ	თ	ი	კ	ლ	მ	ნ	ო	პ	ჟ	რ	ს	ტ	ყ	უ	ჩ	ც	ძ	წ	ჭ	ხ	ჯ	ღ				
ან	ბან	გან	დონ	ენ	ვინ	ზენ	თან	ინ	კან	ლას	მან	ნარ	ონ	პარ	ჟან	რე	სან	ტარ	ყუნ	ფარ	ქან	ღარ	ყარ	შინ	ჩინ	ცან	ძილ	წილ	ჭარ	ხან	ჯან	ჰე

В современном грузинском языке 33 звука, которые имеют свои письменные обозначения, буквы. Каждая буква грузинского алфавита обозначает звук, произносимый почти всегда одинаково. Рукописные буквы отличаются от печатных незначительно, нет различия и в начертании заглавных и строчных букв. Для обозначения одного звука употребляется только один символ. Вследствие этих особенностей орфография грузинского языка по сравнению с орфографией русского (и других языков) проста. Если вы произносите слово правильно, то всегда правильно его напишете. Поэтому мы особое внимание уделяем произношению тех звуков, которых нет в русском языке и которые характерны для грузинского.

В грузинском языке 5 гласных и все они по произношению совпадают с русскими: ა - а, ე - е, ი - и, ო - о, უ - у.

Что касается согласных звуков, тут дело сложнее: некоторые из них совпадают с звуками русского языка, а некоторые - нет. С звуками русского языка совпадают все сонорные согласные: ბ - м, გ - н, დ - л, ე - р, ვ - в; почти все щелевые, как звонкие: ზ - з, თ - ж, так и глухие: ც - с, ძ - ш, ზ - х, а также некоторые смычные, звонкие: ღ - б, ჟ - д, გ - г и глухие: ქ - ч, ზ - ч.

Отдельно нужно выделить глухие смычные: ჯ - и, ტ - п, ჯ - қ, которые произносятся в грузинском языке гораздо резче, чем в русском языке. Отличаются также от русских звуков и, т, к и грузинские звуки ზ, თ, ჯ, которые произносятся с большим придыханием, чем в русском языке: ზ-п, თ-т, ჯ-к.

Звонкие смычные ღ и ჟ представляют собой сложные звуки и в русском языке воспринимаются, как слияние двух звуков: ღ-дз, ჟ-дж.

Резкостью характеризуются и звуки: გ, ჟ, ყ. გ - резкий и, გ - и (произносится приближительно, как согласные в слове - тётя). ჟ резкий ч, ჟ - ч, ყ - плотный резкий щелевой қ, ყ - қ.

Также не имеет соответствий в русском языке звуки: ლ и ჳ.

ლ - заднеязычный звонкий щелевой г, ლ - г" (звонкая пара ლ, этот звук имеется в украинском языке, произносится приближительно как согласный г слове - господи).

ჳ - глотальный придыхательный щелевой (произносится как немецкое h), ჳ - h.

НАПИСАНИЕ ГРУЗИНСКИХ БУКВ

Написание грузинских букв происходит в четырехлинейной сетке, также как и в русском языке, только буквы здесь не имеют наклона. Некоторые буквы грузинского алфавита выходят за линию, либо вверх, либо вниз. Две буквы выходят как вверх, так и вниз. Буквы даны не в алфавитном порядке, а по сходству их очертания.

На линии пишутся:

ა ა - И
 მ მ (ლ) - О
 თ თ - Т

Одна помещается на линии, а две выходят вверх:

ბ ბ - а
 ვ ვ - ქ
 ზ ზ - ზ

Находятся на линии и выходят вверх:

ძ ძ
 ც ც

მ მ
 შ შ
 ხ ხ

ნ ნ
 ი ი
 პ პ
 ჟ ჟ

Начинаются на
линии и спускаются вниз:

у у у у у у у

у — - е, э — у — - в — у — - у

у — - қ — у — - г — у — - п

ж(ж) — - дж — у — - қ — у — - ж

Начинаются ниже линии
и выходят вверх на линию:

л л л

л — - л — - л — - л — - л — - д

Начинаются на линии
и спускаются вниз:

ц — - ц — - ц

ц — - ц — - ц

Выходят за линию вверх и одновременно
спускаются вниз

ч — - ч

ч — - к — - к

ч — - ч — - ч

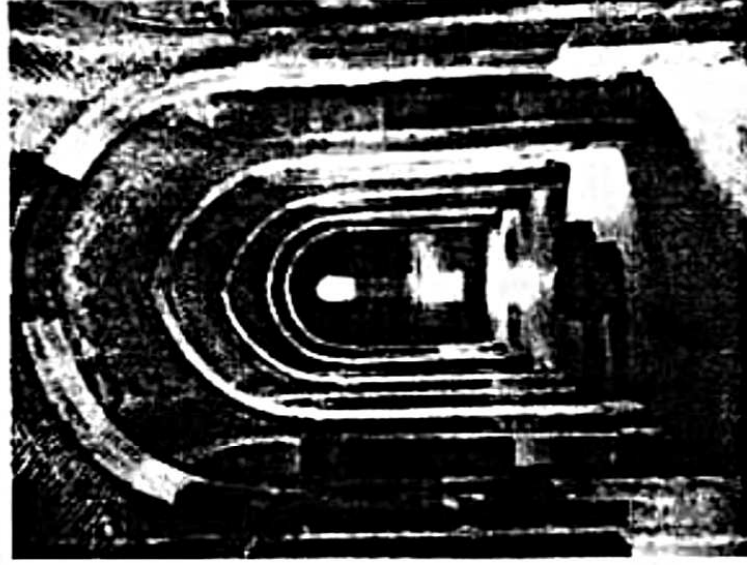
ЧИТАЙТЕ ВСЛУХ ПО СЛОГАМ!

Нижე приводятсѧ собственныѧ имена составленныѧ из звуков, которые есть и в русском языке:

1 ია, მა-ი-ა, მა-რი, ე-მა, მე-რი, მო-სე, მზი-ა, მა-ნა-ნა, ა-ნა, ნა-ნა, ნი-ნო, ნო-ნა, ნუ-ნუ, ნა-ნუ-ლი, სა-ბა, ლი-ა, ლა-ლი, ლი-ლი, ლე-ლა, ლე-ი-ლა, ლა-მა-რა, ლა-შა, მა-მი-ა, მა-რი-ნე, ე-ლე-ნე, გა-გა, ზა-ზა, ზი-ნა, ზა-ი-რა, ი-ამ-ზე, რა-მაზ, რო-მან, მურ-მან, სო-სო, სე-სე, სა-ლო-მე, სო-ლო-მონ, ვა-ნო, ვა-ჟა, ში-ო, მა-დო-ნა, უუ-ჟუ-ნა, ბე-ჟან, რე-ვაზ, შო-რე-ნა, შალ-ვა, ხო-რე-შან, მი-ხე-ილ, ხვი-ჩა, ბა-ბა-ლე, ბე-ლა, ბე-ნო, ზა-ალ, ი-ა-სე, ი-ვა-ნე, მე-რაბ, დო-დო, და-ლი, დი-ა-ნა, დემ-ნა, მი-ხო, ბად-რი, ბახ-ვა, ლე-ვან, ცა-ცა, ცი-ცო, რუ-სუ-დან, ცი-სა-ნა, ა-ნი, მა-რი-ამ, ან-ზორ, უ-ჩა, არ-ჩილ, გი-გა, გო-გი, გი-ორ-გი, გუ-რამ, არ-სენ, ას-ლან, გი-ვი, ო-ნი-სე, ვარ-ლამ, ლუ-ი-ზა, რე-ზო, გაბ-რი-ელ, მინ-დი-ა, ე-ლიზ-ბარ.

Среди ранних памятников христианской Грузии Болнисский Сион (478-493 гг.) занимает одно из первых мест как по историческому значению, так и по художественной ценности.

Внутренний вид храма

1. Собственные имена даются в такой форме (звательном падеже), в какой их употребляют при обращении, когда называют кого-либо. В звательном падеже собственные имена не имеют падежного окончания, т.е. представлены основой.

 Упражнение для правильного произношения тех звуков, которые свойственны грузинскому. Слушайте внимательно! Старайтесь хорошо слышать их. Затем повторите вместе с диктором:

ბ-ღ

გა-გა, ღა-ღა, გი-გი, ღი-ღი, ბა-ლა, ღუ-ღუ, ა-ლა, ი-ლო, ღი-ღი-ლო.

პ-ფ

პა-პა, ფა-ფა, პა-პო, ფა-ფო, ა-ფა, ი-ფა, ფი-ფა, ფა-ფუ, პი-პო, (ო-ფო-ფი).

ტი-თი

ტა-ტა, თა-თა, ტი-ტი, თი-თი, ტი-ტიო, თი-თო, თი-ტია, თუ-თა, (თუ-თუ-ნი).

კ-ქ

კა-კა, ქა-ქა, კი-კი, ი-ქა, ა-ქა, ქო-ქო, ქუ-ქუ, კა-კუ.

ც-წ

ცა-ცა, წა-წა, ცი-ცი, წი-წი, ცა-წო, წუ-წუ, წო-წო, ა-წა, ა-ცა.

ჩ-ჭ

ჩა-ჩა, ჭა-ჭა, ჩი-ჩი, ჭი-ჭი, ჩო-ჩო, ჭო-ჭო, ჭი-ჩო, ჭო, ა-ჭა, ა-ჩა, ჩა, ი-ჭა.

ყ

ყა, ყი, ყო, ყო, ი-ყო, ყა-ყა-ჩო, ბა-ყა-ყო.

ჰ

ა-ჰა, ჰე, ჰო, ჰო-მე-რო-ხო.

ПРИМЕРЫ, СОДЕРЖАЩИЕ ТЕ ЗВУКИ, КОТОРЫЕ СВОЙСТВЕНЫ ГРУЗИНСКОМУ ЯЗЫКУ:

პავ-ლე, პე-პი-ა, ტი-ტი, ტა-ტი, კო-ტი, კი-ტი, ტა-რი-ელ
ფა-ტი, ფი-ლი-პე, ფი-ლი-მონ, ფრი-დონ, თი-ნა, თა-თა,
თე-ა, თო-მა, თე-დო, თა-მარ, ძი-ძია, შო-თა, ქე-თო, ქსე-
ნი-ა, ჯა-ბა, ჯი-მი, ჯე-მალ, ჯუმ-ბერ, ჯიმ-შერ, ქო-ლა,
ჭი-ჭი-კო, ჭა-ბუ-ა, ხა-თუ-ნა, ნა-თე-ლა, ჭა-ბუ-კა, ყა-რა-
მან, ყაფ-ლან, მაყ-ვა-ლა, ღუ-ღუ-ნა, შუ-ქი-ა, ას-მათ,
გვან-ცა, გულ-ქან, დეს-პი-ნე, ფე-ფი-კო, ეფ-რო-სი-ნე, გა-
ლაქ-ტი-ონ, თევ-ლე, თი-ნა-თინ, თებ-რო-ლე, კე-სა-ნე,
მარ-თა. მზა-დო, მზე-ქა-ლა, მთვა-რი-სა, სო-ფი-კო, სო-
ფო, ფატი-მან, ფა-ცა, ფიქ-რი-ა, ქრის-ტი-ნე, ქე-თე-ვა-ნი,
ქე-თი, ა-თა-ნა-სე, ა-ყო-ლონ, არ-ჯე-ვან, ბაგ-რატი, ბა-
ქარ, ბახ-ვა, ბე-სიკ, ბე-ქა, ბი-ძი-ნა, გო-ჩა, დავით, და-
თო, ელ-გუ-ჯა, ერეკ-ლე, ეფ-რემ, ვეფ-ხი-ა, ვიქ-ტორ,
ზა-ქა-რი-ა, ზაქ-რო, თა-მაზ, თე-დო-რე, თორ-ნი-კე, მაქ-
სი-მე, მა-კა, ქა-ი-ხოს-რო, ქრის-ტი-ფო-რე, ცოტ-ნე, ჯურ-
ხა, ჭი-ა-ბერ, ყვარ-ყვა-რე, რა-ფი-ელ, ი-რაკ-ლი, ნი-კო-
ლოზ.

ЧИТАЙТЕ ВСЛУХ! СТРАНЫ МИРА - მსოფლიოს ქვეყნები

ალჟირ-ი, ირან-ი, ლივან-ი, იზრაელ-ი, ინგლის-ი, სალვადორ-ი, კვიპროს-ი, კუბა, კონგო, კანადა, კოლუმბია, მექსიკა, საქართველო (Грузия), მაროკო, მონაკო, ამერიკა, ყაზახეთი, ყირგიზეთი, პერუ, პანამა, პარაგვაი, ნეპალი, პოლონეთი, ესპანეთი, იაპონია, ფინეთი, ფილიპინები, საფრანგეთი, ეთიოპია, ჩილი, შვეცია, შვეიცარია, იტალია, არგენტინა, ავსტრია, ავსტრალია, დანია, ზამბია, სირია, უგანდა, გერმანია, ბელგია, ისლანდია, ნორვეგია, ინდონეზია, ბელორუსია, უკრაინა, იუგოსლავია, აზერბაიჯანი, რუსეთი, ალბანეთი, სომხეთი, ბულგარეთი, საბერძნეთი, ინდოეთი, ჩინეთი, რუმინეთი, ტაჯიკეთი, ტუნისი, ესტონეთი, თურქმენეთი, უზბეკეთი, თურქმენისტანი, ავღანეთი.

ГОРОДА МИРА - მსოფლიოს ქალაქები

Напишите по-грузински, не забывая при этом показатель им. падежа

Вена, Осло, Варшава, Берлин, Белград, Милан, Венеция, София, Барселона, Флоренция, Сарагоса, Шанхай, Дербი, Рио-Де-Жанейро, Сидней, Дели.

Прочтите вслух:

პარიზი, ბაქო, მოსკოვი, ჰავანა, სტოკჰოლმი, ვა-შინ-გტონი, თბილისი, ბუფალო, კაირო, პრაღა, რესიფი, კორბი, ლოძი, მანჩესტერი, ოდესა, კიევი, პეტერბურგი, ტოკიო, ფრანკფურტი, ანკარა, მეხიკო, ნეაპოლი.

კონტინენტები: ევროპა, აზია, ამერიკა, აფრიკა, ავსტრალია, ანტარქტიდა.

¹ В грузинском языке имена существительные называются в именительном падеже, т.е. им. п. лексическая форма имен существительных. К именам существительным с согласной основой в именительном падеже добавляется -ი, показатель именительного падежа. Имена же существительные с гласной основой в именительном падеже теряют названный показатель. Поэтому, в данных примерах к именам существительным, которые в русском языке оканчиваются на согласный звук, в грузинском языке добавляется -ი, а те, которые оканчиваются на гласный, в грузинском языке передаются также. Напр: Иран - ირან-ი, Америка - ამერიკა-ი.

ПРОЧТИТЕ ВСЛУХ И ЗАПОМНИТЕ!

ГОРОДА И КУРОРТЫ ГРУЗИИ საქართველოს ქალაქები და კურორტები

თბილისი, ქუთაისი, ბათუმი, სოხუმი, მცხეთა, ცხინვალი, ფოთი, თელავი, ყვარელი, ოზურგეთი, ზუგდიდი, ახალქალაქი, ტყვარჩელი, ჭიათურა, ბორჯომი, წყალტუბო, ქობულეთი, ქარელი, ქსანი, წინანდლი, წალკა, ნაღვერი, წნორი, წყნეთი, წავკისი, ფასანაური, სიღნაღი, ნაღენჯიხა, ამბროლაური, დუშეთი, ყაზბეგი, თიანეთი, გულრიფში, ბიჭვინთა, გუდაუთა, რუსთავი, მესტია, სამტრედია, ბაკურიანი, ახმეტა, ზესტაფონი და სხვა.

Напишите по-грузински:

Горы, Хашури, Зугдиди, Ахалцихе, Шови, Сурами, Гудаури, Опи, Гагра, Хопи, Очамчире, Гали, Дманиси, Болниси, Марнеули, Лагодехи, Гардабани.

КРАЯ ГРУЗИИ - საქართველოს კუთხეები

აფხაზეთი, სამეგრელო, იმერეთი, გურია, აჭარა, რაჭა, ლეჩხუმში, სვანეთი, ქართლი, კახეთი, სამაჩაბლო, თუშეთი, ფშავი, ხევი, მთიულეთი, ხევსურეთი, მესხეთი, სამცხე-ჯავახეთი და სხვა.

РЕКИ ГРУЗИИ - საქართველოს ადინარეები

მტკვარი, თერგი, რიონი, ენგური, ჭოროხი, არაგვი, ბზიფი, ლიახვი, იორი, ყვირილა, ძირულა, სუფსა, ალგეთი, ხრამი, კოდორი, ფრონე, ქსანი, ტეხურა, ბორჯომულა, ცხენისწყალი, აჭარისწყალი და სხვა. _____

შავი ზღვა - ЧЕРНОЕ МОРЕ

 В грузинском языке от одной основы с помощью префиксов и суффиксов образуются слова с разными значениями. На данных примерах вы сами убедитесь в этом.

страна	ინგლის-ი	იტალია	იაპონია	გერმანია
национальность	ინგლის-ელ-ი	იტალი-ელ-ი	იაპონ-ელ-ი	გერმან-ელ-ი
язык	ინგლის-ურ-ი	იტალი-ურ-ი	იაპონ-ურ-ი	გერმან-ულ-ი
национальность	ქართველ-ი	ბერძენ-ი	ფრანგ-ი	
язык	ქართულ-ი	ბერძნ-ულ-ი	ფრანგ-ულ-ი	
страна	სა-ქართველ-ო	სა-ბერძნ-ეთ-ი	სა-ფრანგ-ეთ-ი	
национальность	ესპან-ელ-ი	სპარს-ელ-ი	ინდო-ელ-ი	ჩინ-ელ-ი
язык	ესპან-ურ-ი	სპარს-ულ-ი	ინდ-ურ-ი	ჩინ-ურ-ი
страна	ესპან-ეთ-ი	სპარს-ეთ-ი	ინდო-ეთ-ი	ჩინ-ეთ-ი
национальность	სომეხ-ი	თურქ-ი	რუს-ი	
язык	სომხ-ურ-ი	თურქ-ულ-ი	რუს-ულ-ი	
страна	სომხ-ეთ-ი	თურქ-ეთ-ი	რუს-ეთ-ი	

Грузинские фамилии - ქართული გვარები:

ბაგრატიონი, ავალიანი, ამირეჯიბი, ანდრონიკაშვილი, ბიბილური, ბედევანიშვილი, ბელოვანი, გურგენიძე, დადიანი, დავითაშვილი, დიასამიძე, ერისთავი, თუმანიშვილი, იაშვილი, მაჩაბელი, მელიქიშვილი, ნაკაშიძე, ნიჟარაძე, ფალავანიშვილი, შალიკაშვილი, შერვაშიძე, ჩიჩუა, ჩიჯავაძე, ჩოლოყაშვილი, ჩხეიძე, ციციშვილი, წულუკიძე, ჭყონია, ხერხეულიძე, ჯანდიერი, ჯაფარიძე, ჯორჯაძე...

Выдающиеся грузинские писатели и поэты -

გამოჩენილი ქართველი პოეტები და მწერლები:

იაკობ ცურთაველი, გიორგი მერჩულე, შოთა რუსთაველი, სულხან-საბა ორბელიანი, დავით გურამიშვილი, ალექსანდრე ჭავჭავაძე, გრიგოლ ორბელიანი, ნიკოლოზ ბარათაშვილი, ილია ჭავჭავაძე, აკაკი წერეთელი, იაკობ გოგებაშვილი, ვაჟა-ფშაველა, ალექსანდრე ყაზბეგი, დავით კლდიაშვილი, ნიკოლოზი ლორთქიფანიძე, კონსტანტინე გამსახურდია, გრიგოლ რობაქიძე, გალაქტიონ ტაბიძე, მიხეილ ჯავახიშვილი, ტიცვიან ტაბიძე, გოგლა ლეონიძე, პაოლო იაშვილი, სიმონ ჩიქოვანი, ირაკლი აბაშიძე და სხვა.

III ЧАСТЬ

Знакомство

T-1

- გამარჯობა!
- Здравствуй!
- გაგიმარჯოს!
- Здравствуй!
- როგორა ხარ?*
- Как поживаешь?
- გმადლობთ, კარგად!
- Спасибо, хорошо!
- შენ* როგორა ხარ?*
- А ты как?
- მეც¹ არა მიშავს.
- Так себе (я тоже ничего себе - д.п.)

დ.პ.)

- ის* როგორ არის**?
- Как он (она) поживает?
- ცუდად არის.
- Ему (ей) плохо.
- თქვენ* როგორ ხართ**?
- Как вы поживаете?
- ჩვენ* ძალიან კარგად ვართ**.
- Нам очень хорошо.
- თქვენ² როგორა ხართ?
- (Вы) как поживаете?
- მე* ავად ვარ**.
- Я болен (больна).
- ისინი* როგორ არიან**?
- Как они поживают?
- ისინი კარგად არიან.
- Они чувствуют себя хорошо.

*მე, შენ, ის, ჩვენ, თქვენ, ისინი - личные местоимения.

Личные местоимения

პირის ნაცვალსახელები

ед.ч.	მრ.რ.	მნ.ჩ.	მრ.რ.
I	მე - я	ჩვენ - мы	
II	შენ - ты	თქვენ - вы	
III	ის - он, она, оно	ისინი - они	

Склонение личных местоимений

Им.	სახ. ³	მე	შენ	ის	ჩვენ	თქვენ	ისინი
Пов.	მოთხ.	მე	შენ	მან	ჩვენ	თქვენ	მათ
Дат.	მიც.	მე	შენ	მას	ჩვენ	თქვენ	მათ
Рол.	ნათ.	ჩემ	შენ	მის	ჩვენ	თქვენ	მათ

От формы родительного падежа личных местоимений образуются притяжательные местоимения.

Притяжательные местоимения

Им.	სახ.	ჩემ-ი	ედ.ჩ.	მხ.რ.	შენ-ი	(ი)მის-ი
Им.	სახ.	ჩვენ-ი	მნ.ჩ.	მრ.რ.	თქვენ-ი	(ი)მათ-ი

**Глагол არის (он, она, оно есть) в данном тексте представлен во всех лицах и числах: ვარ, ხარ, არის, ვართ, ხართ, არიან. Глагол არის одноличный и спрягается по субъектным личным показателям.

¹ მე-ც (я тоже). მე-ა, ც-(тоже)-частича. ² Нежелное обращение, местоимение II лица во мн. числе.

³ Именительный - სახელობითი, Повествовательный - მოთხრობითი, Дательный - მიცემითი, Родительный - ნათესაობითი.

Таблица субъектных личных показателей

შპ.რ	მრ.რ
I 3'-ღ'	3'- ღ — — — — — -თ
II ბ'- ღ'	ბ'- ღ — — — — — -თ
III — — — — — -ბ	-ბ -ბ -ბ -ბ -ბ -ბ -ბ

ბ - субъектный личный показатель II лица в обоих числах. Этот показатель употреблялся в древнегрузинском языке, а в современном встречается только в двух глаголах: один из них არბ, а о втором см. ниже (ст. 57). В остальных случаях II субъектное лицо не имеет показателя.

თ - показатель мн.ч.

-ებ, -ბ, -ბ, -ბ, -ბ, -ბ, -ბ - показатели III лица мн.ч., указывают на лицо и число одновременно.

ЗАПОМНИТЕ!

Спряжение глагола არბ в наст. времени:

მე	შენ	ის
ვ-არ	ვ-არ-თ	ვ-არ-თ
ბ-არ	ბ-არ-თ	ბ-არ-თ
არბ	არბ	არბ-ბ

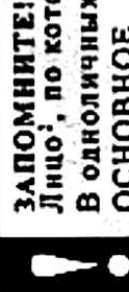
Глагол არბ часто представлен в сокращенной форме - ბ, которая сливается с предыдущим словом. Напр: ადამიანი(человек) არბ(есть) = ადამიანი. ქალაქი(город) არბ(есть) = ქალაქ-ბ и т.д.

Ввиду того, что в грузинском языке личные показатели глагола органически связаны с личными местоимениями. последние часто не употребляются, они подразумеваются. Напр:

შენ როგორა ხარ? = როგორა ხარ?

Форма глагола ხარ требует местоимения შენ, и наоборот: შენ требует глагольной формы ხარ, так что они взаимнообусловлены.

Если глагол меняет форму по субъектным личным показателям, то этот глагол субъектного строя. Таким образом, глагол არბ субъектного строя.

ЗАПОМНИТЕ!

Лицо¹, по которому спрягается глагол, мы называем **ОСНОВНЫМ** лицом глагола. В одноличных глаголах субъектного строя в настоящем времени **ИМЯ, ВЫРАЖАЮЩЕЕ ОСНОВНОЕ ЛИЦО, ПРЕДСТАВЛЕНО В ИМЕНТЕЛЬНОМ ПАДЕЖЕ.**

Конструкция одноличных глаголов будет выглядеть так:

осн.л	субъект. ст.
	V
მ.ლ	

осн.л. - основное лицо
V - символ глагола
субъект. ст. - субъектный строй.

Напр.: ის არბ

¹ ო означает, что показателя нет, утерян по определенным причинам (см. ст. 33, 57, 104).

² Подразумевается местоимение или имя существительное, связанное с глаголом

Лексика:

ადამიანი (კაცი)	- человек	მამიდა	- тетя (сестра отца)
ქალი (დედაკაცი)	- женщина		- дядя
კაცი (მამაკაცი)	- мужчина	ბიძა	- тетя
გოგონა (გოგო)	- девочка	ბიცოლა	(жена дяди)
ბიჭი (ყმაწვილი)	- мальчик		- двоюродный брат, сестра
ოჯახი	- семья	დეიდაშვილი	
დედა	- мать, мама	მამიდაშვილი	
მამა	- отец, папа		
ბავშვი	- ребенок	სიძე	- зять
შვილი	- дитя	რძალი	- невестка
ქალიშვილი (ასული)	- дочь		
ვაჟიშვილი (ვაჟი, ძე)	- сын		
დედინაცვალი	- мачеха	მული	- золовка
მამინაცვალი	- отчим	მავლი	- деверь
გერი	- пасынок, - падчерица	ცოლის და	- свояченица
		ცოლის ძმა	- шурин
		ქვისლი	- свояк
		მულიშვილი	- племянник
		მავლიშვილი	- племянница
ცოლი	- жена	დედამთილი	- свекровь
ქმარი	- муж	მამამთილი	- свекор
მეუღლე	- супруг(а)	სიდედრი	- теща
		სიმამრი	- тещь
და	- сестра	ნათლია	- кум, кума
ძმა	- брат	მეგობარი	- друг, приятельница, подруга
ბებია (დიდედა)	- бабушка	ამხანაგი	- товарищ
ბაბუა (პაპა)	- дедушка	ნაცნობი	- знакомый, знакомая.
შვილიშვილი	- внук, внучка	კი(ლა)	- утвердительная частица (простая форма)
დისშვილი (დისწული)	племянник, племянница	დიახ(და)	- утвердительная частица (вежливая форма)
ძმისშვილი (ძმისწული)	- родственник, родственница	არა (нет)	- отрицательная частица
ნათესავი	- близкий	და (и)	- союз
ახლო ნათესავი	родственник		
დეიდა	- тетя (сестра матери)		

Отдельные фразы:

მე ვარ დედა
მე ვარ მამა
მე შვილი ვარ
მე ბებია ვარ
მე ბაბუა ვარ
მე შვილიშვილი ვარ

შენ ხარ დედა
შენ ხარ მამა
შენ ხარ შვილი
შენ ბებია ხარ
შენ ბაბუა ხარ

ის არის დედა
ის არის მამა
ის (შვილი არის) = შვილია
ის (ბებია არის) = ბებიაა
ის (ბაბუა არის) = ბაბუაა
ის შვილიშვილია

ნანა ცოლია
თემო ქმარია
ქეთი შვილია
ნუნუ შვილიშვილია
მერაბი ძმაა
მერი დაა
ქეთევანი რძალია

ნანა ჩემი ცოლია.
თემო ჩემი ქმარია.
ვახტანგი იმისი ქმარია.
ვახტანგი იმისი ქმარია?
დიახ, ვახტანგი იმისი ქმარია.
თინა შენი შვილია?
ათინა ჩემი შვილია.
ნინო იმისი შვილიშვილია?
დიახ, ნინო იმისი შვილიშვილია.
მერი თქვენი დაა?
დიახ, მერი ჩემი დაა.

1. Вопросительное предложение без вопросительного слова приносится с восходящим тоном к концу фразы.

T-2

- გაიცანით, *** ეს ჩემი * ქმარი
- Познакомьтесь с моим мужем!
- სიამოვნებით!
- С удовольствием!
- გაიცანით, ეს ჩემი ცოლია!
- Познакомьтесь с моей женой!
- ძალიან სასიამოვნოა თქვენ გაეცნობა!
- Очень приятно с вами познакомиться.
- ის ** ვფიქროვებ * შვილია?
- Тот парень ваш сын?
- დიახ, ჩემი შვილია, გაიცანით!
- Да, это мой сын, познакомьтесь.
- ვინ ** არის ეს ** გოგონა?
- Кто эта девочка?
- ეს გოგონა ჩემი ქალიშვილია, ნახ!
- Эта девочка моя дочь, Нино.
- შენ იცნობ *** ნინოს?
- Ты знаком(а) с Ниной?
- დიახ, მე ვიცნობ ნინოს.
- Да, я знаком(а) с Ниной.
- გაიცანით, ეს ჩემი ძმაა!
- Познакомьтесь с моим братом!
- მე მას ვიცნობ ***!
- Я с ним знаком(а).
- შეძლება თქვენ გაეცნობა ***?
- Можно с вами познакомиться?
- სიამოვნებით!
- С удовольствием!
- თუ შეძლება გამეცანით *** თქვენ მეგობარი!
- Если можно познакомьте меня с вашим другом!
- სიამოვნებით!
- С удовольствием!

*ჩემი, შენი, მისი... - პრityжательные местоимения, обычно употребляются вместе с именем существительным, как определяющие слова.

Склонение прityжательного местоимения с именем существительным

მხ.რ. ჩემ-ი შენი-ი
სახ. ჩემ-მა შენი-მა
მოთხ. ჩემ-ს შენი-ს
მიც. ჩემ-ს შენი-ს
ნათ. ჩემ-ი(ს) შენი-ის

-ი показатель им. падежа
-მა показатель пов. падежа
-ს показатель дат. падежа
-ის показатель род. падежа

В род. падеже теряется согласный звук подлежащего окончания и остается только -ი.

Напр: შენ-ის ქმრ-ის →
→ შენ-ი ქმრ-ის

Если прityжательное местоимение стоит после существительных: დედა, მამა, ბიძა, ბაბუა, მამიდა, დეიდა и ნათლია, то они пишутся слитно. Напр:

მემა დედა - დედაჩემი
ჩემი მამა - მამაჩემი
ჩემი ბიძა - ბიძაჩემი

**Если местоимение третьего лица ის употребляется с глаголом, то оно является личным местоимением. Напр.: ის არის (он есть). Но если ის употребляется в паре с существительным, то оно является указательным местоимением. Напр.: ის ქალი (та женщина)

Запомните! Указательное местоимение ეს показывает близость к первому лицу. Напр.: ეს ქალი (эта женщина). Указательное местоимение ებ показывает близость ко второму лицу.

Напр.: ეგ ქალი (женщина, которая около тебя). Указательное местоимение ახ показывает близость к третьему лицу. Напр.: ის ქალი (та женщина).

*** В вопросительных предложениях часто встречаются специальные вопросительные слова, которые обычно находятся в начале предложения. Напр.: ვინ (кто)? რა (что)?

ვინ – вопросительное местоимение, которое употребляется в отношении только человека.

Напр.: ვინ? – ქალი, კაცი, ბავშვი, დედა, შვილი, ნათესავი.

ვინ	არის	ეს	კაცი?
кто	есть	этот	мужчина? (д. п.)

რა – вопросительное местоимение, которое употребляется в отношении всех остальных, одушевленных и неодушевленных, предметов.

Напр.: რა? – ქვეყანა, ქალაქი, მდინარე (река), ძაღლი (собака), სოფელი (деревня).
რა სოფელია?
Что за деревня (есть)? (д.п.)

**** გაიცნით – познакомьтесь с кем-то
გაცნობა – знакомство, познакомиться
გამაცნობთ – познакомьте меня с кем-то

Спряжение глагола ვიცნობ (я знаком с кем-то)²

	მხ. რ.	მრ. რ.
I მე	ვიცნობ მას	ჩვენ ვიცნობთ მას
II შენ	იცნობ მას	თქვენ იცნობთ მას
III ის	იცნობს მას	იცნობენ მას

Глагол ვიცნობ двухличный, в наст. времени, субъектного строя. и изменяется по субъектным личным показателям, а другое лицо – объектное (в дивном случае) – не меняется, представлено в третьем лице и не имеет личного показателя. Личное местоимение III лица, выражающее объектное лицо, всегда стоит в дательном падеже.

! ЗАПОМНИТЕ!

Лицо, по которому глагол не спрягается, т.е. по которому глагол не меняет форму, мы называем **НЕОСНОВНЫМ** лицом глагола.

Итак, в глаголе ვიცნობ მე მას одно лицо (მე) – основное, другое (მას) – неосновное.

¹ Вопросы, которые возникнут в связи с глаголом გაიცნობთ, см. ниже (ст.111), а сейчас нужно лишь запомнить формы.

!

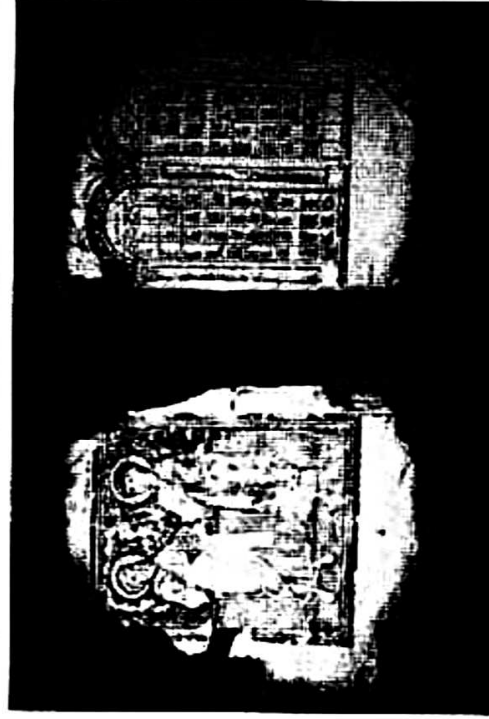
ЗАПОМНИТЕ!
 Когда дружелюбный малолетний человек вступает в мир, выражающее ОСНОВНОЕ
 ЛИЦО, СТОИТ В ИМЕННИТЕЛЬНОМ ПАДЕЖЕ, А НЕОСНОВНОЕ ЛИЦО - В ДАТЕЛЬНОМ ПАДЕЖЕ.

осн.л.	субъек.ст.	неосн. л.
им.п.	V	дат.п

Напр.:	მე	ვიცნობ	მას
	შენ	იცნობ	მას
	ის	იცნობ-ს	მას
	ლევან-ი¹	იცნობ-ს	ხნო-ს

Допишите:

კაც...	იცნობ...	ლია...
ქალ...	იცნობ...	ბადრი-ს
გოორგი	იცნობ...	კაც-ს
თამაზ-ი	აშენებ-ს (строит)	სახლ... (дом)
ეთერ...	ხატავ... (рисует)	სურათ... (картину)
ნანა...	კერავ-ს (шьет)	კაბა-ს (платье)
მანანა...	წერ... (пишет)	დავალება... (задание)
მერაბ...	კითხულობ-ს (читает)	წიგნ... (книгу)

Миниатюры Адипского четвероглава (879 г.).

Миниатюры Джручского четвероглава (936-940 гг.).

1 Окончания собственных имен в им. падеже
 следуют общим правилам (см. ст. 20).

Итак, им. пад.	მანანა	-	∅	ოთარ-ი
	ელენე	-	∅	თამაზ-ი
	გოორგი	-	∅	ეთერ-ი
	ხნო	-	∅	ლევან-ი
	ხუნუ	-	∅	и т. д.

Лексика:

Вопросительные слова - კითხვითი სიტყვები:

ვინ - кто?	სად - где?	როდის - когда?
რა - что?	საიდან - откуда?	როგორი - какой? какая? какое?
ვისი - чей? чья? чье?	საითკენ - куда?	რომელი - который? которая? которое?
		რამდენი - сколько?
		როგორ - как?
		რატომ - почему?

პური	- хлеб	ტუალეტი	- туалет	ქუჩა	- улица
მარილი	- соль	აბაზანა	- ванная к.	უნივერსიტეტი	- университет
ფული	- деньги	ოთახი	- комната	სკოლა	- школа
წყალი	- вода	კარი	- дверь	საავადმყოფო	- больница
სახლი	- дом	ფანჯარა	- окно	აფთიაქი	- аптека
საქმე	- дело	მაგიდა	- стол	სადგური	- вокзал
ბინა	- квартира	სკამი	- стул	აეროპორტი	- аэропорт
მანქანა	- машина	ტელეფონი	- телефон	ავტოსადგური	- автостанция
რესტორანი	- ресторан	ოფისი	- офис	ნავსადგური	- порт
კაფე	- кафе	ფოსტა	- почта	კინოთეატრი	- кинотеатр

ცა	- небо	ტბა	- озеро
მზე	- солнце	წყარო	- родник (ключ)
მთვარე	- луна	მინდორი	- поле
ვარსკვლავები	- звезды	უდაბნო	- пустыня
(ვარსკვლავი)	- звезда	მცენარე	- растение
ჰაერი	- воздух	ხე	- дерево
ღრუბელი	- облако (туча)	ბალახი	- трава
მთა	- гора	მინა	- земля
ზღვა	- море	ბუჩქი	- куст
დედამიწა	- земля (шар)	ტყე	- лес
ოკეანე	- океан	ყვავილი	- цветок
მწვერვალი	- вершина	ცხოველი	- животное
ქედი	- хребет	მწერი	- насекомое
მდინარე	- река	ფრინველი	- птица

M-H

- რა გქვია* უენ?
- Как тебя зовут?
- მე მქვია* ნანა
- Меня зовут Нана
- რა პქვია* უენს დას?
- Как зовут твою сестру?
- ჩემს დას პქვია მერი.
- Мою сестру зовут Мери.
- რა პქვია უენს ცოლს?
- Как зовут твою жену?
- ჩემს ცოლს პქვია ნინო.
- Мою жену зовут Нино.
- უენს ქმარს გიორგი პქვია?
- Твоего мужа зовут Георгий?
- დიახ, ჩემს ქმარს გიორგი პქვია.
- Да, моего мужа зовут Георгий.
- თუ შეიძლება, მითხარით თქვენი სახელი
- Если можно, скажите ваше имя!
- ჩემი სახელია ნუნუ.
- Мое имя Нуну.
- თქვენი სახელი?
- Ваше имя?
- მარი.
- (Меня зовут) Мари.
- რა პქვია თქვენს შვილიშვილს?
- რა პქვია თქვენს შვილიშვილს თინა პქვია, მოფერებით თიკას ვეძახით.
- Как зовут вашу внучку?
- ჩემს შვილიშვილს თინა პქვია, მოფერებით თიკას ვეძახით.
- Мою внучку зовут Тина, ее ласкательное имя (ласкательно зовем) Тика.

***ᠳᠦᠵᠦᠨ** (зовут меня). Глагол **ᠳᠦᠵᠦᠨ** изменяет форму по объектным личным показателям, т.е. это глагол объектного строя.

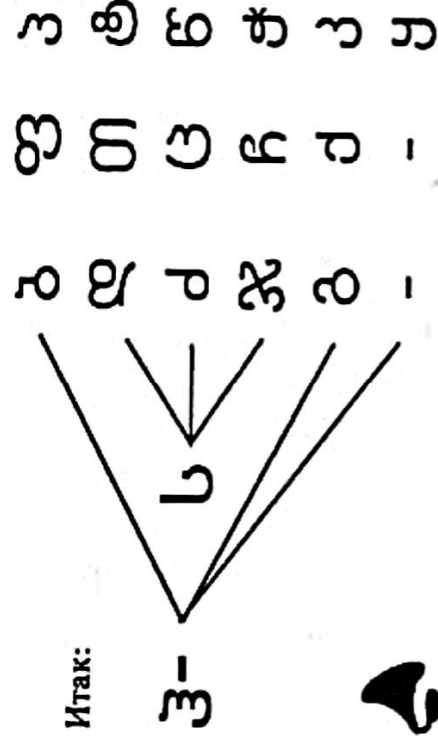
Таблица объектных личных показателей

பெ.க.	பெ.க.
I	ப-_____
II	ப-_____
III	ப-ப-ப-_____

В I и во II лице как в ед. так и во мн. числах прямые и косвенные объекты¹ имеют одинаковые показатели, а в III лице прямой объект в современном грузинском языке не имеет показателя. Показателями III лица **3-**, **6-**, **Ø-** как в ед., так и во мн. числах обозначается только косвенный объект, употребляются же они лишь перед смычными согласными, в остальных случаях показатель отсутствует.

உ - употребляет перед; உ ஃ ப ள் ளு
ப - "———" : இ த ி ட ள் ளு நி க்

Итак:

Спряжение глагола მჴობა в наст. времени
მხ.რ.

I	မိတ္တ	မိတ္တ	၂၅	၂၅
II	မိတ္တ	မိတ္တ	၂၅	၂၅
III	မိတ္တ	မိတ္တ	၂၅	၂၅
I	မိတ္တ	မိတ္တ	၂၅	၂၅
II	မိတ္တ	မိတ္တ	၂၅	၂၅
III	မိတ္တ	မိတ္တ	၂၅	၂၅

1. Прямой объект-предмет, на который непосредственно переходит действие. Он может стоять в дательном и именительном падежах.

Косвенный объект - предмет, на который косвенно переходит действие, он стоит всегда в дательном падеже. Косвенный объект имеют все трехличные и пассивные двухличные глаголы (см. 82)

Напишите следующие глаголы в третьем лице и запомните!

Примеры:

В I лице

მე მკვია ის	(меня зовут что-то)	მას ჰქვია ის	(его/ее зовут что-то)
მე მატყვს ის	(я имею что-то)	მას აქვს ის	(он/она имеет что-то)
მე მყავს ის	(я имею кого-то)	მას ჰყავს ის	(он/она имеет кого-то)

В III лице

მ-ბყურია (мне пить хочется), მ-შია (я голоден), მ-გავს (он похож на меня), მ-გონია (мне кажется), მ-ბამს (я верю), მ-ესმის (я слышу), მ-აძლევს (мне дает), მ-ჭირდება (мне нужно), მ-ჯერა (я верю), მ-ინბდა (я хочу), მ-იყვარს (я люблю).

ЗАПОМНИТЕ!

Если за объектным личным показателем I лица следуют гласные ა, ი, ე, ო, უ, то они накладываются во всех лицах в обоих числах. Напр.:

მე მატყვს ის	ჩვენ გვატყვს ის	მე მ-ესმის ის	ჩვენ გვესმის ის
შენ ბატყვს ის	თქვენ ბატყვს-თ ის	შენ გ-ესმის ის	თქვენ გ-ესმით ის
მას ატყვს ის	მათ ბატყვს-თ ის	მას ესმის ის	მათ ესმით ის

Если за объектным личным показателем I лица следует гласный ა, ი, ო, он может не изменяться во всех трех числах, но порой в III лице обоих чисел вместо этого гласного может появиться гласный უ.

Напр.:

მე მ-იყვარს ის	მე მ-ინბდა ის	მე მ-იჭყერს ის	მე მ-იჭყერს ის
შენ გ-იყვარს ის	შენ გ-ინბდა ის	შენ გ-იჭყერს ის	შენ გ-იჭყერს ის
მას უყვარს ის	მას უნბდა ის	მას იჭყერს ის	მას იჭყერს ის
ჩვენ გვიყვარს ის	ჩვენ გვ-ინბდა ის	ჩვენ გვიჭყერს ის	ჩვენ გვიჭყერს ის
თქვენ გ-იყვართ ის	თქვენ გ-ინბდა-თ ის	თქვენ გ-იჭყერთ ის	თქვენ გ-იჭყერთ ის
მათ უყვართ ის	მათ უნბდა-თ ის	მათ იჭყრს ის	მათ იჭყრს ის

В глаголах объектного строя, обычно, наличествуют и субъектные и объектные личные показатели, хотя сами глаголы могут быть не только двухличными, но и одноличными. В одноличных глаголах объектного строя одно лицо опущено, по смыслу, но в глаголе наличествует показатель лица (если он не утерян по фонетическим причинам). Так что одноличные и двухличные глаголы объектного строя по форме одинаковы.

До нас дошли иллюстрированные рукописи
Гелатского, Джручского и Алавердского
цетвероглазов.

! ЗАПОМНИТЕ!

Когда глагол объектного строя в наст. времени, ОСНОВНОЕ ЛИЦО¹ ПРЕДСТАВЛЕНО В ДАТЕЛЬНОМ ПАДЕЖЕ, А НЕОСНОВНОЕ ЛИЦО - В ИМЕНИТЕЛЬНОМ.

осн. л.	объек. ст.	неосн. л.
	V	
дат. л.		им. л.

Двухличные глаголы

მე მ-ქვი-ა ის (ია) (меня зовут...)
მე მ-აქვ-ს ის (უ меня есть...)
მე მ-ყავ-ს ის (у меня есть...)

Одноличные глаголы

მე მ-ძინავ-ს (я сплю)
მე მ-ში-ა (я голоден)
მე მ-ცივ-ა (мне холодно)

Спряжение глагола მჭირდება (мне нужно)

მხ. რ
მე მ-ჭირდება ის (ფულ-ი)
შენ გ-ჭირდება ის (ფულ-ი)
მას ს-ჭირდება ის (ფულ-ი)

მრ. რ.

ჩვენ გვ-ჭირდება ის (ფულ-ი)
თქვენ გ-ჭირდებათ ის (ფულ-ი)
მათ ს-ჭირდებათ ის (ფულ-ი)

ЛЕКСИКА:

Приветствие, прощание:

მისალმება, დამშვიდობება:

დილა მშვიდობისა! - Доброе утро!
ღამე მშვიდობისა! - Доброй ночи!
Спокойной ночи!
სალამო მშვიდობისა! - Добрый вечер!
ძილი ნებისა! - Спокойной ночи!
მშვიდობით! - Прощай(те)!
(Да будет с вами мир д.п.)
ნახვამდის! - До свидания!

Благодарность, извинение:

მადლობა, ბოდიშის მოხდა:

გმადლობ(თ)! - Спасибо!
დიდი მადლობა! - Большое спасибо!
ბოდიში! - Извините!
ბოდიშს ვიხდი! - Прошу извинить!
უკაცრავად! - Извините!
მაპატიეთ! - Простите!
თუ შეიძლება! - Если можно, пожалуйста!

¹ Основное лицо морфологически может быть и субъектом (S) и объектом (прямым или косвенным), но в данном случае это не имеет значения.

T-4

- რა გვარ(სა) ხართ?
- Ваша фамилия?
- მე ვარ ბაგრატიონი.
- Моя фамилия Багратиони.
- თქვენ ცოლი რა გვარია?
- Как фамилия вашей жены?
- ჩემი ცოლი მენაბდეა.
- Фамилия моей жены Менабде.
- თქვენ მეგობარი რუხაძეა?
- Ваш друг Рухадзе?
- არა, ჩემი მეგობარი ხარაძეა.
- Нет, мой друг Харадзе.
- ქალბატონო*, რა გვარ(სა) ხართ?
- Госпожа, как ваша фамилия?
- მე სტურუა ვარ.
- Моя фамилия Стурua.
- ბატონო* გოორგი, თუ შეიძლება, თქვენი გვარი გვითხარით.
- Господин Георгий, пожалуйста, скажите вашу фамилию.
- მე გვარად** დადიანი ვარ.
- Я по фамилии Дадияни. (д.п.)
- Моя фамилия Дадияни.

*В грузинском языке при обращении к старшим и уважаемым лицам перед именем употребляют **ქალბატონო** (госпожа) и **ბატონო** (господин).

Напр.: ბატონო გიორგი! ბატონო ოთარ! ქალბატონო ელენე! ქალბატონო თამარი! Это вежливая форма обращения, можно перевести на русский язык, как "Господин", "Госпожа" и как "Уважаемый", "Уважаемая".

**გვარად (по фамилии) - ად - показатель обстоятельства (зитоარებითი ბრუნვა).

T-5

- რა ეროვნებასა ხარ?
- Ты какой национальности?
- მე ქართველი ვარ.
- Я грузин.
- შენ სომეხი ხარ?
- Ты армянин?
- არა, მე აზერბაიჯანელი ვარ.
- Нет, я азербайджанец.
- ის კაცი რა ეროვნების არის?
- Тот мужчина какой национальности?
- ის კაცი ქართველია.
- Тот мужчина грузин.
- თქვენ სადაური ხართ?
- Вы откуда?
- მე ინგლისელი ვარ.
- Я англичанин.
- თქვენ?*
- А вы?
- მე იაპონელი ვარ.
- Я японец.
- თქვენ ქართველები** ხართ?
- Вы грузины?
- დიახ, ჩვენ ქართველები ვართ.
- Да, мы грузины.
- ისინი ვინ არიან?
- Кто они?
- ისინი რუსები არიან.
- Они русские.

*ეროვნებ-ით (по национальности). - ით - показатель творительного падежа (მოქმედებითი ბრუნვა)

**ქართველები - грузины
რუსები - русские
Существительные во множественном числе.
- ებ - показатель множественного числа.

Напишите во множественном числе следующие слова:
კაცი, ქალ-ი, ბიჭ-ი, ცოლ-ი, შვილ-ი,
ბავშვ-ი, ამხანაგ-ი, სახლ-ი, ოთახ-ი,
ძაღლ-ი.

I-6

- რამდენი წლის(ა) ხარ?
- Сколько тебе лет?
- მე ათი წლის(ა) ვარ.
- Мне десять лет.
- შენი უმცროსი და რამდენი წლისაა?
- Сколько лет твоей младшей сестре?
- ჩემი უმცროსი და ხუთი წლისაა.
- Моей младшей сестре пять лет.
- დედაშენ რამდენი წლისაა?
- Сколько лет твоей маме?
- დედაჩემი ორმოცი წლისაა.
- Моей маме сорок лет.
- მამაშენი?
- А твоему отцу?
- მამაჩემი დედაჩემზე** ოთხი წლით უფროსია.
- Мой отец на четыре года старше моей мамы.

Неопределенные числительные:
ბევრი, მრავალი - много
ცოტა - мало

*Имя числительное

В грузинском языке имена числительные делятся на:

- 1) количественные (რაოდენობითი),
вопрос: რამდენი(сколько)?
- 2) порядковые (რიგობითი),
вопрос: რომელი(который)?
- 3) дробные (წილობითი),
вопрос: რა ნაწილი (მერამდენედი) -
(какая часть от целого)?

Количественные числительные бывают простые и сложные. Простые : ნული, ერთი, ორი, სამი, ოთხი, ხუთი, ექვსი, შვიდი, რვა, ცხრა, ათი. ოცი (20), ასი (100) მილიონი (1000000).

Сложные числительные, которые состоят из нескольких слов в основном пишутся слитно
Напр.: სამოცი (60), ოთხმოცი (80).
Слитно пишутся также числительные соединены союзом „და“.

Напр.: ოცდახუთი (25), სამოცდაშვიდი (67), ოთხმოცდაჩვიდმეტი (97) и числительные от 11-ти до 19-ти. თერთმეტი (11), ორმეტი (12), ცამეტი(13), თოთხმეტი (14), Остальные сложные числительные, в которых отсутствует союз „და“ (и подразумевается +) пишутся раздельно.

Напр.: ას ორი (102=100+2), ათას ცხრაას რვა (1908=1000+900+8)

ЗАПОМНИТЕ!

1. От количественных числительных образуются порядковые числительные с помощью префикса и суффикса მე-ე. Напр.: მე-ორე, მე-სამე-ე и т.д. (исключение პირველი (первый)).
2. От порядковых числительных с помощью суффикса-დ образуется дробные числительные.
Напр.: მე-სამე-ე-დ-ი, მე-ოთხ-ე-დ-ი и т.д. (исключение ნახევარი - половина)
მთელი целый (აა, ოე)

Образование количественных числительных от 11-ти до 19-ти:

თერთმეტი	←	ათ-ერთ-მეტი
თორმეტი	←	ათ-ორ-მეტი
ცამეტი	←	ათ-სამ-მეტი
		ც
თოთხმეტი	←	ათ-ოთხ-მეტი
თხუთმეტი	←	ათ-ხუთ-მეტი
თექვსმეტი	←	ათ-ექვს-მეტი
ჩვიდმეტი	←	ათ-შვიდ-მეტი
		ჩ
თვრამეტი	←	ათ-რვა-მეტი
ცხრამეტი	←	ათ-ცხრა-მეტი

Определите составные части числительных и напишите цифры:

ოცდარო, ოცდათხუთი, ორმოცი, ოცდაათი, სამოცი, სამოცდახუთი, ოცდათხუთმეტი, სამოცდაათი, სამოცდარო, ოთხმოცი, ორმოცდაათი, ოთხმოცდაათი, ოთხმოცდახუთი, ოცდაცამეტი, ოცმოცდაცხრა, სამოცდაცამეტი, სამასი, ათასი (პრимер: ოცდარო 20 და 2).

Примеры:

количественные	порядковые	дробные
სამ-ი (3)	მე-სამ-ე (მე-3) III	მე-სამ-ე-დ-ი (1/3)
თერთმეტი-ი (11)	მე-თერთმეტი-ე (მე-11) XI	მე-თერთმეტი-დ-ი (1/11)
ოცდახუთ-ი (25)	ოცდა-მე-ხუთ-ე (25-ე) XXV	ოცდა-მე-ხუთ-ე-დ-ი (1/25)

** - ზე(на) - послелог, присоединяется к дательному падежу (მიც. ბრ.), при этом падежное окончание всегда опускается. Напр.: ორ-~~ს~~-ზე. დედაჩემ~~ს~~-ზე

ЗАЙМЕМСЯ НЕМНОГО АРИФМЕТИКОЙ!

+ მიმატება
 ერთს მივუმატეთ ერთი, იქნება ორი (1+1=2)
 - გამოკლება
 ხუთს გამოვაკლოთ ორი, იქნება სამი (5-2=3)
 x გამრავლება
 ათი გავამრავლოთ სამზე**, იქნება ოცდაათი (10X3=30)
 : გაყოფა
 ათი გავყოთ ორზე**, იქნება ხუთი (10:2=5)

Напишите словами: III, V, IX, X, XX, XI, XV, XIV, 77, 101, 1005, 1110, 1955, 1998, 2000

I-7

- როდის დაიბადე?
- Когда ты родилась (лсы)?
- მე დავიბადე 1970 წელს (ათას ცხრაას სამოცდაათ წელს).
- Я родилась (лсы) в 1970 году.
- რომელ წელს დაიბადე?
- В каком году ты родилась (лсы)?
- მე დავიბადე 1985 (ათას ცხრაას ოთხმოცდახუთ) წელს.
- Я родилась (лсы) в 1985 году.
- მითხარი შენი დაბადების წელი
- Скажи год твоего рождения!
- 1968 (ათას ცხრაას სამოცდარვა) წელი
- 1968 год.
- მამაშენი როდის დაიბადა?
- Когда родился твой отец?
- მამაჩემი დაიბადა 1940 (ათას ცხრაას ორმოც) წელს.
- Мой отец родился в 1940 году.
- სად დაიბადე და სად გაიზარდე?
- Где ты родился (лсы) и где вырос (ла)?
- მე დავიბადე და გავიზარდე თბილისში*. მე თბილისელი ვარ.
- Я родился (лсы) и вырос (ла) в Тбилиси. Я тбилисец.
- შენ სადაური ხარ?
- Ты откуда?
- მე ქუთაისელი ვარ.
- Я из Кутаиси.

* -ში (в) - послелог. Послелог -ში присоединяется к дательному падежу. Падежное окончание всегда опускается. Напр.: სახლ-ზე-ში, ქალაქ-ზე-ში.

Переведите на грузинский язык: Илья Чавчаваძე родился в 1837 году в Кварели (ყვარელი). Акакий Церетели родился в 1840 году в селе Схвители.

Илья Чавчаваძე
(1837-1907 гг.)

Акаки Церетели
(1840-1915 гг.)

Г-8

სად ცხოვრობ?*
Где ты живешь?

მე ვცხოვრობ თბილისში.
Я живу в Тбилиси.

ის სად ცხოვრობს?
Он (а) где живет?

ის ცხოვრობს ქუთაისში.
Он (а) живет в Кутаиси.

შენი და სად ცხოვრობს?
Где живет твоя сестра?

ჩემი და ცხოვრობს მცხეთაში.
Моя сестра живет во Мцхета.

*ცხოვრობ - ты живешь. Одно-
личный глагол субъектного строя.
Как вам уже известно, субъект
третьего лица (стр. 25) имеет три
показателя в ед. числе: -ს, -ა, -ო и
пять - во множественном: -ებს, -აბ,
-ბენ, -ებ, -ბ. Правила их
употребления мы объясним ниже.

Спряжение глагола ვცხოვრობ
в наст. времени:

	მს. რ	მრ. რ
მე ვ-ცხოვრობ	ჩვენ ვ-ცხოვრობ-თ	
შენ ცხოვრობ	თქვენ ცხოვრობ-თ	
ის ცხოვრობ-ს	ისინი ცხოვრობ-ენ	

! Если основа глагола в наст. времени оканчивается на согласный звук, субъектным личным показателем III лица в ед. ч. будет -ს, во мн. ч. -ენ.

Итак: ისს-ს ისინის-ენ

მე ვ-ნერ	მე ვ-ქსოვ ²	მე ვ-უსმენ
ის ნერ-ს	ის ქსოვ-ს	ის უსმენ-ს
ისინი ნერ-ენ	ისინი ქსოვ-ენ	ისინი უსმენ-ენ
მე ვ-ხატ-ავ	მე ვ-ბეჭდ-ავ	მე ვ-ხედ-ავ
ის ხატ-ავ-ს	ის ბეჭდ-ავ-ს	ის ხედ-ავ-ს
ისინი ხატ-ავ-ენ	ისინი ბეჭდ-ავ-ენ	ისინი ხედ-ავ-ენ
მე ვ-აშენ-ებ	მე ვ-აქ-ებ	მე ვ-აკეთ-ებ
ის აშენ-ებ-ს	ის აქ-ებ-ს	ის აკეთ-ებ-ს
ისინი აშენ-ებ-ენ	ისინი აქ-ებ-ენ	ისინი აკეთ-ებ-ენ

მე ვ-მუშა-ობ	მე ვ-სწავლ-ობ	მე ვ-კითხუ-ლობ
ის მუშა-ობ-ს	ის სწავლ-ობ-ს	ის კითხუ-ლობ-ს
ისინი მუშა-ობ-ენ	ისინი სწავლ-ობ-ენ	ისინი კითხუ-ლობ-ენ

Обратите внимание специально выделенные глагольные окончания.

-ავ, -ამ, -ებ, -ობ. Они называются *тематическими* показателями.

I С - символ согласного. 2 ვქსოვ - я вяжу, ვუსმენ - я слушаю, ვბეჭდავ - я печатаю, ვხედავ - я вижу, ვსვამ - я пью, ვაქებ - я хвалю, ვაკეთებ - я делаю, ვმუშაობ - я работаю, ვსწავლობ - я учусь.

- დედა გყავს*?
- Есть у тебя мама?
- დიახ, დედა მყავს*. მამაც მყავს.
- Да, у меня есть мама. Отец у меня тоже есть.
- ცოლი?
- Жена?
- ცოლი არა მყავს.
- Жены у меня нет.
- უცოლო** ხარ?
- Ты неженатый? Ты не женат?
- დიახ.
- Да.
- შენ ძმას ჰყავს ცოლი?
- У твоего брата есть жена?
- დიახ, ჩემი ძმა ცოლიანა**.
- Да, мой брат женат.
- შენ დას ჰყავს ქმარი?
- У твоей сестры муж есть?
- არა, ჩემი და არ არის გათხოვილი. ჩემი და გასათხოვარია.
- Моя сестра не замужем. Она на выданье (д.п.).

*Глагол მყავს (я имею кого-то) - двухличный глагол объектного строя. Употребляется с именами существительными, обозначающими одушевленные предметы. Напр.: მე მყავს დედა, მამა, ქმარი, ნაცნობი, ძალღი, კატა, ძროხა. А с именами существительными, обозначающими неодушевленные предметы, употребляется двухличный глагол объектного строя მაქვს (я имею что-то). Напр.: მე მაქვს სახლი, ფული, წიგნი, ოთახი и т.д.

Спряжение глагола მყავს:

მხ.რ.	მრ.რ.
მე მყავს-ს ის ჩვენ გვყავს-ს ის	
შენ გყავს-ს ის თქვენ გყავთ-ს ის	
მას ჰყავს-ს ის მათ ჰყავთ-ს ის	

** უცოლო - неженатый, холостой. В слове выделяются префикс и суффикс -უ-, это словообразовательные аффиксы, которые придают слову следующее значение: не обладать тем, что названо производящей основой. Напр: უფული, უდედო, უმამო и т.д.
ცოლიანი - женатый. Слово-образующий суффикс -იან - выражает обладание, наличие. Напр: ფულიანი, ცოლიანი, შვილიანი и т.д.

Великий
грузинский поэт

Важа Пшавела
(1861-1915гг)

ЛЕКСИКА: определяющие слова:

→

დიდი	больш/ой(ая,ое)¹	პატარა	маленький
მალალი	высокий	დაბალი	низкий
გრძელი	длинный	მოკლე	короткий
განიერი	широкий	ვიწრო	узкий
მძიმე	тяжелый	მწიბე	легкий
მსუქანი	полный	გამხდარი	худой
მდიდარი	богатый	ღარიბი	бедный
ძვირი	дорогой	იაფი	дешевый
ძლიერი	сильный	სუსტი	слабый
ცხელი	горячий	ცივი	холодный
კარგი	хороший	ცუდი	плохой
ჭკვიანი	умный	სულელი	глупый
ნიჭიერი	способный	უნიჭო	бездарный
ბეჯითი	прилежный	ზარმაცი	ленивый
სწრაფი	быстрый	ნელი	медленный
ლამაზი	красивый	ულამაზო, უშო	некрасивый
ახალი	новый	ძველი	старый
სუფთა	чистый	ჭუჭყიანი	грязный
ნათელი	светлый	ბნელი	темный
მშრალი	сухой	სველი	мокрый

1 В грузинском языке, как уже отмечалось, нет категории рода, поэтому одна форма определяющего слова соответствует трем в русском языке. Напр.: დიდი по-русски означает большой, большая, большое. Впрочем, при переводе будет дана форма только мужского рода.

გაცნობა

- გამარჯობა!
- გაგიმარჯოს!
- როგორა ხარ?
- გმადლობთ, კარგად. თქვენ როგორა ხართ?
- კარგად.
- გამიხარდა, რომ მოხვედი! შემოდი!
- თამარ, გაიცანი ჩემი კლასის ამხანაგი, გიორგი ბაგრატიონი.
- ძალიან სასიამოვნოა!
- გიორგი, გაიცანი ჩემი მეუღლე თამარი და ჩემი მეგობარი ოთარ ცინცაძე.
- ქალბატონო თამარ, ძალიან სასიამოვნოა თქვენი გაცნობა.
- ბატონო ოთარ, მიხარია, რომ გაგიცანი!
- მე ვიცნობ გურამ ცინცაძეს. თქვენი ნათესავია?
- დიას, ჩემი ნათესავია.
- როგორ არის, დიდი ხანა არ მინახავს.
- კარგად არის. ორი შვილი ჰყავს. ერთი ათი წლისაა, მეორე კი - ხუთის.
- ძალიან კარგი!
- გიორგი, გაიცანი ჩემი ვაჟი (ვაჟიშვილი) ლევანი და ჩემი უმცროსი ქალიშვილი ნინო.
- ძალიან სასიამოვნოა.

Знакомство

- Здравствуй!
- Здравствуй!
- Как поживаешь?
- Спасибо, хорошо. Вы как поживаете?
- Хорошо.
- Я рад, что ты пришел! Входи!
- Тамара, познакомься с моим одноклассником Георгием Багратиони.
- Очень приятно!
- Георгий, познакомься с моей женой Тамарой и с моим другом Отаром Цинцадзе.
- Уважаемая Тамара, очень приятно с вами познакомиться.
- Уважаемый Отар, я рад, что познакомился с вами.
- Я знаком с Гурамом Цинцадзе. Он ваш родственник?
- Да, он мой родственник.
- Как он поживает, давно я его не видел.
- Хорошо, имеет двоих детей. Одному десять лет, а другому - пять.
- Очень хорошо.
- Георгий, познакомься с моим сыном Леваном и с моей младшей дочерью Ниной.
- Очень приятно.

- ლევანი უნივერსიტეტში
სწავლობს, სტუდენტია, ნინო
კი - სკოლაში. ლევანი მეორე
კურსზეა.

- ნინო, რამდენი წლის ხარ?
- 10 (ათი) წლის ვარ.
- რომელ კლასში ხარ?
- მეოთხეში.
- ნინო, შენი და რამდენი
წლისაა?

- ჩემი და ოცი წლისაა.
- რა ჰქვია შენს დას?
- ჩემს დას ჰქვია ნანა.
- გათხოვილია?
- არა, ჯერ არ არის
გათხოვილი.

- ნინო, ბებია და ბაბუა
გყავს?
- დიახ, ბებია და ბაბუა
მყავს.

- სად ცხოვრობენ ისინი?
- ისინი ბიძაჩემთან
ცხოვრობენ, მცხეთაში.

- ეს გოგონა ვინაა?
- ეს გოგონა ჩემი
დეიდაშვილია, ლია ჰქვია.
- ის ბიჭი ვინაა?
- ის ბიჭი ჩემი ბიძაშვილია,
კახა ჰქვია.

- ისინი თქვენთან ცხოვრობენ?
- ლია ჩვენთან ცხოვრობს,
კახა კი - მშობლებთან
მცხეთაში. მცხეთაში მათ აქვთ
ორსართულიანი საკუთარი
სახლი.

- ლევანი უნივერსიტეტში
დენტ, ა ნინო უნდა სწავლობდეს.
ლევანი
მეორე
კურსზეა.

- ნინო, რამდენი წლის ხარ?

- 10 (ათი) წლის ვარ.

- რომელ კლასში ხარ?

- მეოთხეში.

- ნინო, შენი და რამდენი
წლისაა?

- ჩემი და ოცი წლისაა.

- რა ჰქვია შენს დას?

- ჩემს დას ჰქვია ნანა.

- გათხოვილია?

- არა, ჯერ არ არის
გათხოვილი.

- ნინო, ბებია და ბაბუა
გყავს?

- დიახ, ბებია და ბაბუა
მყავს.

- სად ცხოვრობენ ისინი?

- ისინი ბიძაჩემთან
ცხოვრობენ, მცხეთაში.

- ეს გოგონა ვინაა?

- ეს გოგონა ჩემი
დეიდაშვილია, ლია ჰქვია.

- ის ბიჭი ვინაა?

- ის ბიჭი ჩემი ბიძაშვილია,
კახა ჰქვია.

- ისინი თქვენთან ცხოვრობენ?

- ლია ჩვენთან ცხოვრობს,
კახა კი - მშობლებთან
მცხეთაში. მცხეთაში მათ აქვთ
ორსართულიანი საკუთარი
სახლი.

- ბატონო გიორგი, თქვენ გაქვთ საკუთარი სახლი?
 - არა, მე არა მაქვს საკუთარი სახლი.
 - ბატონი გიორგი, სად ცხოვრობთ თქვენ?
 - ახლა მე ქუთაისში ვცხოვრობ, მაგრამ მე თბილისელი ვარ. (მე) თბილისში დავიბადე და გავიზარდე. ახლა ქუთაისში ვმუშაობ და იქ ვცხოვრობ.
 - რამდენი შვილი გყავთ?
 - ორი ვაჟი მყავს.
 - შვილიშვილი გყავთ?
 - ჩემი უფროსი ვაჟი ცოლიანია და ერთი შვილი ჰყავს. მეორე ვაჟი უცოლოა.
 - ზურაბ კაციტაძეს იცნობთ?
 - კი, მას მე კარგად ვიცნობ. ჩვენ ერთად ვმუშაობთ.
 - ჩემგან მოკითხვა გადგეცით! ის ჩემი კარგი ამხანაგია.
 - გადავცემ აუცილებლად! ზურაბი ძალიან კარგი ადამიანია.
 - ახლა მე უნდა წავიდე. უკვე გვიანაა!
 - დიდი მადლობა ასეთი თბილი საღამოსათვის.
 - ნახვამდის, კარგად იყავით!
 - კარგად იყავი, მოკითხვა თქვენებს!

- Уважаемый Георгий, у вас есть собственный дом?
 - Нет, у меня нет собственного дома.
 - Уважаемый Георгий, где вы живете?
 - Сейчас я живу в Кутаиси, но я тбилисец. Я родился и вырос в Тбилиси. Сейчас я в Кутаиси работаю и там живу.
 - Сколько у вас детей?
 - У меня два сына.
 - А внуки у вас есть?
 - Мой старший сын женат и имеет одного ребенка. Второй сын не женат.
 - Вы знакомы с Зурабом Кацитадзе?
 - Да, я с ним хорошо знаком, мы вместе работаем.
 - Передайте ему привет от меня! Он мой хороший товарищ.
 - Передам обязательно! Зураб очень хороший человек.
 - Сейчас я должен уйти, уже поздно.
 - Большое спасибо за такой теплый вечер.
 - До свидания, будьте здоровы.
 - Будь здоров, привет вашим!

III ЧАСТЬ

Учѣба

T-10

- სად სწავლობ?
- Где ты учишься?
- მე ვსწავლობ სკოლაში.
- Я учусь в школе.
- რომელ კლასში ხარ?
- В каком ты классе?
- მე ვარ მეოთხე კლასში.
- Я в четвертом классе.
- უენი და რომელ კლასშია?
- Твоя сестра в каком классе?
- ჩემი და მეექვსე კლასშია.
- Моя сестра в шестом классе.
- რამდენი წლისაა?
- Сколько ей лет?
- ცამეტი წლის*.
- Ей тринадцать лет.
- ზაზა უნივერსიტეტში სწავლობს?
- Зазя учится в университете?
- დიას, უნივერსიტეტის სტუდენტია.
- Да, Зазя студент университета.
- რომელ კურსზეა?
- На каком он курсе?
- მესამეზე.
- На третьем.
- როდის ამთავრებს?
- Когда он оканчивает (университет)?
- ის ამთავრებს უნივერსიტეტს მომავალ წელს.
- Он оканчивает университет в будущем году.

* წელი, წელს, წლის - год (в разных падежах).

В грузинском языке имена существительные изменяются по падежам. Падений семь. Каждый падеж имеет свой показатель.

Именительный падеж представляет словарную форму имени. В этой форме все имена (кроме собственных имен) оканчиваются на гласный звук. Нужно учесть следующее: когда имя существительное оканчивается на гласный -ი, то это -и является показателем им. падежа, а основа существительного оканчивается на согласный звук. Во всех остальных случаях в им. падеже имя существительное будет иметь в конце гласные: ა, ე, ო или უ. Эти существительные с гласной основой и в им. падеже не имеют показателя. Напр.:

ქალი = ქალ-ი; დედა = დედა-ი.

В повествовательном падеже имена существительные с согласной основой имеют показатель -მა, имена существительные с гласным основой - მ. А показателем дательного падежа является только - ს. Напр.:

Им. სავ.	ქალ-ი	}	ქალ-
Пов. მოთხ.	ქალ-მა		
Дат. მიც.	ქალ-ს		
Им. სავ.	დედა-ი	}	დედა-
Пов. მოთხ.	დედა-მ		
Дат. მიც.	დედა-ს		

Имена существительные с согласной основой при склонении выявляют два варианта:

1. Имена существительные с устойчивой основой не изменяются во время склонения.

2. Имена существительные с неустойчивой основой теряют гласные звуки: ა, ე и ო в последнем слоге основы в трех падежах ед. числа и во всех падежах мн. числа¹. Следует отметить, что неустойчивые основы обычно оканчиваются на сонорные согласные (ბ, გ, რ, ლ)². Гласные ა и ე в неустойчивых основах всегда исчезают бесследно (ა/Ø, ე/Ø).

Напр.:

იმ. (სახელობითი)	რძალ-ი	} რძალ -
პვ. (მოთხრობითი)	რძალ-მა	
დტ. (მაცემითი)	რძალ-ს	
ჰვ. (წოდებითი)	რძალ-ო	
Род. (ნათესაობითი)	რძალ-ის	} ა/Ø რძალ-
Твор. (მოქმედებითი)	რძალ-ით	
Обст. (ვითარებითი)	რძალ-ად	

მნ. 4. - მრ.რ.

სახ. რძალ-ე-ბ-ი → რძლები
მოთ. რძალ-ე-ბ-მა → რძლებმა

.....

სახ. სოფელ-ი	} სოფელ-
მოთ. სოფელ-მა	
მიც. სოფელ-ს	
წოდ. სოფელ-ო	
ნათ. სოფელ-ის	} ე/Ø სოფელ-
მოქ. სოფელ-ით	
ვით. სოფელ-ად	

მნ. 4. - მრ.რ.

სახ. სოფელ-ე-ბ-ი → სოფლები
მოთხ. სოფელ-ე-ბ-მა → სოფლებმა

.....

1 Выпадение гласного звука из основы имен называется стяжением.

2 Стяжению подвергаются не все подобные основы.

Гласный **ო** оставляет после себя след в виде **ჰ**, который теряется в том случае, если в основе около редуцируемого гласного имеются звуки (**მ, ჰ, ო, უ**). Напр.:

საბ. მანონ-ი მოთ. მანონ-მა მიც. მანონ-ს	მანონ-ი მანონ-მა მანონ-ს	ნათ. მანონ-ის მოქ. მანონ-ით ვით. მანონ-ად	→ მანონ-ის → მანონ-ით → მანონ-ად	ო/ჰ მანონ-

მრ.რ.

საბ. მონაზონ-ი
ნათ. მონაზონ-ის

მრ.რ.

საბ. მონაზონ-ები → **მონაზონ-ები**
მოთხ. მონაზონ-ებ-მა → **მონაზონ-ებ-მა**

.....

.....

ო/∅

საბ. ფოთოლ-ი
მოთ. ფოთოლ-მა
მიც. ფოთოლ-ს
წოდ. ფოთოლ-ო

ნათ. ფოთოლ-ის → **ფოთლ-ის**
მოქ. ფოთოლ-ით → **ფოთლ-ით**
ვით. ფოთოლ-ად → **ფოთლ-ად**

მრ.რ.

საბ. ფოთოლ-ები → **ფოთლ-ები**
მოთხ. ფოთოლ-ებ-მა → **ფოთლ-ებ-მა**

Просклоняйте: ქალი (ქალ-ის)!, კაცი, ბავშვი, კალამი, ფანქარი, ქათამი, ირემი, ყურძენი, კედელი, მინდორი, ობოლი в ед. и во мн. числе.

სკოლა	школа
სკოლის დირექტორი	директор школы
მასწავლებელი	учительница, учитель
მოსწავლე	ученик, ученица
კლასი	класс
ეზო	двор
კაბინეტი	кабинет
მერხი	парта
მაგიდა	стол
კარადა	шкаф
თარო	полка
დაფა	доска
ცარცი	мел
საკლასო ოთახი	классная комната
წიგნი	книга
ჩანთა	сумка
რვეული	тетрадь
ფურცელი	лист
კალამი	ручка
ფანქარი	карандаш
სახაზავი	линейка
საშლელი	резинка

Лексика:

რუკა	карта
სურათი	картина
გაკვეთილი	урок
დასვენება	перемена
ზარი	звонок
ნიშანი	отметка
გამოცდა	экзамен
ბუფეტი	буфет
სასწავლო საგნები	учебные предметы
ქართული ენა	грузинский язык
და ლიტერატურა	и литература
ისტორია	история
მათემატიკა	математика
ფიზიკა	физика
ქიმია	химия
გეოგრაფია	география
უცხო ენა	иностранный язык
ბიოლოგია	биология
ხატვა	рисование
ფიზკულტურა	физкультура
საკონტროლო	контрольная
ნერა	работа

I - 11

რა ნიშნები გაქვს (მყავს)?

Какие у тебя отметки?

- **ოთხები* და ხუთები**
მაქვს (მყავს).

- У меня четверки и пятёрки.

- **ოთარი როგორ**

სწავლობს?

- Как учится Оtar?

- **ოთარს სულ ხუთები**
აქვს, ფრიადოსანა.

ნიჭიერი და ბეჯითი

მოსწავლეა.

- У Оtара все пятёрки, он отличник,
способный и прилежный ученик.

- **ნიკოს რა ნიშნები აქვს?**

- Какие отметки у Нико?

- **სამეტი აქვს და**
ხანდახან ორებსაც იღებს.

- У Нико тройки, а иногда он получает и двойки.

ნიკოც ნიჭიერი ბიჭია,
მაგრამ ზარმაცია.

Нико способный мальчик, но лентяй.

- **ეს ძალიან ცუდია!**

- Это очень плохо!

- **ნიკო უენი დის****
კლასშია?

- Никo в одном классе с твоей
сестрой?

- **დიახ, ნიკო ჩემი დის**
კლასელია.

- Да, Нико одноклассник моей сестры.

* **Имя числительное не имеет множественного числа,**
хотя бывают исключения (в данных примерах
подразумевается отметка - ნიშანი).

** **Имена существительные с гласной основой при**
склонении выявляют два варианта:

1) **С усеченной основой.**

2) **С неусеченной основой.**

Имена существительные, основа которых
оканчивается на гласные ა и ე в двух падежах
(род., твор.) единственного числа теряют конечный
гласный основы.

Во мн. числе гласный ა усекается, а ე - нет.

Напр.:

სახ.

დედა

მოთხ.

დედა-მ

მიც.

დედა-ს

ვით.

დედა-დ

წოდ.

დედა-(ვ)

ნათ.

→ დედ-ის

მოქ.

→ დედ-ით

მრ. რ.

სახ. დედჭ-ებ-ი

მოთხ. დედჭ-ებ-მა

.....

სახ.

ხე

მოთხ.

ხე-მ

მიც.

ხე-ს

ვით.

ხე-დ

წოდ.

ხე-ო

ნათ.

ხე-ის → ხ-ის

მოქ.

ხე-ით → ხ-ით

მრ. რ.

სახ.

ხე-ებ-ი

მოთხ.

ხე-ებ-მა

Отдельно нужно выделить те имена существительные (их несколько: ქვეყანა, ფანჯარა, ქარხანა, პეპელა და სხ.), основа которых одновременно подвергается и стяжению и усечению гласных. Напр:

სახ. ფანჯარა	მრ. რ.
ნათ. ფანჯარა-ის	სახ. ფანჯარა-ებ-ი
მოქ. ფანჯარა-ით	
ვით. ფანჯარა-ად	

Односложные имена существительные с гласной основой в звательном падеже имеют показатель - ო, а двухсложные и многосложные представлены в виде основы или имеют показатель - ვ.
Напр.: ძმა-ო, და-ო, დედა-ვ, მამა-ვ)...

Имена существительные, основа которых оканчивается на гласные ო, უ, ი ო (ჩაი, ტრამვაი) при склонении не теряют гласную основу, изменяются падежные окончания:
род. п. - ის → ს(ი), твор. п. - ით → თი. Напр.:

სახ. ეზო	
მოთხ. ეზო-მ	ნათ. ეზო-ის → ეზო-ს(ი)
მიც. ეზო-ს	მოქ. ეზო-ით → ეზო-თი
ვით. ეზო-დ	
წოდ. ეზო-ვ	

მრ. რ.	
სახ. ეზო-ებ-ი	
მოთხ. ეზო-ებ-მა	

Так же склоняются имена существительные имеющие в конце основы уменьшительно-ласкательный суффикс - ა (см. ст. 130), который при склонении в ед. числе не теряется (см. словарь). Напр.:

სახ. გოგონა	მრ. რ.
ნათ. გოგონა-ს	გოგონა-ებ-ი

Просклоните: და, ძმა, მამა, ხე, მიწა, კატა, კიბე, ტყე, სახე, მეზალე, უთო, ოქრო, წყარო, ყრუ, ჩაი, დედოფალ-ა, ქვეყანა.

ЛЕКСИКА: Обращение - მიმართვა: მეგობრო!-друг!
ქალიშვილო!-девушка!
ყმაწვილო!-юноша!
ახალგაზრდა(ვ)!-молодой человек!
ბიჭო!-мальчик!
გოგონა!-девочка!

T-12

- შენ სტუდენტი ხარ?
- Ты студент?
- დიახ, სტუდენტი ვარ.
- Да, я студент.
- შენა დაც სტუდენტია?
- И твоя сестра студентка?
- არა, ჩემი და წელს აბარებს უნივერსიტეტში.
- Нет, моя сестра в этом году сдает в университет.
- ნინო*, როგორ ფაკულტეტიზე აბარებ?
- Нино, на какой факультет ты поступаешь?
- ფილოლოგიის ფაკულტეტიზე.
- Я сдаю на филологический факультет.
- ნანა*, შენც აბიტურიენტი ხარ?
- Нана, ты тоже абитуриентка?
- დიახ, მეც აბიტურიენტი ვარ.
- Да, я тоже абитуриентка.
- შენ სად აბარებ?
- А ты куда сдаешь? (д.п.)
- უნივერსიტეტში, იურიდიულზე.
- Я сдаю в университет, на юридический.
- მერე დადიანზე* იურიდიულზე აბარებს.
- Мери Дадияни тоже сдает на юридический.
- კონკურსი დიდი?
- Конкурс большой?
- შარშან დიდი კონკურსი იყო**.
- წელს რა იქნება**.
- В прошлом году был большой конкурс, а что будет в этом году, не знаю.
- ბევრს მეცადინეობ?
- Занимаешься много?
- დიახ.
- Да.
- ბისურგებ წარმატებებს.
- Желаю удачи!

* Собственные имена при склонении не изменяют основу и поэтому принадлежат к I и IV видам склонения. **Запомните:** собственные имена в звательном (წოდებითი) падеже не имеют показателя, т.е. представлены чистой основой. Что касается фамилий, которые оканчиваются на -შვილი или -ძე, они склоняются как нарицательные существительные «შვილი» и «ძე». Напр.: კლდიაშვილი, კლდიაშვილის, ჭავჭავაძე, ჭავჭავაძის. В фамилиях, которые оканчиваются на -ა, гласный не отсекается. Напр.: ჩიჩუა, ჩიჩუა-ს. Когда склоняются имя и фамилия вместе, то имя представлено чистой основой, а фамилия изменяется по падежам. Напр.: ელენე რუხაძე, ელენე რუხაძემ, ელენე რუხაძეს...

** იყო (он был, она была, оно было) заменяет глагол არის в прошедшем времени. იქნება (он, она, оно будет), заменяет глагол არის в будущем времени.

▲ *Спряжение глаголов*

კრეატივი (ა, ბ, გ) და ვიქტორი (ა, ბ, გ)

მხ.რ. მე ვ-იყავი შენ იყავი ის იყო	მრ.რ. ჩვენ ვ-იყავით თქვენ იყავით ისინი იყვნენ	მხ.რ. მე ვ-იქნებო- შენ იქნებო- ის იქნებო-	მრ.რ. ჩვენ ვ-იქნებო- თქვენ იქნებო- ისინი იქნებო-
--	--	--	---

▲ *Проспрягайте глаголы:*

ვ-აბარებ, ვ-მეცადინეობ.
Составьте предложения употребя глаголы: ვარ, ვიყავი, ვიქნები.

I-13

- რა პროფესიის ხარ?

- Какая у тебя профессия?

- მე ექიმი ვარ.

- Я врач.

- რა სპეციალობის?

- Какой специальности?

- ბავშვთა* ექიმი, პედიატრი.

- Детский врач, педиатр.

- თბილისში დაამთავრე ინსტიტუტი?

- Институт закончил в Тбилиси?

- არა, მოსკოვში ვცხოვრობდი** და იქ ვსწავლობდი სამედიცინო ინსტიტუტში.

- Нет, я жил в Москве и там учился в медицинском институте.

- მუშაობდი კიდეც იქ?

- И работал там?

- დიახ, იქ*** ვმუშაობდი.

- Да, там я работал.

- ახლა სად მუშაობ?

- А сейчас где работаешь?

- ახლა აქ*** ვმუშაობ საავადმყოფოში.

- Сейчас работаю здесь в больнице.

- შენი ცოლი რა პროფესიისაა?

- Какая профессия у твоей жены?

- ჩემი ცოლი მასწავლებელია, სკოლაში მუშაობს.

- Моя жена учительница, она работает в школе.

* ბავშვთა=ბავშვების - форма мн. числа. В грузинском языке есть форма мн. числа, которая употребляется сравнительно редко. Она образуется суффиксами - ნ, -თ(ა). თა - указывает и на падеж и на число. Твор. и обст. падежи форм не образуют. Напр.:

სახ. ბავშვ-ნ-ი

მოთ. ბავშვ-თა

მიც. ბავშვ-თა

ნათ. ბავშვ-თა

მოქ. _____

ვით. _____

წოდ. ბავშვ-ნ-ო

** Глагольные формы:

ვ-ცხოვრობდი (жил (а)), ვ-სწავლობდი (учился (ась)), ვ-მუშაობდი (работал (а)) - выражают незаконченное, несовершенное действие в прошлом.

Прошедшее несовершенное образуется от основы настоящего времени путем прибавления - დი или -ოდი, в I и II лицах. В III же лице к -დ или -ოდ, прибавляются субъектные личные показатели (III лица) как в ед., так и во мн. числе.

Запомните: В прош. несовершенном субъектные личные показатели в III лице ед.ч. -ა, во мн.ч. -ნებ.

1. ა - наращиваемый элемент, который добавляется к некоторым падежным окончаниям в ед и во мн числе в дат., род., твор., обст. падежах и не меняет их значения. Очень часто употребляется, когда за существительным следует союз «და». Напр: ქალსა და კაცსა ძალისა და კაცის

Спряжение глагола ვმუშაობ в прош. несовершенном:

მხ.რ.

მრ.რ.

მე ვ-მუშაობ-დ-ი
შენ მუშაობ-დ-ი
ის მუშაობ-დ-ა

ჩვენ ვ-მუშაობ-დ-ი-თ
თქვენ მუშაობ-დ-ი-თ
ისინი მუშაობ-დ-ნენ

Проспрягайте следующие глаголы в прош. несовершенном: ვ-ცხოვრობ (живу),
ვსწავლობ (учусь), ვწერ (пишу), ვხატავ (рисую), ვაშენებ (строю),
ვაკეთებ (делаю), ვკითხულობ (читаю).

*** აქ - здесь } наречия места.
 იქ - там

ЛЕКСИКА: პროფესია (профессия):

მწერალი	писатель	მსახიობი	актер
კომპოზიტორი	композитор	მხატვარი	художник
რეჟისორი	режиссер	არქიტექტორი	архитектор
მუსიკოსი	музыкант	მოქანდაკე	скульптор
დირიჟორი	дирижер	მეცნიერი	ученый
პიანისტი	пианист	ექიმი	врач
მევიოლინე	скрипач	ინჟინერი	инженер

იურისტი	юрист	ეკონომისტი	экономист
ვეჭილი	адвокат	ქიმიკოსი	химик
მოსამსახურე	служащий (ая)	ფიზიკოსი	физик
მასწავლებელი	учитель (ница)	მათემატიკოსი	математик
მფრინავი	летчик	ფილოლოგი	филолог
მებღვაური	моряк	ჟურნალისტი	журналист (ка)
მძღოლი	водитель	ისტორიკოსი	историк
მუშა	рабочий	აგრონომი	агроном
ხელოსანი	мастеровой	ბიოლოგი	биолог
მკერავი	портниха(ной)	გეოლოგი	геолог
მესაათე	часовщик	დიასახლისი	домохозяйка
მებაღე	садовник	ბუღალტერი	бухгалтер
პარაკმახერი	парикмахер	დამლაგებელი	уборщица

- ნუცა, სად მიდიხარ**?
- Нуца, куда ты идешь?
- ამხანაგთან* მივდივარ**
სამეცადინოდ.
- Я иду к подруге заниматься.
- გუშინ სად იყავი?
- Где ты была вчера?
- გუშინ ნანასთან ვიყავი.
- Вчера я была у Наны.
- ხვალ რას აკეთებ?
- Что будешь делать завтра?
- ხვალ შენთან მოვალ.
- Завтра приду к тебе.
- ძალიან კარგი სვალ
არსად წავალ***, დაგელო-
დები, დღეს კი სვალის
საქმეებსაც გავაკეთებ***:
დავწერ*** დავალებას, მო-
ვამზადებ*** სადილს, დავა-
ლაგებ*** სახლს, გავრეცხ-
ავ*** და დავაუთოებ***
სარეცხს.

- Очень хорошо! Я завтра никуда не пойду, а сегодня займусь завтрашними делами: напишу задание, приготовлю обед, уберу квартиру, постираю и поглажу белье.

- მაშ, ხვალ თავისუფალი იქნები.

- Значит, завтра будешь свободна.

- დიახ, აუცილებლად მოდი**! ყავა დავლიოთ!

- Да, приходи обязательно, попьем кофе!

* ამხანაგთან - к товарищу,
ნანასთან - к Нане,
შენთან - к тебе.

-თან (კ, ს, ყ) - послелог. - თან
употребляется с дат. падежом. У имен
существительных с гласной основной перед
этим послелогом падежное окончание
сохраняется, существительные с согласной
основой теряют падежное окончание.
Напр: ხე-ს-თან, დედა-ს-თან, მზა-
ს-თან, но სახლ-ს-თან, კაც-ს-
თან.

**Глагол მივდივარ (я иду) -
образует формы с помощью
вспомогательного глагола (ვარ, ხარ),
который появляется лишь в I и во II
лице наст. вр. в обоих числах (ვარ(თ),
ხარ(თ)), в третьем лице к этому глаголу
присоединяются субъектные личные
показатели. Глагол მივდივარ один
из тех неправильных глаголов, которые
при спряжении меняют основу и поэтому
все формы нужно запомнить наизусть.

ძეკანყის ოკლადი კ ლეწვეროგლავამ.
Работы Бека и Бешкена Опизари, XII в.

Спряжение глагола მივდივარ

ед.ч.

Наст.	Прош. несов.	Будущ.	Прош. совер.
- დი -	- დი -	- ვალ -	- ვედ/ვიდ
მე მი-ვ-დი-ვარ	მი-ვ-დი-ოდ-ი	მი-ვ-ვალ ¹	მი-ვ-ვედ-ი
შენ მი-დი-ხარ	მი-დი-ოდ-ი	მი-ხ-ვალ	მი-ხ-ვედ-ი
ის მი-დი-ს	მი-დი-ოდ-ა	მი-ვად ²	მი-ვიდ-ა
მნ.ჩ.			
ჩვენ მი-ვ-დი-ვარ-თ	მი-ვ-დი-ოდ-ი-თ	მი-ვ-ვალ-თ	მი-ვ-ვედ-ი-თ
თქვენ მი-დი-ხარ-თ	მი-დი-ოდ-ი-თ	მი-ხ-ვალ-თ	მი-ხ-ვედ-ი-თ
ისინი მი-დი-ან	მი-დი-ოდ-ნენ	მი-ვლ-ენ	მი-ვიდ-ნენ

Еще одно правило для субъектных личных показателей III лица.

Важно! *Запомните:* Глаголы (кроме статических глаголов, о них см. ст. 138 ниже), основа которых оканчивается на гласный - ი, или в I и во II лице после -ი добавляются вспомогательные глаголы - ვარ, ხარ, იმყოფები в наст. времени в III лице, в ед. ч. -ს, а во мн. ч. -ან.

მე ვი/ვარ
 შენი/ხარ
 ისი-ს

ჩვენ ვი-თ/ვართ
 თქვენი-თ/ხართ
 ისინიი-ან

Проспрягайте глаголы в наст. времени:

ვ-მლი (я стираю резинкой); ვიცინი (я смеюсь), მივრბივარ (я бегу), ვზრდი (я выращиваю), ვკოცნი (я целую).

Нетрудно заметить, что при спряжении глагола მივდივარ выделяется префикс მი-, который является глагольной приставкой. В грузинском языке приставки имеют те же функции, что и в русском:

- 1) Указывают на направление действия;
- 2) Образуют формы будущего времени;
- 3) Служат для образования совершенного вида;
- 4) Изменяют лексическое значение глагола.

В грузинском языке приставки делаются по форме на простые и сложные.

Простые глагольные приставки указывают на направление от говорящего, в противоположную сторону, т.е. туда: მი-, ა-, და-, ჩა-, ხა-, ნა-, შე-, გა-, გადა-.

Только одна, простая по структуре приставка მო- указывает на направление в сторону говорящего, т.е. сюда. Все сложные приставки, состоящие из вышеназванных приставок (кроме და-) + მო: ამო, შემო, გამო, ჩამო, ნამო, გადმო, указывают на направление к говорящему.

¹ Теряется показатель I субъектного лица

Основные значения приставок:

მი - от говорящего
მიდის იქ, მასთან - туда, к нему
მიდის სკოლაში

მო - к говорящему
მოდის აქ, ჩემთან - сюда, ко мне
მოდის სკოლიდან

ა-, ამო- (снизу вверх) ↑
ადის იქ (туда) — ადის/ამოდის ზევით
ადის/ამოდის კიბეზე
ადის/ამოდის ავტობუსში
ადის/ამოდის ლიფტით

ჩა, ჩამო- (сверху вниз) ↓
ჩადის იქ — ჩადის/ჩამოდის ქვევით
ჩადის/ჩამოდის კიბეზე
ჩადის/ჩამოდის ავტობუსიდან
ჩადის/ჩამოდის ლიფტით

შე-, შემო- (извне вовнутрь) ←
შედის იქ — შედის/შემოდის შიგნით
შედის/შემოდის ოთახში

გა-, გამო (изнутри наружу) →
გადის იქეთ — გადის/გამოდის გარეთ
გადის/გამოდის ოთახიდან

გადა-, გადმო - (преодоление какого-нибудь препятствия)
გადადის იქეთ — გადმოდის აქეთ

გადადის/გადმოდის ქუჩაზე
გადადის/გადმოდის ხიდზე

Приставки **წა-**, **წამო-** употребляются только в будущем и прошедшем временах.
 Напр.: **წავა** - уйдет, **წამოვა** - пойдет. **წავიდა** - ушел. **წამოვიდა** - пошел.
 Приставка **წა-** указывает направление действия к III лицу.
წავა уйдет (к кому то).
წავიდა ушел (к кому то).
 Приставка **წამო-** указывает направление действия к I или ко II лицу.
წამოვა придет сюда или к тебе
წამოვიდა пошел сюда или к тебе

Приставка **და:** 1) указывает на направление действия сверху вниз до определенной поверхности.
 Напр.: **დავარდა-** упал (на что-то). **დაჯდა-** сел, **დაწვა-** лег; 2) на неопределенность направления, туда-сюда: **დადის-** ходит; 3) указывает, что действие происходит в отношении многих предметов. Напр.: **დააწყო წიგნები** - положила книги.

! **Запомните:** Будущее время в основном образуется от настоящего времени при помощи приставок.

Напр.: **ვ-აკეთებ** (делаю) - **გა-ვ-აკეთებ** (сделаю),
ვ-ამზადებ (готовлю) - **მო-ვამზადებ** (приготовлю),
ვ-წერ (пишу) - **და-ვ-წერ** (напишу),
ვ-ალაგებ (убираю) - **და-ვ-ალაგებ** (уберу),
ვ-რეცხავ (стираю) - **გა-ვ-რეცხავ** (постираю),
ვ-აუთოებ (глажу) - **გა-ვ-აუთოებ** (поглажу).

Проспрягайте эти глаголы в будущем времени (спрягаются как глаголы настоящего времени с добавлением приставок).

▲ Примеры:	მხ.რ.	მრ.რ.
Будущ. время	მე და-ვ-წერ	ჩვენ და-ვ-წერ-თ
	შენ და-წერ	თქვენ და-წერ-თ
	ის და-წერ-ს	ისინი და-წერ-ენ

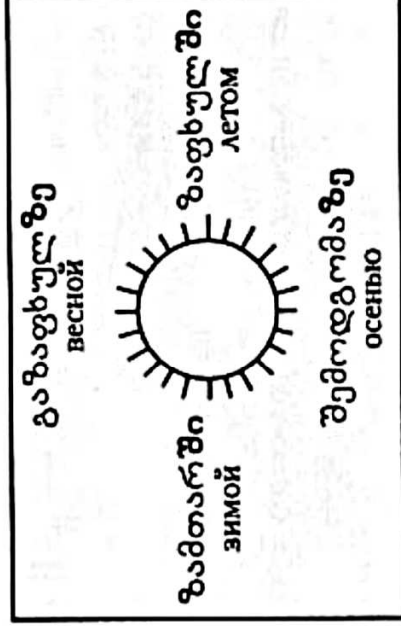
ЛЕКСИКА:

დღე (день), ღამე (ночь), დილა (утро), საღამო (вечер), წელიწადი, წელი (год), თვე (месяц), კვირა (неделя).

წლის დროები:

Времена года:

ზამთარი - зима
ზაფხული - лето
გაზაფხული - весна
შემოდგომა - осень

კვირის დღეები:

Дни недели:

ორშაბათი - понедельник
სამშაბათი - вторник
ოთხშაბათი - среда
ხუთშაბათი - четверг
პარასკევი - пятница
შაბათი - суббота
კვირა - воскресенье

თვეები:

Месяцы:

იანვარი - январь
თებერვალი - февраль
მარტი - март
აპრილი - апрель
მაისი - май
ივნისი - июнь
ივლისი - июль
აგვისტო - август
სექტემბერი - сентябрь
ოქტომბერი - октябрь
ნოემბერი - ноябрь
დეკემბერი - декабрь

დილით - рано
გვიან - поздно
გუშინ - вчера
ხვალ - завтра
ზეგ - послезавтра
შარშან - в прошлом году
შარშანწინ - в позапрошлом году
მომავალ წელს - в будущем году

დღეს - сегодня
შუადღე - полдень
დღისით - днем
ღამით - ночью
შუალამე - полночь
დილას - утром
საღამოს - вечером
ახლა - сейчас
მერე - потом
ადრე - рано
გვიან - поздно
ადრე - рано
უგვიანოდ - рано
გვიან - поздно
გუშინ - вчера
ხვალ - завтра
ზეგ - послезавтра
შარშან - в прошлом году
შარშანწინ - в позапрошлом году
მომავალ წელს - в будущем году

ყოველდღე (каждый день)

..... კვირას

..... თვე

..... წელს

ერთ დღეში (за один день)

..... კვირაში

..... თვეში

..... წელიწადში

ერთი კვირის
შემდეგ (после
одной недели)

- დღეს რა დღეა?

- Какой сегодня день?

- დღეს ორშაბათია.

- Сегодня понедельник.

- რა რიცხვია?

- Какое число?

- დღეს 14 აპრილია.

- Сегодня 14 апреля.

როდის (когда)? რომელ წელს (в каком году)?

Из этих слов составьте предложения!

რა დროა? რომელი საათია? Который час?

საათი - час

წუთი - минута

წამი - секунда

ცხრა საათია.

Девять часов.

ორის ნახევარია.

Полвторого.

ცხრას აკლია 5 წუთი.

Без пяти девять.

ათის ხუთი წუთია.

Пять минут десятого.

ჩემი საათი კარგად მუშაობს.

Мои часы хорошо ходят.

ჩემი საათი ზუსტია.

Мои часы точные.

ჩემი საათი ცუდად მუშაობს.

Мои часы плохо идут.

ჩემი საათი წინაა.

Мои часы спешат.

ჩემი საათი უკანაა.

Мои часы отстают.

პირველის ხუთი წუთია.

პირველის ექვსი წუთია.

.....

პირველის (Под. п.) ნახევარია.

თორმეტს აკლია ოცდარვა წუთი.

თორმეტს აკლია ოცდაშვიდი წუთი.

.....

თორმეტს (Дат. п.) აკალია სამი წუთი.

- რომელ საათზე იწყება ლექცია?
ბი უნივერსიტეტში?

- Когда начинаются лекции в университете?
- (В котором часу начинаются лекции в университете д.п.)

- 9 (ცხრა) საათზე.

- В девять часов.

- როდის მთავრდება მეოთხე ლექცია?

- Когда кончается IV лекция?

- ორ საათზე.

- В 2 часа.

- რა საგნებს სწავლობ?

- Какие предметы ты изучаешь?

- ქართულ ენასა და ლიტერატურას, ისტორიას, ფსიქოლოგიას, ლოგიკასა და უცხო ენას.

- Я изучаю грузинский язык и литературу, историю, психологию, логику и иностранный язык.

- რომელ უცხო ენას სწავლობ?

- Какой иностранный язык ты изучаешь?

- ინგლისურს.

- Английский.

- იცო* ინგლისური?

- Знаешь английский?

- კი, კარგად ვიცი*.

- Да, хорошо знаю.

- როდის გაქვს გამოცდები?

- Когда у тебя экзамены?

- დეკემბერში.

- В декабре.

- ჩათვლები მიიღე?

- Зачеты получил (а).

- კი, ორი საგანი ჩავთვალე ერთი კი გადავიტანე მეორე სემესტრში. კარგად ვისწავლი* და ჩავაბარე.

- Да. Я зачел (зачла) 2 предмета, а один перенес (ла) на II семестр. Хорошо выучу и сдам.

* Глагол ვიცი(я знаю) является правильным глаголом. Его спряжение нужно выучить наизусть.

Наст.	Прощ. несов.	Будущ.
მე ვიცი	მე ვიცოდი	მე მივცოდინება
შენ იცი	შენ იცოდი	შენ გმცოდინება
მან იცის	მან იცოდა	მან ეცოდინება
ჩვენ ვიცით	ჩვენ ვიცოდით	ჩვენ გვმცოდინება
თქვენ იცით	თქვენ იცოდით	თქვენ გმცოდინებათ
მათ იციან	მათ იცოდნენ	მათ ეცოდინებათ

**Некоторые одноличные глаголы будущего время образуют с помощью префикса -ი, а двучленные (они встречаются очень редко) - с помощью префикса -უ. Эти префиксы прибавляются в начале, к неделимой части (НЧ) глагола¹. Глаголы этого типа в большинстве случаев в настоящем времени имеют тематический показатель -ობ, который чередуется в будущем времени с показателем -ებ (-ობ/-ებ).

Напр.:

ვ-ცხოვრობ

ვ-ი-ცხოვრობ

ვ-ცოცხლობ

ვ-ი-ცოცხლობ

ვ-მუშაობ

ვ-ი-მუშავებ

ვ-შრომობ

ვ-ი-შრომობ

В настоящем времени порой могут быть и другие тематические показатели.

Напр.:

ვ-ტირ-ი

ვ-ი-ტირ-ებ

ვ-ცეკვ-ავ

ვ-ი-ცეკვ-ებ

**Глагол ვისწავლი(я выучу) будущее время глагола ვსწავლობ. Будущее время образуется с помощью префикса -ი и чередования тематических показателей -ობ/-ი.

Проспрягайте в будущ. времени:

(და-)ვატავ (ищу). (და-)ვწყებ (ищу),
(ა-)ვიღებ (беру), (ჩა-)ვაცემ (одёваю),
(და-)ვრეკავ (звоню), (გა-)ვაკეთებ (делаю),
(და-)ვამთავრებ (кончаю), (მო-)ვკლავ (убиваю),
(და-)ვმალავ (прячу), ვლაპარაკობ (говорю),
ვსაუბრობ (заговариваю), ვადილობ (обсуждаю),
ვქაბობ (спешу).

1 НЧ - неделимая часть глагола, которая остается после отделения личных и тематических показателей.

T-16

გაკვეთილზე
На уроке

- გამარჯობათ, ბავშვებო!
- Здравствуйте, ребята!
- დასხედით!
- Садитесь!
- რა გვაქვს დღეს გაკვეთილად?
- Что у нас сегодня на урок?
- ილია ჭავჭავაძის ლექსი „პოეტი“ ვეპირად.
- Наизусть стихотворение Ильи Чавчавадзе „Поэт“.
- ვინ იცის გაკვეთილი? ვინ მიპასუხებს?
- Кто знает урок? Кто будет отвечать?
- ნინო, იცი გაკვეთილი?
- Нино, знаешь урок?
- დიას, ვიცი.
- Да, знаю.
- გამოდი და მიპასუხე!
- Выходи и отвечай!
- ძალიან კარგი. დღეს შენ გაკვეთილი იცოდი და ხუთიანს გინწერ.
- Очень хорошо. Сегодня ты знала урок и я ставлю тебе пять.
- ბავშვებო, აბა, მიპასუხეთ კითხვებზე!
- Дети, ну-ка, отвечайте на вопросы!
- ვინ იყო ილია ჭავჭავაძე?
- Кем был Илья Чавчавадзе?

- ილია ჭავჭავაძე იყო გამორჩენილი ქართველი პოეტი და საზოგადო მოღვაწე.

- Илья Чавчавадзе был выдающимся поэтом и общественным деятелем Грузии.
- შემდეგი გაკვეთილსათვის წაიკითხეთ ილია ჭავჭავაძის „მგზავრის წერილები“. ისწავლეთ და დაწერეთ მოკლე შინაარსი!

- К следующему уроку прочтите „Записки путника“ Ильи Чавчавадзе, выучите и напишите краткое содержание.

- ზარია!
- Звонок!
- კარგად იყავით!
- До свидания.

Выдающийся грузинский поэт
Галактион Табидзе
1891-1959 гг.

თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი (თსუ)

Тбилисский государственный
университет (ТСУ)

რექტორი - ректор

პრორექტორი - проректор

ფაკულტეტი - факультет

დეკანი - декан

ლექტორი - лектор

პროფესორი - профессор

დოცენტი - доцент

ასპირანტი - аспирант

სტუდენტი - студент

კათედრის გამგე-зав. кафедрой

სტუდენტთა სამეცნიერო კონფერენცია

- студенческая научная конференция

სტუდენტთა საერთო საცხოვრებელი - студенческое общежитие

სამკითხველო დარბაზი - читальный зал.

საგამოცდო კომისია - экзаменационная комиссия

დიპლომი - диплом

დიპლომის დაცვა - защита диплома

დისერტაციის დაცვა - защита диссертации

ლექცია - лекция

სემინარი - семинар

პრაქტიკული მეცადინეობა - практическое занятие

ЛЕКСИКА:

დაუსწრებელი - заочный

დასწრებული - очный

გამოცდა - экзамен

ჩათვლა - зачет

არდადეგები - каникулы

აუდიტორია - аудитория

დერეფანი - коридор

ბიბლიოთეკა - библиотека

ჟურნალი - журнал

გაზეთი - газета

კოლოკვიუმი - колоквийум

ლაბორატორიული სამუშაო
- лабораторная работа

საჯარო ბიბლიოთეკაში

В публичной библиотеке

- გამარჯობათ, აკაკი წერეთლის ლექსების კრებული
გაქვთ?

- Здравствуйте, есть у вас сборник стихов Акакия Церетели?

- გვაქვს. ბიბლიოთეკაში ჩანერილი ხართ?

- Есть. Вы записаны в библиотеку?

- არა.

- Нет.

- პირადობის მოწმობა გაქვთ?
- Есть у вас удостоверение личности?
- დიახ, მაქვს.
- Да, есть.
- მომეცით, შეგივსებთ მკითხველის ბილეთს.
- Давайте, я заполню вам читательский билет.
- შეავსეთ წიგნის მოთხოვნის ფურცელი კატალოგის მიხედვით.
- Заполните заявку на книгу по каталогу.
- იწებეთ წიგნის მოთხოვნის ფურცელი.
- Возьмите книжный листок.
- დაეულოდეთ, წიგნი ნახევარ საათში იქნება.
- Ждите, книга будет через полчаса.
- გმადლობთ!
- Спасибо!

- გაქვთ ზაქარია ფალიაშვილის ოპერების პარტიტურა?

- Есть у вас партитура опер Захария Палиашвили?

- დიახ, გვაქვს. გნებავთ, დისკზე ჩანაწერსაც მოგართმევთ.

- Да, есть. Хотите дам и запись на диске.

- დიახ, მინდა. გმადლობთ.

- Да, хочу. Спасибо.

Выдающийся
композитор
Захария
Палиашвили
(1871-1933гг.)

Студенты Тбилисской
государственной консерватории
им. В. Сараджисвили

საუბარი აბიტურიენტთან

Беседа с абитуриентом

- ოთარ, სკოლას წელს ამთავრებ?
- დიახ, მეთერთმეტე კლასში ვარ.
- რომელ სკოლაში სწავლობ?
- ქუთაისის პირველ საშუალო სკოლაში.
- რამდენი მოსწავლეა შენს კლასში?
- ჩემს კლასში სულ ოცდახუთი მოსწავლეა. ათი გოგონაა და თხუთმეტი ბიჭი.
- ფრიადოსნები გყავთ?
- დიახ, გვყავს.
- შენ რა ნიშნები გაქვს?
- მე ოთხები და ხუთები მაქვს.
- ყველაზე მეტად რომელი საგანი გიყვარს?
- ქართული ენა და ლიტერატურა, ისტორია, მათემატიკა.
- როგორ ფიქრობ, სად ჩააბარებ?
- ალბათ უნივერსიტეტში ჩავაბარებ, ფილოლოგიის ფაკულტეტზე. ძალიან მაინტერესებს ქართული ენის გრამატიკა.
- თუ კარგად ისწავლი, ალბათ ასპირანტურაშიც გააგრძელებ სწავლას.
- ვნახოთ.
- რომელ უცხო ენას სწავლობდი სკოლაში?
- რუსულსა და ინგლისურს.
- კარგად იცი ეს ენები?

- ოთარ, ты заканчиваешь школу в этом году?
- Да, я в 11-м классе.
- В какой школе ты учишься?
- В кутаисской первой средней школе.
- Сколько учеников в твоём классе?
- В моём классе всего 25 учеников. 10 девочек и 15 мальчиков.
- Отличники у вас есть?
- Да, есть.
- Какие отметки у тебя?
- У меня четвёрки и пятёрки.
- Какой предмет ты любишь больше всего?
- Грузинский язык и литературу, историю, математику.
- Куда ты думаешь поступать?
- Наверное, буду сдавать в университет на филологический факультет. Меня очень интересует грамматика грузинского языка.
- Если будешь хорошо учиться, наверное, продолжишь учёбу в аспирантуре.
- Посмотрим.
- Какой иностранный язык ты учил в школе?
- Русский и английский.
- Хорошо знаешь эти языки?

- რუსულად თავისუფლად ვლაპარაკობ და ვწერ. რაც შეეხება ინგლისურს, მესმის, მაგრამ ვერ ვლაპარაკობ, ვკითხულობ ლექსიკონის დახმარებით.
- მასწავლებლებთან დადიხარ?

- უცხო ენის მასწავლებელთან დავდივარ. ძნელი საგანია. სკოლაშიც კარგად არ ვიცოდი. ქართულსა და ისტორიაში თვითონ ვმეცადინეობ.

- რამდენწლიანია სწავლება ახლა უნივერსიტეტში?

- ექვსწლიანია. პირველი ოთხი წლის დამთავრების შემდეგ გაძლევენ ბაკალავრის დიპლომს. თუ კიდევ ორი წელი ისწავლი - მაგისტრის დიპლომსაც მიიღებ.

- სწავლა ფასიანია?

- ფასიანიც არის და უფასოც. თუ საჭირო ქულებს მოაგროვებ, მოხვდები უფასო განყოფილებაზე. თუ ვერ მოაგროვებ - ფასიანზე.

- სტუდენტებს სტიპენდია აქვთ?

- სტიპენდია აქვთ მხოლოდ ხუთოსნებს.

- როდის არის არდადეგები?

- უნივერსიტეტში სტუდენტთა ზამთრის არდადეგები იწყება ოქტომბრის ბოლოს და მთავრდება ოც თებერვალს. ზაფხულისა კი იწყება პირველ ივლისს და მთავრდება პირველ სექტემბერს.

- უნივერსიტეტს სტუდენტთა

- По-русски говорю и пишу свободно. Что касается английского, то понимаю, но говорить не могу. Читаю с помощью словаря.

- К преподавателям ходишь?

- Хожу к преподавателю иностранного языка. Трудный предмет, да и в школе я его не знал. По грузинскому и истории занимаюсь сам.

- Сколько лет надо сейчас учиться в университете?

- 6 лет. По окончании первых четырех лет тебе дают диплом бакалавра. Если продолжишь еще два года, получишь и диплом магистра.

- Учение платное?

- Как платное, так и бесплатное. Если наберешь нужное количество баллов, поступишь на бесплатное отделение. Если не наберешь - на платное.

- Студенты получают стипендию?

- Стипендию получают только отличники.

- А когда каникулы?

- В университете зимние каникулы начинаются 15 января и заканчиваются 20 февраля, а летние начинаются 1 июля и заканчиваются 1 сентября.

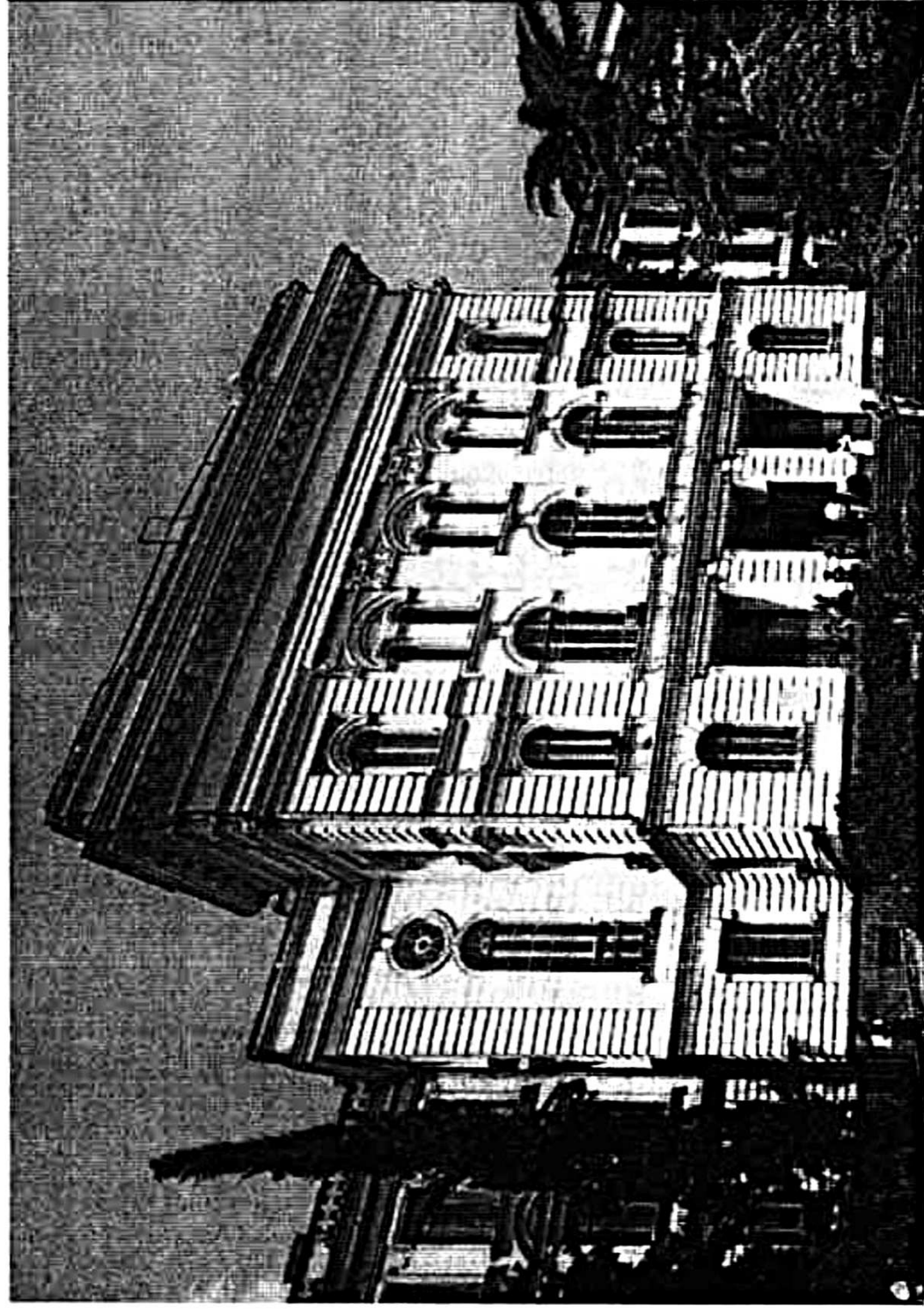
- У университета есть студенческое об-

საერთო საცხოვრებელი აქვს?

- დიახ, ბაგებში აქვს.
- რამდენი სტუდენტი ცხოვრობს ერთ ოთახში?
- ერთი ან ორი.
- შენ სად უნდა იცხოვრო?
- ალბათ ბიძაჩემთან. უნივერსიტეტიდან ახლოს ცხოვრობს და მასთან ვიცხოვრებ.
- აბა, შენ იცი. წარმატებებს გისურვებ!

შეხიტიე?

- Да, в Багеби (район Тбилиси).
- Сколько студентов живут в одной комнате?
- Один или два.
- А где будешь жить ты?
- Наверное, у дяди. Он живет недалеко от университета и я буду жить у него.
- Ну, давай. Желаю успеха!

Здание Тбилисского Государственного Университета. Архитектор С. Кадиашвили. Тбилисский Университет был основан в 1918 г. Основателем Тбилисского Университета является известный грузинский ученый Иване Джавахишвили вместе со своими единомышленниками: Петре Меликишвили (первый ректор), Корнели Кекелидзе, Эквтиме Такашвили, Акаки Шанидзе, Филипе Гогичаишвили, Андриа Размадзе, Коте Абхази, Димитрий Уznaдзе, Шалва Нудубидзе, Георгий Ахвледиани и др.

IV ЧАСТЬ

Медицина и лечение

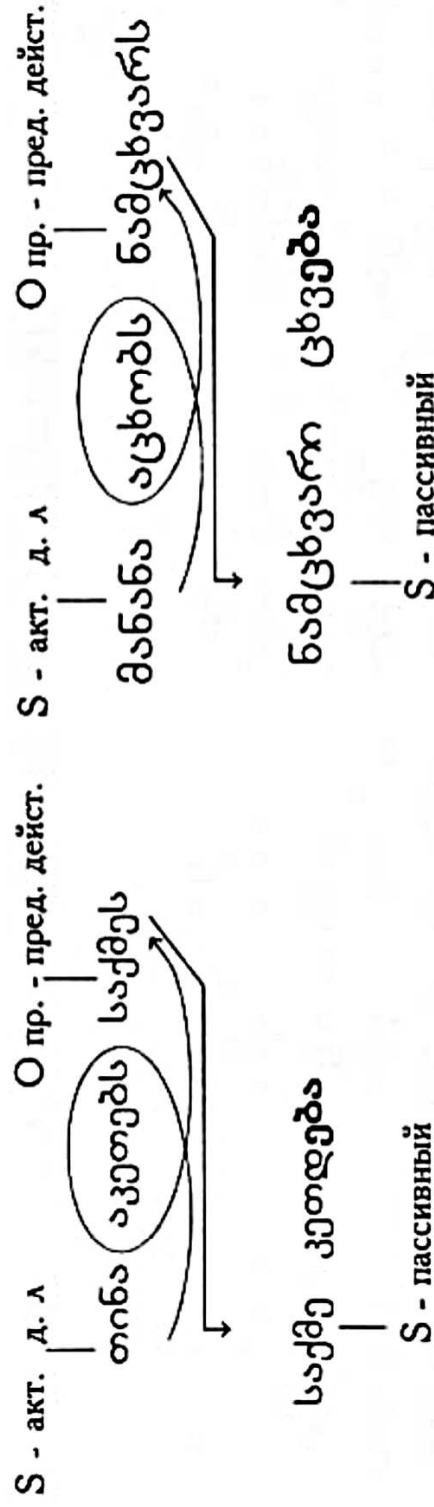
I-17

- ცუდად ხარ?
- Тебе плохо?
- დიახ, ავად ვარ. ვკვდები*, ისე მტკივა თავი
- Да, болен. Умираю, так болит голова!
- გაცივდი?
- Ты простудился?
- ალბათ სამსახურში ვცივდე-ბი*. ჩემს ოთახში ძალიან ცივა.
- Наверно я простуживаюсь на работе. У меня в комнате очень холодно.
- ცუდი ფერი** გაქვს!
- У тебя плохой цвет лица!
- გუშინ მაღალი სიცხე მქონდა. თავს ძალიან ცუდად ვგრძნობდი.
- Вчера у меня была высокая температура. Я чувствовал себя очень плохо.
- დღეს სიცხე გაიზომე?
- Ты сегодня измерял температуру?
- არა, ალბათ დღესაც მექნება პატარა სიცხე. ღონე არა მაქვს, ფეხზე ვერ ვდგები*, სულ ვზივარ.
- Нет, но наверно у меня и сегодня небольшая температура. Нет сил, на ногах еле держусь, все время сижу.
- ახლავე დანეჩა ლოგინში
- Сейчас же ложись в постель!
- ვერ დავწვები*. ამხანაგის შვილი (გოგონა) უნდა მოვიდეს და უნდა ვამეცადინო!
- Не могу лечь. Ко мне должна прийти дочь товарища. Я должен позаниматься с ней.
- ცუდად გახდები, ექვს მაინც გამოუძახე.
- Тебе станет плохо. Вызови хотя бы врача.

*ვკვდები - я умираю
 ვდგები - я встаю
 ვცივდები - я простуживаюсь
 ვერ დავწვები - я не могу лечь
 Все перечисленные глаголы пассивной конструкции. Обратите внимание на окончание -ებო и хорошо его запомните!
 Этот суффикс во многом поможет вам!
 В грузинском языке очень важно отличать друг от друга активные и пассивные формы глаголов. Пассивные глаголы делаются на динамические и статические. В данном случае нас интересуют динамические глаголы, а о статических формах речь пойдет ниже (ст. 138)
 Активные глаголы выражают активное действие субъекта, а пассивные - состояние субъекта, возникающее в результате этого действия. При переходе активного глагола в пассивный, глагол теряет активно действующее лицо. Предмет действия становится пассивным субъектом, который испытывает действие. Напр.:

1. Акт. დ. ა. - Активно действующее лицо.
 Пред. дейст. - Предмет действия, т.е. прямой объект - О пр. В наст., прош. несовершенном и будущем стоит в дательном падеже, а в прош. совершенном в именительном падеже.

Прямой объект в пассивной конструкции, становясь субъектом, меняет падеж: дат./им.,
სახლ-ს/ სახლ-ი, საქმე-ს/ საქმე; ნამცხვარ-ს/ ნამცხვარ-ი

В основном, динамические пассивные глаголы в настоящем времени в ед. числе имеют окончания **-ები** (в I и во II лице) и **-ება** (в III лице), которые присоединяются к неделимой части (НЧ) глагола, а во мн. числе к окончанию **-ები** добавляется в I и во II лице **-თ** (показатель мн. числа) и в III лице **-ან** (показатель III лица и мн. числа).

Некоторые динамические пассивные глаголы имеют префиксы **-ი** (однoличные) и **-ე** (двухличные). Есть и такие, которые имеют суффикс **-დ**, они являются отыменными глаголами. Напр.: შავი (черный) - прилагательное, შავ-დ-ება. (чернеет) - глагол, кроме этого существуют и такие пассивы, которые вовсе не имеют показателя и распознать их можно лишь по окончаниям в настоящем времени **-ები/ება**. Итак динамические пассивные глаголы могут иметь следующие фор-

მე:

I -	ი-(НЧ)-- ები/ება	(однoличные)
II -	ე-(НЧ)-- ები/ება	(двухличные)
III -	Ø-(НЧ)-- ები/ება	(однoличные и двухличные)
IV -	--(НЧ)-დ-ები/ება	(однoличные и двухличные).

ПРИМЕРЫ ДИНАМИЧЕСКИХ ПАССИВНЫХ ГЛАГОЛОВ:

I	II	IV	III
-ი-(HC)-ები	-ე-(HC)-ები	- (HC)-დ-ები	-∅-(HC)-ები¹
ვ-ი-ზრდ-ები	ვ-ე-ზრდ-ები	ვ-თეთრ-დ-ები	ვ-თბ-ები
ვ-ი-მალ-ები	ვ-ე-მალ-ები	ვ-შავ-დ-ები	ვ-წვ-ები
ვ-ი-ტანჯ-ები	ვ-ე-მზად-ები	ვ-წითლ-დ-ები	ვ-ჯდ-ები
ვ-ი-ღიმ-ები	ვ-ე-ფერ-ები	ვ-მდიდრ-დ-ები	ვ-დგ-ები

расту	расту я у него	белеუ	греюсь
прячусь	прячусь я от него	чернею	ложусь
мучаюсь	готовлюсь	краснею	сажусь
улыбаюсь	ласкаю	богатею	встаю

 Спряжение глагола ვ-იზრდ-ები (я расту) в настоящем времени:
მზ.რ

მე ვ-იზრდ-ები	ჩვენ ვ-ი-ზრდ-ები-თ
შენ ი-ზრდ-ები	თქვენ ი-ზრდ-ები-თ
ის ი-ზრდ-ება	ისინი ი-ზრდ-ები-ან

Динамические пассивные глаголы прош. несовершенное образуют по общему правилу (ст. 53), только нужно запомнить, что к основе настоящего времени прибавляется суффикс - თდ. Напр.:
ვ-ი-ზრდებ-თდ-ი, ვ-ე-ზრდებ-თდ-ი, ვ-თეთრდებ-თდ-ი,
ვ-თბებ-თდ-ი.

1 Нужно отметить, что встречаются такие динамически пассивные глаголы, которые в настоящем времени имеют и другие окончания, как например - ვვ. Таких глаголов немного. Напр.:
ვეზევვი (я обнимаю), ვერვევი (я привыкаю), и.т.д. Об этих глаголах будет отмечено.

Динамические пассивные глаголы будущее время образуют с помощью приставок. Напр.:

ვიზრდები - გა-ვიზრდები, ვთბები - გა-ვთბები
ვთეთრდები - გა-ვთეთრდები, ვთბები - გა-ვთბები

Проспрягайте следующие глаголы в наст., в прош. несовершенном и в будущем:
ვიტანჯები (და.....) (я мучаюсь), ვემალები (და.....) (я прячусь от него), ვჯდები (და.....) (я сажусь), ვდგები (ა.....) (я встаю), ვმდიდრდები (ა.....) (я богатею), ვიღლები (და.....) (я устаю).

Спряжение неправильных глаголов маქვს, მყავს в прош. несовершенном и будущем временах:

Прош. несовершенное

<i>მხ.რ.</i>			
მე	მ-ქონდ-ა	ის	მ-ყავ-დ-ა
შენ	გ-ქონდ-ა	ის	გ-ყავ-დ-ა
მას	ჰ-ქონდ-ა	ის	ჰ-ყავ-დ-ა

<i>მრ.რ.</i>			
ჩვენ	გვ-ქონდ-ა	ის	გვ-ყავ-დ-ა
თქვენ	გ-ქონდ-ა-თ	ის	გ-ყავ-დ-ა-თ
მათ	ჰ-ქონდ-ა-თ	ის	ჰ-ყავ-დ-ა-თ

Будущее

<i>მხ.რ.</i>			
მე	მ-ექნ-ებ-ა	ის	მე-ყოლ-ებ-ა
შენ	გ-ექნ-ებ-ა	ის	გ-ეყოლ-ებ-ა
მას	ექნ-ებ-ა	ის	ეყოლ-ებ-ა

<i>მრ.რ.</i>			
ჩვენ	გვ-ექნ-ებ-ა	ის	გვ-ეყოლ-ებ-ა
თქვენ	გ-ექნ-ებ-ა-თ	ის	გ-ეყოლ-ებ-ა-თ
მათ	ექნ-ებ-ა-თ	ის	ეყოლ-ებ-ა-თ

Напр:

მე მაქვს ფული. მე მქონდა ფული. მე მექნება ფული.
მე მყავს ძაღლი. მე მყავდა ძაღლი. მე მეყოლება ძაღლი.

Составьте предложения, употребляя глаголы მაქვს и მყავს.

****ცუდი ფერი** - плохой цвет.
მაღალი სიციხე - высокая температура.
პატარა სიციხე - низкая температура.

Слова, составляющие эти пары, общно склоняются вместе, т. к. их формы зависят друг от друга.

ცუდი, მაღალი, პატარა - определяющие слова.

СКЛОНЕНИЕ ОПРЕДЕЛЯЮЩЕГО СЛОВА В ПАРЕ С ИМЕНЕМ СУЩЕСТВИТЕЛЬНЫМ

Когда определяющее слово склоняется в паре с именем существительным, выделяются следующие типы склонения:

1) Если определяющим словом является прилагательное с гласной основой, то падежные окончания принимает только имя существительное. Напр: პატარა ბავშვი, პატარა ბავშვ-მა, პატარა ბავშვ-ს и т.д.

2) Если определяющим словом является прилагательное с согласной основой, то нужно запомнить следующее: в трех падежах (სახ., მოთხ., წოდ.) прилагательное имеет полное окончание. Напр: დიდი ბავშვი (სახ), დიდ-მა ბავშვ-მა (მოთხ.), დიდ-ო ბავშვ-ო (წოდ). В двух падежах (მიც., ვით.) падежные окончания опускаются. Напр.: დიდ- ბავშვ-ს (მიც), დიდ- ბავშვ-ად (ვით.). В двух падежах (ნათ. მოქ.) Падежные окончания усечены (согласные ს и თ теряются): დიდ-ი^ს ბავშვ-ის (ნათ.), დიდ-ი^თ ბავშვ-ით (მოქ.).

3) Если определяющим словом является притяжательное местоимение, оно имеет такие же окончания, что и прилагательные с согласной основой. Нужно лишь запомнить, что в дат. падеже (მიც. ბრ.) местоимение представлено с падежным окончанием. Напр: ჩემ-ს ბავშვ-ს. შენ-ს წიგნ-ს, თქვენ-ს ამხანაგებ-ს и т.д.

4) Если определяющим словом является имя существительное, то оно всегда стоит в род. падеже (ნათ. ბრ.) и при склонении не меняется. Напр: ამხანაგ-ის ბავშვი, ამხანაგ-ის ბავშვ-მა, ამხანაგ-ის ბავშვ-ს, ამხანაგ-ის ბავშვ-ის и т.д.

5) Если имя существительное употребляется с послелогом, нужно определить падеж существительного, а затем вступает в силу уже известные правила сочетания. Напр: ლამაზ^ს სკამზე ზის. ლამაზ სკამზე (მიც. ბრ.).

6) Во множественном числе меняется только имя существительное, оно ставится во множественном числе, определяющее же слово остается в ед. числе.

Напр.: ახალ-ი წიგნებ-ი, ახალ-მა წიგნებ-მა, ახალ წიგნებ-ს, ახალ-ის წიგნებ-ის.

7) Если определяющее слово стоит после существительного, падежные окончания присоединяются и к определяющему слову.

Примеры:

სახ.	1) პატარა	ბავშვ-ი	2) დიდ-ი	ბავშვ-ი
მოთხ.	პატარა	ბავშვ-მა	დიდ-მა	ბავშვ-მა
მიც.	პატარა	ბავშვ-ს	დიდ	ბავშვ-ს
ნათ.	პატარა	ბავშვ-ის	დიდ-ი	ბავშვ-ის
მოქ.	პატარა	ბავშვ-ით	დიდ-ი	ბავშვ-ით
ვით.	პატარა	ბავშვ-ად	დიდ	ბავშვ-ად
წოდ.	პატარა	ბავშვ-ო	დიდ-ო	ბავშვ-ო

სახ.	3) ჩემ-ი	ბავშვ-ი	4) ამხანაგ-ის	ბავშვ-ი
მოთხ.	ჩემ-მა	ბავშვ-მა	ამხანაგ-ის	ბავშვ-მა
მიც.	ჩემ-ს	ბავშვ-ს	ამხანაგ-ის	ბავშვ-ს
ნათ.	ჩემ-ი	ბავშვ-ის	ამხანაგ-ის	ბავშვ-ის
მოქ.	ჩემ-ი	ბავშვ-ით	ამხანაგ-ის	ბავშვ-ით
ვით.	ჩემ	ბავშვად	ამხანაგ-ის	ბავშვად
წოდ.	ჩემ-ო	ბავშვ-ო	ამხანაგ-ის	ბავშვ-ო

სახ.	6) დიდ-ი	პატარა	მრ.რ	ბავშვებ-ი
მოთხ.	დიდ-მა	პატარა	ჩემ-ი, ამხანაგ-ის	ბავშვებ-მა
მიც.	დიდ-	პატარა	ჩემ-მა, ამხანაგ-ის	ბავშვებ-ს
ნათ.	დიდ-ი	პატარა	ჩემ-ს, ამხანაგ-ის	ბავშვებ-ის
მოქ.	დიდ-ი	პატარა	ჩემ-ი, ამხანაგ-ის	ბავშვებ-ით
ვით.	დიდ-	პატარა	ჩემ-ი, ამხანაგ-ის	ბავშვებ-ად
წოდ.	დიდ-ო	პატარა	ჩემ-ო, ამხანაგ-ის	ბავშვებ-ო

სახ.	7) ბავშვ-ი	პატარა
მოთხ.	ბავშვ-მა	პატარა-მ
მიც.	ბავშვ-ს	პატარა-ს
ნათ.	ბავშვ-ის	პატარა-ის
მოქ.	ბავშვ-ით	პატარა-ით
ვით.	ბავშვ-ად	პატარა-ად
წოდ.	ბავშვ-ო	პატარა-ვ

Поставьте вместо точек падежные показатели:

ლამაზ... გოგონამ, ლამაზ... ქალი, კარგ...
 სიტყვა, ცუდ... მოსწავლის, ჩემ... თავო,
 ჩემ... მეგობარს, პატარა... სახლს, დიდ...
 ბავშვად, ვინრო... ქუჩაზე, შენ... სახლთან,
 ახალ... მანქანაში, უფროს... კაცის, მოხუც...
 კაცმა, ძველ... მანქანით, ნათელ... ოთახში,
 ტკბილ... ნამცხვარი, სუსტ... ბავშვმა, ბეჯით...
 სტუდენტით, ნიჭიერ... ახალგაზრდის,
 უმცროს... ქალიშვილმა, დაბალ... კაცს,
 უნიჭო... ქალად, ზარმაც... ბავშვის, ძლიერ...
 მამაკაცის, მოკლე... კაბის, მაღალ... ბიჭო.

ЛЕКСИკА

ადამიანის სხეულის ნაწილები
Части тела

სხეული: თავი, კისერი, ტანი, ხელები, ფეხები.

Тело: голова, шея, туловище, руки, ноги.

თავი: თავის ქალა, თავის ტვინი, თმები, ყურები (ყური).

Голова: череп, мозг, волосы, уши.

სახე: შუბლი, წარბები (წარბი), თვალები (თვალი), წამწამები (წამწამი), ლოყები (ლოყა), ნიკაბი.

Лицо: лоб, брови, глаза (глаз), ресницы, щеки (щека), подбородок.

პირი: ენა, კბილები (კბილი), ყელი.

Рот: язык, зубы (зуб), горло

ტანი: მკერდი, ზურგი, გვერდები (გვერდი), მუცელი, საჯდომი

Туловище: грудь, спина, бока (бок), живот, седалище.

ხელები (ხელი): მკლავი, იდაყვი, მჯჯა, (ხელის) მტევანი, თითები (თითი), ფრჩხილები (ფრჩხილი).

Руки (рука): рука (от плеча до кисти), локоть, запястье, кисть, пальцы (палец), ногти (ноготь).

ფეხები (ფეხი): ბარძაგი, მუხლი, კოჭი, ტერფი.

Ноги (нога): бедро, колено, лодыжка, стопа.

შინაგანი ორგანოები: გული, ფილტვები (ფილტვი) კუჭი, ღვიძლი, ნაღვლის ბუშტი, ნაწლავები (ნაწლავი), ბრმა ნაწლავი, თირკმელები (თირკმელი) შარდის ბუშტი, საშვილოსნო, საკვერცხები (საკვერცხე)

Внутренние органы: сердце, легкие (легкое), желудок, печень, желчный пузырь, кишки (кишка), слепая кишка, почки (почка), мочевой пузырь, матка, яичники (яичник).

ლ. გუდიშვილი

Фрагмент картины -
Танец "Прогулка"

დაიბანე ხელების

Вымой руки!

დაიბანე პირი

Умойся!

გაიწმინდე კბილები

Почисти зубы!

დაივარცხნე თმა

Причешись!

დაიხურე თავზე

Надень шапку!

ჩაიცვი ტანზე

Оденься!

ჩაიცვი ფეხზე

Надень обувь!

გაიბადე ფეხზე

Сними обувь!

T-18

- რა განუხებთ?
- Что вас беспокоит?
- ორი დღე მაღალი სიცხე მქონდა. ახლა არა მაქვს, მაგრამ თავს ძალიან სუსტად ვგრძნობ.
- Два дня у меня была высокая температура. Сейчас температуры нет, но чувствую себя очень слабо.
- დანეჭათ, გაგსინჯავთ!
- Ложитесь, я вас осматриву.
- ისეთი არაფერია. ანალიზები გაიკეთეთ*?
- Ничего такого. Анализы сделали?
- დიახ, ანალიზები გავიკეთე*. კარდიოგრაფიც გადავიღე*. პასუხიც თან მაქვს.
- Да, анализы сделала. И кардиограмму сняла. Ответы у меня с собой.
- ძალიან კარგი, მაჩვენეთ!
- Очень хорошо, покажите!
- სერიოზული არაფერია.
- Ничего серьезного.
- დალიეთ ვიტამინი C და კარგად გახდებით!
- Попейте витамин C и вам станет лучше.
- გმადლობთ, კარგად იყავით!
- Спасибо, будьте здоровы!
- ნახვამდის!
- До свидания!

*Глагольные формы: გაიკეთეთ (вы сделали), გავიკეთე (я сделал (а)), გადავიღე (я снял (а)) - выражают действия, которые совершились в прошлом, это прошедшее совершенное.

Запомните: Для образования прошедшего совершенного нужно от форм будущего времени отделить тематический показатель (там, где он имеется) и к не делимой части глагола (с глагольной приставкой) в конце прибавить суффиксы -ე или -ი. Итак:

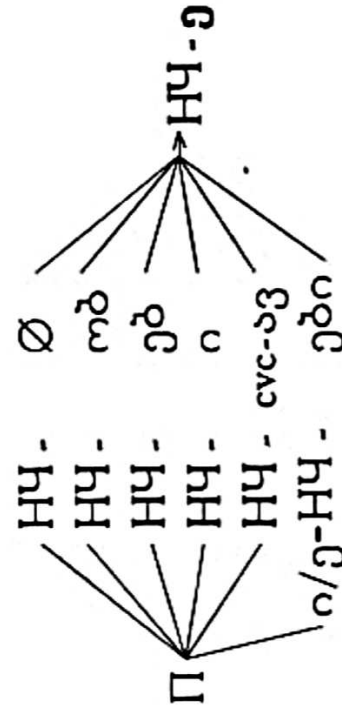
პ - ნჩ - ე/ი

Чтобы определить, какой суффикс употребить в конце -ე или -ი, нужно запомнить следующее.

Если неделимая часть нестяжаемая (CVC), то будет -ე, (в большинстве такие случаи), а если стяжаемая (CXC) - ი. Более подробно смотрите схему:

1 პ - символ приставки.

I

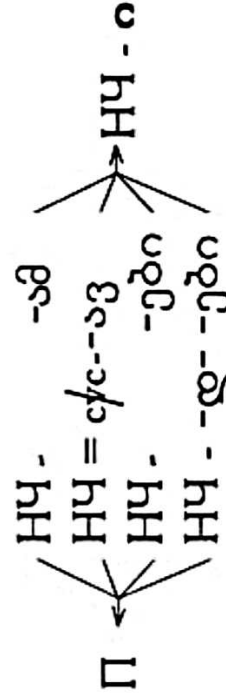

I

და-ვ-წერ-და-ვ-წერ-ე
გამო-ვ-ა-ცხ-ო-ბ-და-გამო-ვ-ა-ცხ-ე
ა-ვ-ა-შენ-გ-და-ვ-ა-შენ-ე
ნა-ვ-შლ-გ-და-ვ-შალ-ე
და-ვ-ხატ-გ-და-ვ-ხატ-ე
გა-ვ-ი-ზრდ-გ-გა-ვ-ი-ზარდ-ე
გა-ვ-ე-ზრდ-გ-გა-ვ-ე-ზარდ-ე

II

II

და-ვ-ა-ბ-გ-და-ვ-ა-ბ-ი
მო-ვ-კლ-გ-მო-ვ-კალ-ი
გა-ვ-თბ-გ-გა-ვ-თბ-ი
გა-ვ-შავ-დ-გ-გა-ვ-შავ-დ-ი

Субъектным личным показателем III лица в ед.числе прош. совершенного времени служат - ა и - ო, преимущественно - ა. Примеры:

მე და-ვ-წერე	მე დავები	მე დავხატი	მე ავან-თე
მან' და-წერ-ა	მან დააბ-ა	მან დავხატი-ა	მან აან-თო
მე ვითამაშე	მე მოვკალი	მე გავიზარდე	მე ვ-აქე
მან ითამაშე-ა	მან მოკლ-ა	ის გაიზარდა	მან აქ-ო
მე ავაშენე	მე გავთბი	მე გავეზარდე	მე ავაბე
მან ააშენ-ა	ის გათბ-ა	ის გავეზარდა	მან ააბ-ო
მე წავშალე	მე გავშავდი		
მან წაშალ-ა	ის გაშავდა		

1 С активными глаголами в III лице ед. числа в прош. совершенном употребляется местоимение მან, который представляет форму повествовательного падежа личного местоимения ის (ст. 24).

Запомните!

Все активные глаголы имеющие - ს, в настоящем и будущем времени субъект-ным личным показателем в III лице ед. числа, будут иметь -ეს в прош. совершенном в III лице мн. числа.

Все пассивные глаголы имеющие - ბ, в настоящем и будущем времени субъект-ным личным показателем в III лице ед. числа, будут иметь - ნებ в прош. совершенном в III лице мн. числа.

Примеры:

Активные глаголы:

наст ის წერ-ს	ის თამაშობ-ს	ის ააშენებ-ს	ის და-ხატავ-ს
прош. მათ დანერ-ეს ¹	მათ ითამაშე-ეს	მათ ააშენ-ეს	მათ დახატ-ეს
сов.			

Пассивные глаголы:

наст ის იზრდ-ება	ის ეზრდ-ება	ის შავ-დება
прош. ისინი გა-ი-ზარდ-ნენ	ისინი გა-ეზარდ-ნენ	ისინი გა-შავდ-ნენ
сов.		

Образуйте формы прош. совершенного:

ვიცხოვრებ-ბუდუ ვითამაშებ-ბუდუ ვიწერ-ს, ვაკეთებ-სძელაო, მოვექსოვ-ს, ვავრცეცხავ-პოტირაო, გავათეთრებ-პობელი, შევკერავ-სოშო, წავიკითხავ-პოტუ, დავიმალეობ-სპრაცუს, დავაძინებ-ულოჯუ სპა, ვიცეკვებ-ბუდუ ვაწეწებ-ს, ვავტობრ-სვირო, დავკარგავ-პოტერაო, მოვწახავ-ნაიდა, მოვხარშავ-სვარაო, შევხედავ-პოშოტრაო, დავხარჯავ-პოტრუ, დავარტყამ-სვარაო, დავსვამ-პოშაო, ჩავიცვამ-სოდენა, დავდებ-პოლოჯი, დავინყებ-სნაო, გავანათებ-სოშე, ავანთებ-საოჯი, დავარგებ-სრადამ, დავაცილებ-სრადედი-სო, გავახურებ-სრადედი, დავამტკიცებ-სდოკაო, შევასრულებ-სვოლოპი, გავაფრთხილებ-სპრადუპრეო, გავაფუჭებ-სიპოტუ, შევანუხებ-სპოშოპოლო, მოვატყუებ-სობანაო.

¹ С активными глаголами в III лице мн. числа в прош. совершенном употребляется местоимение **მათ** - форма повествовательного падежа личного местоимения **ისინი** (см. ст. 24)

Спряжение активного глагола *დავწერე* (я написал (а)) в прош. совершенном:

მ.რ.		მ.რ.	
Осн. л.	Неосн. л.	Осн. л.	Неосн. л.
I მე	და-ვ-წერ-ე	ჩვენ	და-ვ-წერ-ე-თ
II შენ	და-წერ-ე	თქვენ	და-წერ-ე-თ
III მან	და-წერ-ა	მათ	და-წერ-ეს

В данном примере глагол активный субъектного строя. Основное лицо стоит в повествовательном падеже в обоих числах, а неосновное лицо - в именительном падеже.

При объектном строе, наоборот, основное лицо стоит в именительном падеже, а неосновное - в повествовательном. Итак:

Осн. л.	Субъек.ст.	Неосн. л.
	V	
пов.п.		им.п.

Осн. л.	Объек.ст.	Неосн. л.
	V	
им.п.		пов.п.

Напр.:

მე (თედომ)	დავწერე	წერილი	მე (თედო)	შემაქო	მამა-მ.
			(Меня)	похвалил	отца)
შენ (თედომ)	დანერე	წერილი	შენ (თედო)	შეგაქო	მამა-მ.
მან (თედომ)	დანერა	წერილი	ის (თედო)	შეაქო	მამა-მ.

Одноличные активные глаголы всегда субъектного строя и основное лицо стоит в повествовательном падеже, когда глагол в прош. совершенном времени. И так:

Осн. л.	Субъек.ст.
	V
пов.п.	

მე	ვიცხოვრე
შენ	იცხოვრე
მან	იცხოვრა

В трехличных глаголах появляется третье лицо¹, которое часто является одушевленным предметом и всегда представлен в дательном падеже. Оно тоже является несосновным лицом.

Если глагол объектного строя, лицо, которое представлено в дательном падеже - осязаемое лицо, а остальные два - неосознанные. Один будет в повествовательном падеже, а другой - в именительном. Итак:

Напр.:			Напр.:		
Осн.л.	Субъект.ст.	Нсосн.л.	Нсосн.л.	Осн.л.	Объект.ст.
მე	ავუშენე	სახლი	ამხანაგს.	მე	ამიშენა
შენ	აუშენე	სახლი	ამხანაგს.	შენ	აგიშენა
მან	აუშენე	სახლი	ამხანაგს.	მას	აუშენა
					მან
					სახლი.

Итак, чтобы в прош. совершенном не ошибиться при определении падежных окончаний тех имен, которые участвуют в глагольных конструкциях, очень важно определить глагол активный или пассивный.

Запомните!

Глаголы, имеющие в будущем времени окончания - ებ-ი/ებ-ა, пассивные, а не имеющие названных окончаний - активные (все трехличные глаголы активные).

1 В трехличных глаголах только два лица (S и O кос.) могут иметь показатель в глаголе, а третье лицо (O пр.) всегда в III лице и в глаголе никогда не отмечается.

Нужно отметить и такие случаи (их очень мало), когда активный глагол двухличный и неосновное лицо стоит в дательном падеже. Это тот случай, когда двухличный активный глагол будущее время образует с помощью префикса - ჟ, (см. ст. 62) и имеет такую форму: ჟ - ჩე - ებ - ს.

Напр.:	Наст. вр.	კაცი	პატრონობს	ბავშვს
	Будущ. вр.	კაცი	ჟ-პატრონობ-ებს	ბავშვს
	прош. сов. вр.	კაც-მა	ჟ-პატრონობ-ა	ბავშვს

Примеры одноличных и двухличных пассивных глаголов в будущем и прош. совершенном. Все эти глаголы в будущем времени имеют окончание - ებ-ა:

Напр.:	Будущее		Прош. совершенное	
	Осн.ა	Неосн.ა	Осн.ა	Неосн.ა
	ის გა-თბ-ება	—	ის გა-თბ-ა	—
	ის და-წვ-ება	—	ის და-წვ-ა	—
	ის მო-კვდ-ება	—	ის მო-კვდ-ა	—
	ის გა-შრ-ება	—	ის გაშრ-ა	—
	ის ე-ზრდ-ება	მას	ის გა-ე-ზარდ-ა	მას
	ის ე-მალ-ება	მას	ის და-ე-მალ-ა	მას

Ниже приведены примеры одноличных и двухличных активных глаголов в будущем и прош. совершенном. Ни один из этих глаголов в будущем времени не имеет окончания - ებ-ი/ებ-ა. У них или разные тематические показатели, или же они вовсе представлены без тематических показателей и в III лице глагола добавляется показатель третьего субъектного лица - ს.

Будущее вр.	Прош. совершенное			
Осн.ა	Неосн.ა	Неосн.ა	Осн.ა	Неосн.ა
ის ი-მუშავ-ებს	—	—	მან ი-მუშავ-ა	—
ის ი-სწავლ-ი-ს	—	—	მან ი-სწავლ-ა	—
ის შე-კერ-ავ-ს	მას	—	მან შე-კერ-ა	ის
ის და-წერ-ს	მას	—	მან და-წერ-ა	ის
ის ა-აშენ-ებს	მას	—	მან ა-აშენ-ა	ის
ის ა-უ-შენ-ებს	მას მას	—	მან ა-უ-შენ-ა	ის მას
ის გა-უ-კეთ-ებს	მას მას	—	მან გა-უ-კეთ-ა	ის მას
ის ს-თხოვ-ს	მას მას	—	მან ს-თხოვ-ა	ის მას

Примеры в предложениях:

Глаголы в будущем времени

не имеющие -ებ-ი/-ება

активные

наст.	მე ვცხოვრობ (я живу).
п.несов.	ქალ-ი ცხოვრობ-ს.
буд.	ქალ-ი ცხოვრობ-დ-ა.
прош.сов.	ქალ-ი იცხოვრებ-ს.
II сосл.	მე ვიცხოვრე. ქალ-მა იცხოვრ-ა (женщина жила). ქალ-მა უნდა იცხოვრო-ს (женщина должна жить).

наст.	მე ვხატავ სურათ-ს (я рисую картину).
п.несов.	ბიჭ-ი ხატავ-ს სურათ-ს.
буд.	ბიჭ-ი ხატავ-დ-ა სურათ-ს.
прош.сов.	ბიჭ-ი და-ხატავ-ს სურათ-ს. მე და-ვ-ხატე სურათ-ი. ბიჭ-მა დახატ-ა სურათ-ი (мальчик нарисовал картину).
II сосл.	ბიჭ-მა უნდა დახატო-ს სურათ-ი (мальчик должен нарисовать картину).

наст.	მე ვსწავლობთ გაკვეთილ-ს (я учу урок).
п.несов.	ნანა სწავლობ-ს გაკვეთილ-ს.
буд.	ნანა სწავლობ-დ-ა გაკვეთილ-ს.
прош.сов.	ნანა ი-სწავლი-ს გაკვეთილ-ს. მე ვ-ისწავლე გაკვეთილ-ი. ნანა-მ ისწავლ-ა გაკვეთილ-ი (Нана выучила урок).
II сосл.	ნანა-მ უნდა ისწავლო-ს გაკვეთილ-ი (Нана должна выучить урок).

наст.	მე ვწერ წერილ-ს აშხანაგ-ს (я пишу письмо товарищу).
п.несов.	გიორგი ს-წერ-ს წერილ-ს აშხანაგ-ს.
буд.	გიორგი ს-წერ-დ-ა წერილ-ს აშხანაგ-ს.
прош.сов.	გიორგი მის-წერ-ს წერილ-ს აშხანაგ-ს. მე მი-ვ-წერე წერილ-ი აშხანაგ-ს. გიორგი-მ მისწერა წერილ-ი აშხანაგ-ს (Георгий написал письмо товарищу).
II сосл.	გიორგი-მ უნდა მისწეროს წერილ-ი აშხანაგ-ს (Георгий должен написать письмо товарищу).

имеющие -ებ-ი/-ება

пассивные

наст.	მე ვ-იზრდ-ები (я расту).
п.несов.	ბავშვ-ი იზრდ-ება.
буд.	ბავშვ-ი იზრდ-ებ-ო-დ-ა.
прош.сов.	ბავშვ-ი გა-იზრდ-ება. მე გავიზარდე.
II сосл.	ბავშვ-ი გაიზარდ-ა (ребенок вырос). ბავშვ-ი უნდა გაიზარდო-ს (ребенок должен расти).

наст.	მე ვ-უფერ-ები დედა-ს (я ласкаю маму).
п.несов.	ეთერ-ი ეფერ-ება დედა-ს.
буд.	ეთერ-ი ეფერებო-დ-ა დედა-ს.
прош.сов.	ეთერ-ი მო-უფერ-ება დედა-ს. მე მო-ე-ფერე დედა-ს. ეთერ-ი მოეფერ-ა დედა-ს (Этери приласкала маму).
II сосл.	ეთერ-ი უნდა მოეფეროს დედა-ს (Этери должна приласкать маму).

наст.	მე მ-ცივ-ა (мне холодно).
п.несов.	ნანა-ს ს-ცივ-ა.
буд.	ნანა-ს ს-ციო-დ-ა.
прош.сов.	ნანა-ს შე-ს-ცივდ-ება. მე შემცივდა. ნანა-ს შე-ს-ცივდ-ა (Нане стало холодно).
II сосл.	ნანა-ს რომ შესცივდ-ეს (Если Нане будет холодно).

наст.	მე მ-ჭირდ-ება წიგნ-ი (мне нужна книга).
п.несов.	ლევან-ს ს-ჭირდ-ება წიგნ-ი.
буд.	ლევან-ს ს-ჭირდ-ებ-ო-დ-ა წიგნ-ი.
прош.сов.	ლევან-ს და-ს-ჭირდ-ება წიგნ-ი. მე და-მ-ჭირდა წიგნ-ი. ლევან-ს და-ს-ჭირდ-ა წიგნ-ი (Левану понадобилась книга).
II сосл.	ლევან-ს რომ და-ს-ჭირდეს წიგნ-ი (Если Левану понадобится книга).

Напишите падежные окончания:

ლევან- იდგა(Леван стоял). კაც- იწვა(Мужчина лежал). ქალ- იჯდა(Женщина сидела). კაც- იცხოვრა(Человек жил). გოგონა- იმუშავა(Девочка работала). ბავშვი- თავი ეტკინა(У ребенка заболела голова). ნიკო- არ პქონდა ფული(У Нико не было денег). დედა- გააკეთა სადილი(Мама приготовила обед). ვანო ააშენა სახლ- (Вано построил дом). გორგიმ ფული სთხოვა მამა-(Георгий попросил денег у отца). თინა- პერანგი შეუკერა შვილ- (Тина сшила дочери рубашку.)

В грузинском языке одна и та же форма глагола может выражать прош. совершенное время, если она изъявительного наклонения и будущее время, если она повелительного наклонения.

Напр.:

გაკეთე	изъявит. накл., сделала
	повелит. накл., сделай!

Примеры повелительного наклонения: მოდი! (иди сюда!), მიდი! (иди туда!), წადი! (уходи!), შემოდი! (заходи!), გადი! (выходи!), ადექ! (встань!), დაწეკ! (ложись!), ჩიცვი! (оденься!), გაიხადე! (разденься!), ჭამე! (кушай!), დალიე! (пей!), წაიკითხე! (прочти!), დაწერე! (напиши!), გააკეთე! (сделай!), გაჩუმდი! (замолчи), გაჩერდი! (стой!).

Примеры изъявительного наклонения: მოხვედი, მიხვედი (ты пришел), წახვედი (ты ушел), შემოხვედი (ты зашел), გახვედი (ты вышел)...
Остальные формы этого глагола с разными приставками напишите сами.

1. Глагол მოდი с разными приставками, указывающими на направление, является исключением, отличающим формы изъявительного наклонения от форм повелительного наклонения.

- ▲ აფთიაქში В аптеке**
- წამალი მიწდა შევუკვეთო.
 - Я хочу заказать лекарство.
- რეცეპტით*?
 - По рецепту?
- დიახ, იწებეთ.
 - Да, пожалуйста.
- მაჩვენეთ, აბა, რა წამალია?
 - Покажите, ну-ка что за лекарство?
- ორ საათში მზად იქნება.
 - Будет готово через 2 часа.
- არ შეიძლება, რომ უფრო მალე დამიმზადოთ?**
 - Нельзя приготовить быстрее?
- არა, ბევრი შეკვეთა მაქვს.
 - Нет, у меня много заказов.
- სიცხის დამწვევი გაქვთ?
 - У вас есть жаропонижающее?
- პარაცეტამონი.
 - Парацетамон.
- რა ღირს?
 - Сколько стоит?
- სამოცდაათი თეთრი.
 - 70 тетри.
- ძალიან კარგი. მომეცით პარაცეტამონი, ბამბა, ბინტი, თოდი, სპირტი, ვალერიანის წვეთები და თერმომეტრი.
 - Очень хорошо, дайте парацетамон, вату, бинт, йод, спирт и валериановые капли.
ფული თქვენ უნდა გადაგხადოთ?
 - Деньги заплатить вам?
- არა, ფული სალაროში უნდა გადაიხადოთ.
 - Нет, деньги вы должны заплатить в кассу.
- იწებეთ ქვითარი.
 - Возьмите квитанцию.
- კარგად იყავით!
 - Всего хорошего.

***რეცეპტით(по рецепту), -ით** **показа-**
тель творительного падежа.

Творительный падеж употребляется в следую-
щих случаях:

1) **Выражает способ, средство, орудие действия:**
ფანქრით ვწერ - пишу карандашом
კოვზით ვჭამ - ем ложкой
მანქანით წავალ - поеду на машине
ფეხით დავდივარ - хожу пешком
ხელით გავაკეთე - сделаю(а) рукой

2) **Нахождение предмета в чем-либо:**
ღვინით სავსე ჭიქა - стакан с вином
ქირავდება ბინა ავეჯით - сдается
квартира с мебелью
ფულით სავსე ჩანთა - сумка,
набитая деньгами
გული სავსე აქვს სიკეთით - у
него (у ней) сердце, наполненное добротой (д.п.)

3) **Означает «на»**
გამათავისუფლე 3 დღით - осво-
бодите меня на 3 дня.
100 პროცენტით - на 100 процентов

4) **Образует наречие времени:**
ღამით - ночью
დღისით - днем
დილით - утром
საღამოთი - вечером.

****რომ დამიზადოთ (Если приготовите).**

უბდა მოგცეთ (Я должен вам дать).

უბდა გადაიხადოთ (Вы должны заплатить) - эти глаголы сослагательного наклонения, это т.н. II сослагательное.

! Запомните: Суфф. -ო, -ე, -ა, образуют II сослагательное. Все глаголы, которые имеют в прош. совершенном -ე, во II сослагательном будут иметь - **ო**. Большая часть глаголов образуется именно так, а об остальных см. ниже.

Прош. совер. -ე → II сосл. -ო

Встречаются и другие показатели -ა или -ე

Примеры:

Прош. совер.	II сосл.	Наст.	Прош. сов.	II сосл.
და-ვ-წერ-ე	და-ვ-წერ-ო	ვიცვამ	ჩავიცვი	ჩავიცვა
წავიკითხ-ე	წავიკითხ-ო	ვაბამ	დავაბი	დავაბა
გავიზარდ-ე	გავიზარდ-ო	ვარტყამ	დავარტყი	დავარტყა
გავეზარდ-ე	გავეზარდ-ო	ვკლავ	მოვკალი	მოვკლა
დავხატი-ე	დავხატი-ო	ვიკრავ	შევიკარი	შევიკრა
ავაშენ-ე	ავაშენ-ო	ვჭრი	დავჭერი	დავჭრა
მოვესოვ-ე	მოვესოვ-ო	ვთბები	გავთბი	გავთბე
დავრეკ-ე	დავრეკ-ო	ვწითლდები	გავწითლდი	გავწითლდე
შევკერ-ე	შევკერ-ო	ვშავდები	გავშავდი	გავშავდე

! Запомните! Субъектный личный показатель во II сослагательном в III лице ед. числе - **ს**, во мн. числе - **ბ**

Спряжение активного глагола დავწერო во II сослагательном:

Напр.: მხ.რ.	მრ.რ.	Неосн.л.
Осн.л.	Осн.л.	Неосн.л.
მე	ჩვენ	და-ვ-წერ-ო-თ ის
შენ	თქვენ	და-წერ-ო-თ ის
მახ	მათ	და-წერ-ო-ნ ის

Подлежащие субъектов и объектов (прямого и косвенного) во II сослагательном не меняется и остаются такими же, что и в прошедшем совершенном.

კბილის ექიმთან

У зубного врача

- გამარჯობათ!
- Здравствуйте!
- გაგიმარჯოთ!
- Здравствуйте!
- რა განუხებთ?
- Что вас беспокоит?
- ძალიან მტკივა კბილი.
- У меня очень болит зуб.
- აბა მაჩვენეთ! გააღეთ პირი!
- Ну-ка покажите! Откройте рот!
- მეექვსე კბილი მტკივა.
- У меня болит шестой зуб.
- სურათი გადაიღეთ?
- Снимок сделали?

- ვერ გადავიღე*, დრო არ მქონდა*.

- Снимок я не смог(ла) сделать, не было времени.

- ეს კბილი უნდა ამოიღოთ!

- Этот зуб надо удалить!

- ძალიან მტკივნეობა?

- Будет очень больно?

- ნუ ღელავთ, კარგად** ამოგიღებთ!

- Не беспокойтесь! Я вам удалю безболезненно (хорошо д.п.)!

- - - - -

აი, თქვენი კბილი

Вот ваш зуб!

გადააფურთხეთ!

Сплюньте.

ორი საათის განმავლობაში არ ჭამოთ!

Не ешьте в течении двух часов!

ჭამის შემდეგ გამოივლეთ სოდიანი* წყალი!

После еды прополощите рот содовой водой.

*არ მქონდა, ვერ გადავიღე, ნუ ღელავთ - отрицательные формы глагола. არ, ნუ, ვერ - отрицательные частицы.

არ - выражает категорическое отрицание. Напр.: არ წავიდა не пошел, არ გააკეთა не сделал, არ დარეკა не позвонил. Образуется также отрицательные формы повелительного наклонения во II сослагательном.

არ დავწერო! Не пиши! არ გააკეთო! Не делай!

ნუ - употребляется с формами настоящего или будущего времени повелительного наклонения, запрещая действие: Напр.: ნუ გააკეთებ! Не делай! ნუ დავწერ! Не пиши! ნუ წახვალ! Не уходи!

ვერ - обозначает невозможность совершения действия.

Напр. ვერ წავუდი. Не смог пойти. ვერ დავწერე. Не смог написать. ვერ წავიკითხე. Не смог прочесть.

** კარგად(хорошо). -ად показатель обстоятельственного падежа. Обст. падеж употребляется в следующих случаях:

1) От прилагательного образуется обстоятельственное наречие. Напр.: კარგი - хороший (прилаг.) - კარგად - хорошо (наречие); ლამაზად, ცუდად...

2) Выражает превращение: მხეცად იქცა - озверел; назначение: ცოლად მიიღო - хочу в жены. ექიმად მუშაობს - работает врачом. დირექტორად დანიშნეს - назначили директором; Стоимость: 5 ლარად ვიყიდე - купил за 5 лари.

3) Указывает на место: მეზობლად ცხოვრობს - живет рядом (д.п. по соседству).

ЛЕКСИКА:

ჩივილები - жалобы:

ცუდად ვარ - мне плохо
თავს ცუდად ვგრძნობ - я плохо себя чувствую
ავად ვარ - я болен
სუსტად ვარ - я чувствую слабость

{ მტკივა	თავი	-	голова
	გული	-	сердце
	ყელი	-	горло
	მუცელი	-	живот

} болят

მაკანკალებს - меня трясет.
თავბრუ მეხვევა - у меня кружится голова.
გვერდში მჭვალავს - у меня колет в боку.

სნეულუბანი - заболелания:

გრძიპი - грипп
ანგინა - ангина
სურდო - насморк

ფილტვების ანთება - воспаление легких
კუჭის წყლული - язва желудка
გულის ტკივილი - боль в сердце
ინფარქტი - инфаркт
დიაბეტი - диабет

ექიმი - врач

თერაპევტი - терапевт
ქირურგი - хирург
ყელ-ყურის ექიმი
- ларинголог

თვალის ექიმი - глазник
კბილის ექიმი - стоматолог
ნევროლოგი - невролог
გინეკოლოგი - гинеколог
უროლოგი - уролог

სასწრაფო დახმარება

Скорая помощь

- სასწრაფო დახმარებაა?
- Это скорая помощь?
- დიახ.
- Да.
- ექიმი გვინდა გამოვიძახოთ!
- Мы хотим вызвать врача!
- ავადმყოფის გვარი და სახელი?
- Фамилия и имя больного?
- ვახტანგ კილაძე.
- Вахтанг Киладзе.
- ასაკი? რამდენი წლისაა?
- Возраст? Сколько ему лет?
- ორმოცის.
- Ему сорок лет.
- მისამართი?
- Адрес?
- ბარნოვის ქუჩა, ნომერი ხუთი (№5), მესამე სადარბაზო, მეორე სართული, ბინა სამი.
- Улица Барнова, №5, III под., II эт., кв. 3.
- მალე მოვალთ!
- Мы скоро приедем!
- გმადლობთ!
- Спасибо!

ЛЕКСИКА:

წამალი - лекарство

ხველების საწინააღმდეგო-от кашля
გრიპის საწინააღმდეგო-от гриппа
სურდოს საწინააღმდეგო-против насморка

ყელის ტკივილის - от горла
ყურის ტკივილის - от боли в ухе
თვალის ტკივილის - от рези в глазах
თავის ტკივილის - от головной боли

წნევის დასაწევი - от давления
სიცხის დასაწევი - жаропонижающее

კუჭის აშლილობის - от расстройства желудка

კუჭის შეკრულობის - от запора

გულის წვეთები - сердечные капли
წვეთები - капли
აბები - таблетки
მალამო - крем

Отдельные фразы:

- რომელ საათებში აქვს მიღება თვალის ექიმს?
- В какие часы принимает глазной врач?
- როდის გახდით ავად?
- Когда вы заболели?
- მიიღეთ დღეში სამჯერ თითო სუფრის კოვზი!
- Принимайте 3 раза в день по одной столовой ложке!
- მიიღეთ 1-2 აბი!
- Примите 1-2 таблетки!

- გამარჯობა(თ)! რა გაწუხებთ?

- სიცხე მაქვს. თავი მტკივა და გული მერევბა.

- როდის გახდით ავად?

- ორი დღეა ვწევარ.

- წნევას გაგიზომავთ. საერთოდ როგორი წნევა გაქვთ?

- ნორმალური, ას ოცი სამოცდაათზე.

- ახლა ცოტა მეტი გაქვთ. მიიღეთ ეს წამალი. წნევა დაგიწევთ და თავის ტკივილიც გაგივლით. პერანგი აწიეთ! გულსა და ფილტვებს მოვუსმენ.

ღრმად ისუნთქეთ! ნუსუნთქავთ! საკმარისია. ფილტვებში არაფერი გაქვთ. უბრალოდ გაციებულნი ხართ. ერთი აბი ასპირინი მიიღეთ ჭამის შემდეგ და ყელში სოდიანი თბილი წყალი გამოივლეთ!

ორი-სამი დღე ინეტო ლოგინში, ნუ ადგებით. საშიში არაფერია. ყველაფერი გაგივლით. მალე კარგად იქნებით!

- დიდი მადლობა.

- Здравствуйте! Что вас беспокоит?

- У меня жар. Болит голова и тошнит.

- Когда вы заболели?

- Я лежу два дня.

- Я измерю вам давление. Какое у вас давление вообще?

- Нормальное, 120 на 70.

- Сейчас у вас чуть повышено. Примите это лекарство. Давление снизится, и головная боль пройдет. Поднимите рубашку! Я послушаю сердце и легкие.

Дышите глубже! Не дышите! Достаточно! В легких чисто. Вы простужены. Примите таблетку аспирина после еды и полощите горло теплой водой с содой!

2-3 дня полежите в постели, не вставайте! Страшного ничего нет. Все пройдет. Скоро поправитесь!

- Большое спасибо.

- ეს წამალი დღეში სამჯერ
დალიეთ თითო ჩაის კოვში
ჭამის შემდეგ.

- გისურვებთ მალე გამო-
ჯანმრთელებას!!!

- Это лекарство пейте 3 раза в
день по чайной ложке после еды.

Желаю скорейшего выздоровле-
ния!!!

▲ Гурийская народная
песня. Исп. ансамбль "Ру-
стави".

У ЧАСТЬ

Купля-продажа

- რა ღირს* ეს წიგნი?
- Сколько стоит эта книга?
- ეს წიგნი ხუთი ლარი ღირს.
- Эта книга стоит 5 лари.
- რა ღირს ერთი კილოგრამი ვაშლი?
- Сколько стоит килограмм яблок?
- ერთი კილოგრამი ვაშლი ღირს სამოცი თეთრი.
- Один кг. яблок стоит 60 тетри.
- რა ღირს ასო გრამი ხაჭო?
- Сколько стоит сто грамм творога?
- ასო გრამი ხაჭო ღირს ოცდაათი თეთრი.
- Сто грамм творога стоит 30 тетри.
- რა ღირს (ერთი ცალი) ქართული პური?
- Сколько стоит один грузинский хлеб?
- (ერთი ცალი) ქართული პური ღირს ორმოცდაათი თეთრი.
- Один грузинский хлеб стоит 50 тетри.
- რა ღირს (ერთი ბოთლი) ბორჯომი?
- Сколько стоит (бутылка) Боржоми?
- (ერთი ბოთლი) ბორჯომი ღირს ორმოცდაათი თეთრი.
- (Одна бутылка) Боржоми стоит 50 тетри.
- რა ღირს (ერთი ლიტრი) ღვინო?
- Сколько стоит (один литр) вина?
- (ერთი ლიტრი) ღვინო ღირს ორი ლარი.
- (Один литр) вина стоит 2 лари.
- რა ღირს (ერთი ქალა) მანონი?
- Сколько стоит (одна банка) мацони?
- (ერთი ქალა) მანონი ღირს 50 თეთრი.
- (Одна банка) мацони стоит 50 тетри.

*ღირს(он, она, оно стоит), единственный глагол. В наст. времени I и II л. как в ед., так во мн. числах образуется с помощью вспомогательных глаголов ვარ, ხარ, ა III л. без вспомогательного глагола: ვ-ღირ-ვარ, ღირ-ხარ, ღირს. Данный глагол не имеет формы прош. совершенного. Итак:

Наст:

ед.ч.

მე ვ-ღირ-ვარ

მნ.ч.

შენ ღირ-ხარ
ის ღირ-ს
Прощ. несов.

ედ.ч.

მე ვ-ღირ-დი

მნ.ч.

შენ ღირ-დი
ის ღირ-და
Будущ.

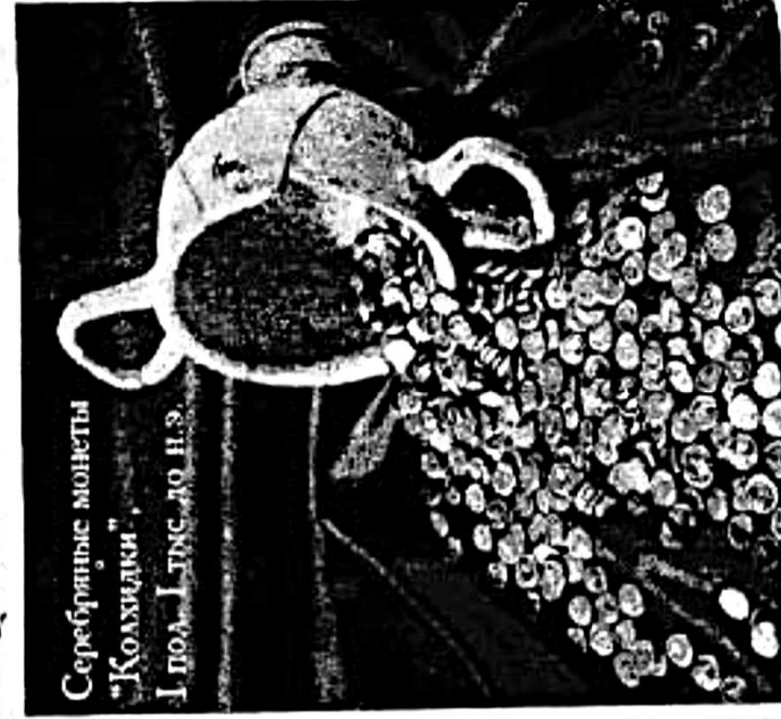
ედ.ч.

მე ვ-ეღირები

მნ.ч.

შენ ეღირები
ის ეღირება
Составьте предложения, употребив формы глагола ღირს.

გადათქმით, употребив формы глагола ღირს.

В грузинском языке, как и в русском, употребляются и описательные формы, которые выражают разные степени сравнения имен прилагательных. Такие слова употребляются в паре с прилагательными положительной степени.

Напр.:		
ოდნავ	} წითელი-красноватый	ძალიან
ნაკლებად		ძლიერ
მეტად	} წითელი-более красный	მეტისმეტად
უფრო		ყველაზე
		წითელი-очень красный

Итак, если учесть и описательные формы степеней сравнения имени прилагательного в грузинском языке, то получим четырехступенчатую систему, полностью соответствующую такой же системе русского языка (прилагательные имеют не все формы):

ოდნობითი умерительная	დადებითი положительная	— сравнительная შედარებითი	აღმატებითი превосходная
მო-თეთრ-ო	თეთრ-ი	უფრო თეთრ-ი	უ-თეთრ-ეს-ი
მო-ლურჯ-ო	ლურჯ-ი	უფრო ლურჯ-ი	უ-ლურჯ-ეს-ი
მო-წითალ-ო	წითელ-ი	უფრო წითელ-ი	უ-წითელ-ეს-ი
მო-ყვითალ-ო	ყვითელ-ი	უფრო ყვითელ-ი	უ-ყვითელ-ეს-ი
მო-დიდ-ო	დიდ-ი	უფრო დიდ-ი	უ-დიდ-ეს-ი
მო-გრძ-ო	გრძელი	უფრო გრძელ-ი	უ-გრძ-ეს-ი
---	მოკლე	უფრო მოკლე	უ-მოკლ-ეს-ი

Есть и такие прилагательные, образование степеней сравнения которых не подчиняется общим правилам. Их нужно запомнить.

კარგი (хороший)- უკეთესი (лучший)- საუკეთესო (наилучший).
ცუდი (плохой)- უარესი (худший).

▲ **ЛЕКСИКА:**

Цвета - ფერები:

ფერი - цвет
 თეთრი - ბნელი
 შავი - წითელი
 ლურჯი - სისინი
 მწვანე - ჯვანყვითელი
 რუხი - სერი
 მუქი - თემი
 ღია (პაცი) - სუტა

ჭრელი - პესტრი
 მკვეთრი - ჯრუტი
 მკრთალი - ბლადი

Есть и другой способ обозначения того или иного цвета. Слово ფერი (цвет) в сочетании с разными именами существительными.

ვარდისფერი - розовый
 იისფერი - фиолетовый
 ცისფერი - небесный
 ყავისფერი - коричневый
 ოქროსფერი - золотистый
 ლიმონისფერი - желтый (лимонный)

*მაგ ფერის (такого же цвета) -

მაგ - указательное местоимение.

Указательные местоимения ეს, ის, ეგ, იგი в род. падеже при склонении меняют основу.

სახ. ეს ეგ ის იგი
 მოთხ. ამა-ნ მაგ-ნ იმა-ნ მა-ნ
 მიც. ამა-ს მაგ-ს იმა-ს მა-ს
 ნათ. ამა-ის მაგ-ის იმა-ის მა-ის

и т.д.

მრ. რ.

სახ. ესენი ეგენი ისინი იგინი
 მოთხ. }
 მიც. ამათ მაგათ იმათ მათ
 ნათ. }

Если они выступают вместе с существительным, то местоимения не имеют падежного окончания. Если они выступают чистой основой. Напр.:

სახ. ეს კაცი ეგ კაცი ის კაცი
 მოთ. ამ კაც-მა მაგ კაც-მა იმ კაც-მა
 მიც. ამ კაც-ს მაგ კაც-ს იმ კაც-ს
 ნათ. ამ კაც-ის მაგ კაც-ის იმ კაც-ის

и т.д.

Форму мп. числа принимает только существительное. Напр.:

სახ. ეს კაცები ეგ კაცები ის კაცები
 მოთ. ამ კაცებ-მა მაგ კაცებ-მა იმ კაცებ-მა

и т.д.

Если указательное местоимение выступает с глаголом (без существительного), то оно является личным местоимением (см. ст. 28).

Напр.: მან გააკეთა (он сделал) მან შეკურა (она сшила)

Г-21

- სად შემიძლია ვიყიდო* კარგი ფეხსაცმელი?
- Где можно (я могу) купить хорошие туфли?
- კარგ ფეხსაცმელს იყიდით საფორში მალაზიაში.
- Хорошие туфли вы купите в фирменном магазине.
- სად შემიძლია ვიყიდო შალის სვიტრი?
- Где я могу купить шерстяной свитр?
- ნამდვილი შალის სვიტრს იყიდით მალაზია „ბუმში“.
- Свitr из чистой шерсти вы купите в магазине „Бум“.
- სად შემიძლია ვიყიდო ჩემთვის ზამთრის პალტო?
- Где я могу купить для себя зимнее пальто?
- თქვენთვის პალტოს ალბათ უნივერსალ „თბილისში“ იყიდით.
- Наверное вы купите себе пальто в универсаме „Тбилиси“.
- სად შემიძლია კარგი კოსტიუმი ვიყიდო* ჩემს ქმარს?
- Где я могу купить хороший костюм для своего мужа?
- მამაკაცის კარგი კოსტიუმები იყიდება მალაზია „დავითში“.
- Хорошие мужские костюмы продаются в магазине „Давид“.
- სად შეიძლება ვუყიდო ჩემს ქალიშვილს მოდური კაბა?
- Где я могу купить для дочери модное платье?
- ძალიან ლამაზი კაბები იყიდება მალაზია „მორკინალიში“. თქვენს ქალიშვილს კარგ კაბას იქ უყიდით.
- Очень красивые платья продаются в магазине „Моркинали“. Там вы купите хорошее платье для дочери.

*ვიყიდო(купить что-то).
ვუყიდო(купить что-то для кого-то).

Глагольные формы ვიყიდო, ვუყიდო იმითაა განსხვავებული, რომელიც გამოიყენება, როდესაც ვსაუბრობთ იმის შესახებ, ვისთვის ვიყიდო. მაგალითად: ვიყიდო ჩემს ძაღლს, ვიყიდო ჩემს მეგობარს. ან: ვიყიდო ჩემს მეგობარს საჩუქრად.

Запомните: Версия форма глагола, которая показывает для кого совершается действие, т.е. кому принадлежит предмет действия, прямой объект.

I. Если предмет действия предназначен для действующего лица, то это будет версия „для себя“, т.н. субъективная версия. Показателем которого является префикс-ი.

Действующее лицо Предмет действия

Напр.:

მე ვ-ი-შენებ სახლს
(Я строю дом для себя)

შენ ი-შენებ სახლს

(Ты строишь дом для себя)

ის ი-შენებს სახლს

(Он строит дом для себя)

II. Если предмет действия предназначен не для действующего лица, а для кого-то другого, то это т.н. объективная версия.

Действующее Предмет Другое
лицо действие лицо

Показателем объективной версии является префикс უ- или ი- в зависимости от того какого строя глагол.

При субъектном строе показателем является префикс უ-.
Напр.: მე ვუშენებ სახლს აშხანაგს (я строю дом для товарища).
შენ უშენებ სახლს აშხანაგს.
ის უშენებს სახლს აშხანაგს.

При объектном строе показателем объектной версии являются в I и во II лицах префикс **ო-**, а в III лице - префикс **უ-**.

Напр.:

შენ მიშენებ მე სახლს (ты мне строишь дом).
 შენ უშენებ მას სახლს (ты ему строишь дом).
 Обычно глаголы объектной версии, являются трехагными.

III. Нейтральная форма версии не указывает для кого предназначено действие. В этом случае или вообще нет показателя, или показателем является префикс **ა-**.

Напр:

მე ვაშენებ სახლს	ვ-ა-კეთებ	или	ვ-Ø-წერ
შენ აშენებ სახლს	ვ-ა-თეთრობ		ვ-Ø-კერავ
ის აშენებს სახლს			

Однако иногда наличествующий в глаголе показатель версии не функционирует.

Напр.:

ვ-ი-ცხოვრობ
 ვ-ი-თამაშებ

Нейтральная версия
 "ни для кого"

Версия
 "для себя"
 (субъектн. версия)

Версия
 "для кого-то другого"
 (объектн. версия)

ვ-ა-კეთებ
 ვ-ა-შენებ
 ვ-ა-რჩევ
 ვ-Ø-წერ
 ვ-Ø-კერავ
 ვ-ი-ყიდი

ვ-ი-კეთებ
 ვ-ი-შენებ
 ვ-ი-რჩევ
 ვ-ი-წერ
 ვ-ი-კერავ

ვ-უ-კეთებ
 ვ-უ-შენებ
 ვ-უ-რჩევ
 ვ-უ-წერ
 ვ-უ-კერავ
 ვ-უ-ყიდი

1. Некоторые глаголы не имеют всех форм версии. Глагольная форма **ვ-ი-ყიდი** имеет показатель субъектной версии, но по значению выполняет функцию нейтральной версии (так как этот глагол не имеет форму нейтральной версии). Итак, **ვ-ი-ყიდი** нейтральная версия, а **ვ-უ-ყიდი** - объектная. Такие же глаголы: **ბიძო**, **აუღო**, **გაიგო**, **გაუგო** и т. д.

მაღაზიაში

В магазине

- მინდა* ფეხსაცმელი ვიყიდო ჩემთვის.

- Хочу купить себе туфли.

- რა ზომას ხმარობთ? რა ნომერი გნებავთ?

- Какой размер вы носите? Какой номер хотите?

- ზუსტად არ ვიცი. შეიძლება გავისინჯო ეს მაღალქუსლიანი ფეხსაცმელი?

- Точно не знаю. Можно примерить эти, вот с высоким каблучком?

- ინებეთ, მოიზომეთ, როგორ გაქვთ?

- Покажите, примерьте, ну как?

- დიდი მაქვს.

- Они мне велики.

პატარა მაქვს.

Они мне малы.

მიჭერს

Они мне жмут.

კარგად მაქვს.

Они мне хороши.

ერთი ზომით დიდი არ გაქვთ? Нет ли у вас на номер больше?

- დიახ, გვაქვს. აი, ეს ერთი ნომრით დიდია.

- Да, есть, вот эти на номер больше.

- თუ*, ეს კარგად მაქვს!

- О, они мне хороши!

- ძალიან გიხდებათ!***

- Они вам очень идут.

იყიდით? აიღებთ? გამოგინეროთ ჩეკი?

Купите? Возьмете? Выписать вам чек?

- დიახ, ვიყიდი, გამომიწერეთ ჩეკი!

- Да, куплю, выпишите мне чек!

*მინდა მე ის (хочу) - двухмичный глагол объектного строя (მინდა მე ის) + наст. времени. Прощ. несовершенное - მიხდოდა, будущее - მომიხდება, прош. совершенное - მომიხდა.

Пример:

ჩაი მინდა (хочу чай)

ძილი მინდა (хочу спать)

წყალი მინდა (хочу воды)

საჭმელი მინდა (хочу есть) и т.д.

მინდა употребляется и как модальный глагол.

მინდა + наст. времени от глагола, с которым он выступает + паре, требует форму II сослагательного или т.н. исходную форму глагола (см. ниже).

Пример:

მე მინდა ვიყიდო

მე მინდა ყიდვა

Хочу купить

მე მინდა დავწერო

Я хочу написать

** თ - междометие, в данном случае, выражает радость.

*** გიხდებათ თქვენ ის (идет вам что-то). Двухмичный глагол объектного строя + наст. времени. Просируйте модальность. Основные формы:

Наст. მე მოხდება ის

Прощ. нес. მე მოხდებოდა ის

Будущ. მე მომიხდება ის

Прощ. сож. მე მომიხდა ის

ЛЕКСИКА:

ტანსაცმელი - Одежда:

ქუდი - шапка
 ქურჩი - шуба
 პალტო - пальто
 ლაბადა - плащ
 კოსტიუმი - костюм
 პიჯაკი - пижак
 ფილტვი - жилет
 შარვალი - брюки
 კაბა - платье
 ქვედა კაბა - юбка
 სვიტერი - свитер
 ფაქეტი - жакет
 კოფთა - кофта
 პერანგი - сорочка
 სარაფანი - сарафан
 მაისური - майка
 ხალათი - халат
 პიჯამა - пижама
 ტრუსი - трусы
 ნინდა - туфли, носки
 ფეხსაცმელი - туфли
 ჩექმები - сапоги
 ფეხსაცმელი - шляпан

ბენჯი - мех
 ხელოვნური ბენჯი - искусственный мех
 შალი - шерсть
 აბრეშუმი - шелк
 ქსოვილი - ткань
 ჩითი - ситец
 ტილო - полотно
 ჯინსი - джинсы
 ტრიკოტაჟი - трикотаж
 მზა ტანსაცმელი - готовая одежда

მაღაზია - магазин
 განყოფილება - отдел
 ვაშყიდველი - продавец, продавец
 მყიდველი - покупатель (инша)

სამკაულები: - украшения:
 ბეჭედი - кольцо
 საყურე(ები) - серьги
 სამაჯური - браслет
 ყელსაბამი - ожерелье
 მძივები (მძივი) - бусы
 საათი - часы
 ძენკვი - цепочка

ჩანთა - сумка
 პორტფელი - портфель
 ხელთათმანი - перчатки
 კაშნე - каше
 შალსტუხი - галстук
 თავსაფარი - косынка
 ცხვირსახოცი - платок
 სათვალე - очки
 სავარცხელი - гребешок

ძვირფასი - Драгоценные
 თვლები: - камни:
 ბრილიანტი - бриллиант
 ალმასი - алмаз
 ლალი - рубин
 საფირონი - сапфир
 ზურმუხტი - изумруд
 მარგალიტი - жемчуг
 ქარვა - янтарь

Г-22

- სად იყიდება ახალი ხორცი?

- Где продается свежее мясо?

- ახალი ხორცი იყიდება ბაზარში ან' მაღაზიაში.

- Свежее мясо продается на рынке или в магазине.

- სად შეიძლება ახალი თევზის ყიდვა*?

- Где можно купить свежую рыбу?

- ახალი თევზის ყიდვა* შეიძლება მაღაზია „ოკეანეში“.

- Свежую рыбу можно купить в магазине "Океан".

- სად იყიდება უმარილო ყველი?

- Где продается малосоленный сыр?

- უმარილო ყველი იყიდება ბაზარში.

- Малосоленный сыр продается на рынке.

- სად შეიძლება ახალი მწვანის ყიდვა?

- Где можно купить свежую зелень?

- ახალი მწვანის ყიდვა შეიძლება ბაზარში, პირველ სართულზე.

- Свежую зелень можно купить на рынке, на I этаже.

- სად შეიძლება კარგი ხილის ყიდვა?

- Где можно купить хорошие фрукты?

- საუკეთესო ხილის ყიდვა შეიძლება ბაზარში, მეორე სართულზე.

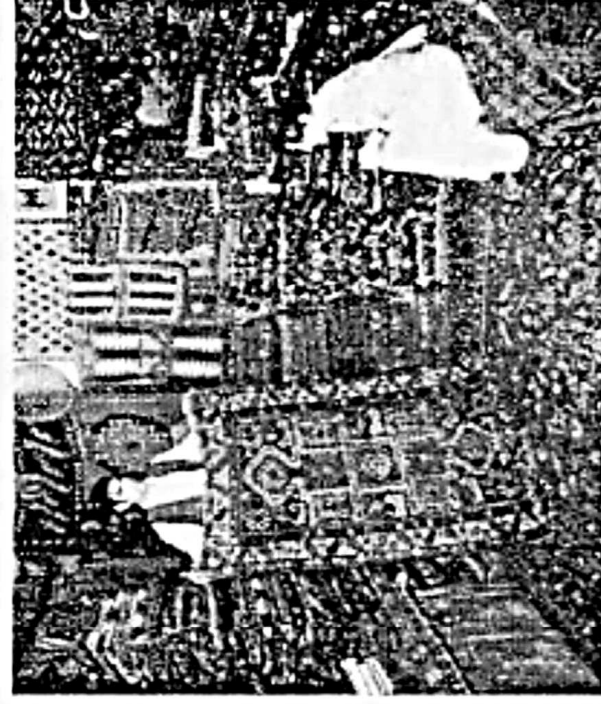
- Наилучшие фрукты можно купить на рынке, на II этаже.

*ყიდვა - купить.

Исходная неспрягаемая форма глагола, которая называется действие, сохраняет некоторые признаки глагола (вид, направление) и склоняется как имя существительное, только не имеет числа. Эта форма переводится на русский язык инфинитивом или именем существительным. В основном она образуется от основы глагольных форм настоящего или будущего времени при помощи суффикса -ა.

Иногда при образовании этих форм происходят фонетические изменения. Например:

ხატვა	ხატ- ვ -ა	рисовать
კითხვა	კითხ- ვ -ა	читать
რეცხვა	რეცხ- ვ -ა	стирать
წერა	წიხა	писать
ჭამა	კიხა	кушать
კეთება	დელა	делать
ჯდომა	სიდა	сидеть
წოლა	ასება	лечь
დგომა	სტება	стоять

Магазин ковров в старом Тбилиси.

ბაზარში

На рынке

- (ეს) რისი* ხორცია?

- Какое это мясо?

- ეს ძროხის ხორცია.

- Это говядина.

- ხორცი ახალია?

- Мясо свежее?

- დიახ.

- Да.

- რამდენად ყიდით? ** რას აფასებთ? ***

- Почему (за сколько продаете д.п.)?

- ერთ კილოგრამს სამ ლარად.

- Килограмм за 3 лари.

- ძალიან ძვირია!

- Очень дорого!

ერთი კილოგრამი ორ ლარად მომეცით და სამ კილოს ვიყიდი.

Уступил 1 кг. за два лари и я куплю 3 кило.

- კარგი!

- Хорошо!

- ამიწონე ეს ნაჭერი!

- Взвесь мне этот кусок.

რამდენი კილოგრამია?

Сколько килограммов?

- სამნახევარი კილოგრამია.

- Три с половиной килограмма!

- მიანგარიშეთ ***, რამდენი უნდა გადაგხადოთ?

- Посчитайте, сколько я должен заплатить?

- შვიდი ლარი!

- 7 лари.

- აი, ათი ლარი და სამი ლარი ხურდა მომეცით!

- Вот 10 лари, дайте сдачи 3 лари.

- ინებეთ!

- Пожалуйста!

- კარგად იყავით!

- Всего хорошего!

* რისი (чь) - местоимение.

ვისი (чей, чья, чье) - местоимение.

ვინა, რისი - вопросительно-притяжательные местоимения, которые образуются от род. падежа вопросительных местоимений ვინ, რა.

Склонение вопросительных мест. ვინ, რა

სახ. ვი-ნ რა

მით. ვი-ნ რა-მ

მიც. ვი-ს რა-ს

ნათ. ვი-ს რა-ის

Форма род. падежа вопросительного местоимения используется как основа, к которой добавляется показатель им. падежа.

იმ. პ. ვის-ი, რის-ი

** ყიდით (продаете) - двухличный глагол.

В грузинском языке глаголы "купить" и "продать" (ყიდვა-გაყიდვა) имеют одну основу - ყიდ-, но образуют формы по-разному.

Проспрягайте глаголы, дайте основные формы:

наст. в.

მე ვ-ყიდულობ | ვ-ყიდი
(покупаю) | (продаю)

прош. несон.

მე ვ-ყიდულობდი | ვ-ყიდ-დი

ბულუ.

მე ვ-ი-ყიდ-ი | გა-ვ-ყიდ-ი

прош. сов.

მე ვ-ი-ყიდ-ე | გა-ვ-ყიდ-ე

*** აფასებ შენ მას (ценишь).

I глагол двухличный в наст. вр.смени образование от слова ფასო - цена.

оцениваю что-то за столько-то

ვაფასებ 5 ლარად.

Оцениваю в 5 лари.

в переносном смысле: ценю человека. Напр.:

მე მას ძალიან ვაფასებ.

я его очень ценю.

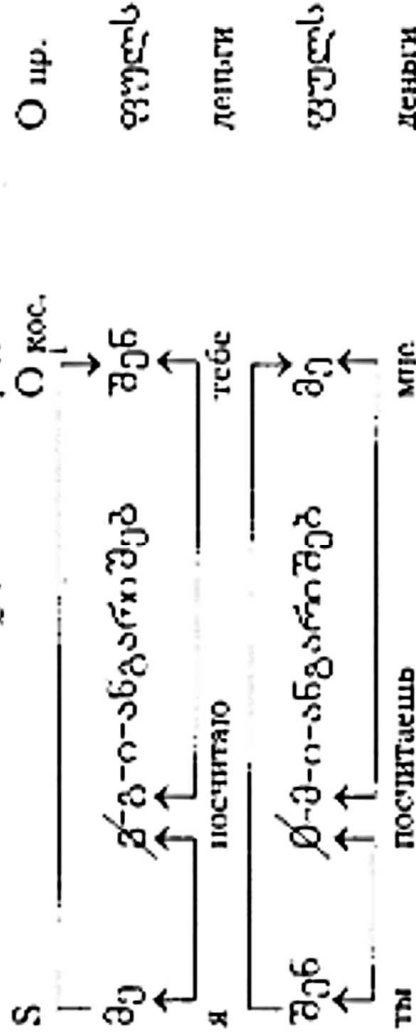

***ძიობგარეშე შენ მე ის (посчитай),трехличный глагол в повелительном наклонении.

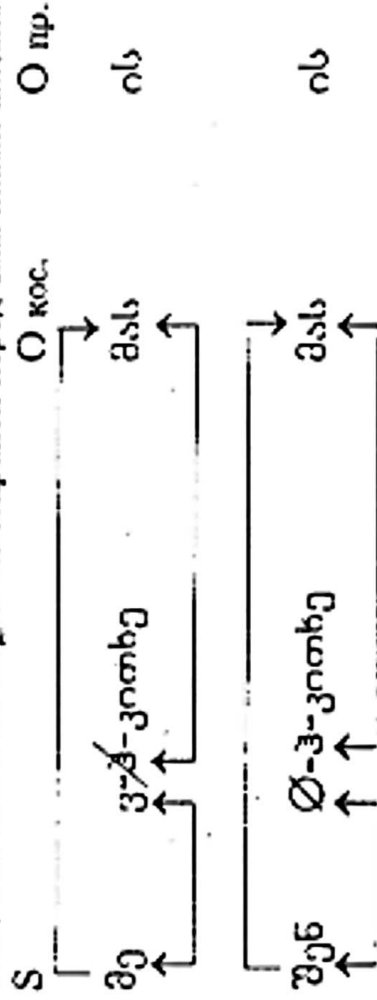
Очень важно знать, как распределяются личные показатели в двухличных и трехличных глаголах. Слдует отметить, что в грузинском глаголе могут быть только два личных показателя.

В трехличных глаголах есть и субъектные и объектные личные показатели. Однако объектные личные показатели (в основном) указывают только на косвенный объект, так как в таких случаях, обычно, прямой объект выступает в III лице, не имеет показателя. Нужно также учесть, что:

1. Когда в глагольной форме встречается субъектпый личный показатель I лица с объектным личным показателем II лица или, наоборот, субъектпый личный показатель II лица с объектным личным показателем I лица, в глаголе представлены только объектные личные показатели.

2) Когда косвенный объект представлен в III лице и глагол изменяется по субъектным личным показателям (глагол субъектного строя), то в форме I лица показатель косвенного объекта теряется, а во II и в III лицах он сохранен перед смычными согласными.

ЛЕКСИКА: Продукты - სურსათი:

სუპერმარკეტი - Супермаркет

პური -	хлеб
ფუნთუშა -	булочка
ორცხოხილა -	сухари
	печенье
ნამცხვარი -	широкное
ტორტი -	торт
კანფეტები -	конфеты
ჩაი -	чай
კავა -	кофе
შაქარი -	сахар
პურაბა -	варенье
ჯემი -	джем
რძე -	молоко
კარაქი -	масло
კველი -	сыр
აჭო -	творог
კანონი -	мацони
არაყანი -	сметана
აორცი -	мясо
ქროხის ხორცი -	говядина
ხვრის " - - - - -	баранина
ჰორის " - - - - -	свинина
ქათამი -	курица
კვერცხი -	яйцо
თევზი -	рыба
იზილალა -	икра
ქევი -	колбаса
აოსისი -	сосиски
ახანთი -	спички
თგარეტი -	сигареты
ლუდი -	пиво
უვინო -	вино
არაყი -	водка
ლიმონათი -	лимонад
მამპანური -	шампанское
პაიონები -	майонез
ქდოგვი -	горчица
ჭყეშალი -	ткмали
ჭომატი -	томаг

ბოსტნეული -	овощи
კარტოფილი -	картофель
ბადრიჯანი -	баклажаны
სტაფილო -	морковь
კომბოსტო -	капуста
სიმინდი -	кукуруза
ლობიო -	лобио, фасоль
სოკო -	грибы
პამიდორი -	помидор
კიტრი -	огурец
ხახვი -	лук
ნორი -	чеснок
ბოლოკი -	редис
წიწაკა -	перси
მწვანილი -	зелень
ხილი -	фрукты
ვაშლი -	яблоко
ყურძენი -	виноград
მსხალი -	груша
ატამი -	персик
გარგარი -	абрикос
ლეღვი -	инжир
ქლიავი -	слива
ბალი -	черешня
ალუბალი -	вишня
ყორთოხალი -	апельсин
მანდარინი -	мандарин
ლიმონი -	лимон
ბანანი -	банан
ანანასი -	ананас
კივი -	киви
ბროწეული -	грапат
კომბი -	айва
საშამთრო -	арбуз
ნესვი -	дыня
მარწყვი -	клубника
თხილი -	лесной орех
ნოგოზი -	грецкий орех

სავაჭრო ცენტრში

В торговом центре

- ნანა, პალტო მინდა ვიყიდო. სად მირჩევ წასვლას, რომელ მაღაზიაში?

- სავაჭრო ცენტრში წადი.
- ქალიშვილო, გაქვთ ქალის პალტოები, ორმოცდაათი ზომა?
- გვაქვს. რა ფერის გნებავთ?
ეს ბენვის საყვლოიანი პალტოები ყველა ორმოცდაათი ზომაა.

- მარვენეთ აი ის, მუქი ყავისფერი პალტო!

- ინებეთ.

- შეიძლება მოვიზომო?

- რასაკვირველია, შეიძლება. მოსაზომებულ ოთახში მიბრძანდით! სარკე იქ არის.

- თუ შეიძლება ერთი წუთით მობრძანდით!

- გისმენთ, ქალბატონო!

- მე მგონი, ვინრო მაქვს. ერთი ზომით დიდი ხომ არა გაქვთ.

- ჩვენ არა გვაქვს. ადით მეხუთე სართულზე. იქ პქონადათ დიდი ზომები.

ქალიშვილო, ხომ არა გაქვთ ასეთი პალტო, ორმოცდათორმეტი ზომა?

- დიას, გვაქვს.

- თუ შეიძლება, მარვენეთ.

- ინებეთ, შეგიძლიათ მოიზომოთ! გიხდებათ კიდევ.

- რა ღირს?

- შანა, сегодня я хочу купить пальто для себя. Куда ты посоветуешь мне пойти, в какой магазин?

- Пойди в торговый центр.

- Делунка, у вас есть женские пальто 50-го размера?

- Есть. Какой цвет вы предпочитаете? Вот эти пальто с меховыми воротниками все 50-го размера.

- Покажите мне то, темно-коричневое пальто!

- Вот, пожалуйста!

- Можно примерить?

- Конечно, можно. Пройдите в примерочную! Там есть зеркало.

- Можно вас на минуточку?

- Слушаю вас, госпожа!

- Мне кажется, оно мне узко. Нет ли у вас на размер больше?

- У нас нет. Поднимитесь на V этаж. У них были большие размеры.

Девушка, нет ли у вас вот такое пальто 52-го размера?

- Есть.

- Покажите, если можно.

- Прошу, можете примерить. Вам оно даже подходит.

- Сколько оно стоит?

- ორასი ლარი. თუ გნებავთ, კირვენებთ უფრო იაფფასიან ჰალტოს, ან ორმოცდაათი ლარი ღირს. ბუნვის საყელო არა აქვს, მაგრამ ძალიან ლამაზია.

- მარვენეთ!

- აი, ეს მუქი ყავისფერი ბალტი, უკანასკნელ მოდებზე შეკერილი. ყველას ძალიან მოსწონს, ნახეთ და მოიზომეთ.

- ამ პალტოს ვიყიდი. სად გადავიხადო ფული?

- აქვე, აი საღარო.

- ჯანმრთელობაში მოიხმარეთ!

- დიდი მადლობა. სად შეიძლება სარეკლების ყიდვა?

- პირველ სართულზე, სარეკლების განყოფილებაში.

- რომელ სათბეო იკეტება თქვენი მაღაზია?

- შვიდ საათზე.

- ჯერ დრო მაქვს. ახლა ექვსი საათია. არ ვიცი, რა ვუყიდო მეგობარს სარეკრად: ნიგნი თუ ფირფიტა?

- ორივე შეიძლება, მე ნიგნი მიირჩევნია.

- გმადლობთ, კარგად იყავით!

- ქალიშვილო, გალაკტიონ ტაბიძის ლექსების კრებული გაქვთ?

- გვაქვს და თანაც ძალიან კარგი გამოცემა.

- რა ღირს?

- 200 ლარი. Я покажу вам более дешевое пальто. Оно стоит 150 лари. Оно без мехового воротничка, но очень красиво.

- Покажите!

- Вот это темно-коричневое пальто, сшито по последней моде. Всем очень нравится. Посмотрите и примерьте!

- Я куплю это пальто. Где записать?

- Здесь же. Вот касса.

- Носите на здоровье!

- Большое спасибо! Где можно купить подарки?

- На I этаже, в подарочном отделе.

- В котором часу закрывается ваш магазин?

- В 7 часов.

- У меня еще есть время. Сейчас 6. Не знаю, что купить в подарок другу: книгу или шестинку?

- Можно и то, и другое. Я предпочитаю книгу.

- Спасибо, будьте здоровы.

- Девушка, у вас есть сборник стихов Галактиона Табидзе?

- Есть и в очень хорошем издании.

- Сколько стоит?

- შვიდი ლარი და ორმოცი თეთრი.
- თუ შეიძლება, მაჩვენეთ!
- ინებეთ.
- მომწონს, კარგი საჩუქარი, მაგრამ წვრილი ფული არა მაქვს.
- არა უშავს, მე დაგიხურავენ.
- გმადლობთ, მითხართ, სად იყიდება სურსათი?
- პირველ სართულზე, სუპერმარკეტში.
- ქალიშვილო, ეს კანფეტები ახალია?
- ახალია.
- ამინონეთ ერთი კილოგრამი.
- მომეცით ორი კილოგრამი ძეხვი, ორი ბოთლი შამპანური და ერთი პატარა ტორტი.
- ინებეთ!
- ეს ტორტი რაღაც არ მომწონს. მარწყვებიანი მომეცით!
- ინებეთ.
- მიანგარიშეთ, რამდენი უნდა გადავიხადო!
- სულ თხუთმეტი ლარი.
- საკმაოდ ძვირია. აჰ, თქვენთან, ყველაფერი ძვირია.
- მართალია, ძვირია, მაგრამ ახალია და ხარისხიანი. კიდევ ხომ არ გნებავთ რამე?
- არა, გმადლობთ!
- წაზვამდის!
- 7 ლარი და 40 თეთრი.
- Покажите, если можно!
- Пожалуйста!
- Мне нравится, хороший подарок, но меня нет мелочи.
- Ничего, я разменяю.
- Спасибо. Скажите, где продаются продукты?
- На I этаже, в супермаркете.
- Девушка, эти конфеты свежие?
- Свежие.
- Взвесьте мне килограмм.
- Дайте мне два килограмма колбасы две бутылки шампанского и один небольшой торт.
- Вот, пожалуйста.
- Что-то мне не нравится этот торт! Дайте мне клубничный.
- Пожалуйста!
- Посчитайте, сколько я должна заплатить?
- Всего 15 лари.
- Довольно дорого. У вас здесь все дороже.
- Вы правы, дорого, но все свежее высокого качества. Может, хотите еще что-нибудь?
- Нет, спасибо.
- До свидания!

VI ЧАСТЬ

В гостях

Г-23

საღამო მშვიდობისა!

- Добрый вечер!

- საღამო მშვიდობისა!
მოგესალმებით!

- Добрый вечер! Пожалуйста!

- როგორ ბრძანდებით!

- Как поживаете?

- გმადლობთ, კარგად. თქვენ როგორ ბრძანდებით?

- Спасибо, хорошо, а вы как поживаете?

- კარგად.

- Хорошо.

- მაპატიეთ, რომ დავიგვიანე.

- (ზღვიშა ფხდი დაფანებლათვის)

- Извините за опоздание.

- რას ბრძანებთ! არა უშავს.

- Что вы, ничего!

გაიხადეთ პალტი!

Снимайте пальто!

შემობრძანდით ოთახში!

Пожалуйте в комнату!

გაიცანით** ჩემი მეგობრები!

Познакомьтесь с моими друзьями.

- ძალიან სასიამოვნოა!

- Очень приятно!

- ბატონო პეტრე, აი აქ დაბრძანდით, ფანჯარასთან.

- Батону Петре, садитесь сюда, у окна.

- ბრძანდებოდეთ, ბრძანდებოდეთ, ნუ შეწუხდებით!

- Сидите, сидите, не беспокойтесь!

- გმადლობთ!

- Спасибо!

*მობრძანდით(пожалуйте)
როგორ ბრძანდებით(как поживаете)
რას ბრძანებთ(что вы говорите),
შემობრძანდით(войдите),
დაბრძანდით(садитесь),
ბრძანდებოდეთ (не беспокойтесь, оставайтесь в том же положении).
Все эти слова имеют общий корень "ბრძან".

Известно, что вежливое обращение к одному лицу во мн.ч. явление распространённое во всех языках, в том числе в грузинском языке.

Напр.:

შენ მოხვედი? (простая форма)

თქვენ მოხვედით? (вежливая форма)

Но в грузинском языке существуют ещё такие высказывания, которые выражают особый почёт и уважение к тому лицу, к которому обращается говорящий или о котором идёт речь.

При почтительном обращении в основном используются слова, которые образованы от корня ბრძან- и каждое из них имеет определённое значение:

От корня ბრძან - образуется ბრძანება (приказ, им. существительное) и также глагол ვ-ბრძან-ებ (приказываю), ვ-ბრძანებ (приказал). ბრძანეთ (вы приказали, вы приказите и также вы сказали, вы скажите), რას ბრძანებთ (что вы говорите).

Присоединяя разные приставки к глагольной форме ბრძანდი(თ) , получаем слова следующих значений:

მი-ბრძანდი(თ) ¹	- идите	(пожалуйста)
მო-ბრძანდი(თ)	- идите сюда	" "
შე-ბრძანდი(თ)	- заходите	" "
წა-ბრძანდი(თ)	- уходите	" "
ა-ბრძანდი(თ)	- поднимитесь	" "
წა-ბრძანდი(თ)	- спускайтесь	" "

Прибавлением приставки და к глагольной форме ბრძანდი(თ) , получаем форму глагола, которая обозначает «есть»:

და-ბრძანდი(თ) - садитесь
 და-ბრძანდა - он ест (прош. сов.)

Прибавлением суфф. - ები к глагольной форме ბრძანდი - получаем форму глагола, которая обозначает «быть»:

ბრძანდები(თ) (ны есть). ვინ ბრძანდები(თ)? Кто вы? Кто там?
 $\text{როგორ, ბრძანდები(თ)?}$ - как поживаете?

Прибавлением суфф. - ებ и - ოდა к глагольной форме ბრძანდი - получаем форму глагола, которая обозначает следующие:

ბრძანდებოდე(თ) - не беспокойтесь (оставайтесь в том же положении).

^{**} $\text{გაიცანთ (თქვენ ის)}$ - (познакомьтесь) двухличный глагол.

Проспрягайте глагол ვიცნობ . Основные формы:

Наст. - ვიცნობ

Прош. несов. - ვიცნობდი

Будущ. - გავიცნობ

Прош. сов. - გავიცანე

Повелительное накл. - გაიცანით!

1 Обычно эти глаголы употребляются во мн. числе, но их можно употребить и в ед. ч. тоже.

ლექსიკა:

ბინა - квартира

სასტუმრო (ოთახი) - гостиная

სასადილო - столовая

საწოლი ოთახი - спальня

სამუშაო ოთახი - кабинет

ბავშვების ოთახი - детская комната

შემოსასვლელი - прихожая

ლოჯია - лоджия

აივანი - балкон

ჭერი - потолок

კედელი - стена

იატაკი - пол

კარი - дверь

ფანჯარა - окно

სასტუმრო ოთახში - в гостиной;

ბუფეტი - буфет

მაგიდა - стол

სკამი(სკამები) - стул

დივანი - диван

სავარძელი - кресло

სურათი - картина

ჭალი - люстра

ნათურა - лампочка

ფარდა - занавесь

ტელევიზორი - телевизор

ვიდეომაგნიტოფონი - видеомагнитофон

მუსიკალური ცენტრი - музыкальный центр

საწოლ ოთახში - в спальне;

საწოლი - кровать

ტანსაცმლის კარადა - шкаф

სარკე - зеркало

საბანი - одесло

ლეიბი - маграс

ბალიში - подушка

თეთრეული - постельное белье

სამუშაო ოთახში - В кабинете;

საწერო მაგიდა - письменный стол

წიგნების კარადა - книжный шкаф

თარო - полка

ჭურჭელი - посуда

თევზი - тарелка

ჭიქა - стакан

ჩაბგალი - пиала

დაბა - нож

კოვზი - ложка

ჩაის კოვზი - чайная ложка

სუფრის კოვზი - столовая ложка

ხელსახოცი - салфетка

ქვაბი - кастрюля

ტაფა - скородка

ჯაბი - миска

ჩაიდანი - чайник

ჩაის ტილო - чайное полотенце

საფერფლე - пешельница

სამზარეულოში - на кухне;

ჭურჭლის კარადა - шкаф для

посуды

ჭურჭლის საშრობი - сушилка для

посуды

გაზი - газ

ონკანი - кран

ცივი და ცხელი წყალი - холодная и горячая вода.

ჭურჭლის სარეცხი - средство для

мытья посуды.

ელექტრო ქურა - электрическая плита

მაკივარი - холодильник

- რას მიირთმევთ?*
- Что будете есть?
- რა მოგართვათ?
- Что вам подать?
- ნუ შეწუხდებით!
- Не беспокойтесь!
- ცხელ ხაჭაპურს მოგართმევთ, ძალიან გემრიელია.
- Я вам подам горячий хачапури. Очень вкусно.
- გმადლობთ, უკვე გეახელით**.
- Спасибо, я уже поел.
- მიირთვით შემწვარი გოჭის ხორცი
- Поешьте жареную поросятину.
- შემწვარ ხორცს არ ვჭამ. დიეტაზე** ვარ.
- Жареное мясо не ем. Я на диете.
- გასინჯეთ ისპანახი ან წითელი ფხალი
- Попробуйте шпинат и или красный пхали!
- დიახ, გავსინჯე. ძალიან მომეწონა, გემრიელია.
- Да, я попробовал (а), очень понравился, вкусное.
- მიირთმევთ სულუგუნთან**?
- ერთად ცხელ ღოშს?
- Хотите поесть сулугуни с горячим гоми?
- დიდი სიამოვნებით, ძალიან მიყვარს ღოში.
- С большим удовольствием, я очень люблю гоми.
- მიირთმევთ ხინკალს?
- Хотите поесть хинкали?
- გმადლობთ!
- Спасибо!

*რას მიიზღვევთ (что вы будете есть) - მიიზღვევთ (თქვენ მას) - двухличный глагол, употребляется при почтительном обращении, для II и III лица в ед.ч. и для всех лиц во мн.ч., а для I лица ед.ч. и мн.ч. обычно используется другой глагол

** გვებულობი(ед.ч.)-გვებულობთ(мн.ч.). Этот глагол выражает свое уважение - тельное отношение ко II лицу.

ප්‍රකාශන

რა მოვარსებათ(ყოვამ პოდატლ)?
მოვარსებათ - (მე თქვენ ის)
თრეხილნი გლაგოლ, უთრეხლბაქსა
პრი პოჩიტელნიომ აბრაცენი.

١٠٠

объѣхъ (возьмите, пожалуйста)
объѣхъ (объѣхъ) - двухличный
глагол, используется в II и в III лице в
ед. и во мн. числе. Этот глагол
также употребляется при почти -
тельном обращении.

- I მი-ო-რ-თ-ე-ბ-ი - ვ-ს-ა-დ-ი-ს-ი
მი-ო-რ-თ-ე-ბ-ი - { პ-ე-შ-ი-ს-ი!
 პ-ე-შ-ი-ს-ი?
- II მი-გ-ა-რ-თ-ე-ბ-ი - { я подал вам
 что — то
მი-გ-ა-რ-თ-ე-ბ-ი - { я подаю вам
 что — то
მი-გ-ა-რ-თ-ე-ბ-ი - { подаю вам?
 он подаю вам?

Те же основы с помощью других приставок образуют глаголы уже с совершенно иным значением. Эти глаголы не имеют ничего общего с почти полным обращением.

ა-რთმევს — ნა-ა-რთმევს — отнимет
გამო-ა-რთმევს — возьмет у него

В выражении ართმევს ხელს — пожимает руку.

** დიეტაზე (на диете). სულუგუბთან ერთად (вместе с сулугуни),
ზე и თან являються послелогами.

В грузинском языке при склонении имен существительных к падежным окончаниям могут присоединяться послелоги, которые обычно шшутся слитно с существительными. Послелоги употребляются с им., дат., род., твор. и обст. падежами.

С ИМЕНИТЕЛЬНЫМ ПАДЕЖОМ УПОТРЕБЛЯЕТСЯ ОДИН ПОСЛЕЛОГ — ზოთ, который добавляется к существительным с согласной основой со значением "как", "подобно". Напр.:

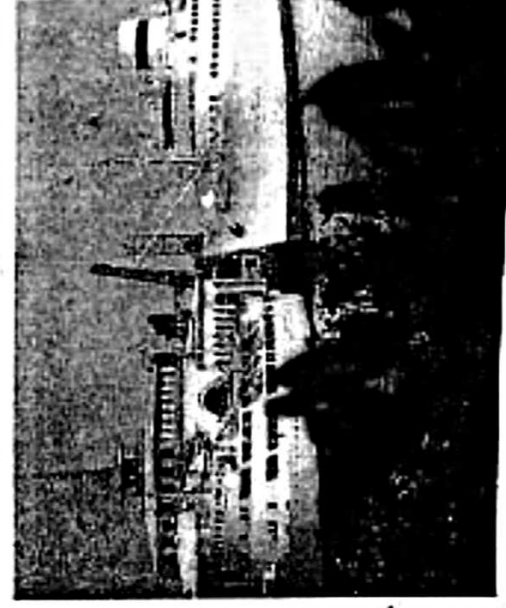
კაც-ი-ვით, как человек, подобно человеку.

ქალ-ი-ვით, как женщина, подобно женщине.

ძაღვ-ი-ვით, как собака, подобно собаке.

г. Батуми

Батумский порт

С ДАТЕЛЬНЫМ ПАДЕЖОМ УПОТРЕБЛЯЮТСЯ ПОСЛЕЛОГИ:

- ზე, -ში, -თან, -ვით.

მიც. ბრ.

ჩ-ზე
-ს-ში

ჩ-ზე

на, над, о, по

მაგიდა^ს-ზე

- на столе

ქალაქ^ს-ზე

- над городом

ბავშვებ^ს-ზე

- о детях

ამ საკითხ^ს-ზე

- по этому вопросу.

ჩ-ში

- в, на

ოთახ^ს-ში

в комнате

ქალაქ^ს-ში

в городе

ბაზარ^ს-ში

на базаре

კარდა^ს-ში

в шкафу

-ს-თან

у, с, со

ხე^ს-თან

у дерева

მთა^ს-თან

у горы

ჩემ^ს-თან

со мной

-ს-თან (...ს-თან)
-ს-ვით

-ს-ვით

как, подобно

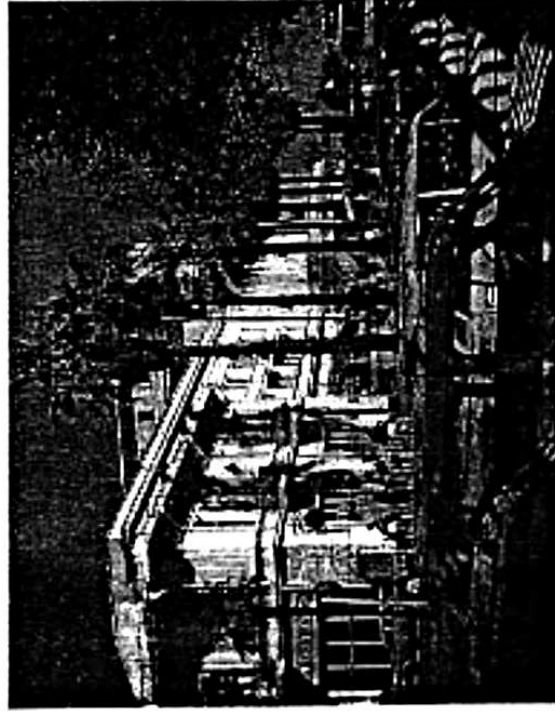
მთა^ს-ს-ვით

как гора, подобно горе

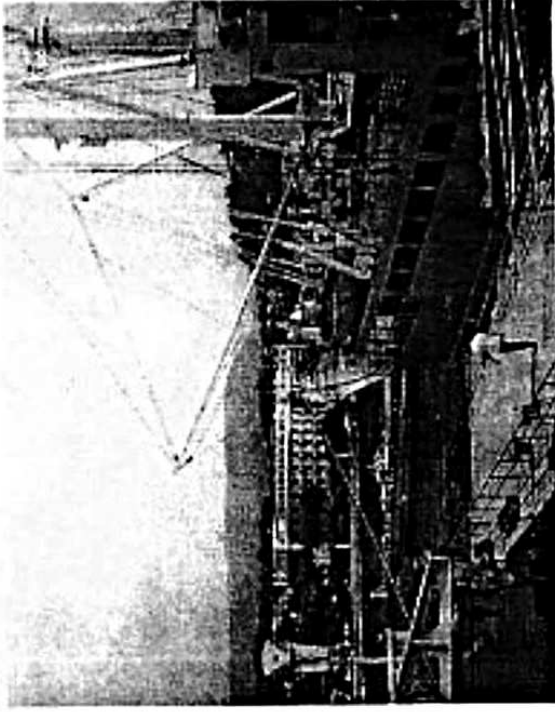
ძალ^ს-ს-ვით

как собака, подобно

собаке

г. Сухуми

Сухумский порт

С РОДИТЕЛЬНЫМ ПАДЕЖОМ УПОТРЕБЛЯЮТ ПОСЛЕЛОГИ

-თვის, -გან, -ვე

ნათ. ბრ.

-ის-(ა) < თვის
ვე

-ის(ა)თვის
და, რაღი, ჯა

ამხანაგ-ის-(ა)-თვის
და რაღი თარიწა
5 ლარო-ს-თვის
იზ -- ჯა 5 ლარო

-ის-(ა)-ვე

კ

სახლ-ის-(ა) -ვე
კ დომუ

ნათ. ბრ.

-ის-(ა) -- გან

-ის-(ა)-გან

იზ, თ

ხ-ის-(ა)-გან

იზ დერვა

ოქრო-ს-(ა)-გან

იზ ზოღო

ყინვ-ის-(ა)-გან

ოთ მორა

С творительным падежом употребляется послелог - გან (из), который указывает на исходный пункт в пространстве и времени. Присоединение этого послелога вызывает определенные фонетические изменения:
Напр.: ქალაქ-ით-გან → ქალაქ-იდ-გან → ქალაქ-იდგან - из города.

С обстоятельственным падежом употребляется послелог - მდუ/მდის (до).
Согласный элемент падежного окончания исчезает.

Напр.: ქალაქ-ად-მდუ → ქალაქ-მდუ, 5 საათ-ად-მდუ → 5 საათ-მდუ

Кроме этих послелогов есть и такие, которые пишутся отдельно от имени существительного и требуют обычно форму рода падежа. Напр.:

ამხანაგის მიერ - товарищем, ამხანაგის გამო - из-за товарища,

ამხანაგის გარდა - кроме товарища, სახლის წინ - перед домом

სახლის უკან - за домом, ლექციის შემდეგ - после лекции

- დედა, მშაი*
Мама, я хочу кушать!
- საჭმელი გაქვს?
У тебя есть еда?
- კი, მაქვს, რასაკვირველია.
- Да, конечно, есть.
- მაჭამე, ძალიან მერქარება,
უნდა წავიდე!
- Дай мне поесть, я очень спешу,
мне надо идти!
- წვნიანი დაგისხა, ***
შეჭამ***?
- Налить тебе суп, будешь есть?
- ცოტა დამისხი, ხომ იცი,
ბევრ წვნიანს არ ვჭამ.
- Налей мне немного, ты же зна-
ешь, я не ем много супа.
- კიდევ რა გაქვს?
Что у тебя есть, еще?
- კატილეტი და შემწვარი
კარტოფილი.
- Котлеты и жареная картошка.
- ოჰ, ეს მომეცი***, შევჭამ.
- О, это мне дай, я поем.
- ნელა ჭამე, ნუ ჩქარობ და
ეს წვენიც დალიე!
- Кушай медленно, не спеши и вы-
пей этот сок!
- დავლევ*. გმადლობთ!
- Выпью, спасибо!

*მშაი(я хочу есть) — одиночный глагол
объектного строя.

Такого же строя глагол მწყურია — (я
хочу пить). — одиночный глагол. Можно
также сказать: წყალი მწყურია, т.е.
мწყურია (მე ის).

**დავლევ (მე, მას) (я выпью что-
то) — двухличный глагол.

Спряжение глагола ვკვამ - *пью*

Наст. вр.	Прощ. пов.
მე ვ-კვამ მას	მე ვ-კვამდი მას
შენ სვამ მას	შენ სვამდი მას
ის სვამ-ს მას	ის სვამდა მას

Будущ.	Прощ. сов.
მე შევკვამ მას	მე შევკვი ის
შენ შევკამ მას	შენ შევკვი ის
ის შევკამს მას	მან შევკა ის

В будущем и прош. совершенном обычно
употребляется другой глагол *დავლევ*,
დავლევ.

Будущ.	Прощ. сов.
მე დავლევ მას	მე დავლიე ის
შენ დალევ მას	შენ დალიე ის
ის დალევს მას	მან დალია ის

(Формы мн. числа напишите сами).

Спряжение глаголов:

მშია (я хочу есть),
მწყურნია (я хочу пить)

Наст.	მე მშია	მე მწყურნია	მე მომშვიდება	მე მომწყურდება
შენ გშია	შენ გწყურნია	შენ მოგშვიდება	შენ მოგწყურდება	
მას შია	მას სწყურნია	მას მოშვიდება	მას მოსწყურდება	
Прош. сов.	მე მომშვივდა	მე მომწყურდა	მე მომშვივდა	მე მომწყურდა
შენ გშიოდა	შენ გწყუროდა	შენ მოგშვივდა	შენ მოგწყურდა	
მას შიოდა	მას სწყურდა	მას მოშვივდა	მას მოსწყურდა	

(Эти глаголы в будущем и прош. совершенном не имеют своих форм и заменяются динамическими пассивными глаголами).

*** შევჭამ(ი) budu есть, съем). დუხიშია глагол — შევჭამ (მე მას).

Спряжение:

Наст.	Прош. несов.	Будущ.	Прош. сов.
მე ვჭამ მას	მე ვჭამდი მას	მე შევჭამ მას	მე შევჭამე მას
ის ჭამს მას	ის ჭამდა მას	ის შეჭამს მას	მას შეჭამა მას

Допишите сами остальные формы.

*** დაგისხა(налить тебе (то-то), დამისხა(налил(а),налей!)
დამისხი (შენ მე ის) трехличный глагол. Проспрягайте глагол ვუსხამ.
Основные формы:

Наст.	ვ-უსხამ
Прош. несов.	ვ-უსხამდი
Будущ.	დავ-უსხამ
Прош. сов.	დავ-უსხი
Посл.	დავუსხი

მე დავ-უსხი მას ის მე და-გ-ისხი შენ ის შენ და-მ-ისხი მე ის
 ↑ ↑ ↑
 ↑ ↑ ↑

***მომეცო(დაა, დაი). მომეცო (შუბ მე ის) трехличный глагол. В наст. времени используется другой глагол: მძლეკვს. Эти глаголы могут иметь как субъектный, так и объектный строй. Напр.:

მე ვაძლეკვ მას მას
 я даю ему что-то
 Наст.
 მე ვაძლეკვ მას მას
 я даю ему
 Прош. несов.
 მე ვაძლეკვდი მას მას
 будуш.
 მე მივ-ცემ მას მას
 Прош. сов.
 მე მივ-ეცი მას ის
 II сосл.
 მე მივ-ცე მას ის

ის მ-აძლეკვს მე მას
 он даст мне что-то
 Наст.
 მე მ-აძლეკვს ის მას
 мне даст он
 Прош. несов.
 მე მაძლეკვდა ის მას
 будуш.
 მე მო-მ-ცემ-ს ის მას
 Прош. сов.
 მე მო-მ-ცე-ა მან ის
 II сосл.
 მე მო-მ-ცე-ს მან ის

ЛЕКСИКА:

საჭმელი - пища, еда
 შემწვარი ღორის ხორცი - жареная свинина
 შემწვარი გოჭი - жареный поросенок
 შემწვარი ძროხის ხორცი - жареная говядина
 მწვადი - шашлык
 შემწვარი წინილა - жареный цыпленок
 შემწვარი ქათამი - жареная курица
 მოხარშული ეზა - вареный язык
 ხაშლაზა - хашлама
 ხინკალი - хинкали
 ხორცის ღვეზელი - пирожки с мясом
 საცვი - сациви
 ტყემალი - ткемали
 ბაგე - баже
 ისპანახი - шпинат
 ნიგვზიანი ღობო - лобно с орехами
 ნიგვზიანი ბადრიჯანი - баклажаны с орехами
 ხაჭაპური - хачапури
 მჭადი - мчади
 ღომი - гоми
 სულუგუნი - сулугуни (сыр)
 ყველი - сыр

Домашняя птица
 შინაური ფრინველები:
 ქათამი - курица
 დედალი - курица
 მამალი - пстух
 წინილა - цыпленок
 ინდაური - индюк
 ბატ - гусь
 იხვი - утка
 Домашние животные
 შინაური ცხოველები
 ძროხა - корова
 ხარკი - бык
 ხბო - теленок
 ღორი - свинья
 გოჭი - поросенок
 ცხვარი - овца, баран
 ბატკანი - барашек/ка
 თხა - козла
 თევზები - Рыбы
 კალმახი - форель
 თარღი - осстр

- ახალი რა იყო?
- Какие новости?
- ლალი თხოვდება!
- Лали выходит замуж!
- ვის მიჰყვება?
- За кого она выходит замуж?
- ვინმე თამაზ აბულაძეს.
- За какого — то Тамаша Абуладзе.
- შენ იცნობ?
- Ты знаком с ним?
- არა, მე არ ვიცნობ. ამბობენ, ძალიან კარგი კაციო.
- Нет, я с ним не знаком. Говорят, он очень хороший человек.
- ვინ გითხრა?
- Кто тебе сказал?
- მანამა ის კარგად იცნობს მას. მხატვარია. ძალიან სიმპათიური კაცია. ცოლთან გაშორებულია*.
- შვილი არ ჰყავს.
- — Манана. Она хорошо знакома с ним. Он художник. Очень симпатичный мужчина. С женой в разводе. Нет детей.
- ოჯახში ვინ ჰყავს?
- Кто у него в семье?
- მშობლები მოუკვდა. ჰყავს გაუთხოვარი და.
- Родители умерли. Есть незамужняя сестра.
- შენ როდის თხოვდები?
- Ты когда выходишь замуж?
- ჯერ არ ვაპირებ, ახლა ჩემი და თხოვდება.
- Пока не собираюсь. Сейчас выходит замуж моя сестра.
- უფროსი?
- Старшая?
- არა, უფროსი გათხოვილია*.
- უმცროსია გასათხოვარი** და ის თხოვდება.
- Нет, старшая замужем, незамужняя младшая и замуж выходит она.
- ძალიან კარგი.
- Очень хорошо.

* გაშორებული(в разводе)
გაუთხოვარი(незамужняя)
გათხოვილი(замужняя)
გასათხოვარი(на выданье).
| Перечисленные слова являются при-
частиями.

В грузинском языке, как и в русском, причастие образуется от глагола и поэтому сохраняет некоторые катего-
рии глагола (вид, залог, время). При-
частие является отглагольным именем
прилагательным

! **Запомните:** Активные причастия
показывают действующее лицо.

Напр.:
მკურავი - тот, кто шьет, портной
მშენებელი - тот, кто строит. строи-
тель
მცხოვრები - тот, кто живет, житель

! **Запомните:** Пассивные причастия
указывают на то, что сделано, что
будет сделано и что не сделано.
Пассивные причастия имеют про-
шедшее и будущее время. Отри-
цательные причастия также яв-
ляются пассивными.

Напр.:
გა-თხოვ-ილ-ი - (прош.)
Замужняя
გა-სა-თხოვ-არ-ი - (будущ.)
на выданье (ა.პ.)
გა-უ-თხოვ-არ-ი - (отриц. ф.)
незамужняя

ПРИЧАСТИЯ

АКТИВНЫЕ

ПАССИВНЫЕ

тог, кто делает	то, что сделано	то, что будет сделано	то, что не сделано
(строит) მშენებელი	აშენებული	ასაშენებელი	აუშენებელი
(рисует) მხატვარი	დახატული	დასახატავი	დაუხატავი
(печатает) მბეჭდავი	დაბეჭდილი	დასაბეჭდი	დაუბეჭდავი
(пишет) მწერალი	დაწერილი	დასაწერი	დაუწერიელი
(делает) მკეთებელი	გაკეთებული	გასაკეთებელი	გაუკეთებელი
(стирает) მრეცხავი	გარეცხილი	გასარეცხი	გაურეცხავი
(шьет) მკერავი	შეკერილი	შესაკერი	შეუკერავი
(плавает) მოცურავე			
(живет) მცხოვრები	ნაცხოვრები	საცხოვრებელი	

Г-27

- თქვენკენ რა ამბებია?
- Какие новости у вас? Что у вас нового?
- არაფერი განსაკუთრებული.
- Ничего особенного.
- ცუდი ამბავი უნდა გითხრა.
- Я должен тебе сообщить плохую весть.
- რა მოხდა?
- Что случилось?
- მია წიკო გარდაიცვალა!
- Скончался дядя Нико!
- ეს რა მითხარი! ძალიან ბეზმიანა!

- Что ты сказал! Это меня очень огорчило!
- კარგი კაცი იყო, პატიოსანი, კულტურული.
- Он был хороший человек, порядочный, культурный.
- ზანაშვიდზე იყავი?
- Ты был на панихиде?
- ერთხელ. ხვალ წავალ დაკრძალვაზე.
- Один раз. Завтра пойду на похороны.
- მეც წამოვალ აუცილებლად.
- Я тоже обязательно пойду.
- კარგი, ხვალამდე!
- Хорошо, до завтра!

დაბატოლება ქორწილში

Приглашение на свадьбу

- მერო, ხვალ ჩემი ქალიშვილის ქორწილია. შენ და პეტრეს გთხოვთ მოხვიდეთ რესტორან „ბერიკონში“ ხუთ საათზე.

- Мери, завтра свадьба моей дочери, приглашаю тебя и Петре в 5 часов в ресторан "Берикони"!

- მართლა? ძალიან გამიხარდა!

- Правда! Я очень рада!

სიძე ვინ არის? რა გვარია?

А кто зять? Как его фамилия?

- ლევან ჩხეიძე.

- Леван Чхеидзе.

- რა პროფესიისაა?

- Какая у него профессия?

- ექმია. ბავშვთა ქირურგი.

- Он врач, детский хирург.

- როგორი ვაჟია?

- Какой он парень?

- რა გითხრა*? წესიერი ბიჭია, ჭკვიანი, გარეგნულად სიმპათიური, მაღალი, გამხდარი და, რაც მთავარია, ძალიან უყვარს** ლელა.

- Как тебе сказать?! Он порядочный молодой человек, умный, внешне симпатичный, высокий, худой и, что самое главное, он очень любит Лелу.

- აუცილებლად მოვალთ! მიულოცე ლელას ჩემგან და აკოცე!

- Мы обязательно приходим! По-здравь и поцелуй Лелу от моего имени!

*რა გითხრა - что тебе сказать
გითხრა(я скажу тебе что-то) -
трехличный глагол. გითხრა (მე შენ
ის).

მე გითხრა შენ ის
↑

შენ მითხრა მე ის
↑

**უყვარს(он любит кого-то), двух-
личный глагол უყვარს (მას ის),
объектного строя.

Наст. вр.

მე მიყვარს ის

Прош. несов.

მე მიყვარდა ის

Будущ.

მე მიყვარება ის

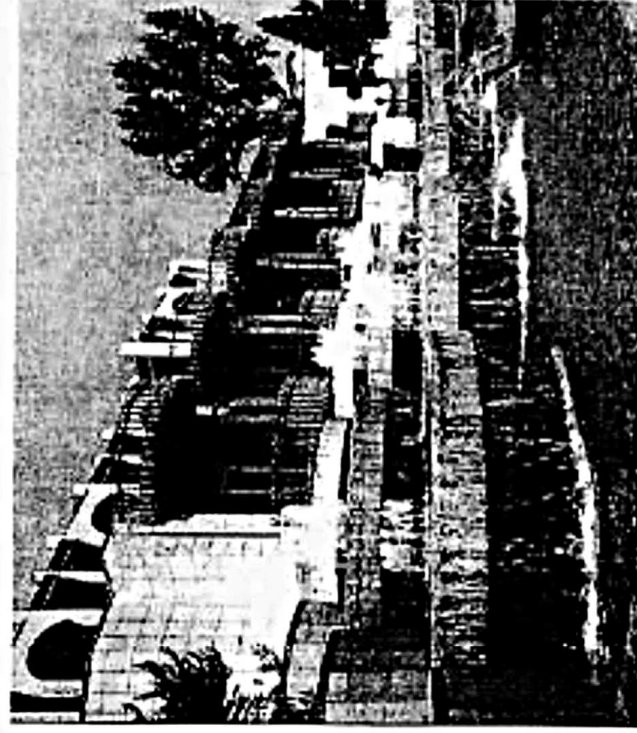
Глагол მიყვარდება (მე ის) -
(влюбляюсь) наст. вр.

В будущ. пр.

შემიყვარდება (მე ის)

Прош. сов.

შემიყვარდა (მე ის)

Ресторан "Берикони"

▲ კეთილი სურვილები:
Добрые пожелания:

გისურვებთ ბედნიერ შობას!
Желаю вам счастливого Рождества!
მრავალს დაესწართ!
Желаю вам долгих лет жизни!
ქრისტიე აღსდგა!
Христос воскрес!
ქეშმარიტად აღსდგა!
Воистину воскрес!

გილოცავთ დაბადების დღეს!
გისურვებთ ჯანმრთელობას და
ბედნიერებას!

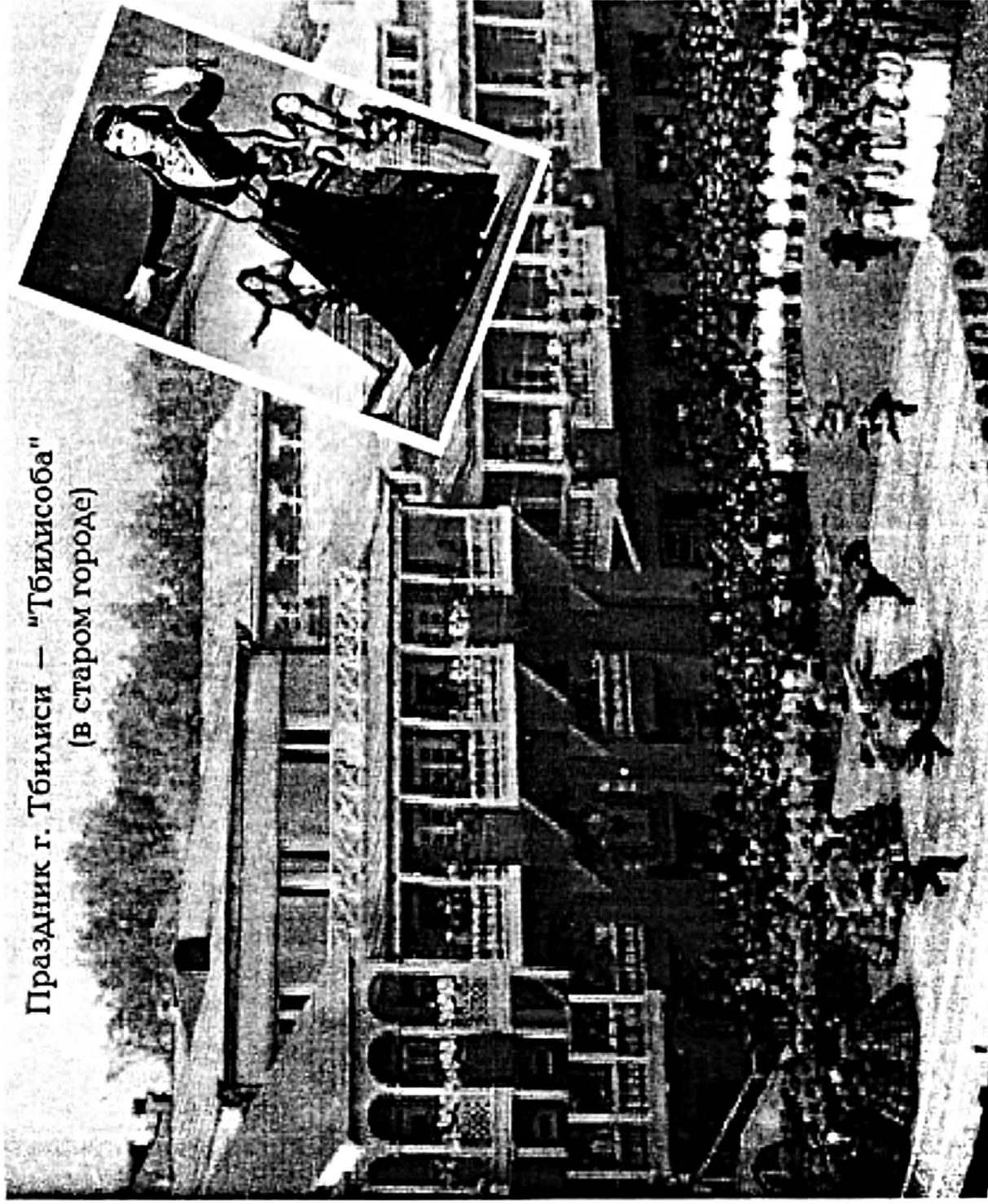
Поздравляю вас с днем рождения!
Желаю вам здоровья и счастья!

გილოცავთ ახალ წელს!
დაესწართ მრავალს ბედნიერად!
Поздравляю вас с Новым годом! Же-
лаю вам многих лет счастливой жизни!
გილოცავთ დაქორწინებას,
გაბედნიერებას! გისურვებთ
ჯანმრთელობას, ბედნიერებასა და
ყოველივე კარგს!
Поздравляю вас с бракосочетанием!
Желаю вам здоровья, счастья и всех
благ!

მომილოცავს ბავშვის შუქნა!
Поздравляю вас с рождением ребенка!
სიყვარულს გაუმარჯოს!
Да здравствуют жених и невеста!

Праздник г. Тбилиси — "Тбилисობა"

(в старом городе)

სტუმრად

- საღამო მშვიდობისა!
- მობრძანდით! გაიხადეთ პალტი!

- გილოცავთ დაბადების დღეს!
- ეს ყვავილები თქვენი
- დიდი მადლობა!
- მოვიდნენ სტუმრები?
- დიახ, ყველა აქ არის.
მობრძანდით სუფრასთან
გაიცანით ჩემი მოსკო-
ველი სტუმარი ოლეგ
ივანოვი.

- მაპატიეთ, ცოტა დამ-
აგვიანდა.
- ბატონო ოლეგ, ესენი
ჩემი მეგობრები არიან. აქ
დაბრძანდით.

რა მოგართვათ? რას
მიირთმევთ?

- გმადლობთ, მე თვითონ
გადავიღებ.
- გასინჯეთ ცხელი ხაჭაპუ-
რი, მე გამოვაცხვე.
- ო, ძალიან გემრიელია!
მე უკვე გავსინჯე.
- რას დალევთ, ლეონოს
თუ არაყს?

- მე ძალიან მიყვარს წითე-
ლი ლვინო.
- შეავსეთ სასმისები
- ოლეგ, გაციანთ ჩვენი
თამადა, ბატონი მერაბი
- ძალიან სასიამოვნოა.
- ქალბატონებო და ბა-
ტონებო! დღეს ჩვენი ირინე
ოცდაერთი წლის გახდა.
მივულოცოთ მას დაბადების

В гостях

- Добрый вечер!
- Милости просим! Снимайте пальто!
- Поздравляем вас с днём рожде-
ния!
- Эти цветы вам.
- Большое спасибо!
- Гости уже собрались?
- Да, все в сборе.
Прошу вас к столу!
Познакомьтесь с моим москов-
ским гостем, Олегом Ивановым.

- Простите, я немного опоздал.
- Уважасмый Олег, это мои дру-
зья. Садитесь сюда.

Что вам предложить? Что буде-
те есть?

- Спасибо, я возьму сам.
- Попробуйте горячие хачапури. Я
пекла их сама.
- О, очень вкусно. Я уже попробо-
вал.
- Что будете пить? Вино или вод-
ку?

- Я очень люблю красное вино.
- Наполните бокалы!
- Олег, познакомьтесь с нашим
тамадой, господином Мерабом!
- Очень приятно,
- Сегодня нашей Ирине исполни-
лось 21 года. Поздравим ее с днём
рождения!

დღე!

- ირინე, გენაცვალე, იყავი კარგად, ჯანმრთელად, გისურვებ ბედნიერებას პირად ცხოვრებაში, წარმატებებს სწავლაში, ჯანმრთელობას ვუსურვებ შენს მშობლებს და შენს საყვარელ და-ძმას.

- დიდი მადლობა!

- ყველას ვთხოვ შესვას ჩვენი ირინეს სადღეგრძელო.

- ოღებ, მაპატიეთ, ვერ მოგაქცით ყურადღება, თამადას ვუსმენდი. შემწვარი გოჭი არ გნებავთ?

- გმადლობთ! მე შემწვარ ხორცს არ ვჭამ, მოხარშული ქათამი გეახლებით.

- დიეტაზე ბრძანდებით?

- დიას.

- მაშინ წითელი ფხალი მიირთვით, არ გაწყენთ.

- უკვე გეახელით, ძალიან გემრიელია. სად არის თქვენი ჭიქა? ლიმონათს დაგისხამთ!

- გმადლობთ, ძალიან მწყურია. მიირთვით მჭადი და ყველა! ხიზკალს რატომ არ მიირამევთ?

- გმადლობთ, არ მიყვარს.

- საცივზეც უარს მეტყვით?

ჩვენი ეროვნული საჭმელია. ქალბატონი ელენეს გაკეთებულია, მოგეწონებათ. თუ გნებავთ, ღობს მოგართმევთ, საცივს ღობთან ერთადჭამენ.

- დიდი მადლობა! საცივი ძალიან მომეწონა, საერთოდ

- ირიან, დორგა, ბუძ ჰორვა, ჯლაუ თბე ჰაბაბა ვ ლიჩოი ჯიზნი, უბუბოვ ვ ბუბბ. ჰორვია თვოიმი რობიტელამ ი ლობიმი ბრათუ ი ბბბბბ!

- ბობბო ბბბბბ!

- ბრობუ ბბბ ბბბბბ ბბბბბ ბბბბბ ბბბბბ ბბბბბ.

- ბლბ, ბბბბბ, ბბბ ბბბბბ ბბბბბ ბბბბბ, ბბბბბ ბბბბბ. ბბბ ბბბბბ ბბბბბ ბბბბბ ბბბბბ ბბბბბ?

- ბბბბბ! ბბბ ბბბბბ ბბბბბ. ბბბ ბბბ ბბბ ბბბბბ ბბბბბ.

- ბბ ბბ ბბბ?

- ბა.

- ბობბ ბბბბბ ბბბბბ ბბბბბ, ბბბბბ ბბბბბ ბბბბბ ბბბბბ ბბბბბ ბბბბბ.

- ბბბ ბბბბბბბ, ბბბბ ბბბბბ. ბბბ ბბბ ბბბ? ბბბბბ ბბბბბ ბბბბბ.

- ბბბბბ, ბბბ ბბბბ ბბბბბ ბბბ. ბბბბბ ბბბბ (ბბბბბბბ ბბბბბ ბბბ) ი ბბბ. ბბბბ ბბბ ბბბ ბბბ ბბბ ბბბ?

- ბბბბბ, ბბბბბ.

- ბბბბბბბ ბბბბბ? ბბბ ბბბბ ბბბბბბბ ბბბბ. ბბბ ბბბბბ ბბბბბბ ბბბბ. ბბბ ბბბბბ ბბბბბ, ბბბ ბბბბ, ბბბბბ ბბბბ ბბბბ.

- ბობბო ბბბბბ, ბბბბ ბბბ ბბბბ ბბბბბბ. ბბბბ ბბბ

ჩველაფერი გემრეულია, გაბ-
აკუთრებით ტყემალი.

- ბატონებო, ახლა გთხ-
ავთ, ყანწები შევავსოთ!
სინდა შემოგთავაზოთ ჩვენი
სინაწყლის, ჩვენი ლამაზი
ქუთხის, ჩვენი საყვარელი
ამშობლოს - საქართველოს
სადღეგრძელო!

- გაუმარჯოს!

- თამარ, დაუკარი, ვიცე-
ვოთ!

- აბა, ოთარ, ეკა აცეკვე!

- ორივე ძალიან კარგად
იკვავს!

- ეკა ნამდვილი მოცეკვავეა.

- ყოჩაღ, დიდებული იყო!

- ქალბატონებო და ბა-
ტონებო! გთხოვთ შევსვათ
მ ოჯახის დამფუძნებლის,
ატონი სერგოს, მოსაგონარი
მერთმა ნათელში ამყოფოს
ისი სული! მოვიგონოთ
ველა ახლობელი!

- ამინ!

- ახლა მიაწოდეთ გიტ-
რა გრეტას, ვთხოვოთ, იმ-
ეროს.

- მოდით, ყველამ ერთად
იმღეროთ!

- ბატონო თამადა! ნება
ომეცით, შევსვა ერთი სა-
დღეგრძელო.

- დიდი საამოვნებით!

- ძვირფასო სტუმრებო! მე
ინდა შემოგთავაზოთ ჩვენი
ამადის სადღეგრძელო. ბა-
ტონ მერაბს გაუმარჯოს!
არგად იყავით ბატონო მერ-

очень вкусно, особенно ткемали.

- Господа, теперь прошу напол-
нить роги! Хочу предложить вам тост
за нашу землю, за наш красивый
край, за нашу любимую родину - за
Грузию!

- Да здравствует!

- Тамара, сыграй, потанцуем.

- Пожалуйста Отар, потанцуй с
Экой!

- Оба танцуют очень хорошо.

- Эка настоящая танцовщица.

- Молодцы, это было великолепно!

- Дамы и господа! Прошу выпить
за память господина (уважаемого)
Серго, основателя этой семьи. Упо-
кой господь его душу! Помянем всех
близких.

- Аминь!

- А теперь, передайте гитару Гре-
те, попросим ее спеть.

- Давайте споем все вместе.

- Господин (уважаемый) тамада! по-
звольте мне произнести один тост.

- С большим удовольствием!

- Дорогие гости! Я хочу предло-
жить тост за здоровье нашего тама-
ды. Да здравствует господин Мераб!
Будьте здоровы господин Мераб,
желаю вам и вашей семье здоровья,

VII ЧАСТЬ

Поездка

မိမိတို့သဘောထား သဘောထား

Поездка на автобусе

- ბაკურთანში მივდივარ ავტობუსით
 - Я на автобусе еду в Бакуриани!
 - როდის?
 - Когда?
 - ხვალ დილით მეგობრებთან ერთად მივდივარ!
 - Еду завтра утром вместе с друзьями!
 - საიდან გადის ავტობუსი?
 - Откуда отправляется автобус?
 - რუსთაველის მოედნიდან.
 - С площади Руставели.
 - რა ღირს ბილეთი?
 - Сколько стоит билет?
 - სამი ლარი.
 - 3 лари.
 - სასტუმრო* შეკვეთილი გაქვს?
 - Ты заказал гостиницу?
 - კი. ერთი ნომერი შევუკვეთეთ.
 - Да, один номер мы заказали.
 - რა ღირს ნომერი ერთი ლამით?
 - Сколько стоит номер на одну ночь?
 - ხუთი ლარი.
 - 5 лари.
 - თხილამურები გაქვს?
 - Лыжи у тебя есть?
 - კი.
 - Да.
 - კარგად სრიალებ?
 - Ты хорошо ходишь на лыжах?
 - კი, თხილამურებით ბავშვობიდან დავდივარ.
 - Да я хожу на лыжах с детства.
 - მთის წვერიდან ეშვები?
 - Ты спускаешься с вершины горы?
 - კი.
 - Да.
 - აბა, კარგ დასვენებას გისურვებ!
 - Ну, желаю тебе хорошо отдохнуть.

* ზაზაგუშტა (გოსთინა)

ba-bḡyḡḡ-ḡ слово образовано при помощи преф. и суфф. от основы bḡyḡḡḡ-.

Слова в грузинском языке образуются или при помощи одновременно префиксов и суффиксов, или только суффиксов. По содержанию они подразделяются на несколько групп. Из них самые распространенные:

Уменьшительно-ласкательные

Суფრ.: -ა, -იკო, -უბა. Παρ.:
დედოკო (мачочка), ნიკო
(Ниночка), ბოჭუბა (малыуан),
ნიკუბა (птанка).

Выражающие обладание чем-либо.

Суფრ.: -ობ. Напр.: ქვობან (умный, т.е. имеющий ум), მზობან (солнечный), თოვლობან (снежный), ღრუბლობან (облачный).

Указывающие на обладание

определенным свойством. Суфф.: -ებრა.
Напр.: წებებრა (порядочный)
ბედებრა (счастливый) ღებრა
(сильный) მებრა (прекрасный) и
т.д.

Указывающие на происхождение из той или иной местности. Суфф.: -ელ/ულ
Напр.: ქალაქელი (городской)
სოფლელი (деревенский) კახელი
(кахетинец) რაჭველი (раჩинец),
გურული (гурец), ქართლელი
(картალინец) и т.д.

Образующие названия предметов по назначению. Преф.-Суфф.: სა-ე, სა-ო, სა-ურ. Напр.: საყინულე (морозилка), საქათმე (куратник), სათვალე (очки), სასტუმრო (гостиница), სასადილო (столовая), საპარკებერო (парикмахерская).

Указывающие на профессию, род занятий. Прсф.-Суфф. მე-ე, მე-ურ. Напр.: მებაღე (садовник), მეზღვაური (моряк), მესაათე (часовщик), მეეზოვე (дворник).

Обозначающие названия стран и местностей. Преф.-Суфф. სა-ეთ, სა-ო. Суфф. -ეთი

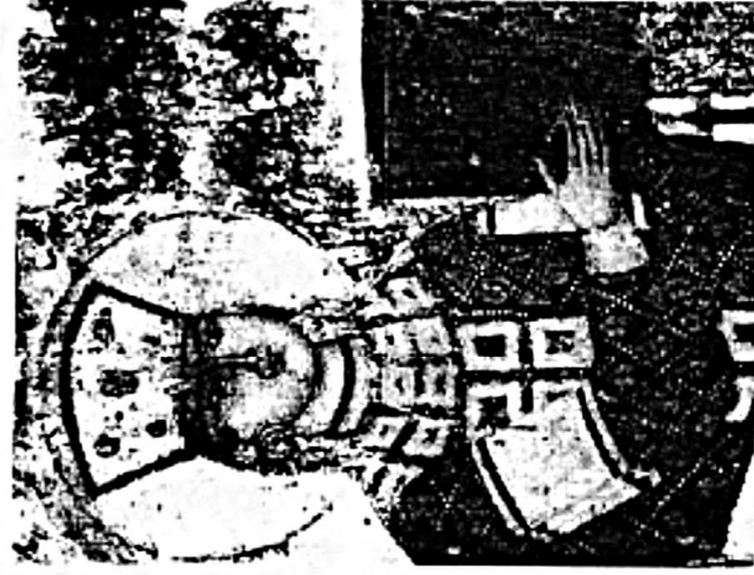
Напр.: საფრანგეთი (Франция), საბერძნეთი (Греция), საქართველო (Грузия), საგურამო (Сагурамо-мест.), სომხეთი (Армения - мест.)

Образующие слова с отрицательным значением. Преф. -Суфф. უ--ო უ-ურ. Напр.: უქუდო (без шапки), უფეხო (безногий), უცოლო (неженатый), უჭკუო (безумный), უბედური (несчастный).

Образующие абстрактные понятия. Суфф. -ობა/-ება. Преф.-Суфф. სი-ე. Напр.: ბავშვობა (детство), ძმობა (братство), მეგობრობა (дружба), გამარჯვება (победа), სიეთორე (белизна), სიკეთე (добро), სილამაზე (красота).

Архитектурный ансамбль - пещерный город Вардзиа имеет протяженность свыше пятисот метров. Строительство начал царь Георгий III и после смерти отца строительство завершила царица Тамар.

Царица Тамар (XII-XIII вв.)
Фреска на стене в Бетани

ბილეთების სალაროსთან У билетной кассы

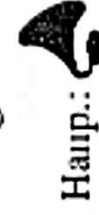
- მომეცით ერთი ბილეთი ქუთაისამდე.
- Дайте мне один билет до Кутаиси.
- რომელი რიცხვისთვის გნებავთ?
- На какое число вы желаете?
- ოცდასამი ნოემბრისთვის.
- როდის გადის მატარებელი, საღმოს თუ დილით?
- На 23 ноября. Когда уходит поезд, вечером или утром?
- საღამოს*, შვიდ საათზე.
- Вечером, в 7 часов.
- როდის ჩადის მატარებელი ქუთაისში?
- Когда поезд прибывает в Кутаиси?
- დილის შვიდ საათზე იქნებით ქუთაისში.
- В 7 часов утра будете в Кутаиси.
- რომელი ბაქნიდან გადის მატარებელი?
- С какой платформы отходит поезд?
- მეორე ბაქნის პირველი ლიანდაგიდან.
- Со второй платформы, с I линии.
- როდის იწყება ჩასხდომა?
- Когда начинается посадка?
- ჩასხდომა იწყება მატარებლის გასვლამდე ორმოცი წუთით ადრე*.
- Посадка начинается за 40 минут раньше до отправления поезда.
- რა ღირს ბილეთი?
- Сколько стоит билет?
- როგორი ვაგონის ბილეთი გნებავთ?
- На какой вагон вы хотите билет?
- მე მინდა რბილი ვაგონის ბილეთი.
- Я хочу билет в мягкий вагон.
- ინებეთ, გადაიხადეთ ექვსი ლარი. ადგილი ქვედაა.
- Вот пожалуйста, заплатите 6 лари. Место ниже.

*საღამოს(вечером)
დილით(утром)
ადრე(рано).

Перечисленные слова являются наречиями.

Наречиями являются неизменяемые слова, которые в основном примыкают к глаголам (также к прилагательным и причастиям). Наречия делятся на семантические группы.

Наречия образа действия. Большинство таких наречий образованы от прилагательных в обстоятельном падеже. Они отвечают на вопрос **როგორ?** (как?)

Напр.:
კუდად წერს (плохо пишет)
კარგად წერს (хорошо —)
სწრაფად წერს (быстро —)
ლამაზად წერს (красиво —)
უშვოდ წერს (искрасно —)
მშვენივრად წერს (прекрасно —)
ნელად წერს (медленно —)
ჩქარად წერს (быстро —)

В последних двух примерах падежное окончание не представлено полностью.

Наречия времени отвечают на вопрос **როდის?** (когда?), ადრე - рано, გვიან - поздно, ახლა - сейчас, მალე - скоро, დღეს (сегодня), გუშინ (вчера), ხვალ (завтра), ზეგ (послезавтра), მერე - (потом), დღისით (днем), დილით (утром) и т.д.

Наречия места отвечают на вопрос **სად?** (где?), **საიდან?** (откуда?) **საითკენ?** (куда?)

აქ (здесь), **იქ** (там), **წინ** (спереди), **უკან** (сзади), **ზევით** (наверху), **ქვევით** (внизу), **ორგვლივ** (вокруг), **შორს** (далеко), **ახლოს** (близко).

Наречия причины отвечают на вопрос **რატომ?** (почему?)

ამიტომ, **იმიტომ** (из-за этого)

Наречия цели отвечают на вопрос **რისთვის?** (для чего?) **რა მიზნით?** (с какой целью?)

Иногда наречия выступают в роли предлогов с существительным в родительном падеже. Напр.:

სახლის წინ (перед домом)

სახლის უკან (за домом).

სადგურზე На вокзале

სადგურის მორიგე - Дежурный по вокзалу **დედათა და ბავშვთა ოთახი** -
компания матери и ребенка.

მეზარგეული - носильщик

საბარგო ოთახი - камера хранения

გამცილებელი - проводник

ბაქანი - платформа

ვაგონ-რესტორანი - вагон-ресторан

Внутренний
вид храма

Баграти - храм в Кутаиси. Построен царем Багратом III. Основная часть, согласно надписи, закончена в 1003 году. По монументальности форм, изысканности пропорций, великолепию декора - это один из ценнейших памятников в Грузии. Сильно разрушен в конце XVII века, во время турецких нашествий.

მგზავრობა მანქანით Посадка на машине

- ხვალ მანქანით ბათუმში მივდივარ.
- Завтра на машине еду в Батуми.
- მარტო მიდიხარ თუ მეგობრებთან ერთად?
- Один едешь или с друзьями?
- რასაკვირველია, მეგობრებთან ერთად, ოთხნი მივდივართ.
- თბილისიდან დილით შვიდ საათზე გავდივართ.
- Конечно, с друзьями, нас четверо. Из Тбилиси выезжаем в 7 часов утра.
- ძალიან კარგი.
- Очень хорошо.
- სასტუმრო „ინტურისტში“ ორი ნომერი გვაქვს შეკვეთილი.
- В гостинице „Интурист“ у нас забронировано два номера.
- ახლა ისე აღარ ცხელა ზღვაზე. სექტემბერი ზღვის სეზონია.
- მეც ძალიან მიყვარს ზღვაზე დასვენება. შენ კარგად ცურავ?
- Сейчас на море не так жарко. Сентябрь - бархатный сезон. Я очень люблю отдыхать на море. Ты хорошо плаваешь?
- კი, მე კარგად ვცურავ.
- Да, я хорошо плаваю.
- მზეზე დიდხანს ნუ გაჩერდები!
- Не оставайся долго под солнцем!
- ერთი კვირით ოდესაში მივდივართ გემით.
- Мы едем в Одессу на одну неделю пароходом.
- ჩემი ოცნებაა ვიმოგზაურო გემით. გისურვებ კარგ დასვენებას!
- Моя мечта - путешествовать пароходом. Желаю хорошо отдохнуть!..

მანქანის გასამართ სადგურში В авто-сервисе

- მანქანის გასამართი სადგური
- სად არის?
- Где авто-сервис?
- მანქანა გამიფუჭდა, თუ შეიძლება შემოიკეთე!
- У меня испортилась машина, отремонтируйте, пожалуйста!
- საბურავი დაეშვა!
- Спустила покрышка!
- კარბურატორი განმინდე!
- Почистите также карбюратор!
- გასინჯეთ ზეთი!
- Проверьте масло!
- ზეთი აკლია, დაუმატეთ!
- Не хватаст масла, залейте!
- ზეთი გამოცვალეთ!
- Замените мне масло!
- ნათურა გადაიწვა, გამოცვალეთ!
- У меня лампочка перегорела, замените!
- ათი ლიტრი სუპერ ბენზინი ჩამისხით!
- Залейте мне 10 литров супербензина!

მგზავრობა თვითმფრინავით
Путешествие самолетом

- სად მიფრინავთ?
- Куда вы летите?
- ბერლინში.
- В Берлин.
- რეგისტრაცია გაიარეთ?
- თქვენი ბილეთი და პასპორტი?
- Вы прошли регистрацию? Ваш билет и паспорт?

შეავსეთ საბაჟო დეკლარაციის ბლანკი

Заполните бланк таможенной декларации!

- გთხოვთ, შემაგებინოთ* ბლანკი

- Прошу вас помогите мне заполнить бланк!

- საბუთები წესრიგში გაქვთ?

- Документы у нас в порядке?

- დიახ, ინებეთ!

- Да, пожалуйста!

- თქვენი ბარგი?

- Ваш багаж?

- ჩემოდანი, ერთი ხელჩანთა** და ეს უკვრა.

- Чемодан, сумка и этот пакет.

- ხელჩანთა დაიტოვეთ, დანარჩენი ბარგი შეაფუთინეთ*!

მიბრძანდით მეორე სექციაში!

- Оставьте только сумку, а остальной багаж пусть вам упаковуют! Пройдите во II секцию!

- რამდენი კილოგრამი ბარგის წაღება შეიძლება უფასოდ?

- Сколько кг. багажа можно взять с собой бесплатно?

- ოცი კილოგრამის. თქვენი ბარგი ორმოცი კილოგრამია.

ზედმეტი წონის ფული გადაიხადეთ!

- 20 кг. Ваш багаж весит 40 кг. Заплатите за лишний вес!

- ინებეთ.

- Получите.

*შემაგებინოთ (თქვენ მე ის) -
Вы помогите мне заполнить что-то.

*შეაფუთინეთ (თქვენ მას ის) -
Вы заставьте кого-то упаковать что-то

Выше приведенные глагольные формы указывают на то, что субъект не сам совершает действие, а заставляет. Принуждает действовать другое лицо. Называется эта глагольная категория контактом.

Контакт может быть непосредственный и опосредствованный. Формы опосредствованного контакта, обычно, всегда трехличные, суффиксом же, указывающим на опосредствованный контакт, являются или -ობ, или -ეობ

Напр.: ნერს (ის მას) - он пишет что-то აწერინებს (ის მას მას) - он заставляет кого-то, или же помогает кому-то писать что-то.

ხატავს (ის მას) - он рисует что-то ახატვინებს (ის მას მას) - он заставляет кого-то, или же помогает кому-то рисовать что-то (остальные глаголы на грузинский язык переведите сами).

კვრავს (ის მას)
აკვრინებს (ის მას მას)
აკეთებს (ის მას)

აკეთებინებს(ის მას მას)

აშენებს (ის მას)

აშენებინებს (ის მას მას)

კლავს (ის მას)

აკვლევინებს (ის მას მას)

*ხელჩანთა(сумка)- слово образовано из двух слов ხელ+ჩანთა - Рука+сумка. თვითმფრინავი(самолет) - сложное слово (თვით+მფრინავი) თვით ← თვ-ით - сам(о) მფრინავი - летящий

СЛОЖНЫЕ СЛОВА

В грузинском языке сложные слова образуются:

1) Путем удвоения основы, напр.:

ხაზ+ხაზი (хохот), ჩუბ+ჩული (шепот), ხამ+ხამჯი (ресница).

2) Соединением разных основ, когда получаем омонимичные слова, напр.:

ქალ+ბატონი (женина+господин) - юспожа

დედა+მინა (мать+земля) - земной шар.

მამა+კაცი (отец+человек) - мужчина.

ძვირ+ფასი (дорогой+цена) - дорогой.

გულ+კეთილი (сердце+добрый) - добросердечный и т.д.

3) Соединением разных основ, когда каждая из них сохраняет свое лексическое значение и между ними можно восстановить союз *და*. Такие слова пишутся через дефис. Напр.:

და-და (сестра и брат д.п.) брат и сестра

ცოლ-ქმანი (жена и муж д.п.) муж и жена

4) Сложением двух или более слов, из которых первое имеет определенную падежную форму. В большинстве этих случаев первая часть композита представлена в родительном падеже. Напр.:

მის+შვილი, მის+ბული (племянник, племянница), დის+შვილი,

დის+ბული (племянник, племянница), ვერცხლის+ბული (рысь),

უფლის+ციხე (уфзали - господин) Уплисхихе. Но есть и такие, как

ურთმან+ეჭოი (друг-друга), ავად+მყოფი (больной).

Часто встречаются случаи, когда падежное окончание полностью или же частично утеряно. Напр.:

ხელ-ჯანბთა - сумка

ცხვირ-ჯანბანოცი - носовой платок

მამ-იქ+და - мамидა - тетя

შვილ-იქ+შვილი - შვილიშვილი - внук, внучка

დედ-იქ+ნაცვალი - დედიანაცვალი - мачеха и т.д.

ცნობათა ბიურო

Справочное бюро

- როდის მიფრინავს ხუთას
ოთხმოცდამეცამეტე რეისი?

- Когда вылетает 593 рейс?

- ხომ არ იგვიანებს?

- Не опаздывает ли он?

- დიახ, თვითფრინავი იგვიანებს
უამინდობის გამო.

- Да, самолет опаздывает из-за непогоды.

- შეიძლება ბილეთი უკან
დავაბრუნო?

- Можно вернуть билет обратно?

- ბილეთის ჩაბარება შეიძლება
ორი საათით ადრე თვითფრინავის
გაფრენამდე.

- Билет можно возвратить за 2 часа до вылета.

- კარგი. გმადლობთ!

- Хорошо. Спасибо.

- ვერტმფრენი მიფრინავს მესტიაში?

- Вертолет летит в Местию?

- დიახ, მიფრინავს სამ საათზე.
- Да, летит в 3 часа.

აეროპორტში

В аэропорту

- სად ტარდება რეგისტრაცია?

- Где производится регистрация?

- რეგისტრაცია დაიწყო -
регистрация началась.

- რეგისტრაცია დამთავრდა -
регистрация закончилась.

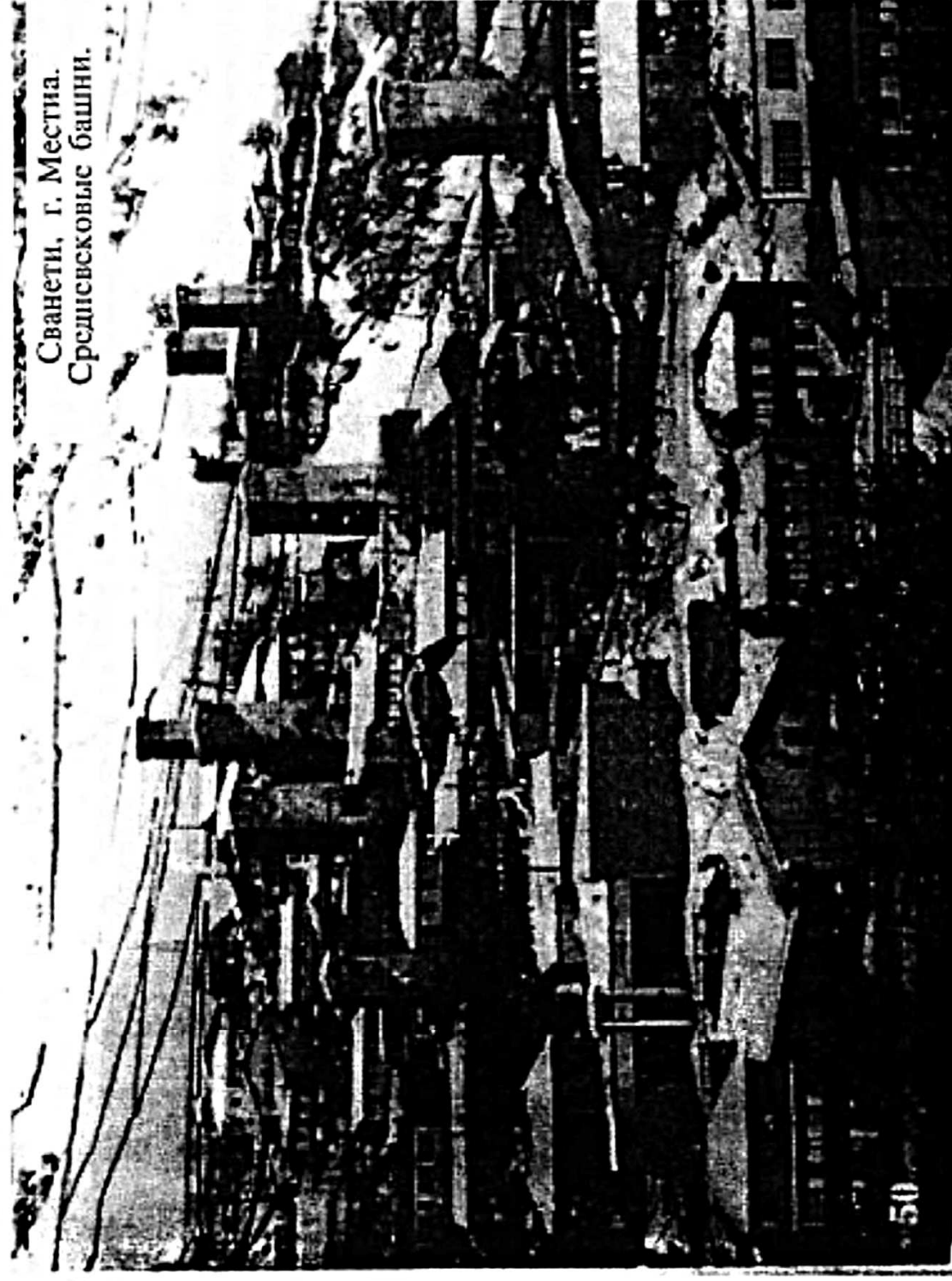
- აეროდრომი არ იღებს თვით-
მფრინავს - Аэродром не принимает
самолет.

თვითმფრინავში В самолете

დაიკავეთ ადგილები - Займите
места!

შეიკარით ქაშრები! - Пристегните
ремни!

Сванети, г. Местиа.
Средневековые башни.

სხვა ქალაქში В другом городе

რომელ სასტუმროში გაჩერდებით?
В какой гостинице вы остановитесь?

- მე მინდა გავჩერდე ისეთ
სასტუმროში, რომელიც ქალაქს
ცენტრშია.

- Я хочу остановиться в той гостинице,
которая находится в центре города.

- ცენტრში ბევრი სასტუმროა:
„ივერია“, „თბილისი“, „ინტურისტი“,
„აჭარა“...

- В центре много гостиниц: „Иверия“,
„Тбилиси“, „Интурист“, „Ачара“...

- როგორ მივიდე სასტუმრო
„ივერიაში“?

- Как доехать до гостиницы „Иверия“?

- მეტროთი წაბრძანდით სადგურ
„რუსთაველამდე“, სასტუმრო „ივერია“
იქიდან ძალიან ახლოსაა.

- Поезжайте на метро до станции „Руставели“,
Гостиница „Иверия“ находится оттуда очень
близко.

- გმადლობთ!
- Спасибо!

სასტუმროში В гостинице

- გამარჯობათ! თქვენ ბრძანდებით
ადმინისტრატორი?

- Здравствуйте! Вы администратор?

- დიას!

- Да!

- მე ჩამოვედი მივლინებით და
თქვენს სასტუმროში მინდა გავჩერდე.
- Я приехал в служебную командировку и хочу
остановиться в вашей гостинице!

- კუ ბატონო! სიამოვნებით მიგიღებთ!
გნებავთ მერვე სართულზე? კარგი
ნომერია. აივნიდან მთელი ქალაქი
მოჩანს. ძალიან ლამაზი ხედი!

- Пожалуйста! С удовольствием примем вас!
Хотите 8 этаж? Хороший номер. С балкона
открывается очень красивый вид на весь город!

- გმადლობთ!
- Спасибо!

ნომერში в номере

სურათის აღწერა

Описание картины

- ოთახში დგას* სავარძლები და
მაგიდა.

- В комнате стоят кресла и стол.

- იატაკზე შუა ოთახში ხალჩაა
აფენილი*.

- Посередине комнаты на полу постелен
ковёр.

- ქერზე კიდია* ქალი, სინათლე
ანთია*.

- На потолке висит люстра, горит свет.

- კედელზე სურათი კიდია.

- На стене висит картина.

*დგას - (стоит), ანთია - (горит).
კიდია - (висит), აფენია - (постелен)
- Статические глаголы, выражающие
состояние предмета.

Запомните!

Статические глаголы обозначают состояние предмета.

Статических глаголов вообще мало. Они имеют формы только настоящего времени, а в остальных случаях заимствуют формы у динамических глаголов. Формы I и II лица образуют с помощью вспомогательных глаголов: ვარ, ხარ. В III лице ед. числа преимущественно оканчиваются на - ია. Напр:

მე	ვ-წერ-ვარ	ჩვენ	ვ-წერ-ვარ-თ
შენ	წერ-ხარ	თქვენ	წერ-ხარ-თ
ის	წერ-ა	ისინი	წერ-ან

Статические глаголы бывают одноличные и двухличные. Примеры даны в предложениях. Напр:

წიგნზე ძაღლი ხატია. - На книге нарисована собака.
(ხატია - что-то нарисовано)

გოგონას ლამაზად აცვია. - Девочка красиво одета.
(აცვია - она одета)

მას ჰქვია ნინო - Ее зовут Нино.
(ჰქვია - ее зовут что-то)

მე მგონია, რომ უკვე გვიანია - Мне кажется, что уже поздно.
(მგონია - мне кажется, думается что-то)

Разница между динамическими и статическими глаголами хорошо прослеживается при спряжении следующих глаголов:

динамические	статические
ვდგები - (я встаю)	ვდგავარ - (я стою)
ვჯდები - (я сажусь)	ვზივარ - (я сижу)
ვწევები - (я ложусь)	ვწევარ - (я лежу)

Спряжшими выше названных глаголов:

динамические			настоящее время		статические	
მე	ვდგები	ვჯდები	ვწვიბი	ვდგავარ	ვზოვარ	ვწევარ
შენ	დგები	ჯდები	წვიბი	დგახარ	ზოხარ	წვიხარ
ის	დგება	ჯდება	წვიბა	დგას	ზოს	წვიბათ
ჩვენ	ვდგებით	ვჯდებით	ვწვიბით	ვდგავართ	ვსხედვართ	ვწევართ
თქვენ	დგებით	სხდებით	წვიბით	დგახართ	სხედხართ	წვიხართ
ისინი	დგებიან	სხდებიან	წვიბიან	დგანან	სხედან	წვიანან

შე ავადგები დაეჯდა დაფინგები | ყოღები ვიჯები

მე	დადაბრება	დადაბრება	პროც. ისოვრშენნოე ვრემია

მე	ავღება	დავჯება	დავწება	პოღება	პოჯება	პონება

(Остальные формы патинице сами)

По своему значению статистические глаголы можно заменить составными сказуемыми

Напр:

აწთია	=	აწთებუღი	+	აწთს
(გორი)		პაწწიწი	+	აწთგორი
		პაწწიწი		აწთგორი

კიღია	=	კიღებუღი	=	კიღებუღი	+	აწთს
(აწთი)		პაწწიწი		პაწწიწი	+	აწთგორი
		პაწწიწი		პაწწიწი		აწთგორი

ტელევიზორთან У телевизора

▲ ჩართე ტელევიზორი

- Включи телевизор!

- რა გაინტერესებს?

- Что тебя интересует?

- საინფორმაციო გადაცემა „მოამბე“.

- Информационная передача «Моамбе».

- მალე დაიწყება. ჯერ საშინაო პოლიტიკის ამბებს ვაძმოსცემს, შემდეგ კი - უცხოეთისას.

- Скоро начнется. Вначале расскажут о внутренней политике, потом о зарубежной.

- მე კი მაინტერესებს, რა ამბებია საფრანგეთში. ავალ ჩემი ამხანაგი მიფრინავს პარიზში.

- А меня интересует события во Франции. Завтра мой товарищ (мой подруга) летит в Париж.

- სპორტული პროგრამა ყურადღებით მოისმინე.

- Послушай внимательно спортивную программу.

- მე სვალინდელი ამინდი მაინტერესებს. დაუგდე ყური, სვალ როგორი ამინდი იქნება. რა ჩავიცვა, არ ვიცი, ხან ცხელა და ხან ცივა.

- Меня интересует завтрашняя погода. Послушай, какая погода будет завтра. Не знаю, что пацеть, то жарко, то холодно.

Отдельные фразы:

▲ ხმას აუწიე! Прибавь звук! (громкость)

გადართე მეშვიდე არხზე! Переклочи на VII канал!

გამოსახულება გაანათე! Сделай изображение светлее!

ტელევიზორი ცუდად აჩვენებს. Телевизор плохо показывает.

გასწორე გამოსახულებას! Исправь изображение!

გამორთე ტელევიზორი! Выключи телевизор!

ჩააქრე სინათლე! Потуши свет!

აანთე სინათლე! Включи свет!

დახურე კარი! Закрой дверь!

გაღე კარი! Открой дверь!

გაღე ფანჯარა! Открой окно!

ჩაკეტე კარი გასაღებით! Закрой дверь на ключ!

გასაღები სართულის მორიგეს დაუტოვე! Оставь ключи дежурному по этажу.

როგორი ამინდია?

- როგორი ამინდი იყო გუდაურში, ციოდა?
- საშინლად ციოდა. თერმომეტრი ოც გრადუს ყინვას უჩვენებდა.
- რას ამბობ? გაიყინეთ?
- თბილისში როგორი ამინდია?

- არა უშავს, თბილა წელს ცივი ზამთარი არ არის. თოვლი მოვიდა, მაგრამ მზე გამოვიდა და ჩქარა დადნა. არ ცივა. ზოგჯერ წვიმაც მოდის.

- დაახლოებით როგორია ჰაერის ტემპერეტიურა?

- ალბათ თხუთმეტი გრადუსი სითბოა. ტელევიზორით გამოაცხადეს, რომ ხვალ ქარია მოსალოდნელი, დასავლეთ საქართველოში - წვიმა. მთიან რაიონებში - თოვლი.

Какая погода?

- Какая погода была в Гудаури, было холодно?
- Страшно было холодно. Термометр показывал 20 градусов мороза.
- Что ты говоришь? Замерзли?
- А в Тбилиси какая погода?

- Ничего, тепло. В этом году зима не холодная. Снег выпал, но выглянуло солнце и он быстро растаял. Не холодно. Иногда даже идет дождь.

- Примерно какова температура воздуха?

- Наверное, градусов 15 тепла. По телевидению объявили, что завтра ожидается ветер, в Западной Грузии - дождь, в горных районах - снег.

Отдельные фразы:

ცუდი ამინდი плохая погода
კარგი ამინდი хорошая погода
მზიანი ამინდი солнечная погода
ღრუბლიანი დღე облачный (пасмурный) день.
მთვარიანი ღამე лунная ночь
მონმენდილი ცა ясное небо
ცაზე ვარსკვლავებია на небе звезды
წვიმს идет дождь, თოვს идет снег, ქარია ветер (ветрено)
წვიმამ გადაიღო дождь перестал
ალარ თოვს снег прекратился
ქარი ჩადგა ветер стих
ცივა холодно, ცხელა жарко, გრილა прохладно, თბილა тепло
მცივა мне холодно, მცხელა мне жарко

სასტუმროს მომსახურების ბიურო

Бюро обслуживания

- გამომიძახეთ ტაქსი ხვალ დილის ექვსი საათისათვის.
- Вызовите мне такси на завтрашнее утро к 6 часам.
- კი, ბატონო. ხვალ დილით ექვს საათზე სასტუმროს ნინ დაგელოდებათ მანქანა №...
- Хорошо, завтра утром в 6 часов перед гостиницей вас будет ждать машина №...
- გმადლობთ!
- Спасибо.
- გთხოვთ, შაბათისათვის შეუკვეთოთ ორი ბილეთი ოპერისა და ბალეტის თეატრში.
- Прошу вас заказать два билета на субботу в театр оперы и балета.
- კი, ბატონო, მიბრძანდით ორ სათზე თეატრის მესხეთე სალაროში და თქვენს სახელზე იქნება ბილეთები.
- Хорошо подойдите к театральной кассе №5 в два часа и на ваше имя будут билеты.
- დიდი მადლობა!
- Большое спасибо.

საპარიკმახეროში

В парикмахерской

ქალთა სალონში

В женском салоне

- რა გნებავთ?
- Что вам угодно?
- მინდა თავი დავიბანო, თმა (თმები) შევიჭრა, შევიღებო და დავიხვიო.
- Хочу помыть голову, постричься, покрасить волосы и сделать завивку.
- დაბრძანდით! - საჩუქარ!
- გცალიათ, მანიკურის გაკეთება მინდა.
- Есть у вас время? Хочу сделать маникюр.
- დაბრძანდით! - Саитесь!
- ფრჩხილები მოკლეად დამაჭერთ! - ღია ვარდისფერი ლაქა წამისვით პერლამუტრით!
- Ноги мне коротко подстригите! - Я предпочитаю светлорозовый лак с перламутром (намажьте светлорозовый д.п.).

მამაკაცთა სალონში

В мужском салоне

- თავისუფალი ბრძანდებით?
- Вы свободны?
- რა გნებავთ?
- Что вам угодно?
- თმის შეკრეჭა და წვერის გაპარსვა მინდა.
- Хочу постричься и побриться.
- თუ შეგიძლიათ, დამელოდეთ. თქვენამდე კიდევ ორი კაცი მყავს.
- Если можете, подождите, до вас у меня еще двое.
- კარგი, დაგელოდებით!
- Хорошо, подожду!.

რესტორანში

- გამარჯობა! ეს მაგიდა თავისუფალია?
 - Здравствуйте! Этот стол свободен?
 - დიახ, თავისუფალია, დაბრძანდით.
 - Да, свободен, садитесь.
 - გმადლობთ! თქვენ ემსახურებით ამ მაგიდას?
 - Спасибо! Вы обслуживаете этот стол?
 - დიახ. რას მიირთმევთ? ინებეთ მენიუ!
 - Да, что вам принести? Вот меню!
 - რა გაქვთ ცხელი საჭმელი?
 - Что вы можете предложить из горячих блюд?
 - ახალი ხორცის ხარჩო, ჩვენ ეროვნული კერძი. ძალიან გემრიელია, გირჩევთ მიირთვათ!
 - Харчо из свежего мяса, наше новое!
 - დიახ, გვაქვს.
 - Да, есть.
 - მოგვითხანეთ ორი (უფა) სალათა! შემწვარი ქათამი, შემწვარი კარტოფილი, სულუგუნი, წითელი ღვინო, ლიმონათი და ბორჯომი, შემდეგ ნაყინი.
 - Принесите нам две (порции) салата, жареную курицу, жареный картофель, сулгуни, красное вино, лимонад и Боржоми, потом мороженое!
 - კი, ბატონო!
 - Пожалуйста!
 - მომიტანეთ ანგარიში
 - Принесите счет!

Отдельные фразы:

- თუ შეიძლება, ერთი წუთით! Можно вас на минуту?
 რა უვუკვეთო შენთვის? Что заказать для тебя?
 მე მინდა მწვადი. Я хочу шашлык.
 დამისხით ერთი ჭიქა ყავა! Налейте чашку кофе!
 შაქრიანი თუ უშაქრო? С сахаром или без сахара?
 მიირთვით კიდევ! Возьмите еще!
 გადაიღეთ კიდევ! Положите себе еще!
 ერთად ვისაუბროთ, ვისადილოთ, ვივახშმოთ! Вместе позавтракаем, пообедаем, поужинаем!
 რა გაქვთ სადილად? Что у вас на обед?
 დალიეთ ყავა! დალიეთ ცხელი ჩაი! დამისხით ჩაი! Выпейте кофе! Выпейте горячий чай! Налейте мне чай.
 გმადლობთ, მეტი აღარ მინდა! Спасибо, больше не хочу!
 გმადლობთ, კარგად გეახელოთ! Спасибо, хорошо поел!

VIII ЧАСТЬ

В столице Грузии

- სად არის ქალაქის ცენტრი?

- Где находится центр города?

- ქალაქის ცენტრს წარმოადგენს რუსთაველის პროსპექტი.

- Центром города является проспект Руставели.

- სად მდებარეობს სასტუმრო „ივერია“?

- Где находится гостиница "Иверия"?

- სასტუმრო „ივერია“ მდებარეობს რესპუბლიკის მოედანზე.

- Гостиница "Иверия" находится на площади Республики.

- სად მდებარეობს სასტუმრო „თბილისი“?

- Где находится гостиница "Тбилиси"?

- სასტუმრო „თბილისი“ მდებარეობს რუსთაველის პროსპექტზე.

- Гостиница "Тбилиси" находится на проспекте Руставели.

რუსთაველზეა ქაშვეთის ეკლესია. მის პირდაპირ არის პირველი სკოლა და ბარლამეშვიტის შენობა. აქვე ახლოს არის საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის რეზიდენცია.

На Руставели находится и церковь Кашвети. Напротив нее - первая школа и здание парламента. Здесь же поблизости находится резиденция Президента Республики.

- სად მდებარეობს სიონის საკათედრო ტაძარი?

- Где находится Сионский кафедральный собор?

- სიონის საკათედრო ტაძარი მდებარეობს ძველ თბილისში, მტკვრის მარჯვენა სანაპიროზე. მის გვერდით სრულიად საქართველოს კათალიკოს ბატონიარქის, უწმინდესისა და უნეტარესის, ილია II-ის რეზიდენციაა. აქვეა სასულიერო აკადემია.

- Сионский кафедральный собор находится в районе старого Тбилиси, на правом берегу Куры. Рядом с ним резиденция католикоса-патриарха всея Грузии Святейшего и Блаженнейшего Илии II. Здесь же находится Духовная академия.

რუსთაველის პროსპექტზეა თბილისის ცენტრალური ფოსტა-ტელეგრაფი. აქვე ახლოსაა ზაქარია ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო თეატრი და რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო დრამატული თეატრი.

На проспекте Руставели находится Тбилисский планшотат и центральный телеграф. Здесь же поблизости - Государственный театр оперы и балета им. Захария Палиашвили и Государственный драматический театр им. Руставели.

თბილისელებისათვის ყველაზე საყვარელი ადგილი ფუნკულარი და მთაწმინდაა, განსაკუთრებით ზაფხულობით. ფუნკულარიდან ჩანს მთელი თბილისი.

Самое любимое место тбилисцев - фуникулер и Мтацминда (святая гора), особенно летом. С фуникулера виден весь Тбилиси.

თბილისში მრავალი ლაშაზი და საინტერესო ადგილია.

В Тбилиси много красивых и интересных мест.

1. Памятник основателю г. Тбилиси Вахташу Горгаслу, скульптор Э. Амишукели.
2. Крепость Нарикала IV в.
3. "Мать-Грузия", скульптор Э. Амишукели.
4. "Исповед и солнце", скульптор З. Церетели.
5. Жилые дома на берегу Куры.
6. Фуникулер и церковь Св. Давида на горе Мтацминда, называющийся над городом на 300 метров.
7. Здание театра оперы и балета, архитектор В. Шретер XIX в.
8. Дворец царя Давида-Самойловича (1776 г.).
9. Административное здание, где находится кабинет президента Грузии, архитекторы: Г. Мирнашвили В. Абрамашвили и Л. Джашиери, скульптор З. Церетели.
10. Кафедральный собор Сиона VI-VII вв.
11. Орбелиановская баня XVIII в. и мечеть XIX в.
12. Синагога XIX в. (Дороги из этих трех храмов сходятся на одной старой площади).
13. Песню о Тбилиси испол. на своем юбилейном вечере любимый композитор тбилисцев Г. Цабелая и ансамбль "Орера".

T-28

- მე მინდა დავათვალიერო თბილისი.*

- Я хочу осмотреть Тбилиси.

- ძალიან კარგი. დღეს დრო მაქვს** და გარეგნებ** ჩვენს ქალაქს.

- Очень хорошо. Сегодня у меня есть время и я покажу тебе этот город.

- ძალიან მაინტერესებს ძველი თბილისის ნახვა!*

- Мне очень интересно посмотреть старый Тбилиси!

- კი ბატონო, წავიდეთ და გზაზეთ ძველი თბილისი. თბილისი უძველესი ქალაქია.** მას თხუთმეტი საუკუნის ისტორია აქვს.

- Да, конечно, пойдем посмотрим старый Тбилиси. Тбилиси - древнейший город. У него 15-вековая история.

- ეს მე ვიცი**.

- Это я знаю.

- სად იყო გაშენებული*** ძველი თბილისი?*

- Где находился старый Тбилиси?

- ძველი თბილისი გაშენებული*** იყო მეტეხის ციხის მიდამოებში, მტკვრის მარცხენა და მარჯვენა სანაპიროზე. იქ არის ვახტანგ გორგასლის ძეგლიც.

- Старый Тбилиси был построен в окрестностях крепости Метехи, на левом и правом берегах Куры. Там находится и памятник Вахтангу Горгасалу. Ты знаешь, кто такой Вахтанг Горгасал?

- ვიცი. საქართველოს მეფე, რომელმაც დააარსა თბილისი.

- Знаю. Грузинский царь, который основал Тбилиси.

- იგი ლეგენდა თბილისის დაარსების შესახებ?

- А знаешь легенду об основании Тбилиси?

- ვიცი, წაკითხული მაქვს.

- Знаю, я читал(а) об этом.

*В грузинском языке, как и в русском предложения по своей структуре бывают простые и сложные.

Простое предложение, состоящее только из главных членов, называется простым. Нерапространенным предложением. Главными же членами предложения в грузинском языке являются: сказуемое (შემახედე), подлежащее (ქვემდებარი), дополнение, прямое и косвенное (პირდაპირი და იწიბი დამატება).

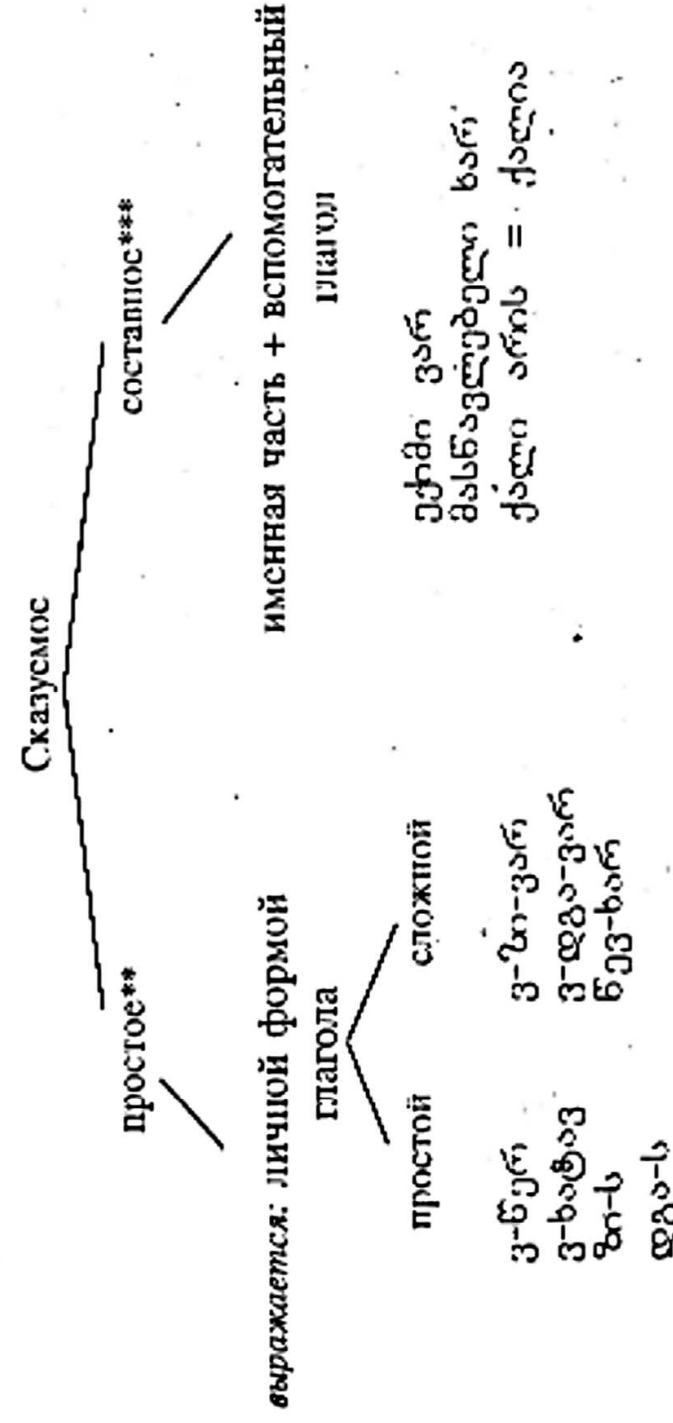
Напр:

დედა	უკვრავს	შვილს	კაბას
პოქ.	სკაზ.	კოსდოქ.	პრამ. დოქ.

Простое предложение, содержащее, кроме главных и неглавные члены, называется простым распространенным предложением. Неглавные члены предложения: т.н. простое дополнение, определение и обстоятельство. Можно распространить приведенное выше предложение. Для этого нужно добавить неглавные члены предложения. Например: молодая мама - ახალგაზრდა (← определение) დედა, красивое платье - ლამაზი (← определение) კაბა, любимой дочери - საყვარელ (← определение) შვილს, срочно ищет - სასწრაფოდ (← обстоятельство) უკვრავს. В результате получим следующее предложение:

ახალგაზრდა დედა საყვარელ შვილს სასწრაფოდ უკვრავს ლამაზ კაბას (Простое распространенное предложение).

^{***} В грузинском языке как и в русском, сказуемое бывает простое и составное. Простое сказуемое выражается личной формой глагола. Составное сказуемое состоит из именной части, которая обязательно должна быть самостоятельным словом, и вспомогательного глагола. Личная форма глагола бывает простой и сложной. Сложные глаголы образуют формы с помощью вспомогательного глагола "ვარ" (вар). Напр: ვზოვარ, წევხარ, დგახარ и т.д. Вспомогательные глаголы в этих формах встречаются только в I и во II лице, в III лице глагол представлен простой формой: - ზის, წესს, დგას и т.д.
Выпесказанное схематически можно изобразить так:

В составном сказуемом большей частью в роли вспомогательного глагола выступает глагол ვარ и заменяющее его глаголы в других временных формах.

Напр: თბილისი ლამაზი ქალაქი არის = ქალაქია.
Тбилиси красивый город (есть д.п.).

ეს ოპერის თეატრი არის = თეატრია.
Это оперный театр (есть д.п.).

ის უნივერსიტეტის რექტორი იყო.
Он был ректором университета.

რეზო კარგი ეჭმი იქნებოდა
Резо был-бы хорошим врачом.

и т.д.

Как уже неоднократно отмечалось, ვარ являясь одноличным глаголом, если же в предложении нужна форма двухличного глагола, то в роли вспомогательного глагола выступают глаголы მაქვს (для неодушевленных) и მყავს (для одушевленных предметов).

Напр:

მე საქმე გაკეთებული მაქვს

У меня дело сделано.

წერილი დანერჩილი მაქვს

Письмо у меня написано.

ბავშვები წყნებში წაყვანილი მყავს.

Детей я отвезла в Цкнети (лети у меня отвезены в Цкнети - л.п.)

И т.д.

Городские вывески:

გადასასვლელი - переход

შესასვლელი - вход

მიწისქვეშა გასასვლელი - подземный переход

ცალმხრივი მოძრაობა - одностороннее движение

სდექ! - стоп!

მეტროს სადგური - станция метро

ავტობუსის გაჩერება - остановка автобуса

ტროლეიბუსის გაჩერება - остановка троллейбуса

ტრამვაის გაჩერება - остановка трамвая

ტაქსის სადგომი - стоянка такси

Панорама г. Тбилиси

T-29

- სად არის თბილისის ცენტრალური ფოსტა - ტელეგრაფი?
- Где находится тбилисский главный почтамт (центральный телеграф)?
- რუსთაველის პროსპექტზე.
- На проспекте Руставели.
- საიდან შეიძლება დეპეშის, ამანათის, ბანდეროლის გაგზავნა?
- Откуда можно отправить телеграмму, посылку, бандероль?
- პირველი განყოფილებიდან, მეორიდან...
- С первого отделения, со второго...
- მომეცით, თუ შეიძლება კონვერტი, ღია ბარათი, მარკიანი კონვერტი, მისაღოცი ბარათი, უცხოეთთან სალაპარაკო ტალონი!
- Пожалуйста (если можно), дайте мне конверт, открытку, конверт с маркой, поздравительную открытку, талон на разговор с заграницей!

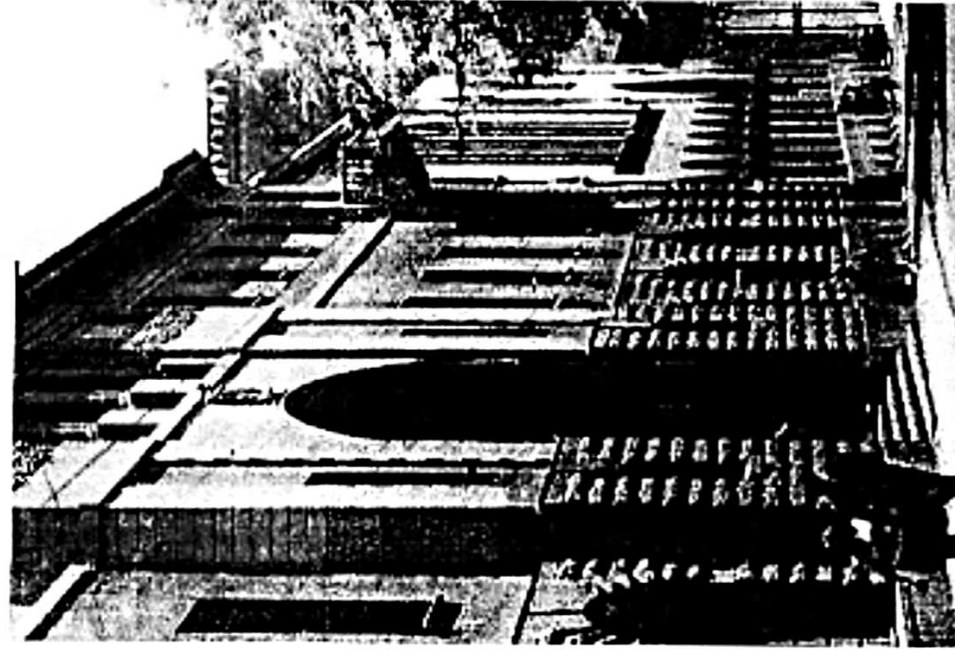
ჩემი მისამართია (Мой адрес):

საქართველო, თბილისი, ზ. ფალიაშვილის ქუჩა, 62. ბაგრატიონი
Грузия, Тбилиси, ул. З. Палиашвили, 62. Багратиони.

Выпишите из текстов сказуемые, укажите какое это сказуемое: простое или сложное.

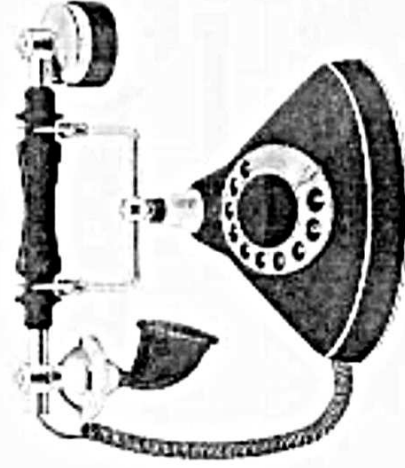

Улицы г. Тбилиси

დიალოგები ტელეფონით! Диалоги по телефону

- ალო გისმენს!
- Алло! Слушаю вас!
- თუ შეიძლება, ლაღს სთხოვეთ!
- Если можно (пожалуйста), попросите Лали!
- არ გახლავთ შინ ვინ კითხულობს?
- Не нет дома! Кто ее спрашивает?
- ამხანაგი ვარ. უკაცრავად. ნახვამდის.
- Я ее товарищ (подруга). И звините. До свидания.

- ალო გისმენთ, ვინ გნებავთ?
- Алло! Слушаю, кого хотите (кого изволите д.п.)?
- თამროკოს სთხოვეთ!
- Попросите Тамрико!
- სად რეკავთ?
- Куда вы звоните?
- აბაშიძის ბინაა?
- Это квартира Абашидзе?
- არა, სხვაგან მოხვდით, ნომერი შეგეშალათ!
- Нет. Вы не туда попали, вы ошиблись номером).
- უკაცრავად.
- Извините.

- ალო გისმენს!
- Алло! Слушаю вас!
- გამარჯობათ! ბატონი ზურაბი ბრძანდებით?!
- Здравствуйте! Батона Зураб, это вы?
- დიახ.
- Да.
- მე ირაკლი რუხაძე გახლავართ. ხვალ სამ საათზე იწყება სამეცნიერო კონფერენცია. თუ შეძლებთ, მობრძანდით.
- Я - Ираклий Рухадзе (с вами говорит Ираклий Рухадзе). Завтра в 3 часа (начинается) научная конференция. Если можете, приходите.
- გმადლობთ, მოგალ აუცილებლად!
- Спасибо, обязательно приду!
- კარგად ბრძანდებოდეთ!
- Всего доброго!

ვუსმენ (მე მას) - Я слушаю,
двухличный глагол

Наст. вр.

მე ვუსმენ მას ჩვენ ვუსმენთ მას
შენ უსმენ მას თქვენ უსმენთ მას
ის უსმენს მას ისინი უსმენენ მას

მე ვ-უსმენ მას (Я слушаю его)
მე გ-ისმენ შენ (Я слушаю тебя)
შენ მ-ისმენ მე (Ты слушаешь меня)

Прош. несов. I მე ვუსმენდი მას
Будущ. - I მე მოვუსმენ მას
Прош. сов. I მე მოვუსმინე მას
III მან მოუსმინა მას

Примеры в предложениях:

მე ვუსმენ მუსიკას.
Я слушаю музыку.

ის უსმენდა ლექციას.
Он слушал лекцию.

ის მოუსმენს რადიოს.
Он будет слушать радио.

ვახტანგმა დალის მოუსმინა.
Вахтанг слушал Дали.

მომისმინე!
ყური დაგიგდე! - Послушай!

მაგას ნუ უსმენ!
მაგას ყურს
ნუ უგდე!
- Ты не слушай его!

ყურადღება! - Внимание!

მესმის (მე ის) - я слышу что-то,
двухличный глагол, с изменяющимся корнем

Наст. вр.

მე მესმის ის ჩვენ გვესმის ის
შენ გესმის ის თქვენ გესმით ის
მას ესმის ის მათ ესმით ის

Прош. несов. I მე მესმოდა ის
Будущ. I მე გავიგონებ მას
Прош. сов. I მე გავიგონე ის
III მან გაიგონა ის

Примеры в предложениях:

ცუდად მესმის
Я плохо слышу (понимаю).

ხმაილლა ილაპარაკეთ, არ მესმის!
Говорите громче, не слышу!

მე არ მესმის შენი!
Я не слышу тебя. А также: я не понимаю
тебя.

არაფერი მესმოდა.
Я ничего не слышал (понимал).

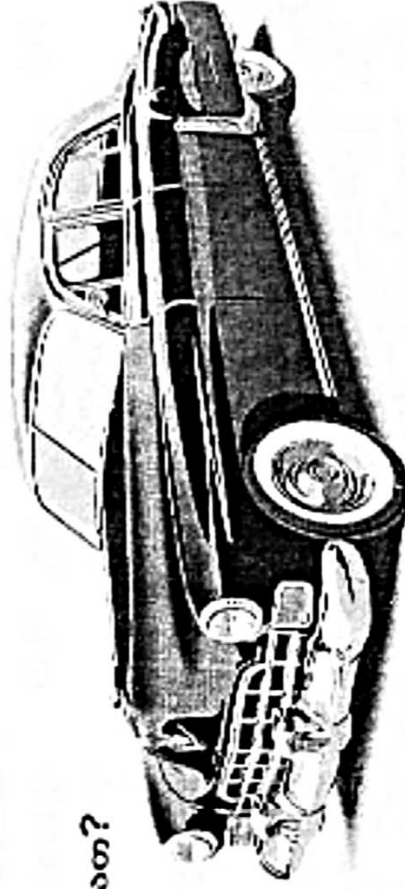
ყველაფერი გავიგონე.
Я все услышал.

მესმის - пассивный глагол, двухличный,
имеет преф. - ე. Этого же корня глагол
ისმის, однокличный, с преф. -ი, имеющий
только форму III лица ед. числа в наст.
примени. Напр.: აქედან კარგად ისმის
- отсюда хорошо слышно. რა ისმის
ახალი? Что слышно нового?

ტაქსიში В такси

- გამარჯობა(თ), შეგიძლიათ წავგიყვანოთ ვაჟა-ფშაველას პროსპექტზე?
- Здравствуйте! Вы можете отвезти нас на проспект Важа-Пшавела?
- დაბრძანდით!
- Садитесь!
- რამდენი უნდა მოგართვათ?
- Сколько с нас?
- 11 ლარი.
- 1 лари.
- ფიქსირებულია?
- Большое спасибо.

ტროლეიბუსში В троллейбусе

- რა ღირს ტროლეიბუსის ბილეთი?
- Сколько стоит троллейбусный билет?
- 10 თეთრი. მე დაგვატოვებ, ხურდა მაქვს.
- 10 тетри. Я приглашаю, у меня есть мелочь.
- კარგი, გმადლობთ.
- Хорошо, спасибо.
- როდის უნდა ჩავიდეთ?
- Когда нам выходить?
- სამი, გაჩერების შემდეგ. წინ წავიდეთ!
- Через три остановки. Пройдем вперед!
- უკაცრავად, ჩაბრძანდებით?
- Извините, вы сходите?
- არა, მე შემდეგ გაჩერებაზე ჩავდივარ.
- Нет, я схожу на следующей остановке.
- თუ შეიძლება, გაგვატარეთ!
- Пропустите нас, пожалуйста (если можно, пропустите нас)!
- მიბრძანდით!
- Проходите!

Спряжение глаголов:

- 1) ვ-ამბობ მე მას-(говорю я что-то) - двухличный глагол
- 2) ვ-ეუბნები მე მას მას-(говорю я ему что-то) - трехличный глагол
- 3) ვ-ლაპარაკობ მე-(разговариваю) - одноличный, но иногда может быть и двухличным глаголом.
- 4) ვ-ელაპარაკები მე მას - (разговариваю я с ним) двухличный, но может быть и трехличным глаголом.

Основные формы:

Наст. время:	Проп. несов.:
მე ვამბობ მას	მე ვამბობდი მას
მე ვეუბნები მას მას	მე ვეუბნებოდი მას მას
მე ვლაპარაკობ	მე ვლაპარაკობდი
მე ველაპარაკები მას	მე ველაპარაკებოდი მას

Будущ.	Проп. сов.:
მე ვიტყვი მას	მე ვთქვი ის
მე ვეიტყვი მას მას	მე ვუთხარი მას ის
მე ვილაპარაკებ	მე ვილაპარაკე
მე (და)ველაპარაკები მას	მე (და)ველაპარაკე მას

II соел.:

მე ვთქვა ის
მე ვუთხრა მას ის
მე ვილაპარაკო
მე (და)ველაპარაკო მას

საქართველო უძველესი კულტურის ქვეყანაა. არქეოლოგიური გათხრების შედეგად მის ტერიტორიაზე აღმოჩენილია ხელოვნების უნიკალური ნიმუშები. ზოგიერთი მათგან თარიღდება ჩვ.წ. აღრიცხვამდე ორი ათასი წლით. ეს ეპონატები ძირითადად ინახება ჩვენი დედაქალაქის მუზეუმებში. სახელდობრ, საქართველოს ისტორიის მუზეუმსა და საქართველოს ხელოვნების მუზეუმში.

Грузия страна древней культуры.

Вследствие археологических раскопок на территории Грузии выявлены уникальные произведения искусства. Некоторые из них датируются вторым тысячелетием до н.э. Эти экспонаты в основном хранятся в музеях нашей столицы, а именно, в музее истории Грузии и в музее искусства Грузии.

1

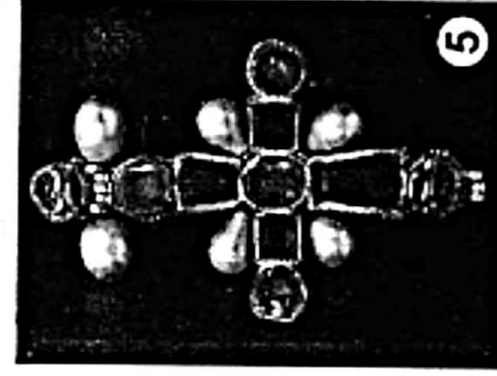
2

3

4

5

1. Золотая фигура льва. Конец III тыс. до н. э. Цнори.

2. Золотая чаша I пол. II тыс. до н. э. Триалети.

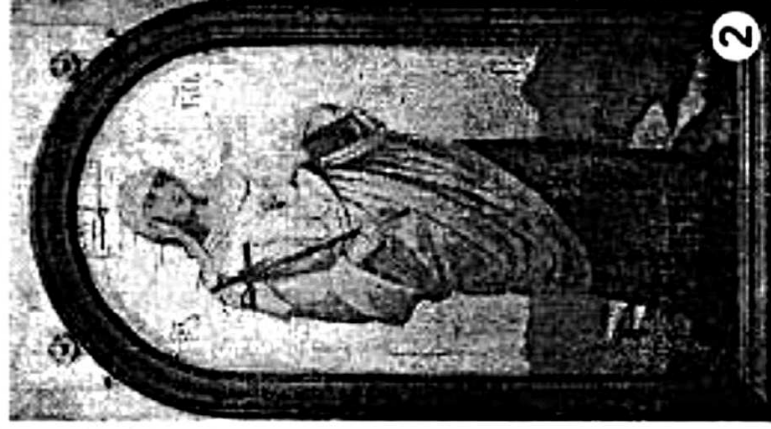
3. Гельатское тондо с изображением Святого Мамая. Серебро XI в.

4. Цилканская икона Богоматери IX в.

5. Крест с драгоценными камнями царицы Тамар XII в.

1

2

1. Кипитиси. Ангел. Роспись стены храма. 1207 г.
2. Спящая Нина.

1-31

- ქართველები მართლმადიდებელი ქრისტიანები არიან,
- Грузины православные христиане.
- ქრისტიანობა საქართველოში ოფიციალურ რელიგიად გამოცხადდა სამას ოცდაჩვიდმეტ წელს, მიზან მეფის დროს. გადმოცემის თანახმად, ხალხი მდინარე მტკვარში მონათლეს. ქართველების განმანათლებელია წმინდა ნინო კაპადოკიელი.
- В Грузии христианство государственной религией было объявлено в 337 году, во времена царя Мириана. Согласно преданию, людей крестили в реке Куре (Мтквари). Просветительницей Грузии является Святая Нина Кападокийская.
- ქართველებისათვის, როგორც ყველა ქრისტიანისათვის, ყველაზე უდიდესი დღესასწაულებია შობა და აღდგომა.
- Для грузин, как и для всех христиан, самые великие праздники - Рождество и Светлое Воскресение.

ЛЕКСИКА:

ეკლესია, ტაძარი - церковь, храм
 ჯვარი - крест
 აბაზი - икона, образ
 ანთელი - свеча
 კათალიკოსი - католикос
 მღვდელი, ხუცეი - священник
 მოძღვარი - духовник
 ღიაკვანი - люк
 ეკლესიის მსახური - священнослужитель

ბერი - монах, инок
 მონაზონი - монахиня, инокия
 წმინდა მამა - святой отец
 მორწმუნე - верующий
 ნათლობა - крещение
 ნათლული - крестник, крестница
 ნათლიმამა - крестный отец
 ნათლიდედა - крестная мать

- ნანა, დღეს მინდა დავათვალიერო ძველი თბილისი.
- კარგი, წავიდეთ. მე დღეს არ მივდივარ სამახურში, ვისვენებ. დრო მაქვს და კარგად დავათვალიერებინებ ქალაქს. ჯერ რუსთაველზე გავიდეთ მეტროთი და შევდგე ფეხთა გავაგრძელოთ გზა. მე ძალიან მიყვარს რუსთაველის პროსპექტი. იქ არის ზაქარია ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო თეატრი, ქაშვეთის ეკლესია, რუსთაველის სახელობის დრამატული თეატრი, პარლამენტის შენობა, მოსწავლეთა სასახლე. თუ გინდა, ეკლესიაში შევიდეთ, სანთელი ავანთოთ.
- რუსთაველზე გუშინ ვიყავი. ძალიან ლამაზი და საკმაოდ ფართო პროსპექტია. ლალიძის წყალდუღავლოქ რა გემრელი წყალი! გამსაკუთრებით „კახური“!
- აი, ძველ თბილისში კი ვინრო ქუჩებია, მაგრამ ძალიან ლამაზი უბანია, ხისიკნიანი სახლებით. ერეკლეს მოედანზე კაფეში შევიდეთ. გოგონების აბანოებიც აქვთ, ძველ თბილისში.
- აი, ის ძეგლი ვახტანგ გორგასალისაა. მან დააარსა თბილისი თხოთმეტი საუკუნის წინათ. ძეგლის ავტორია ელგუჯა ამაშუკელი. „ქართლის დედაც“ მისი ქანდაკებაა. თუ გინდა, ფუნქულორზე ავიდეთ? შევიდან მთელი თბილისი ჩანს. აი, ჩვენ პარდაპირ ნარიყალა. ეს ციხე მუოთხე საუკუნეშია აგებული, ავიდეთ?
- არა, მე დრო არა მაქვს.

- ნანა, სგოღია ი ჰოუ ოსმორეტი სტარიი ტბილისი.
- ჰოროშო, პოიშემ. სგოღია ი ნე იდუ ნა რაბოტუ, ოტდიაჰო. ვრემია უ მენია სესტი ი ი დამ თებე კაკ სლედუეტ ოსმორეტი გოროდ. ვნაჩალე პოსლემ ნა მეტრო დო პროსპექტა რუსთაველი, ა ზატემ პოიშემ (პროდოქიმ ნუტი) ნენიკომ. ია ოჩენი ლობიუ პროსპექტ რუსთაველი. ტამ ნაჰოდისია გოსუდარსტვენსკიი თეატრ ონერი ი ბალეტა იმ. ზაჰარია პალიაშვილი, ცერკონი კაშმეტი, დრამატისკიი თეატრ იმ. რუსთაველი, ჰანისე პარლამენტა, დვორეც უჩაიჩისია. ესლი ჰოჩენი, ზაიშემ ვ ცერკოვ, პოსტავიმ (ჰაქემ - დ.ი.) სნეჩუ.
- ნა რუსთაველი ი ბილა ვერა. ოჩენი კრასივნიი ი დოსტატოჩნო შიროკიი პროსპექტ. ია ი ნოდუ ლაგიდზე მინილა! ტაკაია ვკუსნაია! ოსობიშნო "კახური"!
- ა ვ სტარომ ტბილისი - ულოჩკი უკნიე, ნო ოჩენი კრასინიი რაიონ, ს დომაი ს დერვიაშვილი ბალკონაიმი. ზაიშემ ვ კაფე ნა პლოშადი ირაკლია. სერპილე ბანი თოჰე ჰდეში ჯე, ვ სტარომ ტბილისი.
- ჲოტ ეტოტ ნამიათნიკ ვახტანგუ გორგასალუ. ოპ ოსნოვალ ტბილისი 15 ვსკოვ ნაჰად. ავტორ ნამიათნიკა - ელიუჯა ამაშუკელი. "გურჯია მამი" ("მატი კარტი" დ.ი.) თოჰე სიო სკულპტურა.
- ჰოჩენი, პოიშემ ნა ფუნქიულერ? სვსრუხუ ვიდენ ვესი ტბილისი.
- სმორი, პრამო პერედ ნამი ნარიყალა. ეტა კრეპოსტი, პოსტროენა ვ IV ვსკე. პოდნიმემესი?

- ისე, უ მენია ნეგ ვრემენი. მამა დალა მინე

დედაჩემმა ამანათი გამომატანა თავის მეგობართან და დღესვე უნდა მივუტანო.

- სად არის წასაღები ამანათი? მისამართი იცი?

- კი, ზედა ანერია. ვაჟა-ფშაველას პროსპექტი, მეხუთე კვარტალი, მეორე კორპუსი, მეორე სადარბაზო, მეოთხე სართული. იქ როგორ მოვხვდებით? - ამ აღმართს ავივლით თავისუფლების მოედნამდე. იქ ჩავსვდებით №4 ტროლეიბუსში ან №2 ავტობუსში და მივალთ ვაჟა-ფშაველას პროსპექტამდე.

- შორს არის?

- საკმაოდ.

- რამდენი გარეობაა?

- ზუსტად არ ვიცი, ვიკითხოთ და გვეტყვიან.

- რამდენი დრო დაგვჭირდება?

- დაახლოებით ნახევარი საათი.

- ძალიან დაგვაგვიანდება, ჩვენებს შეეშინდებათ, მოდი, ტაქით წავიდეთ. - კარგი.

- უკაცრავად, ეს მეხუთე კვარტალია?

- დიახ.

- მესამე კორპუსი რომელია?

- პირდაპირ წაბრძანდით და მარჯვნივ შეუხვიეთ!

- გმადლობთ. რა ყურადღებიანი ხალხია ქართველები. რამეს რომ ჰკითხავ, ყველა სიამოვნებით გიპასუხებს. აი, მესამე კორპუსიც! - ჩქარა ჩამოდი აქ დაგელოდები.

- კარგი.

- რა მალე დაბრუნდი. შინ იყვნენ, გადაეცი?

- კი, ჩქარა! ტროლეიბუსი მოდის!

პოსტკუ და სვოსი პოდრუტი, სეგოდნი ჯე ეს ნადო ჯაესტი.

- Куда надо отнести посылку? Адрес ты знаешь?

- Да, на ней написано. Проспект Важа-Пшавела, V квартал, III корпус. II подъезд. IV этаж. Как нам туда попасть (Как мы туда попадем)?

- Поднимемся по этому подъезду до площадки свободы. Там садим в трамвайбус №4 или в автобус №2 и дождем до пункта Важа-Пшавела.

- Это далеко?

- Довольно далеко.

- Сколько остановок?

- Точно не знаю, спросим и нам скажут.

- Сколько времени нам понадобится?

- Около получаса.

- Мы очень опоздаем. Паши будут беспокоиться. Давай поедем на такси!

- Хорошо.

- Извините, это V квартал?

- Да.

- Который из них III корпус?

- Идите прямо, а потом поверните направо!

- Спасибо. Какие внимательные люди грузины. Если что забудь спросишь, все с удовольствием отвечают. Вот и III корпус!

- Скорее возвращайся (скорее спускайся - л.п.). Я буду ждать тебя здесь.

- Хорошо.

- Как ты быстро вернулась. Застала их дома? (они дома - л.п.). перестала?

- Да, скорее! Идет трамвайбус!

IX ЧАСТЬ

*Посещение зрелищ и
достопримечательностей*

- გამომცემლობა „მერანს“ ფოიეში საქართველოს ახალგაზრდა მწერლებისა და პოეტების წიგნების გამოფენა - გაყიდვაა, გინდა წავიდე?
- В фое издательства "Мерани" устроена выставка-продажа книг молодых грузинских писателей и поэтов, хочешь пойдем?
- კი, აუცილებლად წავიდე! ძალიან მაინტერესებს.
- Да, обязательно пойдем! Меня это очень интересует!
- წავიკითხავს რაიმე თანამედროვე ქართული მწერლობიდან?
- Ты что-нибудь читал из современной грузинской литературы?
- არ წამიკითხავს*.
- Не читал.
- უნდა წავიკითხო თანამედროვე მწერლების ნაწარმოებები. აი, ეს ახალგაზრდა მწერალთა ნოველების კრებულია. იქ ვიყიდე, წავიკითხე, ძალიან საინტერესოა, გინდა გათხოვებ?
- Вот новый сборник новелл молодых писателей. Я его там купил, прочел, очень интересно, хочешь, одолжу?
- კი, მიიღე.
- Да, хочу.
- იქ ახალგაზრდა ქართველი პოეტების ლექსების კრებულიც იყიდება. შე გაჩუქებ. ძალიან კარგი კრებულია.
- Там продается и сборник стихов молодых грузинских поэтов. Я подарю тебе. Очень хороший сборник.
- გმადლობთ, დიდი სამოგებოთ წავიკითხავ!
- Спасибо, прочту с большим удовольствием!

* არ წამიკითხავს - не читал. Данная глагольная форма указывает на не совершённое в прошлом действие, результат чего виден в настоящем. Рассмотрим такой пример:

ვანო აშენებდა სახლს (Вано строил дом). აშენებდა - простое сказуемое которое передается простой формой глагола в прош. несов. времени. Действие, которое происходило в прошлом, в настоящем времени может иметь следующие результаты.

1) Действие совершилось, в результате дом построен.

ვანოს აშენებული აქვს სახლი.

Дом Вано построен.

2) Действие не совершилось, в результате дом не построен.

ვანოს აშენებული არა აქვს სახლი.

Дом Вано не построен.

Змысл данных предложений передается с помощью составного сказуемого:

აშენებული აქვს, აშენებული არა აქვს (В I лице будет: მე აშენებული მაქვს სახლი-ი, მე აშენებული არა მაქვს სახლი и т.д.)

Зспомогательный глагол მაქვს объектного строя, что и определяет данную конструкцию. Основное лицо стоит в дат. падежე а неосновное в им. падежე.

З вышеназванных предложениях составное сказуемое можно заменить простым ска-
уемым, которое будет выражено формой глагола, т.п. I Результативным (эта форма
глагола обозначает действие, которое произошло оказывается в прошлом, а резуль-
гат его имеется в настоящем), глагольная конструкция остается та же, т.е. *მაქვს*
будет объектного строя. Итак:

მე ამიშენებია	სახლი	ჩვენ აგვიშენებია	სახლი
(Я оказываеся	построил дом)		
შენ აგვიშენებია	სახლი	თქვენ აგვიშენებიათ	სახლი
მას აუშენებია	სახლი	მათ აუშენებიათ	სახლი

მე დამიწერია ის ჩვენ დაგვიწერია ის
შენ დაგვიწერია ის თქვენ დაგვიწერიათ ის
მას დაუწერია ის მათ დაუწერიათ ის

Эти формы I Результативного активных глаголов. Пассивные глаголы образуют
I Результативное с помощью вспомогательного глагола ვარ. Напр.:

მე გა-ვ-ზრდილ-ვარ (Я вырос (-ла) оказывается)
შენ გა-ზრდილ-ხარ
ის გა-ზრდილ-ა

Формы I Результативного с отрицательной частицей არ не столь категоричны по
сравнению с отрицательными формами других времен и это опять-таки, по-видимо-
му, вызвано тем обстоятельством, что в этом случае форма указывает на результат
совершенного действия и не само совершаемое действие. Напр:

Вопросы:

- отрицательные ответы

Проп. совершенное I Результативное
(категорическое
отрицание)

ააშენე სახლი?	-	არ ავიშენებია	სახლი
შეკერე კაბა?	-	არ შემეკერავს	კაბა
დაახატე სურათი?	-	არ დამიხატავს	სურათი
შეჭამე საჭმელი?	-	არ შემეჭამია	საჭმელი
მოიტანე წიგნი?	-	არ მომიტანია	წიგნი
მოქსოვე წინდა?	-	არ მომიქსოვია	წინდა

Нужно отметить и следующее, что отрицательная форма I Результативного в самой себе содержит также понятие категоричности, но для точного выяснения требуется дополнительный вопрос (почему?). Напр.:

Вопрос:	Ответ:	Вопросы:	Ответы:
დავადგება დაწერე?	არ დამიწერია.	არ დაწერე?	არ დაწერე (не написал) (котегор.)
		თუ არ დაწერე	ვერ დაწერე (не смог написать)

გამოფენაზე

- შესანიშნავი გამოფენაა!
აღტაცებული ვარ! სამოგებოთ ვიყიდდი რამდენიმე სურათს, მაგრამ, სამწუხაროდ, ამდენი ფული არა მაქვს.
- ქალიშვილო, ვინ არის ამ სურათის ავტორი?
- ამ სურათის ავტორია მხატვარი გიორგი ვაშაყიძე.
- ძალიან მომწონს! მინდა ვიყიდო! როგორ არის შეფასებული, რა ღირს?
- სურათი ათასი ლარი ღირს.
- ვიყიდი, მომეცით!

На выставке

- Прекрасная выставка! Я в восторге! Я бы с удовольствием купил несколько картин, но, к сожалению, у меня нет столько денег.
- Девушка, кто автор этой картины?
- Автор этой картины - художник Георгий Вашакидзе.
- Очень нравится! Хочу ее купить! Во сколько она оценена, сколько она стоит?
- Картина стоит 1000 лари.
- Куплю, дайте!

- ხვალ რუსთაველზე, სამხატვრო გალერეაში იხსნება ახალგაზრდა ქართველი მხატვრების სურათების გამოფენა-გაყიდვა, გინდა წავიდეთ?

- Завтра на Руставели и художественной галерее открывается выставка-продажа картин молодых грузинских художников, хочешь пойдем?

- კი, ძალიან მინდა. მე ძალიან მომწონს ქართველი მხატვრების ნამუშევრები. განსაკუთრებით მიყვარს ნიკო ფიროსმანის, ლადო გუდიაშვილისა და ელენე ახვლედიანის ნახატები.

- Да, очень хочу. Мне очень нравятся работы грузинских художников. Особенно люблю картины Нико Пиросмани, Ладо Гудашвили и Елены Ахвледиани.

- კარგი, წავიდეთ!

- Хорошо, пойдем!

საუბარი თეატრის შესახებ

О театре

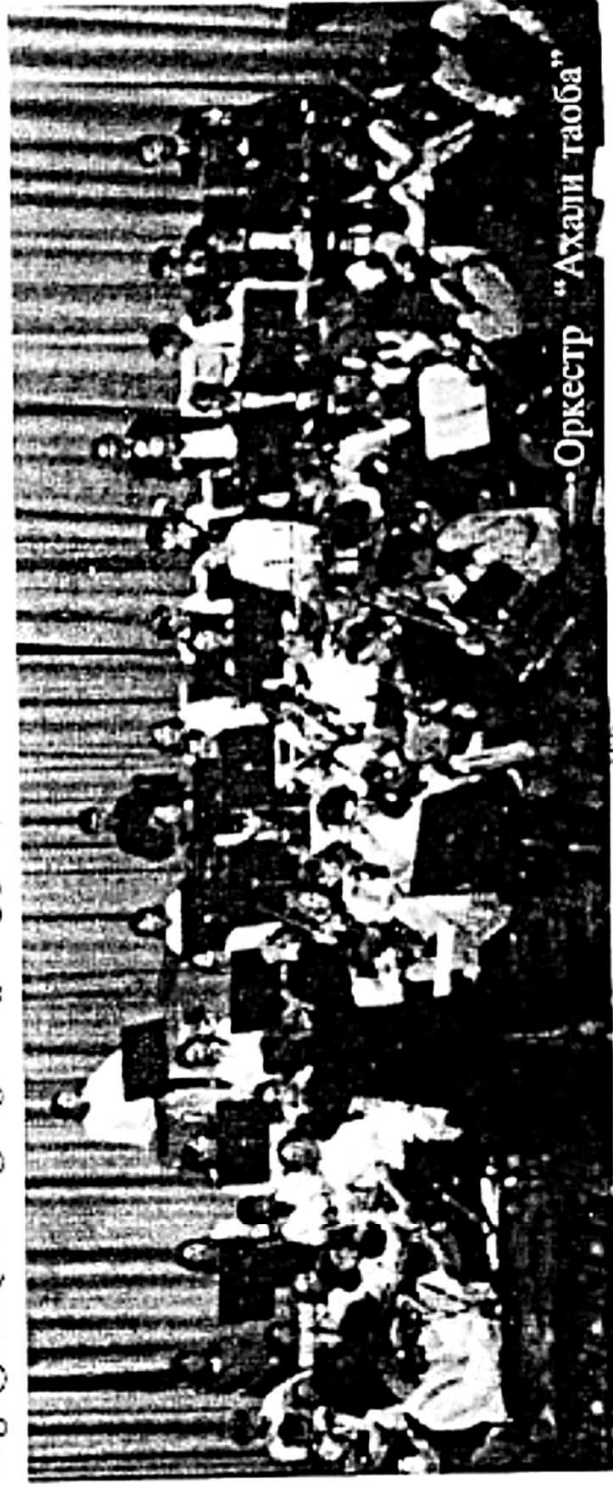
- რა სპექტაკლია დღეს რუსთაველის თეატრში?
- Какон спектакль идет сегодня в театре Руставели?
- დღეს ახალი წარმოდგენაა, გუშინ პრემიერა იყო.
- Сегодня новое представление, вчера был первый день премьеры.
- რა ღირდა ბილეთი?
- Сколько стоил билет?
- ბილეთები ძვირია, თანაც ყველა უკვე გაყიდულია.
- Билеты дорогие. К тому же все уже проданы.
- შენ იყავი სპექტაკლებზე?
- Ты была на спектакле?

ЛЕКСИКА:

- პიესის ავტორი - автор пьесы
- კომპოზიტორი - композитор
- მატყვარი - художник
- სცენა - сцена
- დეკორაცია - декорация
- პარტიკენი - партер
- პირველი რიგი - первый ряд
- მოკვიკვავე - балерина, танцовщик, танцовщица
- მთავარი როლის შემსრულებელი - исполнитель(ица) главной роли
- დამდგმელი რეჟისორი - режиссер-постановщик
- კლასიკური მუსიკის კონცერტი - концерт классической музыки
- ხალხური მუსიკის კონცერტი - концерт народной музыки
- საესტრადო მუსიკის კონცერტი - концерт эстрадной музыки

- კი, ვიყავი.
- Да, была.
- როგორ მოგეწონა სპექტაკლი?
- Как тебе понравился спектакль?
- ძალიან მომეწონა, სპექტაკლს დიდი წარმატება ჰქონდა.
- Мне он очень понравился, спектакль имел большой успех.
- მთავარ როლს ასრულებდა ჩემი საყვარელი მსახიობი, ნუცა ჩიჩუა.
- Главную роль играла моя любимая актриса, Нюца Чичуа.
- მე მაგ მსახიობს თამაში არ მომეწონს.
- А мне игра этой актрисы не нравится.
- მე, პირიქით, ძალიან მომეწონს.
- А мне, наоборот, очень нравится!

- ამფითეატრი - амфитеатр
- პირველი იარუსი - 1-ый ярус
- ბენუარის ღოჭა - жожа бенуара
- მსახიობი - актер, актриса
- ბალეტმეისტერი - балетмейстер
- მომღერალი - певец, певица
- კონცერტი - концерт

Orкестр "Ахали таоба"

გულშემატკივრები

- ზვალ ფეხბურთის მატჩია?
- დიახ. ზვალ ძალიან საინტერესო თამაშია. ერთმანეთს ხვდებიან თბილისის "დინამო" და მოსკოვის "სპარტაკი".
- სად იქნება თამაში?
- დინამოს სტადიონზე.
- შენ თბილისის "დინამოს" გულშემატკივარი ხარ?
- რასაკვირველია!
- თბილისის "დინამოს" მეკარე ჩემი ახლო მეგობარია. გუნდში ყველას ვიცნობ.
- ვინ არის თბილისის დინამოს მწვრთნელი?
- თბილისის დინამოს მწვრთნელია თეიმურაზ ჯანდიერი.
- ვინ იქნება მსაჯი?
- მსაჯი პოლონეთიდან არის.
- რომელ საათზე იწყება თამაში?
- თამაში იწყება შვიდ საათზე.
- ბილეთი გაქვს?
- არა მაქვს, მაგრამ მატჩის დაწყების წინ ვყიდი.
- თამაში საინტერესო იქნება. ახლა ჩვენი გუნდი ძალიან კარგ სპორტულ ფორმაშია.

Болельщики

- Завтра футбольный матч?
- Да. Завтра очень интересная игра. Встреляются Тбилиское "Динамо" и Московский "Спартак".
- Где будет проходить игра?
- На стадионе "Динамо".
- Ты болеешь за тбилиское "Динамо"?
- Конечно.
- Вратарь тбилиского "Динамо" мой близкий друг. Я знаю всех (в команде).
- А кто тренер тбилиского "Динамо"?
- Тренер тбилиского "Динамо" - Теймураз Джандиери.
- Кто судья?
- Судья из Польши.
- В каком часу начнется игра?
- Игра начинается в 7 часов.
- У тебя есть билет?
- Нет, но я куплю перед началом матча.
- Игра будет интересной. Сейчас наша команда в очень хорошей спортивной форме.

Отдельные фразы:

ბურთი გაიტანა მეტოქეთა კარში ლევან ჩიჩუამ.
Гол в ворота противника забил Леван Чичуа
საჯარმო დარტყმა - штрафной удар
დაჯარიმდა - оштрафовали, кутახური - угловой удар
თერთმეტმეტრიანი დარტყმა - одиннадцатиметровый удар
თამაშგარე მდგომარეობა - положение вне игры
მიიღო პერსონალური შენიშვნა - получил персональное замечание
მოიგო - выиграл, ნააგო - проиграл, ფრე - ничья
შეჯიბრება იწყება - соревнование начинается
ფინიშიდან პირველი მივიდა - первым пришел к финишу
სპორტული დარბაზი - спортзал. Спортивный зал

ლექSIკა:

სპორტის სახეობები - Виды спорта:

ფეხბურთი - ფუტბოლ, ფრეზბურთი - волейбол,
კალათბურთი - баскетбол, ხელბურთი - ручной мяч,
წყალბურთი - водное поло, ჩოგბურთი - теннис
მაგიდის ჩოგბურთი - настольный теннис,
ფეხბურთელი - футболист, ფრეზბურთელი - волейболист,
კალათბურთელი - баскетболист, ხელბურთელი - гандболист,
წყალბურთელი - ватерполист, ჩოგბურთელი - теннисист
მაგიდის ჩოგბურთელი - пингвинист
ჭადრაკი - шахматы, კრივი - бокс, ჭიდაობა - борьба
ტანვარჯიში - гимнастика, ცურვა - плавание
თხილამურებით სრიალი - кататься на лыжах,
მძლეოსნობა - легкая атлетика, მოჭადრაკე - шахматист
მოკრივე - боксер, მოჭიდავე - борец, ტანმოვარჯიშე - гимнаст
მოცურავე - пловец, მოთხილამურე - лыжник
მოციგურავე - конькобежец, მძლეოსანი - тяжелоатлет

ზოოპარკში - В зоопарке

- ხვალ ბავშვები ზოოპარკში უნდა წავიყვანო.

- Завтра мы собираемся повести детей в зоопарк.

- მართლა? რა კარგია!

- Правда?! Вот хорошо!

- პატარა სპილო ჩამოიყვანეს აფრიკიდან და ბავშვებს უნდა ჭაჩვენო. ძალიან ბევრი ხალხი მიდის ზოოპარკში პატარა სპილოს სანახავად.

- Из африки привезли маленького слоненка и я хочу им показать его. Чтобы посмотреть на слоненка, в зоопарк приходит множество народа.

- კიდევ რა ცხოველებია ჩვენს ზოოპარკში?

- Какие еще животные в нашем зоопарке?

- გარეული ცხოველები, გარეული ფრინველები. ბავშვებს ძალიან უყვართ ზოოპარკში ყოფნა.

- Дикие животные, дикие птицы. Дети очень любят бывать в зоопарке.

შინაური ცხოველები-

Домашние животные:

ძაღლი - собака

ლეკვი - щенок

კატა - кот (кошка)

კნუტი - котенок

ცხენი - лошадь

კვიცი - жеребенок

ვირი - осел

აქლემი - верблюд

გარეული ფრინველები-

Дикие птицы:

არწივი - орел

ყვავი - ворона

მერცხალი - ласточка

თოლია - чайка

ბელურა - короед

მტრედი - ласун

ბულბული - соловей

ხოხობი - фазан

მწყერი - перепелка

თუთიუში - цыпленок

ფარშავანგი - павлин

გარეული ცხოველები-

Дикие животные:

მგელი - волк

დათვი - медведь

ლომი - лев

სპილო - слон

ვეფხვი - тигр

მელია - лиса

მაიმუნი - обезьяна

ირემი - олень

ციცი - белка

კურდღელი - заяц

მწერები - насекомые

ბუზი - муха

ჭიანჭველა - муравей

პეპელა - бабочка

ფუტკარი - пчела

ობობა - паук

ქვეარმაკლები - гашы

გველი - змея

ხვლიკი - ящерица

ბაყაყი - лягушка

კუ - черепашка

ყვავილების მაღაზიაში В цветочном магазине

- ყვავილები გიყვარს?
- Ты любишь цветы?
- ყვავილები ძალიან მიყვარს.
- Я очень люблю цветы.
- განსაკუთრებით რომელი ყვავილები გიყვარს?
- Какие цветы ты любишь больше всего?
- ყველაზე მეტად მიყვარს მინდვრის ყვავილები: იები, გვირილები.
- Больше всего я люблю полевые цветы: фиалки, ромашки.
- ყაყაჩოც ძალიან ლამაზია. მაგრამ ცუდი სუნი აქვს და თავს მტკენს.
- Мак тоже очень красив, но от его запаха у меня начинается головная боль.
- ყველაზე მეტად ვარდისა და იასამნის სუნი მომწონს.
- Больше всего мне нравятся запах розы и сирени.
- ეს თაიგული მოგწონს?
- Этот букет тебе нравится?
- კი, ძალიან ლამაზია!
- Да, он очень красив!
- მოგვეცით ვარდების თაიგული!
- Дайте нам букет роз!
- იწებეთ!
- Пожалуйста!
- დიდი მადლობა, ძალიან ლამაზი თაიგულია.
- Большое спасибо, букет очень красив!

ყვავილები - цветы
ია - фиалка
ვარდი - роза
მიხაკი - гвоздика
ტიტა - тюльпан
ზამბახი - касатик
ენძელა - подснежник
გვირილა - ромашка
ყაყაჩო - мак
იასამანი - сирень
შროშანა - ландыш
კესანე - незабудка

Л. Гулиаშвили
"Чукуртმა"

- მე შენ ძალიან მომწონხარ!

- Ты мне очень нравишься!

- მეც მომწონხარ!

- Ты мне тоже нравишься!

- სულ შენზე ვფიქრობ! არ მეგონა, თუ ასე შემოიყვარდებოდი! ძალიან მომწონს შენი ღიმილი! შენი თვალები! ბედნიერი ვარ, როცა შენ გვერდით ვარ! ნამომყვები ცოლად!!!

- Я все время думаю о тебе! Не думал, что так полюблю тебя! Мне очень нравится твоя улыбка! Твои глаза! Я счастлив, когда ты рядом! Выходи за меня замуж!!!

- შენ ძალიან ცუდად შექცევი! აღარ გიყვარვარ!

- Ты очень плохо со мной обращаешься! Ты меня уже не любишь?

- შენ ჩემი აღარ გეყვარები!

- Ты меня уже не понимаешь!

- საერთოდ ერთმანეთს ვეღარ ვუბეზობ!

- Мы вообще не понимаем друг друга!

- შენ ეჭვიანი გახდი! ყველაზე ეჭვიანი!

- Ты стала очень ревнивой! Ревнуешь ко всем!

- რატომ მიღალატე?

- Почему ты мне изменил?!

- მე შენთვის არ მიღალატია!

- Я тебе не изменял!

- თავი დამანებე! სჯობია დავუმორდეო ერთმანეთს!

- Оставь меня в покое! Нам лучше расстаться!

ЛЕКСИКА:

მომწონხარ - ты мне нравишься

მიყვარხარ - я тебя люблю

ბედნიერება - счастье

უბედურება - несчастье

კოცნა - целоваться, поцелуй

მოფერება - ласка(ть)

ღალატი - измена

სიყვარული - любовь

სიძულვილი - ненависть

სიხარული - радость

სილამაზე - красота

სინაზე - нежность

Отдельные фразы:

ძალიან ლამაზი ხარ!

- Ты очень красивая!

ძალიან კარგად გამოიყურები!

- Ты очень хорошо выглядишь!

ეს კაბა ძალიან გიხდება!

- Это платье тебе очень идет!

რა ლამაზი თმები გაქვს!

- Какие у тебя красивые волосы!

რა ლამაზი თვალები გაქვს!

- Какие у тебя красивые глаза!

რა ლამაზი ტანი გაქვს!

- Какая у тебя красивая фигура!

Проспрягайте глаголы: ვუყურებ, ვუცქერ, ვუმზერ - я смотрю (двух-личные глаголы). Даны основные формы:

Наст. вр

ვუყურებ მე მას
ვუცქერ მე მას
ვუმზერ მე მას

Прош. несое

ვუყურებდი
ვუცქერდი
ვუმზერდი

Будущ.

შევხედავ

Прош. сое.

ვუყურე

ვუცქარი

შევხედე

II сосл.

ვუყურო

ვუცქარი

შევხედო

I Результативное

მიყურებია

მიცქერია

შემიხედავს

Как видите, глагол "смотрю" в грузинском языке можно выразить тремя различными глаголами, два последних употребляют редко.

Примеры в предложениях:

მე ვუყურებ ტელევიზორს.

Я смотрю телевизор (наст. вр.).

მე ვუყურებდი ტელევიზორს.

Я смотрел телевизор (прош. несое.).

მე შევხედავ ტელევიზორს.

Я посмотрю телевизор (будущ.).

მან უყურა ტელევიზორს.

Он смотрел телевизор (прош. сое.).

Проспрягайте глаголы: ვხედავ - я вижу (двухличный гл.) Даны основные формы:

Наст.

ვხედავ მე მას

Прош. несое.

ვხედავდი

Будущ.

შევხედავ

დავინახავ

(უპიჯუ)

Прош. сое.

შევხედე

დავინახე

უხილ(ა)

II сосл.

შევხედო

დავინახო

I Результативное

შემიხედავს

დამინახავს

Примеры в предложениях:

მე ვუდავ ვხედავ.

Я схожу вижу.

ვერ დავინახავ.

Я не смогу увидеть.

ჩემი და არ დინახავს?

Ты не видела мою сестру?

გუშინ ვხავ სკოლის ამხანაგი.

Я вчера встретила (видела) школьную подругу.

ვხავ, რას გააკეთებ!

Я посмотрю, что ты будешь делать!

გორგიმ ნახა ამხანაგები.

Георгий повидел (видел) товарищей.

გორგიმ ხეზე ჩიტი დაინახა.

Георгий увидел на дереве птичку.

შენი კლასელები ნახე?

Ты видела своих одноклассников?

არა, არ მინახავს.

Нет, я не видела.

თეატრში

- ნინო, ხვალ გცალია? წავიდეთ თეატრში.

- არა, ხვალ არ მცალია. ზევ სიამოვნებით წამოვალ.

- კარგი, მაშინ ბილეთებს ავიღებ ოპერისა და ბალეტის თეატრში. ხვალ და ზევ იქ პრემიერაა. დადგეს ახალგაზრდა ქართველი კომპოზიტორის ოპერა. ამბობენ, კარგი სპექტაკლიაო. მამაკაცის მთავარ პარტიას ნოდარ ციციშვილი ასრულებს.

- რომელ სათზე იწყება სპექტაკლი?

- შვიდ სათზე ექვს საათსა და ოცდაათ წუთზე გამოგვივლი მანქანით, შენ მზად იყავი.

- კარგი, მოვილაპარაკეთ, ნახვამდის.

- მაპატიე, დამაგვიანდა.

- არა უშავს. მეც ცოტა დამაგვიანდა. მე მგონი, მოვასწრებთ. სპექტაკლის დაწყებამდე კიდევ თხუთმეტი წუთია.

- სად ვსხედვართ? (რადგინებთ გვაქვს?)

- პარტიერში ბილეთები აღარ იყო და ბელეტაჟის ლოჯა ავიღე, პირველი რიგი. მესამე და მეოთხე ადგილებია პირდაპირ სცენას უყურებს.

- სად ვსხედვართ? (რადგინებთ გვაქვს?)

- პარტიერში ბილეთები აღარ იყო და ბელეტაჟის ლოჯა ავიღე, პირველი რიგი. მესამე და მეოთხე ადგილებია პირდაპირ სცენას უყურებს.

- სად ვსხედვართ? (რადგინებთ გვაქვს?)

- პარტიერში ბილეთები აღარ იყო და ბელეტაჟის ლოჯა ავიღე, პირველი რიგი. მესამე და მეოთხე ადგილებია პირდაპირ სცენას უყურებს.

- სად ვსხედვართ? (რადგინებთ გვაქვს?)

- პარტიერში ბილეთები აღარ იყო და ბელეტაჟის ლოჯა ავიღე, პირველი რიგი. მესამე და მეოთხე ადგილებია პირდაპირ სცენას უყურებს.

- სად ვსხედვართ? (რადგინებთ გვაქვს?)

- პარტიერში ბილეთები აღარ იყო და ბელეტაჟის ლოჯა ავიღე, პირველი რიგი. მესამე და მეოთხე ადგილებია პირდაპირ სცენას უყურებს.

В театре

Нино, завтра ты свободна? Пойдем в театр!

- Нет, завтра я занята. А послезавтра пойду с удовольствием.

- Хорошо, тогда я возьму билеты в театр оперы и балета. Завтра и послезавтра там премьера. Поставили оперу молодого грузинского композитора. Говорят, хороший спектакль.

Главную мужскую партию исполняет Нодар Цицишвили.

- В котором часу начинается спектакль?

- В 7 часов. В 6.30 я заеду за тобой на машине. Будь готова.

- Хорошо, договорились, до свидания.

- Извини, я опоздала.

- Ничего. Я тоже немного опоздал. Думаю, успеем. До начала спектакля еще 15 минут.

- Где мы сидим? (Какие у нас места?)

- В партере не было мест, и я взяла ложу бельэтажа, первый ряд, места 3 и 4. Прямо напротив сцены.

- უკაცრავად, თუ შეიძლება გაგვატარეთ, ჩვენი ადგილები პირველ რიგშია. მესამე და მეოთხე ადგილები.

- უკვე რომ დაკავებულია?

- უკაცრავად, ბატონო, მაგრამ ეს ჩვენი ადგილებია. კიდევ ერთხელ შეამოწმეთ თქვენი ბილეთები!

- მაპატიეთ, ბოდიშს ვიხდით, შემშლია! ჩვენი ადგილები ამფითეატრში ყოფილა. ვერ შევამჩნიე, ბილეთებს ამფითეატრი რომ აწერია. მობრძანდით!

- ძალიან მომწონს ციციშვილი. კარგი მომღერალია. ძლიერი და ლამაზი ხმა აქვს. ქალის პარტიას ვინ ასრულებს?

- ვილაც ახალგაზრდა მომღერალია. ახლავე ვიყიდი პროგრამას და გავიგებთ.

- ვინ დირიჟორობს?

- ახალგაზრდა ქართველი დირიჟორი ზაზა აზმაიფარაშვილი.

- მხატვარი ვინ არის?

- ირაკლი კაკაბაძე. ახალგაზრდა ნიჭიერი მხატვარია. სპექტაკლი დადგა ცნობილმა რეჟისორმა გიორგი მარაბელმა.

- არ იცი, სულ რამდენი აქტია?

- ორი. შესვენებაზე კაფე-

174

- Извините, разрешите пройти, наши места в I ряду, кресла 3 и 4.

- Но они уже заняты!

- Попрошу прощения, но это наши места. Проверьте еще раз свои билеты.

- Извините, прошу прощения, я ошибся! Оказывается, наши места в амфитеатре. Я не заметил, что на билетах написано - амфитеатр. Пожалуйста!

- Мне очень нравится Цицишли. Хороший певец. Голос у него сильный и красивый, а кто исполняет женскую партию?

- Какая-то молодая певица. Я сейчас куплю программу и узнаю.

- А кто дирижирует?

- Молодой грузинский дирижер Заза Азмаишаравили.

- А кто художник спектакля?

- Ираклий Какабадзе, молодой талантливый художник. Поставил спектакль известный режиссер Георгий Марабели.

- Не знаешь сколько всего актов?

- Два акта. А во время антракта

ში ჩავიდეთ, ნაყინი მივირთვათ.

- გიყვარს ნაყინი?
- მიყვარს.

- ძალიან ვისიამოვნებ კარგი სპეციალთა.

- მეც ძალიან ბედნიერი ვარ! კარგი საღამოა და, რაც მთავარია, შენ ჩემთან ხარ! ნინო, აღბათ გრძნობ, რომ ძალიან მომწონხარ. სულ შენზე ვფიქრობ, არ მეგონა, თუ ასე შეგეჩვეოდი. ჩემს ცხოვრებაში ასე არავინ მომწონებია. ჩემი ოცნება, ვიყოთ სულ ერთად! მე მგონია, რომ შენც მოგწონვარ, იქნებ ვცადები?

- არა, არ ცადები! მეც ისიამოვნებს შენთან ყოფნა. მე ასეთი გრძნობა არავის მიმართ არ მქონია. არ ვიცი, იქნებ ეს არის სიყვარული?!
- რა ბედნიერებაა ცოლად წამომყვები?

- იცი, ნოდარ, მე ჯერ გათხოვებას არ ვაპირებ, სწავლა უნდა დავამთავრო. ზაფხულამდე მოვიცადოთ.

- თანახმა ვარ, ზაფხულამდე მალე მოვა. რაც მთავარია, ერთმანეთი გვიყვარს.

- ახლა უკვე გვიანია, სახლში უნდა წავიდე. დედა იღელვებს. ნახვამდის!

- ხვალ დაგირეკავ.

სვსტმსა ვა კაფე, პოედმ მორჟენოგო.

- ტყ ლობიჟ მორჟენოს?
- ლობჟო.

- ყ პოღოჟილა ოგრომნოე ოღოღოღო, პრეკრასნყ სპეკტაკლ.

- ყ თოჟე ოცენჟ სტაჟივ. ჰოროში ვეჩერ, ა ოღავნოე - თყ სო მნოი! შინო, თყ, ნავერნოე, ჟუვსტვენჟ, ჟო ოცენჟ მნე პრავიჟსჟ. ყ ვსე ვრეჟა დუმაო ო თებე. ნე დუმაღ, ჟო თაკ პრე-ვეჟუსჟ კ თებე. მნე ვ ჟიჟნი ნიკო თაკ ნე პრავიჟსჟ. ყ მეტგაო, ჟოთბყ მყ ვსეგდა ბყი ვმსეგ! მნე კაჟეტ-სჟ, ჟო ი ყ თებე ნრავნოუსჟ, მოჟსტ ყ ოშიბაოუსჟ?

- შეტ, ნე ოშიბასჟსჟ! მნე თოჟე პრეჟნო ბყვატჟ ს თობოი. თაკოგ ჟუვსტყ ო მეიჟ ნი კ კოჟუ ნე ბყლო. ნე ჟნაო, მოჟსტ, ეთო ი ესტ ლობოვჟ?

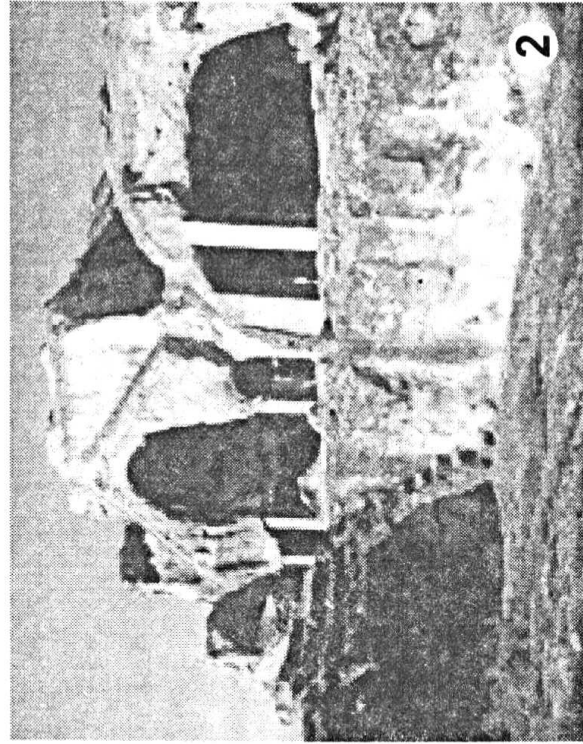
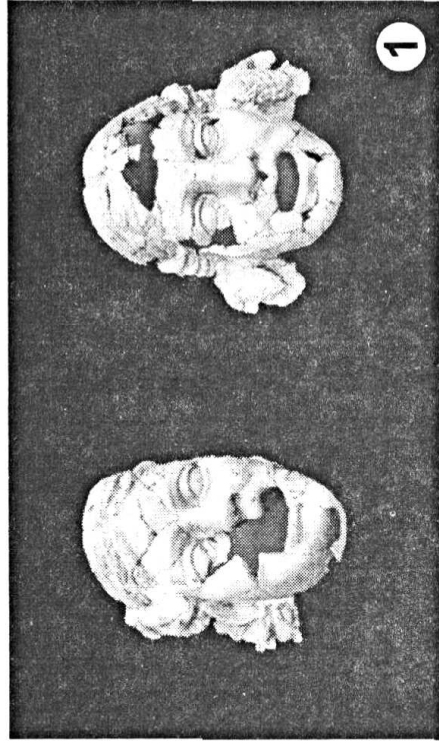
- კაკოე სტაჟსჟ! თყ ვყიდენჟ ჟა მენჟ ჟამუჟ?

- ნოდარ, ყ თოკა ნე სობირაოუსჟ ჟა-მუჟ, ნადო სერეჟ ჟაკონჟიტჟ ოუჟე-ბოღოჟდემ დო ლეტა.

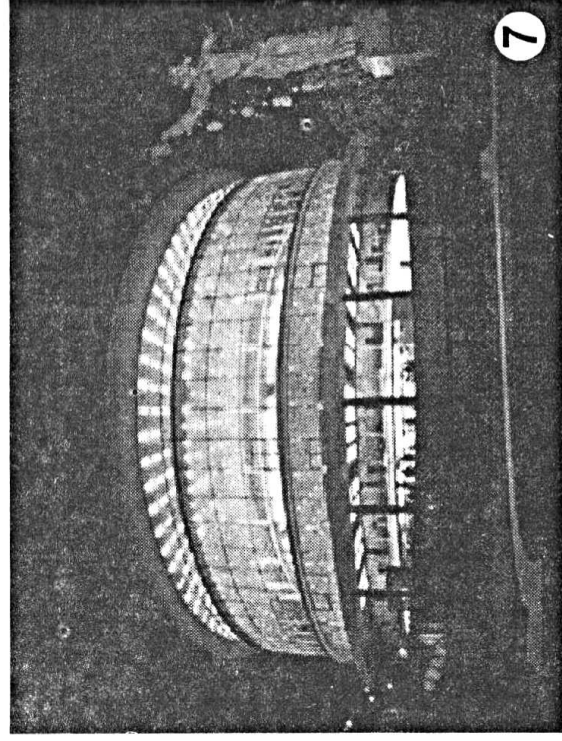
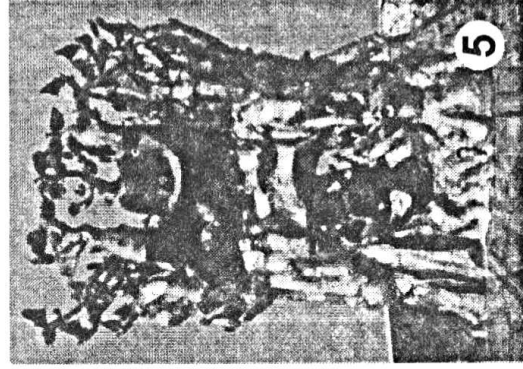
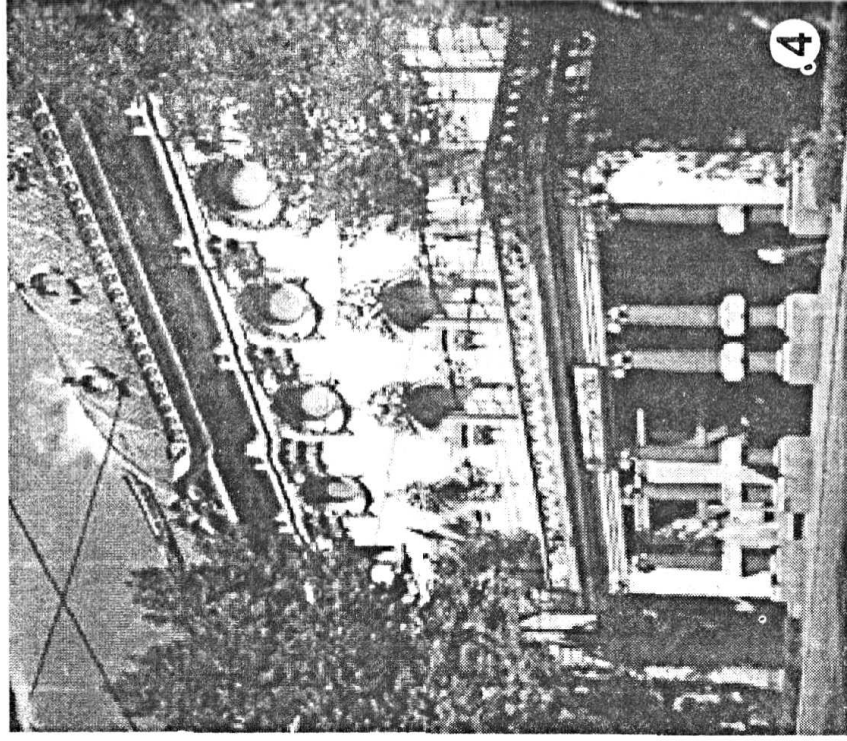
- სოჟასენ, ლეტო ნასტუჟიტ ბყსტო. Ⴑღავნოე, ჟო მყ ლობიმ დრუი დრუტა.

- ნო ოჟე პოჟდნო, მნე პორა დოჟოი. მამა ბუდსტ ვოღნოვატჟსჟ. დო სვიდ-ნიჟ!

- ყ პოჟვოშო თებე ჟავტრა.

1. Античные маски из Вани V в. до н. э.
2. Улписихе. Здание театра II-I вв. до н. э.
3. Берикаба - театрализованный праздник ма-
сок. Скульптор А. Монаселидзе. Тбилиси.
4. Здание драматического театра им. Ш. Руставели.
Тбилиси.
5. "Древо жизни". Скульптор З. Церетели. г. Хоби
6. "Муза". Скульптор М. Бердзенишвили. Тбилиси.
7. Здание Филармонии. Архитектор
И. Ченкели. Тбилиси.

Х ЧАСТЬ

Деловые отношения

სამუშაოზე მოწვევა

- თქვენ ბრძანდებით გაზეთ „კვირის პალიტრის“ გენერალური დირექტორი?

- დიახ.

- თქვენს გაზეთში წავიკითხე განცხადება, რომ გჭირდებათ მთარგმნელი, ინგლისური ენის სპეციალისტ.* მე დავამთავრე ოსუ-ის დასავლეთ ევროპის ენებისა და ლიტერატურის ფაკულტეტი, ინგლისური ენის სპეციალიზაციით და ვეძებ სამუშაოს.

- ძალიან კარგი! ჩვენ სწორედ გვინდა ასეთი სპეციალისტი.

- თქვენი სამუშაო დღე ნორმირებულია? რომელ საათზე იწყებთ მუშაობას?

- ჩვენ მუშაობას ვიწყებთ ცხრა საათზე და ვამთავრებთ ხუთ საათზე.* გვაქვს ერთ-საათიანი შესვენება. სამუშაო დღე შვიდსაათიანია. დასვენების დღეებია შაბათი და კვირა.

- ხელფასი რამდენია?

- თვიური ხელფასი ასი ლარია. თუ ზედმეტ სამუშაოს შესრულებით, საათობრივად აგინაზღაურდებათ.

- თანახმა ვარ!

Устройство на работу

- Вы генеральный директор газеты „Квирис Палитра“?

- Да.

- Я прочла в вашей газете объявление о том, что вам требуется переводчик, специалист английского языка. Я окончила факультет западноевропейских языков и литературы ТГУ по специальности английский язык и иду работу.

- Очень хорошо! Нам как раз нужен такой специалист.

- У вас нормированный рабочий день? В каком часу вы начинаете работу?

- Мы начинаем работу в 9 часов и заканчиваем в 5. Один час - перерыв. Рабочий день длится 7 часов. Выходные дни - суббота и воскресенье.

- А какая зарплата?

- Зарплата - 100 лари в месяц. Если придется делать сверхурочную работу, то оплата будет почасовой.

- Я согласна.

- დაწერეთ განცხადება! შევსეთ ანკეტა! შემოიტანეთ** საჭირო საბუთები. ჩვენ ჯერ ერთი თვით, გამოსაცდელი ვადით აგიყვანთ. შემდეგ, თუ ორივე მხარე დადებით განწყობილებას მიიღებს, დაგიდებთ კონტრაქტს ერთი წლით.

- რა საბუთებია საჭირო?
- განცხადება, ავტობიოგრაფია, ფოტო, ცნობა საცხოვრებელი ადგილიდან, დიპლომის ასლი, ორი ფოტოსურათი, დახასიათება.

- კარგი, გმადლობთ! კარგად ბრძანდებოდეთ!
- ნახვამდის!

- Нанишите заявление! Заполните анкету! Внесите необходимые документы. Мы примем вас сначала на месяц, с испытательным сроком. А потом, если обе стороны примут положительное решение, заключим контракт на один год.

- Какие нужны документы?
- Заявление, автобиография, справка с места жительства, копия диплома, 2 фотокарточки, характеристика.

- Хорошо. Спасибо! Всего доброго!

- До свидания!

* В грузинском языке, как в русском, есть сложные - сложносочиненные и сложноподчиненные предложения.

Сложносочиненные предложения состоят из двух или более равноправных предложений, которые обычно соединяются с помощью сочинительных союзов (და, თუ, ან, მაგრამ, ხოლო, კი и др.). Союзы могут и отсутствовать.

Сложноподчиненные предложения состоят не из равноправных предложений, из которых одно предложение главное, а другое-придаточное. Они между собой соединяются подчинительными союзами или союзными словами (რომ, როგორც, რომელიც, რადგანაც, სადაც, როდესაც, იმიტომ რომ, ვინც, რაც и др.).

Найдите в данных текстах сложные предложения, выделите союзы и определите вид предложения.

Отдельные фразы:

1. ყველა საბუთი გაქვთ? და-ბადების მოწმობა, ქორწინების მოწმობა, პირადობის მოწმობა?
2. თქვენ საბუთები დაიკარგა.
3. თქვენს განცხადებას დადებითი რეზოლუცია დაედო.
4. თქვენს განცხადებას უარყოფითი რეზოლუცია დაედო.
5. განცხადება შეუტანეთ ფორმის პრეზიდენტს!
6. პრეზიდენტს არ სცალია, ახლა დაკავებულა, ვერ მიგიღებთ. მოითმინეთ!
7. შეავსეთ ანკეტა!
8. თქვენ ხომ არ შეგიძლიათ, დაამუშაოთ?
9. ძალიან გთხოვთ, დაამუშაოთ!
10. საბუთები დაამონტაჟდნენ სტაროუსს!
11. შეგიძლიათ მოიტანოთ** სარეკომენდაციო წერილი?
12. მოაწერეთ ხელი!
1. У вас имеются все документы? Свидетельство о рождении, свидетельство о браке, удостоверение личности?
2. Ваши документы утеряны.
3. На ваше заявление положена положительная резолюция.
4. На ваше заявление положена отрицательная резолюция.
5. Занесите заявление президенту фирмы!
6. Президенту некогда, сейчас он занят и принять нас не может. Подождите!
7. Заполните анкету!
8. Не могли бы вы мне помочь?
9. Очень нас просю, помогите!
10. Заверьте документы у нотариуса!
11. Вы можете принести рекомендательное письмо?
12. Подпишите!

** შემოიტანეთ - внесите; შეგიძლიათ მოიტანოთ - можете принести.
 Неправильные глаголы: მიმაქვს, მომაქვს (я несу что-то туда, сюда) и მიმიყავს, მომიყავს (я веду кого-то туда, сюда) при спряжении меняют основы:

ნაწ. პრ.	ბუდ. პრ.	პროშ. სოვ.
მე მომაქვს ის	მე მოვიტან მას	მე მოვიტანე ის
შენ მოგაქვს ის	შენ მოიტან მას	შენ მოიტანე ის
მას მოაქვს ის	ის მოიტანს მას	მან მოიტანა ის
მე მომიყავს ის	მე მოვიყვან მას	მე მოვიყვანე ის
შენ მოგყავს ის	შენ მოიყვან მას	შენ მოიყვანე ის
მას მომიყავს ის	ის მოიყვანს მას	მან მოიყვანა ის

Формы мн. числа напишите сами.

განცხადების ნიმუში

გაზეთ „კვირის პალიტრის“ გენერალურ დირექტორს,
ირაკლი გედევანიშვილს,

ქ. თბილისში მცხოვრების,
ელენე ირაკლის ასულ ორბელიანის,

გ ა ნ ც ხ ა დ ე ბ ა

მოგახსენებთ, რომ 1997 წელს წარჩინებით დავამთავრე
თსუ დასავლეთ ევროპის ენებისა და ლიტერატურის
ფაკულტეტი ინგლისური ენის სპეციალობით.
გთხოვთ, მიმიღოთ თქვენს გაზეთში მთარგმნელის
თანამდებობაზე.

1997 წ. სექტემბერი.

განმცხ. ე. ორბელიანი

Образец заявления

Генеральному директору газеты „Квирис палитра“,
г-ну Ираклию Гедеванишвили

от проживающей в г. Тбилиси
Елены Ираклиевны Орбелиани (д.п.)

З а я в л е н и е

Ставлю Вас в известность, что в 1997 году я с отличием окончила фа-
культет западноевропейских языков и литературы ТГУ по специальности
английский язык. Пропшу принять меня на работу в Вашу газету на долж-
ность переводчика.

21 сентября 1997 г.

Заявитель: Е. Орбелиани

ავტობიოგრაფია

მე, ელენე ირაკლის ასული ორბელიანი, დაგვიბადე ქალაქ თბილისში 1976 წელს მოსამსახურის ოჯახში. 1992 წელს წარმინებით დავამთავრე თბილისის პირველი საშუალო სკოლა. იმავე წელს გაგზავნილი ვიქო-პის ენებისა და ლიტერატურის ფაკულტეტის ინგლისური ენის განყოფილების სტუდენტი. უნივერსიტეტი წარმინებით დავამთავრე 1997 წელს. მყავს მშობლები, და, ქმარი და ერთი შვილი. დედა - ნინო პეტრეს ასული ბაგრატიონი - თსუ-ის პროფესორია.

მამა - ირაკლი რეზოს ძე ორბელიანი - კარდიო-ოლოგიური ცენტრის გენერალური დირექტორია.

და - ქეთევან პეტრეს ასული ორბელიანი - გათხოვილია და ჰყავს ერთი შვილი. ქმარი - გიორგი თეიმურაზის ძე ერისთავი - ექიმი, მუშაობს ქალაქის პირველ საავადმყოფოში.

შვილი - ლევან გიორგის ძე ერისთავი - ერთი წლისაა.

1997 წ. ე. ორბელიანი

ავტობიოგრაფია

Я, Елена Ираклиевна Орбелиани, родилась в 1976 году в г. Тбилиси в семье служащих. В 1992 г. с отличием окончила тбилискую среднюю школу №1. В том же году поступила на факультет западноевропейских языков и литературы ТГУ на отделение английского языка. Университет окончила с отличием в 1997 г. Имею родителей, сестру, мужа и одного ребенка.

Мать - Нина Петровна Багра-
тиони - профессор ТГУ.

Отец - Ираклий Ревазович Ор-
белиани - генеральный директор Кар-
диологического центра.

Сестра - Кетевана Ираклиевна Ор-
белиани - замужем, имеет одного
ребенка.

Муж - Георгий Теймуразович Эри-
стави - врач, работает в Первой го-
родской больнице.

Сыну - Левану Георгиевичу Эрис-
тави - один год.

1997 г. Е. Орбелиани

დახასიათება

ელენე ირაკლის ას. ორბელიანი 1997 წელს წარჩინებით დაამთავრა თსუ დასავლეთ ევროპის ენებისა და ლიტერატურის ფაკულტეტი. სწავლის პერიოდში გამოირჩეოდა, როგორც ნიჭიერი და წესიერი სტუდენტი. ყოველთვის დიდი პასუხისმგებლობით ასრულებდა დავალებებს. კარგად ფლობს ინგლისურ ენას.

დახასიათება ეძლევა გაზეთ „კვირის პალიტიკაში“ წარსადგენად.

1997 წ. თსუ დასავლეთ ევროპის ენებისა და ლიტერატურის ფაკულტეტის დეკანი, პროფ. ი. გელოვანი.

Характеристика

Елена Ираклиевна Орбелиани в 1997 г. с отличием закончила факультет западноевропейских языков и литературы ТГУ. За время учебы проявила себя как способная и дисциплинированная студентка. Всегда ответственно относилась к выполнению заданий. Хорошо владеет английским языком.

Характеристика дана для предоставления в газету “Квирис палитра”.

1997 г. Декан факультета западноевропейских языков ТГУ, проф. И. Геловани.

პრივატიზაცია

- როგორ მიმდინარეობს პრივატიზაცია საქართველოში?

- საქართველოში ამჟამად მასობრივი პრივატიზაციის პროცესი მიმდინარეობს.

- რა კეთდება იმისათვის, რომ პრივატიზაცია კარგად ჩატარდეს?

- წინასწარ ქვეყნდება იმ სააქციო საზოგადოებათა ჩამონათვალი, რომლის აქციების (აქციათა პაკეტის) გაყიდვაცაა გათვალისწინებული სპეციალიზებულ აუქციონზე. აუქციონზე გადახდის ერთადერთ საშუალებად მიჩნეულია ეროვნული ვალუტა - ლარი.

- სად შეიძლება მიიღოს მყიდველმა ამომწურავი ინფორმაცია იმ სააქციო საზოგადოებების ფინანსური და მატერიალურ-ტექნიკური მდგომარეობის შესახებ, რომელთა აქციები გამოტანილია აუქციონზე?

- სააქციო საზოგადოების გენერალური დირექტორი ვალდებულია შეუფერხებლად მიანოდოს მყიდველს აუცილებელი ინფორმაცია და

პრივატიზაცია

- Как проходит приватизация в Грузии?

- В Грузии в настоящее время идет процесс массовой приватизации.

- Что делается для того, чтобы приватизация прошла успешно?

- Предварительно публикуется перечень тех акционерных обществ, продажа акций (пакета акций) которых предусмотрена на специальном аукционе. Единственным платным средством на аукционе является национальная валюта - лар.

- Где покупатель может получить исчерпывающую информацию о финансовом и материально-техническом положении акционерных обществ, акции которых выставлены на аукционе?

- Генеральный директор акционерного общества обязан беспрепятственно предоставить покупателю нужную информацию, и он же несет ответственность за достоверность

პასვე ეკისრება პასუხისმგებლობა ამ ინფორმაციის აზუსტებზე.

- რა პასუხისმგებლობა ევალება შეძენილი აქციების შესაკუთრებს?

- შეძენილი აქციების შე-
აკუთრე პასუხისმგებელია
ააქციის საზოგადოების
წინაშე.

- სად უნდა შეიტანონ
საჭირო თანხა?

- აქციების (აქციათა პა-
კეტების) შესაძენად საჭირო
თანხები უნდა შეტანულ იქნეს
საქართველოს ეროვნულ
ბანკში სახელმწიფო ქონებ-
ის მართვის სამინისტროს
ანგარიშზე.

этой информации.

- Каковы обязанности держателя приобретенных акций?

- Держатель акций отвечает перед акционерным обществом.

- Куда вносят нужную сумму?

- Сумму, необходимую для приобрете-
ния акций (пакетов акций), сле-
дует вносить в Национальный банк
Грузии на счет Министерства уп-
равления государственным имуще-
ством.

Отдельные фразы:

1. ბანკში ანგარიშის გახსნა
2. ბანკში ანგარიშის დახ-
ურვა
3. ფულის გადარიცხვა პი-
რად ანგარიშზე
4. ანგარიშიდან მოხსნა
5. კრედიტის აღება
6. კრედიტის დაბრუნება
7. დოლარების ლარებში
გადახურდავება
8. პროცენტის დარიცხვა
9. სახაზინო ვალდებულება
10. უცხოური ვალუტა
11. შეზღუდული პასუხისმგე-
ბლობის საზოგადოება

1. Открытие счета в банке
2. Заккрытие счета в банке
3. Перечисление денег на личный
счет
4. Снятие со счета
5. Получение ссуды (кредита)
6. Возврат ссуды (кредита)
7. Размен (обмен) долларов на лары
8. Начисление процента
9. Казначейское обязательство
10. Иностранная валюта
11. Общество с ограниченной ответ-
ственностью

ЛЕКСИКА:

მოსახლეობა - население
 საზოგადოება - общество
 კონგრესი - конгресс
 ხელშეკრულება - Договор
 მინდობილობა - доверенность
 ანდერძი - завешание
 განაცხადი - заявка
 შეკვეთა - заказ
 საჩივარი - жалоба
 უწყება - извещение, уведомление
 ინფორმაცია - информация
 კონკურსი - конкурс
 გაგზავნა - отправка
 გაფორმება - оформление
 ოპერაცია - операция
 კონტრაქტი - контракт
 პრეზენტაცია - презентация
 წესდება - устав
 კანონი - закон
 ფირმა - фирма
 პატენტი - патент
 ლიცენზია - лицензия
 ნებართვა - разрешение
 მოთხოვნა - спрос
 ხარისხი - качество
 კონკურენცია - конкуренция
 კომპენსაცია - компенсация
 კომერცია - коммерция
 საკუთარი - собственный
 მესაკუთრე - владелец
 კერძო - частный
 საბაჟო - таможня
 ბირჟა - биржа

ბანკი - банк
 ბროკერი - брокер
 ბუღალტერი - бухгалтер
 ბიუჯეტი - бюджет
 შესატანი - взнос
 ბალანსი - баланс
 მოგება - прибыль
 ვალი - долг
 წილი - доля
 სესხი - заем
 გირაო - залог, задаток
 აქციონერი - акционер
 კრედიტი - кредит
 გადასახადი - налог
 ინვესტიცია - инвестиция
 საგადასახადო ინსპექცია
 налоговая инспекция
 შეფასება - оценка
 უარი - отказ
 წინასწარ - заранее
 სერტიფიკატი - сертификат
 ზარალი - убыток, ущерб
 თანხა - сумма
 ანგარიში - счет
 ღირებულება - стоимость
 ბაჟი - пошлина
 საქონელბრუნვა - товарооборот
 სახაზონო ვალდებულება - казначейские обязательства
 ერთობლივი საწარმო - совместное предприятие
 ხელფასი - зарплата
 შრომის ანაზღაურება - оплата труда

მინერალური წყალი "ბორჯომი"

მინერალური წყლების სამკურნალო თვისებებს კაცობრიობა უძველესი დროიდან იცნობს. საქართველო განსაკუთრებით მდიდარია ბუნებრივი მინერალური წყლებით. საყოველთაოდ ცნობილია: ბორჯომი, საირმე, უწერა, მითარბი, ზვარე, ლუგელა და სხვა.

ბორჯომის მინერალურ წყაროებს ადამიანები დიდი ხნის წინათ იცნობდნენ და იყენებდნენ სამკურნალოდ. მისი ისტორია ჩვენ წელთ აღრიცხვამდე იწყება. მინერალური წყალი "ბორჯომი" გამოყენებულია უმედი დაუდებების სამკურნალოდ:

1. კუჭის ქრონიკული კატიარი.
 2. კუჭისა და თორმეტგოჯა ნაწლავის წყლული.
 3. ნაღვლის ბუშტის ქრონიკული ანთება.
- ბორჯომის მინერალური წყალი ძირითადად ისმება ქაშის წინ ერთი ან ნახევარი საათით ადრე.

ბორჯომის მინერალურ წყალს მიღებული აქვს ჯილდოები სხვადასხვა საერთაშორისო გამოფენებზე: "დიდი პარიზი", "დიდი ოქროს მედალი", "საპატიო დიპლომი", "ოქროს მედალი" და სხვ. ბორჯომის წყალი გააქვთ მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში.

მინერალური "ბორჯომი"

Лечебные свойства минеральных вод известны человечеству с древнейших времен. Грузия особенно богата природными минеральными водами.

Общезвестны: Боржоми, Саирме, Уцера, Митарби, Зваре, Лугела и др.

Люди с давних пор были знакомы с боржомскими минеральными источниками и применяли их в лечебных целях. История минеральной воды "Боржоми" начинается до н.э.

Минеральная вода "Боржоми" употребляется для лечения следующих заболеваний:

1. Хронический катар желудка.
2. Язва желудка и двенадцатиперстной кишки.
3. Хроническое воспаление желчного пузыря.

Минеральную воду "Боржоми" пьют в основном за 1 час или полчаса до еды.

Минеральной воде "Боржоми" присуждены награды на различных международных выставках: "Большой приз" (гран-при), "Большая золотая медаль", "Почетный диплом", "Золотая медаль" и др.

Боржомскую воду экспортируют во многие страны мира.

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის რეკომენდებულია

ნავთობსადენის შესახებ

- რა იცო საქართველოში ნავთობსადენის მშენებლობის შესახებ?
- 1996 წლის 8 მარტს ხელი მოეწერა ხელშეკრულება პაკეტს „მილსადენის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის შესახებ“ კასპიის ზღვიდან შავი ზღვის სანაპირომდე (საქართველოს ტერიტორიაზე).
- რას ითვალისწინებდა აღნიშნულ ხელშეკრულებათა პაკეტი.
- აღნიშნულ ხელშეკრულებათა პაკეტი ითვალისწინებდა საქართველოს ტერიტორიაზე სატრანსპორტო (ტრანზიტული) ნავთობსადენის მშენებლობასა და ექსპლუატაციას.
- რამდენადაც ვიცი, ასეთი ნავთობსადენი საქართველოს ტერიტორიაზე ადრეც არსებობდა.
- დიახ, თქვენ მართალი ხართ. არსებობდა ამგვარი ნავთობსადენი, მაგრამ გარკვეული მიზეზების გამო მისი ექსპლუატაცია დიდი ხანია შეწყვეტილია. სწორედ ამიტომ პირველ რიგში პრო-

О нефтепроводе

- Что ты знаешь о строительстве нефтепровода в Грузии?
- 8 марта 1996 года был подписан пакет договоров “О строительстве и эксплуатации трубопровода” начиная с Каспийского моря до побережья Черного моря (на территории Грузии).
- Что было предусмотрено названным пакетом договоров?
- Названным пакетом договоров было предусмотрено строительство и эксплуатация на территории Грузии транспортного (транзитного) нефтепровода.
- Насколько мне известно, такой нефтепровод на территории Грузии существовал и раньше.
- Да, вы правы. Такой нефтепровод существовал, но в силу различных причин его эксплуатация давно прекращена. Именно поэтому в первую очередь проект предусматривал реконструкцию существующего нефтепровода. А затем строительство новых участков, прокладка терминала

ექვთი გათვალისწინებული იყო არსებული ნავთობსადენის რეკონსტრუქცია, შემდეგ კი ახალი უბნებისა და ტერმინალის მშენებლობა მდინარე სუფსის მარცხენა ნაპირზე, ზღვის შესართავთან და რეზერვუარების დამონტაჟება.

- ვინ ახორციელებდა ამ პროექტს?

- ამ პროექტს ახორციელებდა ხელშეკრულების მონაწილე თერთმეტი მსხვილი უცხოური ნავთობკომპანია.

- ვინ იყო საქართველოს წარმომადგენელი?

- საქართველოდან ხელშეკრულების მონაწილე იყო ნავთობის საერთაშორისო საქართველოს კომპანია და „საქართველოს მილსადენის კომპანია“.

- ვინ მონაწილეობდა აზერბაიჯანიდან?

- აზერბაიჯანში უცხოურ ნავთობკომპანიებთან ერთად შეიქმნა „აზერბაიჯანის საერთაშორისო ნავთობკომპანია“, რომელიც სწორედ ამ ხელშეკრულების მთავარი მონაწილე იყო.

- როგორ მიმდინარეობდა პროექტით გათვალისწინებული სამუშაოები?

на левом берегу реки Суфы до устья Черного моря и монтаж резервуаров.

- Кто осуществлял этот проект?

- Этот проект осуществлял участвующие в договоре 11 крупных зарубежных нефтескомпаний.

- Кто представлял Грузию?

- Участником договора со стороны Грузии являлись международная Грузинская нефтяная компания и “Грузинская трубопроводная компания”.

- Кто участвовал со стороны Азербайджана?

- В Азербайджане, наряду с иностранными нефтескомпаниями, создана была “Азербайджанская международная нефтескомпания”, которая как раз и являлась главным участником этого договора.

- Как происходили проектом предусмотренные работы?

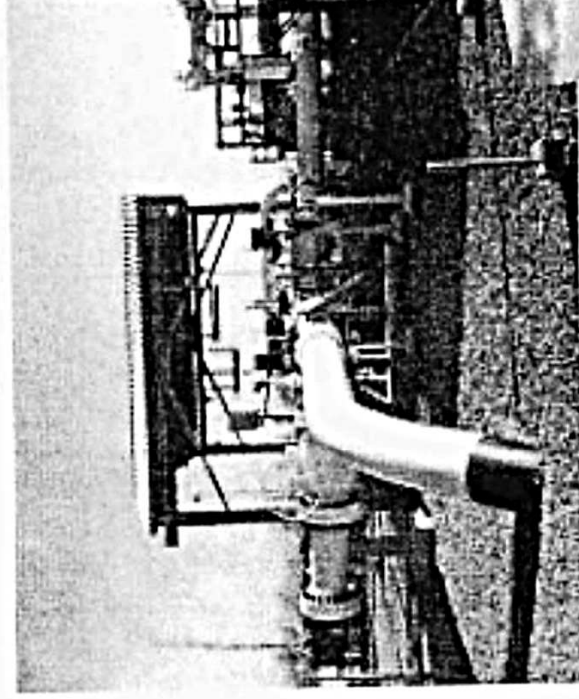
- საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად, ამგვარი მშენებლობის დროს სამშენებლო სამუშაოების დაწყებას წინ უძღვის გარემოს დაცვის პროგრამის განხორციელება. პროგრამა გულისხმობს ყველა საკითხის დეტალურ შესწავლას, რომელიც შეიძლება წამოიჭრას მშენებლობის დროს. ყოველივე ეს გათვალისწინებული იქნა.

ამჟამად ტერმინალის მშენებლობა სუფსაში დამთავრებულია და ახალი მილსადენი გაყვანილია ალსტაფა-სამგორის მონაკვეთზე.

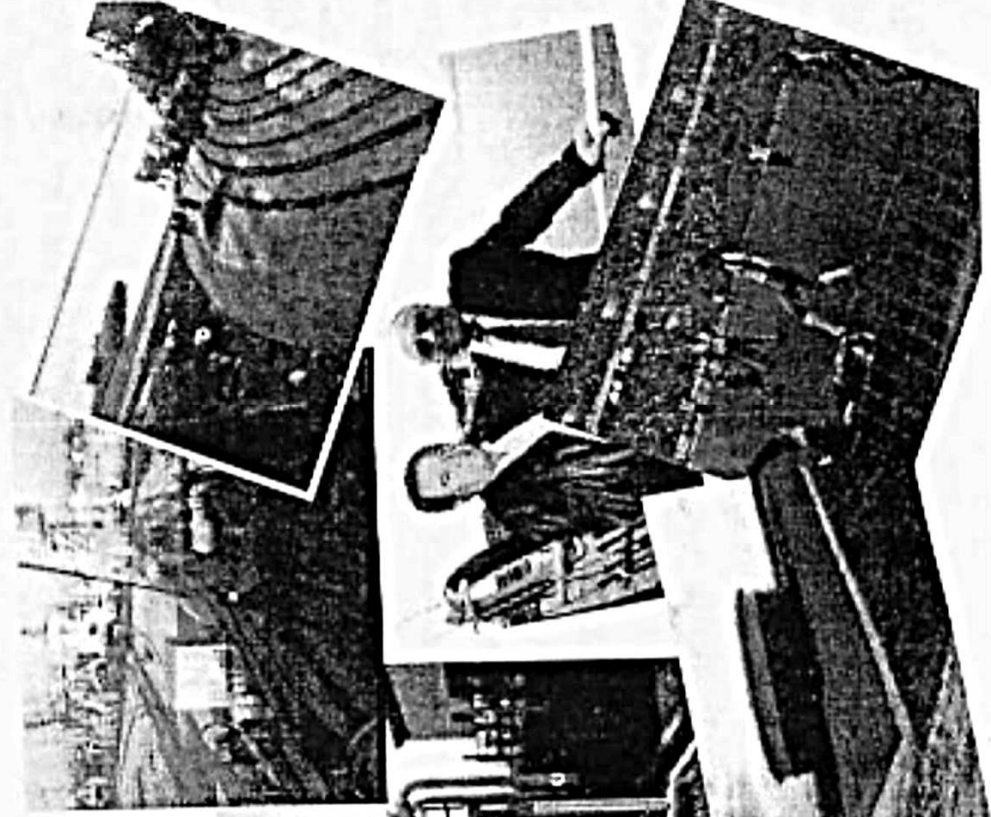
- В соответствии с международными стандартами при таком строительстве началу строительных работ предшествует осуществление программы по защите окружающей среды. Программа подразумевает детальное изучение всех вопросов, которые могут возникнуть во время строительства. Все это было предусмотрено.

Сейчас в Супсе строительство терминала завершено и проложен новый трубопровод на участке Акстафа-Самгори.

Терминал в Супсе

Побережье г. Потти
Паромная
железнодорожная
переправа

ЛЕКСИКА:

ნედლეული	- сырье
ნავთობი	- нефть
ბენზინი	- бензин
მაზუთი	- мазут
დიზელის საწვავი	- дизельное топливо
ნავთობსადენი	- нефтепровод
მილსადენი	- трубопровод
ტერიტორია	- территория
მშენებლობა	- строительство
ექსპლუატაცია	- эксплуатация
რეკონსტრუქცია	- реконструкция
დამონტაჟება	- монтаж
მარმარილო	- мрамор
ტუფი	- туф
ქვანახშირი	- каменный уголь
მარგანეცი	- марганец
ლითონი	- металл
ოქრო	- золото
ვერცხლი	- серебро
ბარიტი	- барит
სპილენძი	- медь
რკინა	- железо
ფოლადი	- сталь
თუჯი	- чугун
მალარო	- рудник, шахта
გვირაბი	- тоннель (туннель)
გვირაბმშენი	- тоннелестроительный
საწარმო	- предприятие (производство)
მექანიკური ქარხანა	- механический завод
მძიმე მრეწველობა	- тяжелая промышленность
მსუბუქი მრეწველობა	- легкая промышленность
კვების მრეწველობა	- пищевая промышленность
საფეიქრო მრეწველობა	- текстильная промышленность
პროდუქცია	- продукция
საამქრო	- цех
დაზგა	- станок

ქართული ვაზი და ქართული ღვინო

ქართველი კაცის ცხოვრებაში ვაზს უდიდესი ადგილი უჭირავს. იგი ოდითგანვე იყო მისთვის არა მარტო სასოფლო-სამეურნეო კულტურა, არამედ სასიცოცხლო ძალისა და ენერგიის მიმცემი. როგორც უკვე მრავალჯერ აღინიშნა, წმინდა წინო საქართველოში ვაზის ჯვრით ხელში შემოვიდა. ეს კარგად ახსოვდა ყველა ქართველს. ყოველივე ეს კარგად იცოდა მტერმაც და, უპირველეს ყოვლისა, ვენახის განადგურებას ცდილობდა. რამდენჯერ გადაუწვათ იგი, მაგრამ მაინც ვერ გაუნადგურებიათ.

ვაზის კულტი და მისდამი უდიდესი სოცარული გამოვლენილია ქართველი ხალხის ფოლკლორში, მის სიმღერებში და იმ დიდებული ტაძრების კედლებზე, რომელთაც ვაზის ამოქუქურთმებული ხეულები და მტევნები ამშვენებს. ვაზი ქართველობათვის შრომის, ძლიერებისა და სილამაზის სიმბოლოა.

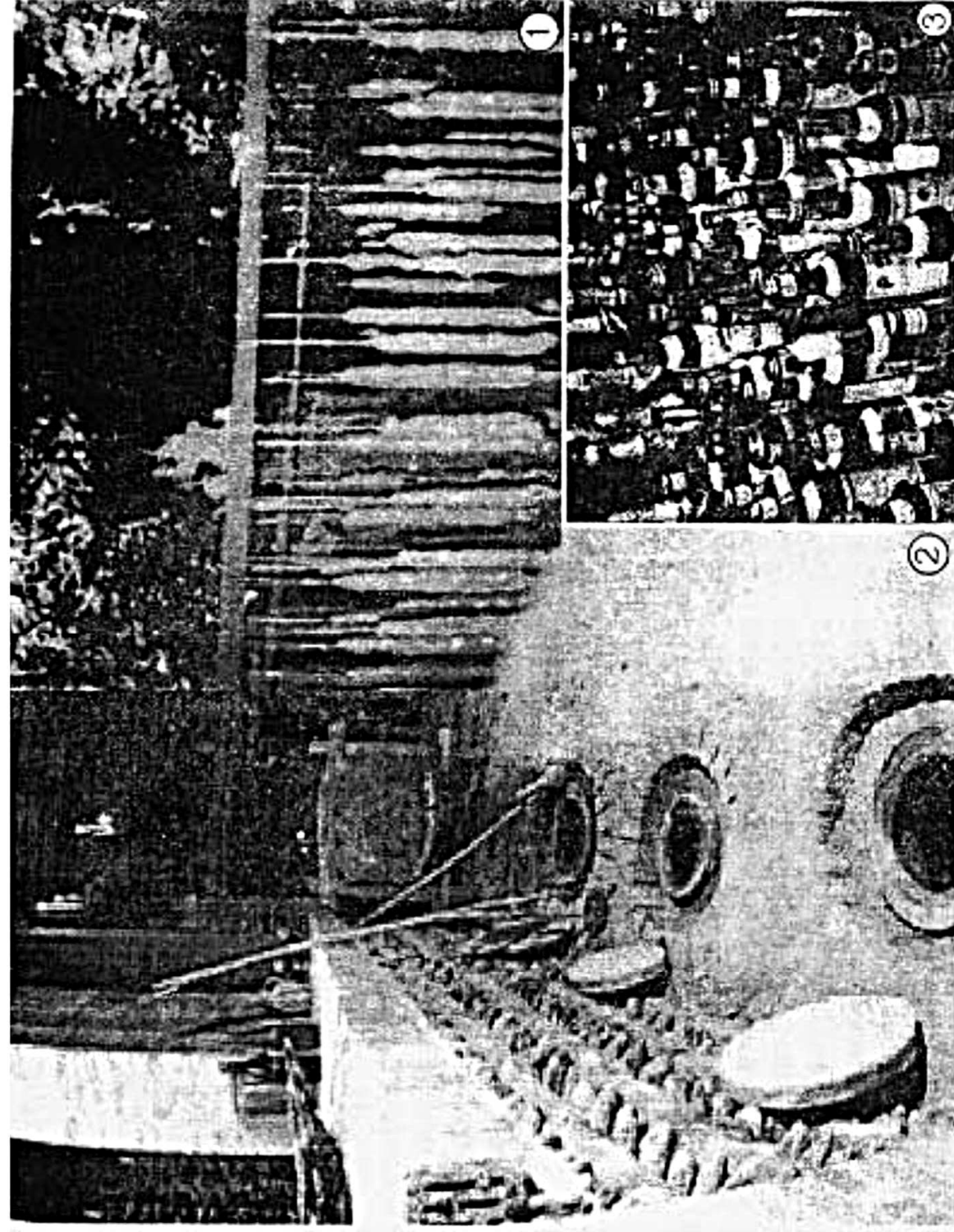
საქართველოში ოთხასზე მეტი ჯიშის ვაზი ხარობს. ქართული ღვინოები საერთაშორისო გამოფენებზე ოქროსა და ვერცხლის მედლებს იმსახურებენ. დვინის დამზადების ტექნოლოგია მეტად რთულია. ღვინოს, ჩვეულებრივ, მიწაში ჩაფლულ თიხის ქვევრებში ინახავენ. ამ ადგილს მარანი ჰქვია. საქართველოში არის კლდეში ნაშენი მარანი, სადაც ორ მილიონ დეკალიტრზე მეტი ღვინო ინახება.

გურიანა ვინოგრაფია ღოა ი გურიანო ვინო

В жизни гურიана виноградная лоза занимает огромное место. С давних времен она была для него не только сельскохозяйственной культурой, но и источником жизненной силы и энергии. Как уже неоднократно отмечалось, Ск. Ница пришла в Грузию с крестом из виноградной лозы. И это хорошо помнили все гურიаны. Хорошо было известно это и врагам, которые в первую очередь стремились уничтожить виноградники. Сколько раз они сжигали их, но уничтожить все-таки не смогли.

Культ лозы и огромная любовь к ней нашли отражение в гურიанском фольклоре, в гურიанских песнопениях и на стенах величественных храмов, украшенных разными орнаментами из лозы и виноградных гроздьев. Виноградная лоза для гურიана является символом трудолюбия, силы и красоты.

В Грузии произрастает более 400 сортов винограда. Гურიанские вина получают на международных выставках золотые и серебряные медали. Виноделие требует сложной технологии. Вино обычно хранят в зарытых в землю глиняных кувшинах (квеври). Место, где хранится вино, называется "марани". В Грузии есть выдолбленный в скале марани, где можно хранить более двух миллионов декалитров вина.

Лексика:

ვაზი - лоза, ვუბეზი - виноградинკ
 მიწის ბაჰუთი - земельный участок
 ყურძენი - виноград, მჭკვები - кисть, гроздь,
 ზურები - большие виноградники
 ჯიშო - сорт, ბურგი - саженец
 მარანი - марани (помещение для хранения вина)
 ჯვარი - квеври (винный кувшин зарытый в землю)
 ვაზი - бочка, დოჯი - кувшин, ყაბი - рог
 ღვინობი - чанча, кубок для вина.

1. Чурчхели любимые сладости детей. 2. Марани (квеври - хранилище вина). 3. Грузинское вино, коньяк, водка, шампанское. 4. Мхетა, Састиховели. Изо-бражение лозы на западном фасаде

"Шен хар вснахи" ("Ты - лоза") песнопение. Исп. ансамбль "Рустави". Худ. рук. А. Эркомашвили

С Л О В А Р Ь

Структура словаря

В качестве самостоятельных лексических единиц в словарь включены все части речи, которые встречаются в данной книге. Лексические единицы расположены в алфавитном порядке и имеют при себе соответствующие характеристики, а именно, указано к каким частям речи они принадлежат; изменяемые слова даны в нескольких формах.

Имя существительное приводится в словаре в форме именительного падежа единственного числа и указана форма родительного падежа тех существительных, основа которых изменяется при склонении.

Имя прилагательное представлено в словаре в форме именительного падежа и при переводе дана форма мужского рода. Окончание именительного падежа мужского рода выделено вертикальной черточкой. Тут же приводятся окончания женского и среднего рода.

Глагол в основном дается в настоящем времени в третьем лице, а затем следуют формы будущего и прошедшего совершенного времени.

Глагольная форма прошедшего совершенного дана вместе с местоимением, если оно стоит в повествовательном падеже, а если нет, то местоимение не приводится.

Условные сокращения

буд. вр. - будущее время	наст. вр. - настоящее время
вопр. местоим. - вопросительное местоимение	обст. - обстоятельствоный (падеж)
вр. - время	пад. - падеж
гл. - глагол	преф. - префикс
грам. - грамматика	повелит. - повелительное наклонение
дат. - дательный (падеж)	пов. - повествовательный (падеж)
ед. ч. - единственное число	прилаг. - прилагательное
зват. - звательный (падеж)	прич. - причастие
им. - именительный (падеж)	прош. вр. - прошедшее время
л. - лицо	род. - родительный (падеж)
межд. - междометие	см. - смотри
местоим. - местоимение	соверш. - совершенный вид
мн. ч. - множественное число	сущ. - имя существительное
накл. - наклонение	твор. - творительный (падеж)
напр. - например	указат. местоим. - указательное местоимение
нареч. - наречие	ч. - число

ამინდი	- погода	ასევე	- также
ამისთანა (местим.)	- так/ой (-ая, -ое)	ასეთი	- так/ой (-ая, -ое)
ამისთვის (местим.)	- для этого	ასი	- сто
ამიტომ (нареч.)	- поэтому	ასო	- буква
ამოუდივარ (ამოუალ, ამოუვდი)	- слож. глагол, поднимаюсь, I. л. наст. вр.	ასომთავრული	- заглавная буква
ამორჩევა (ამორჩევის)	- выбирать, избрать	ასპექტი	- аспект (грам.)
ამორჩეული	- выбранный (-ая, -ое)	ასრულეს (შეასრულეს, მან შეასრულა)	- исполняет
ამოცანა (ამოცანის)	- задача	ასტრონომია	- астрономия
ამოწმებს (შეამოწმებს, მან შეამოწმა)	- проверяет	ასული	- дочь
ამჟამად	- теперь	ასწორებს (გაასწორებს, მან გაასწორა)	- исправляет
ამტკიცებს	- доказывает	ატამი	- персик
ამფითეატრი	- амфитеатр	აუდიტორია	- аудитория
ამხანაგი	- товарищ	აუზი	- бассейн
ან	- союз или, либо	აუთოებს (დააუთოებს, - гладит დააუთოვა)	- гладит
ანაბნი	- азбука, алфавит	აუცილებელი	- необходимый
ანათებს (გაანათებს, მან გაანათა)	- светит	აუცილებლად	- обязательно
ანალიზი	- анализ	აფასებს (დააფასებს, მან დააფასა)	- ценит, оценивает
ანანასი	- ананас	აფენია	- постелено
ანატომია (ანატომიის)	- анатомия	აფთიაქი	- аптека
ანგარიში	- счет	აფრენა (აფრენს)	- взлет
ანგარიშებს (ინგარიშებს, მან ინგარიშა)	- считает	აფრინდება	- взлетит
ანგინა (ანგინის)	- ангина	აფხაზული	- Абхазия
ანდერძი	- заветание	აქ	- здесь
ანთება (ანთების)	- 1) зажечь, 2) воспламенение	აქებს (შეაქებს, მან შეაქო)	- хвалит
ანთია	- горит	აქედან	- отсюда
ანკეტა (ანკეტის)	- анкета	აქთკენ	- сюда
ანუ	- то есть (союз), или	აქეს	- имеет (неодушев. предм)
აპატიებს	- простит	აქლები	- верблюды
აპრილი	- апрель	აქტი	- акт
არ	- отрицательная частица	აღარ (отриц. частица)	- отриц.
არა	- нет	აღებს (გააღებს, მან გააღო)	- открывает
არაგონ (отрицат. мест.)	- никому	აღმართი	- подъем
არაგის	- никого	აღმატებული ხარისხი	- превосходная степень (გრ)
არაგისი	- ничей	აღმაშენებელი	- строитель
არამედ (союз)	- но	აღმოსავლეთი	- восток
არაგანი (არაგნის)	- сметана	აღმოჩენა	- обнаружить
არაფერი	- ничего	აღრიცხვა (აღრიცხვის)	- исчислить
არაყო (არყის)	- водка	აღწერა (აღწერის)	- описать
არდადეგები	- каникулы	აშენება (აშენების)	- построить
ართმეტყუ (ართმეტყეს)	- арифметика	აშენებული	- построенный (-ая, -ое)
არის	- есть	აშოლავს (აშოლავს)	- растение
არსება (არსების)	- существо	არქივებს	- показывает
არსებითი	- существительный	არქარებული	- ускоренный (-ая, -ое)
არტყამს (დარტყამს, მან დარტყა)	- ударяет	აცვია	- надет (-а, -о)
არჩევა	- избрать, выбрать	აცხადებს (გამოაცხადებს, მან გამოაცხადა)	- объявляет
არც (частица)	- ни	აცხოებს (გამოაცხოებს, მან გამოაცხოა)	- печет
არწიუ	- орел		
არხი	- канал		
ასაკი	- возраст		
ასანთი	- спичка		
ასე (нареч.)	- так		

აძლევს - дает, отдает
 აჭარა (აჭარის) - Аджара
 ახალგაზრდა - молодой (-ая, -ое)
 (ახალგაზრდის)
 ახალი - новый (-ая, -ое)
 ახალშობილი - новорожденный
 ახლა (ნარჩხი, -сейчас)
 ახლანდელი (ნარჩხ-теперешний)
 ახლავე (ნარჩხ, -сейчас же)
 ახლო, ახლოს (ნარჩხ-близо)
 ახლიბელი - близкий (-ая, -ое)

ბ

ბაბუა (ბაბუის) - дед, бабушка
 ბადრიჯანი (ბადრიჯნის) - баклажан
 ბავშვი - дитя, ребенок
 ბაზარი (ბაზრის) - базар, рынок
 ბაზრობა (ბაზრობის) - ярмарка
 ბალი (ბლის) - черешня
 ბალიში - подушка
 ბამბა (ბამბის) - вата
 ბანაობა (ბანაობის) - купаться
 ბანდეროლი - бандероль
 ბანკი - банк
 ბაჭი - пошлина
 ბარათი - письмо
 ბარგი - багаж
 ბარტყი - птенец
 ბარძაყი - бедро
 ბატკანი (ბატკნის) - ягненок, барашка
 ბატონი - господин
 ბაქანი (ბაქნის) - платформа
 ბადი - сад
 ბგერა (ბგერის) - звук
 ბეზია (ბეზიის) - бабушка
 ბედი - участь, судьба
 ბედნიერი - счастливый
 ბედნიერება (ბედნიერების) - счастье
 ბეჭი - много
 ბეჭეულა - белетаж
 ბეჭი - бензин
 ბერი - монах
 ბელურა (ბელურის) - воробей
 ბეწი - мех
 ბეჭედი (ბეჭდის) - колыло, печатъ
 ბეჭითი - прилежный (-ая)
 ბიბლიოთეკა - библиотека
 (ბიბლიოთეკის)
 ბინა (ბინის) - квартира
 ბიოგრაფია (ბიოგრაფიის) - биография
 ბიოლოგია (ბიოლოგიის) - биология
 ბიურო - бюро
 ბიუჯეტი - бюджет
 ბიცოლა - тетя
 ბიძა, ბიძია (ბიძის) - дядя

ბიძაშვილი - двоюродный брат
 ბიჭი - мальчик
 ბნელი - темный (-ая, -ое)
 ბოდიში - извинение
 ბოთლი - бутылка
 ბოლო - конец
 ბოლოკი - редиска
 ბოსტნეული - овощи
 ბრილიანტი - брильянт
 ბრის - рис
 ბრისი(-აი) - спелый(-ая)
 ბრანტ - гранат
 ბრუნება (ბრუნების) - склонение
 ბრძანება (ბრძანების) - приказывать, приказ
 ბუზი - муха
 ბულბული - соловей
 ბულგარეთი - Болгария
 ბუნება (ბუნების) - природа
 ბურთი - мяч
 ბუფეტი - буфет
 ბუშტი - шар

გ

გაგება - узнать
 გაგზავნა (გაგზავნის) - послать, выслать
 გადუდივარ - перехожу
 გადის - уходит
 გადაცემა (გადაცემის) - передача
 გადასასვლელი - переход
 გაერცობილი - распространное
 წინადადება - предложение
 გაგზავნული - весна
 გაზეთი - газета
 გათბობა (გათბობის) - отопление
 გათხოვება (გათხოვების) - выдать замуж, выйти замуж
 გათხოვილი - замужняя
 გაკეთილი - урок
 გაღერა (გაღერების) - галерея
 გამარჯობა(თ) - приветствие при встрече
 გაშვარი - проспект
 გამოდის - выходит
 გამოვიდა - вышел, III л. прош. вр.
 გამოვლენა (გამოვლენის) - вымечь
 გამოვლენილობა - издательство
 (გამოვლენილობის)
 გამოვლენი - выпеченный (-ая, -ое)
 გამოვლენი - избрание
 გამოვლენა (გამოვლენის) - выставка
 გამოვლენილი - выдающийся (-ая)
 გამოვლენი - заказан
 გამოვლენა (გამოვლენის) - умножить
 გამოვლენი - продавец
 გამოვლენი - худож (-ая, -ое)
 გამოვლენა (გამოვლენის) - просвещение
 გამოვლენი - развитие
 (გამოვლენების)

დაბასათება (დაბასი-ათების)	- характеристика
დაბატვა (დაბატვის)	- нарисовать
დაბატული	- нарисованный (-ая, -ое)
დაჯარიბა (დაჯარიბის)	- оштрафовать
დაჯდობა (დაჯდობის)	- сестра
დგას	- стоит (он, она)
დგება	- стоит
დგობა	- стоять
დედა (დედის)	- мама
დედაენა (დედაენის)	- родной язык
დედალი (დედალის)	- самка, курица
დედამთლი	- свекровь
დედამიწა (დედამიწის)	- земля
დედატაქაქი	- столлица
დედა (დედის)	- тетя
დედაშვილი	- двоюродный брат
დეკანი	- декан
დეკემბერი (დეკემბრის)	- декабрь
დეშოკრატია (დეშოკრატის)	- демократия
დეშოკრატული	- демократический (-ая, -ое)
დექი	- ток (электричество)
დექება (დექების)	- телеграмма
დექუტატი	- депутат
დიპლომატი	- диалог
დიპლმალისი	- хозяйка
დიპს (უპერატილესი)	- да
დიდი	- больш/ой (-ая, -ое)
დიდხანს	- долго
დილა	- утро
დილით	- утром
დიპლომატი	- диплом
დირექტორი	- директор
დისწული	- племянник
დოკუმენტი	- документ
დნება	- таит
დრამა (დრამის)	- драма
დრამატურგი	- драматург
დრო	- время
დღე (დღის)	- день
დღევანდელი	- сегодняшний (-ая, -ое)
დღესვე	- сегодня же
დღეობა (დღეობის)	- именины, праздник
დღეს (ნარჩ.)	- сегодня
დღესასწაული	- праздник

ჟ

ებრაელი	- еврей
ებრაული	- еврейский (-ая, -ое)
ეგ (უკაზ. местом)	- этот, эта, это
ეგვიპტე	- Египет
ეგვიპტელი	- египтянин
ევროპელი	- европеец

ევროპული	- европейский (-ая, -ое)
ეზო	- двор
ეკლესია (ეკლესიის)	- церковь
ეკონომისტი	- экономист
ელჩი	- посол
ენა (ენის)	- язык
ენერგია (ენერგიის)	- энергия
ენიქელა	- подсижник
ერთად	- вместе
ერთადერთი	- единственный
ერთი	- один
ერთ-ერთი	- один из них
ერთმანეთი	- друг друга
ერთხელ	- однажды
ერივნება (ერივნების)	- национальность
ერივნული	- национальный (-ая, -ое)
ეს (უკაზ. местом.)	- этот, эта, это
ესე იგი	- то есть
ესენი	- эти (множ.)
ესპანეთი	- Испания
ესწრება	- посещает
ესწრება	- говорит ему
ესწრება	- ласкает
ესწრება	- шестьсот
ესწრება	- шесть
ესწრება	- врач
ესწრება	- будет у него (несоуш. пред.)
ესწრება	- экспонат
ესწრება	- будет у него (одуш. пред.)
ესწრება	- опускается
ესწრება	- спешит
ესწრება	- ревнивый (-ая, -ое)
ესწრება	- обнимает

ვ

ვაგზალი (ვაგზალის)	- вокзал
ვაგონი	- вагон
ვაზი	- виноградная лоза
ვალი (мешком.)	- горе!
ვალერიანის წვეთები	- капли валериана
ვალუტა (ვალუტის)	- валюта
ვაჭი	- мальчик, сын
ვაჭიშვილი	- сын
ვაჭიჭი	- мужественный человек
ვარ	- гл. есть, л. наст. вр.
ვარდი	- роза
ვარდისფერი	- розовый цвет
ვარსკლავი	- звезда
ვაშლი	- яблоко
ვაჭრობა (ვაჭრობის)	- сущ. торговля
ვაჭრობა (იუჭრობა)	- торгует
ვაჭრობა (ვაჭრობის)	- ужин
ვადგარი	- я стаю, л. наст. вр.

იარუსი	- ярус	ისპანახი	- шпинат
იპიკი	- пол	ისტორია (ისტორიის)	- история
იყუყუნი	- дешов/ხმ(-ая, -ое)	იტალია (იტალიის)	- Италия
იბანს (დაიბანს, მან დაიბანა)	- мовт	იტუის	- скажот, III л. буд. вр.
იფეს (ვაფეს, მან ვაფო) (მოიფეს, მან მოიფო)	- 1. узнает 2. выигривает	იურიდიული	- юридический(-ая, -ое)
იგვიანებს (დაიგვიანებს, მან დაიგვიანა)	- отизкпывает	იურისტი	- юрист
იფი 1 (ყფი. мостам.)	- тот, та, то	იქ (ნარეჩ.)	- там
2 (ყფი. мостам.)	они, он, оно	იქვე (ნარეჩ.)	- там же
იგივე (ყფი. мостам.)	- та же	იქიდან (ნარეჩ.)	- оттуда
იგონებს (მოიგონებს, მან მოიგონა)	- 1. вспоминает	იქით (ნარეჩ.)	- туда
გამოიგონებს, მან გამოიგონა)	2. выдумывает	იქით-აქეთ (ნარეჩ.)	- туда-сюда
იღაფი	- локоть	იქნებ, იქნება	- может быть
იღვა	- стоял(а, о)	იღუპავს (შეიღუპავს, მან შეიღუპა)	- красит
იფარცნის (დაიფარცნის, მან დაიფარცნა)	- причесывается	იღუპს (აიღუპს, მან აიღო)	- 1. берет 2. получает
იფოლი	- июль	იფავი	- ты был, II л. прош. вр.
იფილი	- июнь	იფო	- он был, III л. прош. вр.
იფოშავს (გაიფოშავს, მან გაიფოშა)	- примеряет	იფავს (ზაიფავს, მან ზაიფავა)	- надевает
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- закрывается	იფინის (გაიფინებს, მან გაიფინა)	- смеется
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- застегивает	იფის	- знает
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- застегивает	იფიშავს (გამოიფიშავს, მან გამოიფიშა)	- вызывает
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- фиалетов/хм(-ая, -ое)	იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- он(а) лежал(а), III л. прош. вр.
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- сокращ. указательное местоим. (тот, та, то)	იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- начинает
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- имеретин(ец)	იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- 1. платит 2. снимает
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- его, ее	იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- утка
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- потому	იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- надевает, укрывается
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- находится	იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- эрсндз
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- англичанин	იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- он(а) сидел(а), III л. прош. вр.
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- Англия	იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- английск/ий(-ая, -ов)	იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- индейка, индюк	იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- Индия	იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- индийск/ий(-ая, -ов)	იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- изволѣте, пожалуйста, возмите	იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- инжениер	იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- институт	იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- интерес	იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- интурист	იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- йод	იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- Иран	იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- вокруг	იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- олень	იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- так	იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- так же	იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- так/ой(-ая, -ов)	იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- они	იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- слушает	იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	
იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	- слышно	იფიშავს (დაიფიშავს, მან დაიფიშა)	

კარგად (იარჩ.)	- хорошо	კონკურენცია
კარგი	- хорош/ий(-ая, -ое)	(კონკურენციის)
კარდიოგრამა	- кардиограмма	კონკურსი
კარი	- дверь	კონსტიტუცია (კონ-
კარტოფილი	- картофель	სტიტუციის)
კატა (კატის)	- кошка	კონფერენცია (კონ-
კატალოგი	- каталог	ფერენციის)
კატლეტი	- катлета	კონცერტი
კაფე	- кофе	კონცერტ
კაშნე	- кашне	კომარ
კაცი	- 1. человек, 2. мужчина	კოცნა (კოცნის) (цум.)
კახეთი	- Кახети	კოცნის (აკოცებს, მან
კახელი	- кахетинец	აკოცა)
კახური	- кахетинский(-ая, -ое)	კორპუსი
კბილი	- зуб	კლუსკა
კედელი (კედლის)	- стена	კლუნიკ
კეთილი	- добрый(-ая, -ое)	კულტურა (კულტურის)
კერვა (კერვის)	- шитье	კულე
კერავს (შეკერავს, მან-შეტ	- шет	კურდღელი (კურდღლის)
შეკერა		კურორტი
კერძი	- блюдо	კურსი
კერძო	- частный(-ая, -ое)	კურსი
კესანე	- забудка	კუჭი
კეტავს (დაკეტავს, მან-закрывает		
დაკეტა		ლ
კვარტალი (კვარტლის)	- квартал	ლაზადა (ლაზადის)
კვდება (მოკვდება, მოკვდა)	- умирает	ლალი
კვერცხი	- яйцо	ლაშა
კვირა (კვირის)	- неделя	ლაშა
კვიცი	- жеребенок	ლაშა
კიბე (კიბის)	- лестница	ლაშა
კიდევ	- еще, опять	ლაშა
კითხვა (კითხვის)	- вопрос	ლაშა
კითხულობს (წაი-კითხავს, მა წაიკითხა)	- читает	ლაშა
კითხულობს (კითხავს, მან-კითხავს)	- спрашивает	ლაშა
კივი	- кив	ლაშა
კილო	- кило (сокр.)	ლაშა
კილომეტრი	- километр	ლაშა
კინო	- кино	ლაშა
კისერი (კისრის)	- шея	ლაშა
კიტრი	- огулец	ლაშა
კლავეს (მოკლავეს, მან-მოკლა)	- убивает	ლაშა
კლასი	- класс	ლაშა
კლასიკური	- классический(-ая, -ое)	ლაშა
კნუტი	- котенок	ლაშა
კოვზი	- ложка	ლაშა
კომპოსტო	- компоста	ლაშა
კომერციული	- коммерческий(-ая, -ое)	ლაშა
კომპოზიტორი	- композитор	ლაშა
კომპი	- айва	ლაშა
კონგრესი	- конгресс	ლაშა
კონკურტი	- конверт	ლაშა

ლოცვა (ლოცვის)	- молитва	მარტო (ნარеч.)	- однако, только
ლოცულობა	- молиться	მარტული (грам.)	- слог
ლოცავს (დალოცავს, მან დალოცა)	- благословляет	მარტენა	- лев/ыმ(-ая, -ое)
ლოჯია (ლოჯიის)	- поджи	მარტენი	- влево, налево
ლუდი	- пиво	მარტყვი	- земляника
ლურჯი	- син/ий(-ая, -ое)	მარჯვენა	- прав/ым(-ая, -ое)
		მარჯვნივ	- вправо, направо
		მასპინძელი (მასპინძლის)	- хозяин
		მასწავლებელი (მასწავლებლის)	- учитель(ница)
მე (მეგობარი)	- тот, та, то	მატარებელი (მატარებლის)	- поезд
მაგალითი	- пример	მაღაზია (მაღაზიის)	- магазин
მაგიდა (მაგიდის)	- стол	მაღალი	- высок/ий(-ая, -ое)
მაგისტრატურა (მაგისტრატურის)	- магистратура	მაღარო	- рудник
მაგნიტოფონი	- магнитофон	მაშინ	- тогда
მაგრამ (მაგრამ)	- а, однако	მაცივარი (მაცივრის)	- холодильник
მადლობა (მადლობის)	- спасибо	მაწონი (მაწონის)	- мацони
მაშლი	- деверь	მაჯა (მაჯის)	- запясть
მაშუთი	- мазут	მგელი (მგლის)	- волк
მათ (ლუჩ. მათიმ.)	- их	მგზავრი	- пассажир
მათემატიკა (მათემატიკის)	- математика	მგონია	- мне кажется
მათი (ლუჩ. მათიმ.)	- их/ий(-ая, -ое)	მდგომარეობა	- состояние, положение
მაიონეზი	- обезьяна	მდებარეობს	- лежит, расположен
მაისური	- все же	მდიდარი	- богат/ый(-ая)
მაკარონი	- май	მდივანი (მდივნის)	- секретарь
მაღამო	- майонез	მდინარე (მდინარის)	- река
მაღე	- майка	მღოგვი	- горчица
მაშა (მაშის)	- макароны	მე	- я
მაშაკატი	- мазь	მეათე	- десять/ым(-ая, -ое)
მაშალი	- быстро	მეზარგული	- носильщик
მამათილი	- отец	მეზაღე (მეზაღის)	- садовник
მამიდა	- мужина	მეზობარი (მეზობრის)	- друг
მამიდაშვილი	- самец, петух	მეგრელი	- мегрел (мингрелец)
მამინაცვლი	- свекор	მედალი (მედალის)	- медаль
(მამინაცვლის)	- тетя	მეშალე (მეშალის)	- дворник
მან, მას (ლუჩ. მათიმ.)	- двоюродный брат или сестра	მეზობელი (მეზობლის)	- сосед
მანამ	- отчим	მეზღუდური	- моряк
მანდარინი	- он(-а, -о)	მეკარე (მეკარის)	- вратарь, швейцар
მანიკური	- пока	მელა	- лиса
მანქანა (მანქანის)	- мандарин	მეორე	- втор/ой(-ая, -ое)
მანძილი	- маникюр	მერე	- потом
მარანი (მარანის)	- машина	მერცხალი (მერცხლის)	- ласточка
მარგალიტი	- расстояние	მერხი	- парта
მართლა (ნარеч.)	- винный погреб	მესათე (მესათის)	- часовщик
მართლმადიდებელი	- жемчуг	მესაკუთრე (მესაკუთრის)	- собственник
მარილი	- правда, действительно	მეტად	- более, очень
მარკა (მარკის)	- православ/ый(-ая, -ое)	მეტისმეტად	- слишхом
მარკიანი	- соль	მეტოქე (მეტოქის)	- соперник
მარმარილო	- марка	მეტრი	- метр
მარტი	- с маркой	მეტრო	- метро
მარტივი	- мрамор	მეუღლე (მეუღლის)	- супруг
	- март	მეფე (მეფის)	- царь
	- прост/ой(-ая, -ое)	მეცადინეობა (მეცადინეობის)	- занятие

[illegible]

ნოკელა (ნოკელის) - новелла
 ნორმალური - нормальный/ий(-ая, -ое)
 ნოსი - кавер
 ნუ (отриц. ყ)затица
 ნული - нуль
 ნურავინ (отриц. никто
 местным.
 ნურაფერი (отриц.ничего
 местным.

ო

ობიექტური - 1. объектное лицо
 2. объективн/ий(-ая, -ое)
 ობოზა (ობოზის) - пауз
 ოდნავ (იარ)ზი. - слегка, немножко
 ოთახი - комната
 ოთხასი - четырёхста
 ოთხი - четыре
 ოთხმოცი - восемьдесят
 ოთხშაბათი - среда
 ოკეანე (ოკეანის) - океан
 ომი - война
 ონკანი - кран
 ოპერა (ოპერის) - опера
 ორასი - двести
 ორგანო - орган
 ორი - два
 ორივე - оба
 ორმოცი - сорок
 ორსაათოულიანი - двухэтажн/ий(-ая, -ое)
 ორშაბათი - понедельник
 ორცხობილა - сухари
 ორჯერ (იარ)ზი. - дважды
 ოსეთი - Осетия
 ოფიციალური - официалн/ий(-ая, -ое)
 ოქრო - золото
 ოქროსფერი - золотист/ий(-ая, -ое)
 ოქტომბერი (ოქტომბრის) - октябрь
 ოცნება (ოცნების) - мечта

პ

პალტო - пальто
 პამიდორი (პამიდორის) - помидор
 პანაშვილი - панихида
 პაპა (პაპის) - дедушка
 პარაკევი - пятница
 პარიკმახერი - парикмахер
 პარკი - парк
 პარლამენტი - парламент
 პარტერი - партер
 პარტია (პარტიის) - партия
 პასპორტი - паспорт
 პასუხი - ответ
 პატარა - маленьк/ий(-ая, -ое)

პატარალო (პატარალოს) - невеста
 პატივებს (დაპატივებს, - приглашает
 მან დაპატივებ) -
 პატრონი - хозяин, владетель
 პატრონობა (უპატრონო-
 ნებს, მან უპატრონა)
 პეკელა (პეკელის) - бабочка
 პერანგი - рубашка
 პიესა (პიესის) - пьеса
 პირადი - личн/ий(-ая, -ое)
 პირადობის მოწმობა - удостоверение личности
 პირდაპირ - прямо
 პირველად - впервые, сперва
 პირველი - перв/ий(-ая, -ое)
 პირი - 1. рот, 2. грам. лицо
 პირის დამანა - умыться
 პირიქით - наоборот
 პირსახოცი - полотенце
 პიჯაკი - пиджак
 პოეტი - поэт
 პოულობს (იპოვის, მან იპოვა) - находит
 პოლიტიკა (პოლიტიკის) - политика
 პოლონეთი - Польша
 პორტრეტი - портрет
 პორტფელი - портфель
 პრეზიდენტი - президент
 პრემიერა (პრემიერის) - премьера
 პრესა (პრესის) - пресса
 პროგრამა (პროგრამის) - программа
 პროსპექტი - проспект
 პროფესია (პროფესიის) - профессия
 პროცენტი - процент
 პური - хлеб

ჟ

ჟილეთი - жилет
 ჟურნალი - журнал
 ჟურნალისტი - журналист

რ

რა (რას, რამ, რის, რით) - что, вопрос. местоим.
 რადიო - радио
 რაიონი - район
 რამდენი - сколько
 რამდენიმე - несколько
 რამდენჯერ - несколько раз
 რასაკვირველია - конечно
 რატომ - почему
 რადაც - что то
 რბილი - мягк/ий(-ая, -ое)
 რეგისტრაცია (რეგისტრაციის)
 რედაქტორი - редактор

რეისი	- рейс	საგადასახადო	- налоговый(-ая,-ое)
რეკვა (რეკვის)	- звонить	საგანი	- предмет
რეკვაეს (დარეკაეს, მან- დარეკა)	- звонит	სად	ნაпр. где, куда
რეკლამა (რეკლამის)	- реклама	სადარბაზო	- подъезд
რელიგია (რელიგიის)	- религия	სადგური	- станция
რეფისორი	- режиссор	სადილი	- обед
რესპუბლიკა (რესპუ- ბლიკის)	- республика	სადილობს (ისადი- ლებს, მან ისადილა)	- обедает
რესტორანი (რესტორნის)	- ресторан	სადღეგრძელო	- toast
რეცეპტი	- рецепт	საუღრო	- посольство
რეცხაეს (გარეცხაეს, მან გარეცხა)	- стирает	საერთაშორისო	- международный(-ая,-ое)
რეცა (რეცის)	- восемь	საერთოდ	- вообще
რეცაათიანი	- восемь часов(-ая,-ое)	საესტრადო	- эстрадный(-ая,-ое)
რეჯაერ (наrech.)	- восемь раз	საარტყელი (საარ- ტყლის)	- гребешок
რეველი	- тетрадь	საარტყელი (საარ- ტყლის)	- кресло
რეველი	- сбор винограда	საგაჭრო	- торговый(-ая,-ое)
რეული	- сплужный(-ая,-ое)	საესე	- полный(-ая,-ое)
რევი	- ряд	საზამბრო	- арбуз
რეცხი	- число	საზოგადოება (საზო- გადოების)	- общество
რეცინა (რეცინის)	- железз	საზღვარგარეთი	- заграничз
რეცინა-ბეტონი	- железзобетон	საფულე (საფულის)	- очки
რეცინგზა (რეცინგზის)	- железзная дорога	საინტერესო	- интересный(-ая,-ое)
რეფორ (всгр.местим.)	- как, каким образом	საინფორმაციო	- информационный(-ая,-ое)
რეფორი (всгр.местим.)	- как/ой(-ая,-ое)	საკატედრო	- кафедральный(-ая,-ое)
რეფორც (союз)	- как	საკეთსი	- вопрос
რეფესაც (союз)	- когда	საკემოდ	- достаточнз
რეფდის (наrech.)	- когда	საკუთარი	- собственнз(-ая,-ое)
რეფი	- роль	საკუთრება (საკუთ- რების)	- собственность
რეფ (союз)	- что, чтобы, еслибы	სალათა (სალათის)	- салат
რეფილი (всгр.местим.)	- которз(-ая,- ое)	სალონი	- салон
რეფულიც (относит. местим.)	- которз(-ая,-ое)	სალარო	- кассз
		სამასი	- триста
		სამაჯური	- браслет
		სამი	- три
		სამინისტრო	- министерство
		სამკაული	- украшение
		სამოცი	- шестьдесят
		სამზახური	- служба
		სამზამათი	- вторник
		სამზომლო	- родина
		სამზატრო	- художественный(-ая,-ое)
		სამზრეთი	- юг
		სამაპირი	- набережная
		სამათული (სამათლის)	- свеча
		საოცრად	- удивительно, изуми-тельно
		საპარკმხეცო	- парикмахерская
		საპონი	- мыло
		სარაფანი	- сарафан
		სარტული	- этаж
		სარკე (სარკის)	- зеркало
		სასადილო	- столовая

რეისი	- рейс	საგადასახადო	- налоговый(-ая,-ое)
რეკვა (რეკვის)	- звонить	საგანი	- предмет
რეკვაეს (დარეკაეს, მან- დარეკა)	- звонит	სად	ნაпр. где, куда
რეკლამა (რეკლამის)	- реклама	სადარბაზო	- подъезд
რელიგია (რელიგიის)	- религия	სადგური	- станция
რეფისორი	- режиссор	სადილი	- обед
რესპუბლიკა (რესპუ- ბლიკის)	- республика	სადილობს (ისადი- ლებს, მან ისადილა)	- обедает
რესტორანი (რესტორნის)	- ресторан	სადღეგრძელო	- toast
რეცეპტი	- рецепт	საუღრო	- посольство
რეცხაეს (გარეცხაეს, მან გარეცხა)	- стирает	საერთაშორისო	- международный(-ая,-ое)
რეცა (რეცის)	- восемь	საერთოდ	- вообще
რეცაათიანი	- восемь часов(-ая,-ое)	საესტრადო	- эстрадный(-ая,-ое)
რეჯაერ (наrech.)	- восемь раз	საარტყელი (საარ- ტყლის)	- гребешок
რეველი	- тетрадь	საარტყელი (საარ- ტყლის)	- кресло
რეველი	- сбор винограда	საგაჭრო	- торговый(-ая,-ое)
რეული	- сплужный(-ая,-ое)	საესე	- полный(-ая,-ое)
რევი	- ряд	საზამბრო	- арбуз
რეცხი	- число	საზოგადოება (საზო- გადოების)	- общество
რეცინა (რეცინის)	- железз	საზღვარგარეთი	- заграничз
რეცინა-ბეტონი	- железзобетон	საფულე (საფულის)	- очки
რეცინგზა (რეცინგზის)	- железзная дорога	საინტერესო	- интересный(-ая,-ое)
რეფორ (всгр.местим.)	- как, каким образом	საინფორმაციო	- информационный(-ая,-ое)
რეფორი (всгр.местим.)	- как/ой(-ая,-ое)	საკატედრო	- кафедральный(-ая,-ое)
რეფორც (союз)	- как	საკეთსი	- вопрос
რეფესაც (союз)	- когда	საკემოდ	- достаточнз
რეფდის (наrech.)	- когда	საკუთარი	- собственнз(-ая,-ое)
რეფი	- роль	საკუთრება (საკუთ- რების)	- собственность
რეფ (союз)	- что, чтобы, еслибы	სალათა (სალათის)	- салат
რეფილი (всгр.местим.)	- которз(-ая,- ое)	სალონი	- салон
რეფულიც (относит. местим.)	- которз(-ая,-ое)	სალარო	- кассз
		სამასი	- триста
		სამაჯური	- браслет
		სამი	- три
		სამინისტრო	- министерство
		სამკაული	- украшение
		სამოცი	- шестьдесят
		სამზახური	- служба
		სამზამათი	- вторник
		სამზომლო	- родина
		სამზატრო	- художественный(-ая,-ое)
		სამზრეთი	- юг
		სამაპირი	- набережная
		სამათული (სამათლის)	- свеча
		საოცრად	- удивительно, изуми-тельно
		საპარკმხეცო	- парикмахерская
		საპონი	- мыло
		სარაფანი	- сарафан
		სარტული	- этаж
		სარკე (სარკის)	- зеркало
		სასადილო	- столовая

სასახლე (სასახლის)	- дворец	რის)	- симпатичный(-ая,-ое)
სასიამოვნოა	- приятно	სამპათიური	- песня
სასმელი	- напиток	სიმღერა (სიმღერის)	- нежность
სასმისი	- чаша для питья	სინაზე (სინაზის)	- свет
სასტუმრო	- гостиница	სინათლე (სინათლის)	- пробует
სასულიერო	- духовный(-ая,-ое)	სინჯავს (გასინჯავს,	
სასწრაფო	- спешный(-ая,-ое)	მან გასინჯა)	- кровя
სასწრაფო დახმარება	- скорая помощь	სისხლი	- слово
სასწრაფოდ	- срочно	სიტყვა (სიტყვის)	- любовь
საუზმე	- завтрак	სიყვარული	- тишина
საუზმობს (ისაუზმებს,	- завтракает	სიჩუმე (სიჩუმის)	- холод
მან ისაუზმა)		სიცივე (სიცივის)	- смех
საუკეთესო	- наилучший(-ая,-ое)	სიცილი	- смеется
საუკუნე (საუკუნის)	- век	იცინის (გაიცინებს,	- жизнь
საქართველო	- Грузия	მან გაიცინა)	
საქმე (საქმის)	- дело	სიცოცხლე (სიცოც-	
საქმრო	- жених	ხლის)	- жара
საქორწილო	- брачный(-ая,-ое)	სიცხე (სიცხის)	- зять
სადამო	- вечер	სიძე (სიძის)	- радость
სადამოს (ნარეჩ.)	- вечером	სიხარული	- стул
საყელო	- воротник	სკამი	- школа
საყინულე	- ледник	სკოლა (სკოლის)	- слух
საყურე (საყურები)	- сержа (серьги)	სმენა (სმენის)	- болезнь
საშინლად	- ужасно	სწეულება (სწეულე-	
საშინაო	- домашний(-ая,-ое)	ბის)	- гриб
საჩუქარი (საჩუქრის)	- подарок	სოკო	- армянин, армянка
საცივი	- сациви (груз. блюдо)	სომეხი	- Армения
საცოლე (საცოლის)	- невеста	სომხეთი	- армянский(-ая,-ое)
საწარმო	- предприятие	სომხური	- деревня
საწოლი	- кровать	სოფელი (სოფლის)	- специалист
საჭმელი (საჭმლის)	- пища, еда	სპეციალისტი	- медь
სახე (სახის)	- лицо	სპილენძი	- слон
სახელი	- имя	სპილო	- спорт
სახელმწიფო	- государство	სპორტი	- скользит
სახეობა (სახეობის)	- вид	სრიულეს	- скольжение
სახლი	- дом	სრიალი	- полностью
საჯარიმო	- штрафной(-ая,-ое)	სრულად	- стадион
საჯდომი	- сидалище	სტადიონი	- морковь
სეზონი	- сезон	სტაფილო	- стипендия
სემესტრი	- семестр	სტიპენდია (სტიპენ-	
საქტემბერი (სექტემ-	- сентябрь	დის)	- студент
ბრის)		სტუდენტი	- гость
საქცია (სექციის)	- секция	სტუმარი (სტუმრის)	- субъект
სვამს	- пьет III л. наст. вр.	სუბიექტი	- совсем
სვანეთი	- сванети	სულ	- душа, дух
საიმოვნებო (нареч.)	- с удовольствием	სული	- запах
სიგანე (სიგანის)	- ширина	სუნი	- картина
სიგრძე (სიგრძის)	- длина	სურათი	- насморк
სიდუდრი	- теща	სურდო	- желание
სითბო	- теплота	სურვილი	- желает
სიკეთე (სიკეთის)	- добро	სურს (ისურვებს,	
სიკვდილი	- смерть	მან ისურვა)	- продукты
სილამაზე (სილამა-	- красота	სურსათი	- слабо
ზის)		სუსტად	- слабый(-ая,-ое)
სიამბრი	- тесть	სუსტი	- чистый(-ая,-ое)
სიამბიდრე (სიამბიდ-	- богатство	სუფთა	

სუფთად - чисто
სუფრა (სუფრის) - стол
სცალა - имеет время
სცენა (სცენის) - сцена
სწავლა (სწავლის) - учиться учена
სწავლობს (ისწავლის, მან ისწავლა) - учится
სწავს - верит
სწავრი - ему (ей) хочется пить
სხეული - тело
სხვა - друг/ой(-ая,-ое)
სხვადასხვა - разн/ым(-ая,-ое)
სჯერა - верит
სჯობია - лучше кого та, чего та

ტ

ტანი - тело
ტანსაცმელი (ტან-საცმლის) - одежда
ტაქსი - такси
ტაში (ტაქსი) - автомобилисты
ტაძარი (ტაძრის) - храм
ტბა (ტბის) - озеро
ტელევიზორი - телевизор
ტელეფონი - телефон
ტერფი - стопа
ტფნი - мозг
ტოლო - плотно
ტორის (იტორებს, მან იტორა) - плачет

ტიტა - тюльпан
ტიპილი - сладкий(-ая,-ое)
ტიფილი - боль
ტიფებს (დატოვებს, მან დატოვა) - оставляет
ტორტი - торт
ტრამვაი (ტრამვაიში) - трамвай
ტრანსპორტი - транспорт
ტუაღეტ - туалет
ტუბა - губа
ტეს - лес
ტემალი (დიკა სლივა) - ткемали (дикая слива)

უ

უამინდობა (უამინ-დობის) - дурная погода
უარესი - хуже, худш/ий(-ая,-ое)
უარი - отказ
უარყოფითი - отрицательный(-ая,-ое)
უბანი (უბნის) - участок
უბედურება (უბედუ-რების) - несчастье
უბედური - несчастный(-ая,-ое)

უდიდესი - величайш/ий(-ая,-ое)
უთო - уют
უთხრა - он сказал
უკან - нареч. сзади
უკაცრავად - извините
უკეთესი - лучш/ий(-ая,-ое)
უკვე - уже
უკრავს (დაუკრავს, მან დაუკრა) - играет
უკრაინა (უკრაინის) - Украина
უკრაინული - украинск/ий(-ая,-ое)
უკრავს (უკრავს) - красивейш/ий(-ая,-ое)
უკრავს (უკრავს) - порция
უკრავს (უკრავს) - несолен/ий(-ая,-ое)
უკრავს (უკრავს) - малейш/ий
უკრავს (უკრავს) - мпаш/ий(-ая,-ое)
უკრავს - 1. хочет
უკრავს - 2. частица должен

უნივერსალი (უნივერ-სალის) - универсал
უნივერსიტეტი - университет
უფასო - бесплатн/ий(-ая,-ое)
უფლება (უფლების) - право
უფრო - нареч. более
უფროსი - старш/ий(-ая,-ое)
უფროსი - любит
უფროსი - невнимател/ный(-ая,-ое)
უფროსი - древнейш/ий(-ая,-ое)
უფროსი - неженат/ый
უფროსი - заграница
უფროსი - иностранец

ფ

ფაკულტეტი - факультет
ფანქარი (ფანქრის) - карандаш
ფანჯარა (ფანჯრის) - окно
ფარდა (ფარდის) - занавес
ფართო - широк/ий(-ая,-ое)
ფარშავანი - павлин
ფასი - цена
ფერი - цвет
ფეხბურთელი - футболист
ფეხბურთი - футбол
ფეხი - нога
ფესაცმელი (ფესაც-მლის) - обувь
ფიზიკა (ფიზიკის) - физика
ფიზკულტურა (ფიზ-კულტურის) - физкультура
ფილი - фильм
ფილოლოგი - филолог
ფილოლოგიური - филологический
ფილოსოფია (ფილო-სოფიის) - философия
ფილტვები - легкие

ფინალი - финал
 ფინჯანი (ფინჯანის) - чашка
 ფინიში - финиш
 ფირმა - фирма
 ბირჟა - биржа
 - სუშ. размышление
 - думает
 - лист
 - фое
 - шпельсин
 - почта
 - почта-телеграф
 - француз
 - французский(-ая, -ое)
 - лист
 - летает, летит
 - нить
 - шпеленбол
 - шпиг
 - ноготь
 - психология
 - денги
 - булочка
 - лист
 - почва
 - основа
 - мука
 - пшени

ქვეყრი - винный кубшин
 ქვეყანა (ქვეყნის) - страна
 ქვეყარმაყალი (ქვეყარმაყალის) - пресмыкающаяся
 ქვეთარი (ქვეთარის) - квинтация
 ქილა (ქილის) - банка
 ქიმი (ქიმის) - химия
 ქირა (ქირის) - плата (наемная)
 ქირაყება (ვაქირაყება, ვაქირაყდა) - сдается
 ქირურგი - хирург
 ქლიაყი - слива
 ქმარი (ქმრის) - муж
 ქონება - имущество
 ქორწილი - свадьба
 ქრისტიანი - христианин
 ქრისტიანობა - христианство
 ქრისტიანობის (ქრისტიანობის) - вяжание
 ქსოვა (ქსოვის) - важет
 ქსოვს (მოქსოვს, მან მოქსოვა) - шапка
 ქული - веко
 ქუთუთო - очко
 ქულა (ქულის) - плита
 ქურა (ქურის) - шуба
 ქურქი - улица
 ქუნა (ქუნის) - 1. поступить, идти
 ქცევა (ქცევის) - поведение

ქ

ქათამი (ქათმის) - курица
 ქალა (ქალის) - череп
 ქალაქელი - горожанин
 ქალაქი - город
 ქალბატონი - госпожа
 ქალი - женщина
 ქალიშვილი - девушка
 ქამარი (ქამრის) - пояс
 ქანდაკება (ქანდაკების) - скульптура
 ქარვა (ქარვის) - янтарь
 ქართული - грузин, грузинка
 ქართლელი - картлиец
 ქართულად - по-грузинский
 ქართული - грузинский(-ая, -ое)
 ქარი - ветер
 ქება (ქების) - хвала
 ქელი - хребет
 ქეა (ქეის) - камень
 ქეანახშირი - каменный уголь
 ქვევიდან - снизу

ღაბაბი - двойной подбородок
 ღალატი - измена
 ღალატობს (უღალატობს, მან უღალატა) - изменяет
 ღამე (ღამის) - ночь
 ღამით - ночью
 ღარიბი - бедный(-ая, -ое)
 ღებულა (მიიღებს, მან მიიღო) - получает
 ღელავს (იღვლეებს, მან იღვლეა) - волнуется
 ღვეზელი - пирог
 ღვინო - вино
 ღვიძლი - почва
 ღია - открытый(-ая, -ое)
 ღია ბარათი - открытка
 ღირებულება (ღირებულების) - стоимость
 ღირს (ეღირება) - стоит (будет стоить)
 ღირსი - достойный(-ая, -ое)
 ღმერთი - бог
 ღოჭი - гоним (малыш)
 ღონე (ღონის) - сила

დონური
დორი
დრა
დრუბელი
დრუბელიანი
დრძლი
დრძელი

- сипы/ый(-ая,-ое)
- свинья
- глубок/ий(-ая,-ое)
- туча
- облож/ий(-ая,-ое)
- досна
- печь

ყ

ყავა (ყავის)

ყავისფერი
ყანა
ყაყაო

ყელი

ყევი

ყეული

ყევის

ყელა

ყელაფერი

ყელგან

ყელი

ყეითელი

ყიდა (ყიდვის)

ყიდულობს (იყიდის,

მან იყიდა)

ყიდის (იყიდის, მან

იყიდა)

ყინა

ყინაეს

ყინული

ყინოსაფ

ყივრეგან

ყივრეთვის

ყივრელი

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

ყივრე

- кофе

- кофейный цвет

- рад (для пинии)

- мак

- горло

- ворона

- цветок

- цветет

- все

- все, вся, все

- везде

- сыр

- желт/ий(-ая,-ое)

- покупка

- покупает

- продает

- мороз

- морозит

- лед

- нуха

- везде

- всегда

- кажд/ий(-ая,-ое)

- быть, находиться

- молodeц!

- глухой

- внимание

- ящик

- ухо

- глядеть

- смотреть

- виноград

- суббота

- черн/ий(-ая,-ое)

- шерстяная ткань

- моча

- брюки

- в прошлом году

- прошлогodний(-ая,-ое)

- прошлогodний(-ая,-ое)

- прошлогodний(-ая,-ое)

- прошлогodний(-ая,-ое)

- прошлогodний(-ая,-ое)

- прошлогodний(-ая,-ое)

- прошлогodний(-ая,-ое)

- прошлогodний(-ая,-ое)

- прошлогodний(-ая,-ое)

- прошлогodний(-ая,-ое)

- прошлогodний(-ая,-ое)

- прошлогodний(-ая,-ое)

- прошлогodний(-ая,-ое)

- прошлогodний(-ая,-ое)

- прошлогodний(-ая,-ое)

- прошлогodний(-ая,-ое)

- прошлогodний(-ая,-ое)

- прошлогodний(-ая,-ое)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

მარშანწინ (მარშანწინ)

ჩათულა (ჩათულის)	- зачет
ჩაი (ჩაიშ)	- чай
ჩაიდან	- чайник
ჩანგალი (ჩანგლის)	- вилка
ჩანთა (ჩანთის)	- сумка
ჩანს	- виднеется
ჩართვა (ჩართვის)	- включать
ჩართე!	- включай, повел. накл.
	II л. буд. вр.
ჩასაცემელი	- одежда
ჩემი	- притяж. местоим. мой, моя, мое
ჩემოდანი (ჩემოდნის)	- чемодан
ჩვენი	- притяж. местоим. наш
ჩვეულებრივი	- обыкновенн/ый(-ая, -ое)
ჩვიდმეტი	- семнадцать
ჩითი	- ситец
ჩირი	- сушеные фрукты
ჩიტე	- птичка
ჩოგბურთი	- теннис
ჩუმად	- тихо
ჩქარა	- быстро

ც

ცა	- небо
ცამეტი	- тринадцать
ცარცი	- мел
ცდილობს	- старается
ცეკვა (ცეკვის)	- танец
ცეკვავს (იცეკვებს, მან იცეკვა)	- танцует
ცენტრი	- центр
ცეტხლი	- огонь
ცივა	- холодно
ცივი	- холодн/ый(-ая, -ое)
ციხეფერი	- голуб/ой(-ая, -ое)
ციხე (ციხის)	- крепость, тюрьма
ცნობა (ცნობის)	- весть, справка
ცოდნა (ცოდნის)	- знание
ცოლი	- жена
ცოლიანი	- женатый
ცოლ-ქმარი (ცოლ-ქმრის)	- муж и жена
ცოტა	- мало, немного
ცოცხალი	- жив/ой(-ая, -ое)
ცრემლი	- слеза
ცუდად	- плохо
ცუდი	- плох/ой(-ая, -ое)
ცურვა (ცურვის)	- плавать
ცურავს	- плавает
ცქერა (ცქერის)	- глядеть
ცხელა	- жарко
ცხელი	- жарк/ий(-ая, -ое)
ცხენი	- лошадь
ცხვირი	- нос
ცხირსახოცი	- носовой платок

ცხოველი	- животное
ცხოვრება (ცხოვრების)	- жизнь
ცხოვრობს (იცხოვრებს, მან იცხოვრა)	- живет
ცხრა	- девять

ძ

ძალა (ძალის)	- сила
ძალიან (ძალიანა)	- очень
ძაღლი	- собака
ძე (ძის)	- сын
ძეგლი	- памятник, монумент
ძეგს	- лежит
ძერა (ძერის)	- коршун
ძეწკვი	- цепочка
ძეხვი	- колбаса
ძვალე (ძვლის)	- кость
ძველი	- древн/ый(-ая, -ое)
ძვირად	- дорого
ძვირი	- дорог/ой(-ая, -ое)
ძვირფასი	- дорогой, драгоценный
ძია	- дядя
ძილი	- сон
ძირი	- корень
ძირითადად	- в основном
ძირითადი	- основн/ой(-ая, -ое)
ძირს (ძირსა)	- вниз
ძლიერი	- сильный
ძლივს	- едва
ძმა (ძმის)	- брат
ძმისწული	- племянник
ძნელი	- трудн/ый(-ая, -ое)
ძოწი	- гранат

წ

წადი	- повел. накл. иди (туда)
წავა	- пойдѣт, уйдѣт, III л. буд. в.
წავალ	- пойду, уйдѣт, I л. буд. вр.
წავიდა	- пошел, III л. прош. вр.
წამალი (წამლის)	- лекарство
წამი	- секунда
წამწამი	- ресница
წარბი	- бровь
წარსული	- прошедш/ий(-ая, -ое)
წარწერა (წარწერის)	- надпись
წასული	- ушедш/ий(-ая, -ое)
წახვალ	- пойдем, II л. буд. вр.
წახვედი	- ты пошел (пошла) ушел (ушла), II л. прош. вр.
წვერი	- член
წვეს	- лежит
წვეხარ	- лежишь, II л. наст. вр.
წელი (წელიწადი)	- год

წელს (ნარბი)	- в этом году
წერა (წერს)	- писать, писание
წერილი	- письмо
წერს (დაწერს, მან დაწერა)	- пишет
წერტილი	- точка
წესი	- правило
წესიერი	- порядочный(-ая, -ое)
წესრიგი	- порядок
წვავს (დაწვავს, მან დაწვა)	- 1. жет, сжигает
წვეთი (შეწვავს, მან შეწვა)	2. жарит
წვენი	- капля
წვერი	- сок
წვიმა (წვიმის)	- кончик, верхушка
წვიმანი	- дождь
წვიმს	- дождь идет
წვინანი	- суп
წვრთნა	- тренировать
წვრთნის	- тренирует
წვრილი	- мелкий(-ая, -ое)
წიგნი	- книга
წითელი (წითლის)	- красный(-ая, -ое)
წილი	- часть, доля
წინ	- впереди
წინა	- передный(-ая, -ое)
წინააღმდეგე	- напротив
წინადადება (წინადადება)	- предложение
წინათ	- прежде
წინანდელი	- прежний(-ая, -ое)
წინაპარი (წინაპრის)	- предок
წინასწარ	- на пред. заранее
წინასწარი	- предварительный(-ая, -ое)
წინდა (წინდის)	- носок
წინიდან	- с переди
წიწკა (წიწკის)	- перец
წიწკლა (წიწკლის)	- цыпленок
წიწკურა	- гречиха
წმენდა (წმენდის)	- чистить, чистка
წმენდს (გაწმენდს, მან გაწმენდა)	- чистит
წმინდა	- свят(-ой, -ая, -ое)
წნევა (წნევის)	- давление
წოლა (წოლის)	- лежать
წონა (წონის)	- вес
წრე (წრის)	- круг
წუთი	- минута
წუხელ (ნარბი)	- прошлой ночью
წუხს	- беспокоится
წყალი (წყლის)	- вода
წყალსადენი	- водопровод
წყარი	- родник
წყლები	- воды
წყლული	- язва

წყარი	- тих(-ий, -ая, -ое)
ჭადრაკი	- шахматы
ჭამა (ჭამის)	- есть
ჭამს (ჭეჭამს, მან შეჭამა)	- ест, кушает
ჭამა-სმა (ჭამა-სმის)	- есть и пить
ჭარხალი (ჭარხლის)	- свекла
ჭალი	- люстра
ჭერი	- потолок
ჭია (ჭიის)	- червь
ჭიანჭველა (ჭიანჭველას)	- муравей
ჭიდაობა (ჭიდაობის)	- борьба
ჭიდაობს (იჭიდავებს, მან იჭიდავა)	- борется
ჭირი	- чума, беда
შენი ჭირი მე	твою горе мне (д. п)
ჭიჭა (ჭიჭის)	- стакан
ჭკვიანი	- умный(-ая, -ое)
ჭკუა (ჭკუის)	- ум, расудок
ჭრელი	- пестрый(-ая, -ое)
ჭრის (დაჭრის, მან დაჭრა)	- режит
ჭურჭელი (ჭურჭლის)	- посуда
ჭუჭყიანი	- грязный(-ая, -ое)
ხაზი	- линия
ხალათი	- халат
ხალჩა (ხალჩის)	- ковер
ხალხი	- народ
ხალხური	- народный(-ая, -ое)
ხანა (ხნის)	- период
ხანდახან	- иногда
ხანძარი (ხანძრის)	- пожар
ხანჯალი (ხანჯლის)	- кинжал
ხარ	- II л. наст. вр. глагола ურ
ხარი	- бык
ხარისხი	- степень
ხარისხიანი	- качественный(-ая, -ое)
ხარშავს (მოხარშავს, მან მოხარშა)	- варит
ხარჩო	- харчо (еда)
ხარჯი	- расход
ხარჯავს (დახარჯავს, მან დახარჯა)	- тратит, расходует
ხასიათი	- характер
ხატვა (ხატვის)	- рисовать
ხატავს (დახატავს, მან დახატა)	- рисует
ხატი	- икона
ხაში	- хаши (груз. еда)

ხაჭაპური	- хачапури (груз. пирог)	სამ	- вопросительная частица - г
ხაჭო	- творог	ხმოვანი (ხმოვნის)	- гласный
ხაშლაძე	- хашлама (груз. еда)	ხორბალი (ხორბლის)	- пшеница
ხახვი	- лук	ხორცი	- мясо
ხბო	- теленок	ხოხობი	- фазань
ხდება	-	ხსონა (ხსონის)	- память
1) (წახდა)	1. портится, изжухивается(აქ, იქ)	ხუთი	- пять
2) (გახდა)	2. хуеет, похуеет(ა)	ხურდა (ხურდის)	- мелочь
3) (გახდა)	3. становится, стала	ხუცესი	- священник
4) (მოხდა)	4. случается, произошло		
ხე (ხის)	- дерево	ჯ	
ხედავს (შეხედავს, მან შეხედა)	- видит, смотрит	ჯაზი	- джаз
ხედი	- вид	ჯამი	- миска
ხელბურთული	- гандболист	ჯანმრთელი	- здоровый(-ая, -ое)
ხელბურთი	- ручной мяч	ჯანმრთელობა (ჯანმრთელობის)	- здоровье
ხელთათმანი	- перчатка	ჯგუფი	- группа
ხელი	- рука	ჯდომა (ჯდომის)	- сидеть
ხელისკული	- ладонь	ჯემი	- джем
ხელის მოწერა	- подписаться, подпись	ჯერ	- пока
ხელისუფლება (ხელისუფლებების)	- власть	ჯვარი (ჯვრის)	- крест
ხელმწიფე (ხელმწიფის)	- государь	ჯვრისწერა (ჯვრისწერის)	- венчание
ხელნაწერი	- рукопись	ჯიბე (ჯიბის)	- карман
ხელოვანი	- работник искусства	ჯილდო	- награда
ხელოვნება (ხელოვნების)	- искусство	პ	
ხელოვნური	- искусственный(-ая, -ое)	პაერი	- воздух
ხელოსანი (ხელოსნის)	- ремесленник, мастер	პავა (პავის)	- климат
ხელსახოცი	- салфетка	პალატუხი	- гапстук
ხელფასი	- зарплата	პგავს	- похож (-а, -е)
ხელშეკრულება (ხელშეკრულებების)	- договор, контракт	პკონია	- ему (ей) думается, кажется
ხელჩანთა (ხელჩანთის)	- сумка	პქეია	- называется
ხეობა (ხეობის)	- уцелье	პქონდა	- у него (нее) имелось то (и)
ხერხემალი (ხერხემალის)	- позовоночник	პქონია	- одушевленный предмет
ხვალ	- завтра	პქონია	- одушевляется, у него имел то, III л. прош. вр.
ხვალნიდელი	- завтрашний(-ая, -ое)	პყავს	- у него (нее) имеется кто-т
ხვალისთვის	- завтра	პყოლია	(одушевленный предмет)
ხვევა (დახვევა)	- навивать		- одушевляется, у него имел (об одушевленном предмете III л. прош. вр.
ხველება (ხველებების)	- кашлять		
ხიდი	- мост		
ხიზლა (ხიზლადი)	- икра		
ხილი	- фрукты		
ხინკალი (ხინკლის)	- хинкали (еда)		
ხმა (ხმის)	- голос		
ხმამაღლა	- громко		
ხმადაბლა	- не громко, тихо		
ხმალი (ხმლის)	- сабля		
ხმაური	- шум		
ხოლმე	- частица, обозначает многократность действия		
ხოლო (ხოლმე)	- а, но, одноко		